॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਅਙ੍ਗੁੱਤਰਨਿਕਾਯੇ

ਪਞ੍ਚਕਨਿਪਾਤ-ਟੀਕਾ

੧. ਪਠਮਪਣ੍ਣਾਸਕਂ

੧. ਸੇਖਬਲਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਂਖਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਪਞ੍ਚਕਨਿਪਾਤਸ੍ਸ ਪਠਮੇ ਕਾਮਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਥਿਰਭਾਵੋਪਿ ਬਲਟ੍ਠੋ ਏਵ, ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਹਿ ਪਨ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਤ੍ਤਂ ਸਾਤਿਸਯਂ ਬਲਟ੍ਠੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ – "**ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯੇ ਨ ਕਮ੍ਪਤੀ**"ਤਿ।

ਸਂਖਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨-੬. ਵਿਤ੍ਥਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨-੬. ਦੁਤਿਯੇ **ਹਿਰੀਯਤੀ**ਤਿ ਲਜ੍ਜਤਿ ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਹਿਰੀ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਨਲਕ੍ਖਣਾ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਜਿਗੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਸਤਿ। ਪਾਪੁਤ੍ਤਾਸਲਕ੍ਖਣਞ੍ਹਿ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਂ।

ਪਗ੍ਗਹਿਤਵੀਰਿਯੋਤਿ ਸਙ੍ਕੋਚਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨਵੀਰਿਯੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਨੋਸਕ੍ਕਿਤਮਾਨਸੋ**"ਤਿ। **ਪਹਾਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਥਾਯ। ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਨਾਮ ਸਮਧਿਗਮੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿ।

ਗਤਿਅਤ੍ਥਾ ਧਾਤੁਸਦ੍ਦਾ ਬੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਉਦਯਞ੍ਚ ਵਯਞ੍ਚ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿ। ਮਿਸ੍ਸਕਨਯੇਨਾਯਂ ਦੇਸਨਾ ਗਤਾਤਿ ਆਹ "**ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਚ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਚਾ**"ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਚੇਵ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਚਾ**"ਤਿ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਕਿਰਿਯਤੋ ਸਾ ਚ ਖੋ ਪਦੇਸਿਕਾਤਿ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਲਾਭਸਂਵਤ੍ਤਨਤੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਗਾਮਿਨਿਭਾਵੋਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ। ਅਕੁਪ੍ਪਧਮ੍ਮਤਾਯ ਹਿ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਖੇਪਿਤਂ ਖੇਪਿਤਮੇਵ, ਨਾਸ੍ਸ ਪੁਨ ਖੇਪਨਕਿਚ੍ਚਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਉਪਾਯੇਨ ਞਾਯੇਨ ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਆਹ "**ਹੇਤੁਨਾ ਨਯੇਨਾ**"ਤਿ। ਤਤਿਯਾਦੀਸੁ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਵਿਤ੍ਥਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਕਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭. ਸਤ੍ਤਮੇ ਅਸਨ੍ਤਿ ਲੂਨਨ੍ਤਿ ਤੇਨਾਤਿ **ਅਸਿਤਂ,** ਦਾਤ੍ਤਂ। ਵਿਵਿਧਾ ਆਭਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਭਾਰਂ ਓਲਮ੍ਬੇਨ੍ਤਿ ਤੇਨਾਤਿ **ਬਜਾਭਙ੍ਗੀ,** ਵਿਧਂ। **ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਵਿਧੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਜਾਤਿਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ, ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਨਾਮ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ

ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਖੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕੇ ਅਗ੍ਗਕੁਲਿਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੯੪) ਏਵੰ ਆਗਤੋ ਉਚ੍ਚਕੁਲਪ੍ਪਸੁਤੋ **ਜਾਤਿਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ** ਨਾਮ। ''ਯੇ ਤੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੪) ਏਵੰ ਆਗਤਾ ਪਨ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕੁਲੇ ਪਸੁਤਾਪਿ ਆਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ **ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ** ਨਾਮ। ਇਧ ਪਨ ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ**"ਤਿ। **ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ, ਏਵੰ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਕਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਚਵਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਸਦ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਗਮਸਦ੍ਧਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਹਿ ਸਦ੍ਧਾ – ਆਗਮਨੀਯਸਦ੍ਧਾ, ਅਧਿਗਮਸਦ੍ਧਾ, ਪਸਾਦਸਦ੍ਧਾ, ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਆਗਮਨੀਯਸਦ੍ਧਾ** ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਆਗਮਨੀਯਪ੍ਪਟਿਪਦਾਯ ਆਗਤਾ ਹਿ ਸਦ੍ਧਾ ਸਾਤਿਸਯਾ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰੋਪਦੇਸੇਨ ਵਿਨਾ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁੰ ਅਵਿਪਰੀਤਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਤੋ। ਸਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਵੇਧਤੋ ਆਗਤਸਦ੍ਧਾ **ਅਧਿਗਮਸਦ੍ਧਾ** ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਵਿਯ। ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਪ੍ਪਸਾਦੋ **ਪਸਾਦਸਦ੍ਧਾ** ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਰਾਜਾਦੀਨਂ ਵਿਯ। ''ਏਵਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦਹਨਵਸੇਨ ਕਪ੍ਪਨਂ ਓਕਪ੍ਪਨਂ, ਤਦੇਵ ਸਦ੍ਧਾਤਿ **ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾ**। ਤਤ੍ਥ ਪਸਾਦਸਦ੍ਧਾ ਪਰਨੇਯ੍ਯਰੂਪਾ ਹੋਤਿ, ਸਵਨਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਪਸੀਦਨਤੋ। ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਓਗਾਹਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ''ਏਵਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

ਚਵਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਠਮਅਗਾਰਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯. ਨਵਮੇ **ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਯੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਵੋ ਵ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਯ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਗਰੁਨਾ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਗਾਰਵਵਸੇਨ ਪਤਿਸ੍ਸਵਨਂ, ਪਤਿਸ੍ਸਵੋ, ਪਤਿਸ੍ਸਵਭੂਤਂ, ਤਂਸਭਾਵਞ੍ਚ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਾਰਵਂ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਤਿਸ੍ਸਵੋਤਿ **ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸ**ਵੋ, ਗਾਰਵਵਿਰਹਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਜੇਟ੍ਠਕੋ ਅਨੀਚਵੁਤ੍ਤੀ**"ਤਿ।

ਪਠਮਅਗਾਰਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦੁਤਿਯਅਗਾਰਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦. ਦਸਮੇ ਵੁ**ਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੀਲੇਨ ਵੁ**ਦ੍ਧਿਂ,** ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਿ**ਰੂਲ੍ਹਿਂ,** ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਵੇ**ਪੁਲ੍ਲਂ**। ਸੀਲਸਮਾਧੀਹਿ ਵਾ ਵੁ**ਦ੍ਧਿਂ,** ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗੇਹਿ ਵਿ**ਰੂਲ੍ਹਿਂ,** ਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨੇਹਿ ਵੇ**ਪੁਲ੍ਲਂ**। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਸ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਸੀਲਂ ਅਖਣ੍ਡਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨੇਵ ਮਗ੍ਗਫਲਾਵਹਂ ਸਙ੍ਘਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਯ, ਸੋ ਤਾਦਿਸੇਨ ਸੀਲੇਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਸੀਲੇਨ ਵੁਦ੍ਧਿ''ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਵਿਰੂਲ੍ਹਮੂਲੋ ਵਿਯ ਪਾਦਪੋ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਸਾਸਨੇ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿ''ਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਅਰਹਾ ਸੀਲਾਦਿਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਸਤਿ ਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਵੇਪੁਲ੍ਲ''ਨ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦੁਤਿਯਅਗਾਰਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੇਖਬਲਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਬਲਵੱਗੋ

੧. ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤਸੁਤ੍ਤਵੱਣ੍ਣਨਾ

੧੧. ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਅਭਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਅਟ੍ਠਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਤਥਾ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਤਥਾ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਤਥਲਕ੍ਖਣੰ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਤਥਧਮ੍ਮੇ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਤਥਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ। ਤਥਾਵਾਦਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ। ਤਥਾਕਾਰਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ। ਅਭਿਭਵਨਟ੍ਠੇਨ ਤਥਾਗਤੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। ਉਸਭਸ੍ਸ ਇਦਨ੍ਤਿ **ਆਸਭੰ,** ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਆਸਭੰ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਪਰਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਬਲਯੋਗੇਨ ''ਦਸਬਲੋਹ''ਨ੍ਤਿ **ਅਭੀਤਨਾਦੰ ਨਦਤਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੇਟ੍ਠਪਰਿਯਾਯੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮ**ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ **"ਸੇਟ੍ਠਚਕ੍ਕ"**ਨ੍ਤਿ। ਚਕ੍ਕਞ੍ਚੇਤੰ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ।

ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤਸੁਤ੍ਤਵੱਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸੰਖਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵੱਣ੍ਣਨਾ

੧੩. ਤਤਿਯੇ ਕਾਮੰ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਥਿਰਭਾਵੋਪਿ ਬਲਟ੍ਠੋ ਏਵ, ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਹਿ ਪਨ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਤ੍ਤੰ ਸਾਤਿਸਯੰ ਬਲਟ੍ਠੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਚ੍ਚੇ ਨ ਕਮ੍ਪਤੀ"**ਤਿ।

ਸੰਖਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵੱਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਵਿਤ੍ਥਤਸੁਤ੍ਤਵੱਣ੍ਣਨਾ

੧੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਸਤਿਨੇਪਕ੍ਕੇਨਾ**ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਨੇਪਕ੍ਕੇਨ, ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਸੂਰਭਾਵੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ ਨੇਪਕ੍ਕੰ ਨਾਮ ਪਞ੍ਞਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ''ਨੇਪਕ੍ਕੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਅਞ੍ਞੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਸਤਿਮਾ**ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾ ਸਵਿਸੇਸਾ ਸਤਿ ਗਹਿਤਾਤਿ ਪਰਤੋਪਿ ''ਚਿਰਕਤਮ੍ਪਿ ਚਿਰਭਾਸਿਤਮ੍ਪਿ ਸਰਿਤਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਾ''ਤਿ ਸਤਿਕਿਚ੍ਚਮੇਵ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ, ਨ ਪਞ੍ਞਾਕਿਚ੍ਚੰ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਤਿਨੇਪਕ੍ਕੇਨਾ**ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਨੇਪਕ੍ਕਭਾਵੇਨਾਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁੰ ਲਬ੍ਭਤੇਵ। ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਧਮ੍ਮਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਸਤਿਯਾ ਬਲਵਭਾਵੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨਪਿ ਸਜ੍ਝਾਯਨਸਮ੍ਮਸਨਾਨਿ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਚਿਰਕਤਮ੍ਪੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਪਰੇਨ ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਚਿਰਕਤੰ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਵਤ੍ਤਾਦਿਮਹਾਵਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਣੰ। **ਚਿਰਭਾਸਿਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਪਰੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਚਿਰਭਾਸਿਤੰ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਉਦ੍ਦਿਸਨਉਦ੍ਦਿਸਾਪਨਧਮ੍ਮਾਸਾਰਣਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਉਪਨਿਸਿਨ੍ਨਕਪਰਿਕਥਾਅਨੁਮੋਦਨੀਯਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ। **ਸਰਿਤਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਾਯੇਨ ਚਿਰਕਤੇ ਕਾਯੋ ਨਾਮ ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਚਿਰਭਾਸਿਤੇ ਵਾਚਾ ਨਾਮ ਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਰੂਪੰ, ਤੰਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਾ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾ ਅਰੂਪੰ। ਇਤਿ ਇਮੇ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਤਿ ਸਰਤਿ ਚੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ ਚ, ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਹਿ ਸਤਿ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਏਸ ਸਕਿੰ ਸਰਣੇਨ ਸਰਿਤਾ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਸਰਣੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵਿਤ੍ਥਤਸੁਤ੍ਤਵੱਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫-੧੦. ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵੱਣ੍ਣਨਾ

੧੫-੨੦. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਸਵਿਸਯਸਮ੍ਮਿੰਜੇ**ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਏਵ। **ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇ ਕਥੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਧਮ੍ਮੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇ ਚ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੇਨ ਕਥੇਤੁੰ। **ਚਤੂਸੁ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗੇਸੂ**ਤਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਸਂਸੇਵੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਕਾਰਣੇਸੁ। ਕਾਮਞ੍ਚ ਤੇਸੁ ਸਤਿਆਦਯੋਪਿ ਧਮ੍ਮਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਵ ਤੇਹਿ ਵਿਨਾ ਤੇਸਂ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ , ਤਥਾਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਕਿਚ੍ਚਕਾਰੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਦ੍ਧੋ ਏਵ ਹਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਯੋਨਿਸੋ ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਏਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾਬਲਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੇਸਬਲੇਸੁਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਚਤੂਸੁ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇਸੂਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਭਾਵਨਾਯ। **ਚਤੂਸੁ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਸੂ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਅਙ੍ਗੇਸੁ ਸਦ੍ਧਾ ਵਿਯ, ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਭਾਵਨਾਯ ਵੀਰਿਯਂ ਵਿਯ ਚ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਯ ਯਸ੍ਮਾ ''ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੩; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੬) ਵਚਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਸਤਿ ਅਧਿਕਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਏਵਂ ਸਮਾਧਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿ, ''ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਭਾਵਨਾ ਪਞ੍ਞਾਭਾਵਨਾ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਅਧਿਕਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਪਾਕਟੋਯਮਤ੍ਥੋ। ਅਧਿਗਮਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਨਂ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਬਲਾਨਂ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਸਮਤਾਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਏਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾਬਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਏਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਂ।

ਇਦਾਨਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਤਿਰੇਕਕਿਚ੍ਚਤਂ ਉਪਮਾਯ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਯਥਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਉਪਮਾ ਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਰਾਜਪਞ੍ਚਮਸਹਾਯਾ ਵਿਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਕਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਬਲਾਨਿ। ਨੇਸਂ ਕੀਲ਼ਨਤ੍ਥਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਵੀਥਿਓਤਰਣਂ ਵਿਯ ਬਲਾਨਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵੀਥਿਓਤਰਣਂ, ਸਹਾਯੇਸੁ ਪਠਮਾਦੀਨਂ ਯਥਾਸਕਂ ਗੇਹੇਵ ਵਿਚਾਰਣਾ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਅਙ੍ਗਾਦੀਨਿ ਪਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤਾ। ਸਹਾਯੇਸੁ ਇਤਰੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ ਵਿਯ ਸੇਸਬਲਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤਦਨ੍ਵਯਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਸ੍ਸ ਬਲਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਾਨੁਗਤਾ। ਨ ਹਿ ਤਦਾ ਤੇਸਂ ਸਸਮ੍ਭਾਰਪਥਵੀਆਦੀਸੁ ਆਪਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਕਿਚ੍ਚਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂਯੇਵ ਪਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਵਿਭੂਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਪੁਰੇਤਰਂ ਤਥਾਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਤ੍ਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਞ੍ਞੁਤ੍ਤਰਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਰਾਜਾਨਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਛਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ।

ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਬਲਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਵਗ੍ਗੋ

੧-੨. ਪਠਮਅਗਾਰਵਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧-੨੨. ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਸਮਾਚਾਰੇ ਉਤ੍ਤਮਸਮਾਚਾਰੇ ਭਵਂ। ਕਿਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਵਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸੀਲ**”ਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ। ਦੁਤਿਯੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਪਠਮਅਗਾਰਵਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩-੪. ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩-੨੪. ਤਤਿਯੇ **ਨ ਚ ਪਭਾਵਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਚ ਪਭਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਪਭਿਜ੍ਜਨਸਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਾਲ਼ਕਜ੍ਜਨਪਭਙ੍ਗੁਰਂ। **ਅਵਸੇਸਂ ਲੋਹ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਂ ਸਜਾਤਿਲੋਹਂ, ਵਿਜਾਤਿਲੋਹਂ, ਪਿਸਾਚਲੋਹਂ, ਕਿਤ੍ତਿਮਲੋਹਨ੍ਤਿ ਏਵਂਪਭੇਦਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਲੋਹਂ। **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਦਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਨੁ ਲੋਕਿਯਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਦਾਨੇਨੇਵ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਤਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਨੀਵਰਣਾਨਿ ਲਦ੍ਧਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਿ, ਤਤ੍ਥ ਮਹਗ੍ਗਤਕੁਸਲਸ੍ਸਪਿ ਅਸਮ੍ਭਵੋ, ਪਗੇਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਕੁਸਲਸ੍ਸ। ਪਰਿਤ੍ਤਕੁਸਲਂ ਪਨ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਨੀਵਰਣੇਹਿ ਉਪਹਤੇ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਹੋਨ੍ਤਂ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਦੀਪਕਪਲ੍ਲਿਕਵਟ੍ਟਿਤੇਲਾਦਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਦੀਪੋ ਵਿਯ। ਅਪਿਚ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਦਾਨੇਨੇਵ ਤੇਸਂ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਚੁਣ੍ਣਵਿਚੁਣ੍ਣਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਭਾਣਕਾਨਂ ਮਤੇਨ ਅਯਂ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਆਰਦ੍ਧਾ, ਮਜ੍ਝਿਮਭਾਣਕਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੫੨) –

> “**ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਾ**”ਤਿ ਲਦ੍ਧੂਪਕਾਰਾ। **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਫਲਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਫਲਾ**। ਤਦੇਵ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਫਲਂ ਆਨਿਸਂਸੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਫਲਾਨਿਸਂਸਾ**। ਦੁਤਿਯਪਦੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚਤੁਤ੍ਥਫਲਪਞ੍ਞਾ **ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ, ਅਵਸੇਸਾ ਧਮ੍ਮਾ **ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। “**ਸੀਲਾਨੁਗ੍ਗਹਿਤਾ**”ਤਿਆਦੀਸੁ **ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ। **ਸਾਕਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਖਲਨਪਕ੍ਖਲਨਚ੍ਛੇਦਨਕਥਾ। **ਸਮਥੋ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਿਕਾ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ। **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਵਿਧਾ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ। ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਞ੍ਹਿ ਪੂਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਪ੍ਪਾਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਖਲਨਪਕ੍ਖਲਨਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਿਕਾਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਤ੍ਤਵਿਧਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਫਲਂ ਦੇਤਿ।
>
> ‘‘ਯਥਾ ਹਿ ਮਧੁਰਂ ਅਮ੍ਬਪਕ੍ਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ ਅਮ੍ਬਪੋਤਕਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਉਦਕਕੋਟ੍ਠਕਂ ਥਿਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਤਿ, ਘਟਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਦਕਂ ਆਸਿਞ੍ਚਤਿ, ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਨਿਕ੍ਖਮਨਤ੍ਥਂ ਮਰਿਯਾਦਂ ਥਿਰਂ ਕਰੋਤਿ। ਯਾ ਹੋਤਿ ਸਮੀਪੇ

ਵਲ੍ਲਿ ਵਾ ਸੁਕ੍ਖਦਣ੍ਡਕੋ ਵਾ ਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਪੁਟੋ ਵਾ ਮਕ੍ਕਟਕਜਾਲਂ ਵਾ, ਤਂ ਅਪਨੇਤਿ, ਖਣਿਤ੍ਤਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਮੂਲਾਨਿ ਪਰਿਖਣਤਿ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਕਾਰਣਾਨਿ ਕਰੋਤੋ ਸੋ ਅਮ੍ਬੋ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਫਲਂ ਦੇਤਿ, ਏਵਂ ਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਕੋਟ੍ਟਕਬਨ੍ਧਨਂ ਵਿਯ ਹਿ ਸੀਲਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਦਕਸਿਞ੍ਚਨਂ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ, ਮਰਿਯਾਦਾਯ ਥਿਰਭਾਵਕਰਣਂ ਵਿਯ ਸਮਥੋ, ਸਮੀਪੇ ਵਲ੍ਲਿਆਦੀਨਂ ਹਰਣਂ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਖਲਨਪਕ੍ਖਲਨਚ੍ਛੇਦਨਂ, ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਖਣਿਤ੍ਤਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮੂਲਖਣਨਂ ਵਿਯ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਭਾਵਨਾ, ਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮਧੁਰਫਲਦਾਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਦਾਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਲਦ੍ਧੂਪਕਾਰਾ**ਤਿ ਯਥਾਰਹਂ ਨਿਸ੍ਸਯਾਦਿਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯਾ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਸੁ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ । ਅਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਹਿ ਵਿਧਿ ਪਟਿਸੇਧੋ ਵਾ, ਅਗ੍ਗਫਲਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਤਪ੍ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਧਮ੍ਮੇਸੁਯੇਵ ਚ ਕੇਵਲੋ ਚੇਤੋਪਰਿਯਾਯੋ ਨਿਰੁਲ੍ਲ੍ਹੋਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਫਲਕ੍ਖਣੇ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਚਾਤਿ ਦੁਵਿਧੇਪਿ ਫਲਕ੍ਖਣੇ। ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸਂਕਿਲੇਸੇਹਿ ਚੇਤੋਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ,** ਅਗ੍ਗਫਲਪਞ੍ਞਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਫਲਧਮ੍ਮਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਫਲਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ, ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਫਲਂ ਆਨਿਸਂਸੋ**"ਤਿ। ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਚੇਤਸੋ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਸਞ੍ਞਿਤਂ ਪਹਾਨਂ ਫਲਂ ਆਨਿਸਂਸੋ ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਧ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੇਨ ਪਹਾਨਮਤ੍ਤਂ ਗਹਿਤਂ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਹਾਯਕਧਮ੍ਮਾ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਫਲਧਮ੍ਮਾ ਏਵ ਆਨਿਸਂਸੋਤਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਪੁਨਵਚਨਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਸਿਯਾ। **ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਫਲਾਨਿਸਂਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਵਮੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਜੀਵਾ ਸੀਲਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਾ, ਤਥਾ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਞਾਨਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ''ਅਪ੍ਪਨਾ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਸਮ੍ਮਾਸਤਿਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮਾ ਪਨ ਸਮਾਧਿਪਕ੍ਖਿਯਾ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **"ਅਵਸੇਸਾ ਧਮ੍ਮਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ**"ਤਿ।

ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ। **ਸੁਤਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਆਰੋਚਨਵਸੇਨ ਸਹ ਕਥਨਂ ਸਂਕਥਾ, ਸਂਕਥਾਵ **ਸਾਕਚ੍ਛਾ**। ਇਧ ਪਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਾਤਿ ਆਹ **"ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ... ਪੇ॰... ਕਥਾ**"ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਏਕਵਾਰਂ ਵਿਧਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਂ ਖਲਨਂ, ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਪਕ੍ਖਲਨਂ, ਤਦੁਭਯਸ੍ਸ ਵਿਚ੍ਛੇਦਨੀ ਅਪਨਯਨੀ ਕਥਾ **ਖਲਨਪਕ੍ਖਲਨਚ੍ਛੇਦਨਕਥਾ। ਪੂਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਲੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰੂਹੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ। **ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਯਥਾਉਗ੍ਗਹਿਤਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਫਾਤਿਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ **"ਸਪ੍ਪਾਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਪਞ੍ਚਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਅਨ੍ਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਜੋਤਨੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ''ਯਥਾ ਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਅਮ੍ਬੂਪਮਾ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ।

ਉਦਕਕੋਟ੍ਟਕਨ੍ਤਿ ਜਲਾਵਾਟਂ। **ਥਿਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਤੀ**ਤਿ ਅਸਿਥਿਲਂ ਦਲ੍ਹਂ ਨਾਤਿਮਹਨ੍ਤਂ ਨਾਤਿਖੁਦ੍ਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਿ। **ਥਿਰਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਉਦਕਸਿਞ੍ਚਨਕਾਲੇ ਤਤੋ ਤਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਨਿਕ੍ਖਮਨਤ੍ਥਂ ਜਲਾਵਾਟਪਾਲਿਂ ਥਿਰਤਰਂ ਕਰੋਤਿ। **ਸੁਕ੍ਖਦਣ੍ਡਕੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਮ੍ਬਗਚ੍ਛਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਖਕੋ ਸਾਖਾਸੀਸਕੋ । **ਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਪੁਟੋ**ਤਿ ਤਮ੍ਬਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਪੁਟੋ। **ਖਣਿਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਦਾਲਂ। **ਕੋਟ੍ਟਕਬਨ੍ਧਨਂ ਵਿਯ ਸੀਲਂ** ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਡ੍ਢਨੂਪਾਯਸ੍ਸ ਮੂਲਭਾਵਤੋ। **ਉਦਕਸਿਞ੍ਚਨਂ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ** ਭਾਵਨਾਯ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਤੋ। **ਮਰਿਯਾਦਾਯ ਥਿਰਭਾਵਕਰਣਂ ਵਿਯ ਸਮਥੋ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ ਭਾਵਨਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਸੀਲਮਰਿਯਾਦਾਯ ਦਲ੍ਹੀਭਾਵਾਪਾਦਨਤੋ। ਸਮਾਹਿਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸੀਲਂ ਥਿਰਤਰਂ ਹੋਤਿ। **ਸਮੀਪੇ ਵਲ੍ਲਿਆਦੀਨਂ ਹਰਣਂ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਖਲਨਪਕ੍ਖਲਨਚ੍ਛੇਦਨਂ** ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਭਾਵਨਾਯ ਵਿਬਨ੍ਧਨਾਪਨਯਨਤੋ। **ਮੂਲਖਣਨਂ ਵਿਯ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਭਾਵਨਾ** ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਮੂਲਭੂਤਾਨਂ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਪਲਿਖਣਨਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਤੋ ਯਥਾਸੁਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਸਾਕਚ੍ਛਾਸਮਾਪਜ੍ਜਨਂ, ਤਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਿਸੋਧਨੇਨ

ਸਮਥਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਸਮਾਹਿਤਸ੍ਸ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਬ੍ਰੂਹੇਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ ਅਯਮਾਨੁਪੁਬ੍ਬੀ ਕਥਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬. ਛਟ੍ਠੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਸ੍ਸ ਆਯਤਨਾਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਾਨੀ**ਤਿ ਆਹ – "**ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਕਾਰਣਾਨੀ**"ਤਿ। **ਪਾਲ਼ਿਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਇਧ ਸੀਲਂ ਆਗਤਂ, ਇਧ ਸਮਾਧਿ, ਇਧ ਪਞ੍ਞਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਂਤਂਪਾਲ਼ਿਅਤ੍ਥਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਾਲ਼ਿਂ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਬੋਧਿਨਿਂ ਪਾਲ਼ਿਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤਰੁਣਪੀਤੀ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਮਤ੍ਤਾ ਮੁਦੁਕਾ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤਿ। ਕਥਂ ਜਾਯਤਿ? ਯਥਾਦੇਸਿਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਦਨੁਚ੍ਛਵਿਕਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਵਾਚਾਮਨੋਸਮਾਚਾਰਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਮੋਦਲਕ੍ਖਣਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਜਾਯਤਿ। **ਤੁਟ੍ਠਾਕਾਰਭੂਤਾ ਬਲਵਪੀਤੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਤ੍ਤਾ ਅਤਿਵਿਯ ਤੁਟ੍ਠਾਕਾਰਭੂਤਾ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਦਰਥਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾ ਬਲਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਨਾਮਕਾਯੇ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੇ ਰੂਪਕਾਯੋਪਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਏਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨਾਮਕਾਯੋ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ''ਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸੁਖਂ ਪਟਿਲਭਤੀਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਮਾਧਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਂ ਚੇਤਸਿਕਂ ਨਿਰਾਮਿਸਸੁਖਂ ਪਟਿਲਭਤਿ ਵਿਨ੍ਦਤਿ। **ਸਮਾਧਿਯਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਨ ਯੋ ਕੋਚਿ ਸਮਾਧਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰਸਮਾਧੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਰਹਤ੍ਤ...ਪੇ॰... ਸਮਾਧਿਯਤੀ**"ਤਿ ਆਹ। "**ਅਯਂ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸਂ ਦੇਸਨਾਯਂ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭਾਵਵਿਭਾਵਨਂ, ਯਂ ਤਥਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਭਾਵੋ। **ਓਸਕ੍ਕਿਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤੁਂ। **ਸਮਾਧਿਯੇਵ ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪਾਲ਼ਿਯਾ ਆਰੁਲ਼੍ਹੋ ਸਮਾਧਿ ਏਵ ਪਰਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਭਾਵਨਾਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭਾਵਤੋ ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ**"ਤਿਆਦਿ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਮਾਧਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭. ਸਤ੍ਤਮੇ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖਦਰਥਪਰਿਲ਼ਾਹਾਨਂ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਸਾਤਿਸਯਮੇਤ੍ਥ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਅਪ੍ਪਿਤਪ੍ਪਿਤਕ੍ਖਣੇ ਸੁਖਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸੁਖੋ**"ਤਿ। ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਤਾਯ ਸਨ੍ਤਪਣੀਤਤਰਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪੁਰਿਮੋ...ਪੇ॰... ਸੁਖਵਿਪਾਕੋ**"ਤਿ। **ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨੇਨ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। "**ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਭਾਵਂ। **ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ** ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਬ੍ਭਾਵਂ ਉਪਗਤਤ੍ਤਾ। ਲੋਕਿਯਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਨੀਕਾਨਿ ਨੀਵਰਣਪਠਮਜ੍ਝਾਨਨਿਕਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਕਿਲੇਸਾ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ ਨ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਚ ਅਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਅਪਰਿਹਾਨਿਵਸੇਨ ਵਾ ਅਪ੍ਪਿਤਤ੍ਤਾ **ਨ ਸਸਙ੍ਖਾਰਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹਵਾਰਿਤਗਤੋ। ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯਪਿ ਸਤਿਯਾ ਸਤਿਬਹੁਲਤਾਯ ਸਤੋ ਏਵ ਨਾਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸਤਿਯਾ ਸਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸੇਸੇਸੂ**ਤਿ ਞਾਣੇਸੁ।

ਸਮਾਧਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮-੯. ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮-੨੯. ਅਟ੍ਠਮੇ ਕਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਪ੍ਫਸਮ੍ਭਵੋ ''ਗਬ੍ਭਾਸਯੇ ਕਿਰੀਯਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਕਰਤੋ ਜਾਤੋ ਕਾਯੋ **ਕਰਜਕਾਯੋ,** ਤਦੁਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਚਤੁਸਨ੍ਤਤਿਰੂਪਸਮੁਦਾਯੋ। ਕਾਮਂ ਨਾਮਕਾਯੋਪਿ ਵਿਵੇਕਜੇਨ ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਤਥਾਲਦ੍ਧੂਪਕਾਰੋ, ''ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਪਨ ਰੂਪਕਾਯੋ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **"ਇਮਂ ਕਰਜਕਾਯ"**ਨ੍ਤਿ। **ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਸਨ੍ਦਨਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਅਭਿਸਨ੍ਦਨਂ ਝਾਨਮਯੇਨ ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਕਰਜਕਾਯਸ੍ਸ ਤਿਨ੍ਤਭਾਵਾਪਾਦਨਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਲੂਖਭਾਵਾਪਨਯਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਤੇਮੇਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਯਿਦਂ ਅਭਿਸਨ੍ਦਨਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪੀਤਿਸੁਖਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਪਣੀਤਰੂਪੇਹਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਪ੍ਫਰਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਪਰਿਸਨ੍ਦੇਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਬ੍ਬਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਬ੍ਬਾਵਾ, ਤਸ੍ਸ **ਸਬ੍ਬਾਵਤੋ**। ਅਵਯਵਾਵਯਵਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਅਵਯਵਿਨਿ ਸਾਮਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਅਵਯਵਵਿਸਯੇ **ਸਬ੍ਬ**-ਸਦ੍ਦੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਾਸਵਤੋ"**ਤਿ। **ਅਫੁਟਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ** ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਜਰੂਪਂ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪਸ੍ਸ ਅਭਿਬ੍ਯਾਪਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਸਨ੍ਤਤੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਛੇਕੋਤਿ ਕੁਸਲੋ। ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਕੋਸਲ੍ਲਂ ਨਹਾਨੀਯਚੁਣ੍ਣਾਨਂ ਕਰਣੇ ਪਿਣ੍ਡਿਕਰਣੇ ਚ ਸਮਤ੍ਥਤਾਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਪਟਿਬਲੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਕਂਸ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਮਹਤਿਯਾ ਕਂਸਪਾਤਿਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੬੧) ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਆਗਤੋ।''ਕਂਸੋ ਉਪਹਤੋ ਯਥਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੩੪) ਕਿਤ੍ਤਿਮਲੋਹੇ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੇ ''ਉਪਕਂਸੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾਸਿ, ਮਹਾਕਂਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਰਜੋ''ਤਿਆਦਿ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪.੧੦.੧੬੪ ਘਟਪਣ੍ਡਿਤਜਾਤਕਵਣ੍ਣਨਾ)। ਇਧ ਪਨ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਲੋਹੇਤਿ ਆਹ **"ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਲੋਹੇਨ ਕਤਭਾਜਨੇ"**ਤਿ। **ਸ੍ਨੇਹਾਨੁਗਤਾ**ਤਿ ਉਦਕਸਿਨੇਹੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਵਿਸਨਵਸੇਨ ਗਤਾ ਉਪਗਤਾ। **ਸ੍ਨੇਹਪਰੇਤਾ**ਤਿ ਉਦਕਸਿਨੇਹੇਨ ਪਰਿਤੋ ਗਤਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਫੁਟਾ। ਤਤੋ ਏਵ **ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਾ ਫੁਟਾ ਸ੍ਨੇਹੇਨ**। ਏਤੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਉਦਕੇਨ ਤੇਮਿਤਭਾਵਮਾਹ। **ਨ ਚ ਪਗ੍ਘਰਿਣੀ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਤਿਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਤਸ੍ਸ ਘਨਥਦ੍ਧਭਾਵਂ ਵਦਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਨ ਬਿਨ੍ਦੁਬਿਨ੍ਦੁ"**ਤਿਆਦਿ।

ਤਾਹਿ ਤਾਹਿ ਉਦਕਸਿਰਾਹਿ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਉਬ੍ਭਿਦਂ, ਉਬ੍ਭਿਦਂ ਉਦਕਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਉਬ੍ਭਿਦੋਦਕੋ। ਉਬ੍ਭਿਨ੍ਨਉਦਕੋ**ਤਿ ਨਦੀਤੀਰੇ ਖਤਕੂਪਕੋ ਵਿਯ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਨਕਉਦਕੋ। **ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨਉਦਕੋ**ਤਿ ਧਾਰਾਵਸੇਨ ਉਟ੍ਠਹਨਉਦਕੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਉਬ੍ਭਿਦੋਦਕੋਵ ਰਹਦੋ ਗਹਿਤੋ, ਨ ਇਤਰੋਤਿ ਆਹ **"ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨਉਦਕਞ੍ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਧਾਰਾਨਿਪਾਤਬੁਬ੍ਬੁਲ਼ਕੇਹੀ**ਤਿ ਧਾਰਾਨਿਪਾਤੇਹਿ ਚ ਉਦਕਬੁਬ੍ਬੁਲ਼ੇਹਿ ਚ। ''ਫੇਣਪਟਲੇਹਿ ਚਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, **ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਮੇ**ਵ ਅਪਰਿਕ੍ਖੋਭਤਾਯ ਨਿਚ੍ਚਲਮੇਵ, ਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਕਂ।

ਉਪ੍ਪਲਾਨੀਤਿ ਉਪ੍ਪਲਗਚ੍ਛਾਨਿ। **ਸੇਤਰਤ੍ਤਨੀਲੇਸੂ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਲੇਸੁ, ਸੇਤੁਪ੍ਪਲਰਤ੍ਤੁਪ੍ਪਲਨੀਲੁਪ੍ਪਲੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਪ੍ਪਲਂ ਉਪ੍ਪਲਮੇ**ਵ ਸਾਮਞ੍ਞਗ੍ਗਹਣਤੋ। **ਸਤਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਬਹੁਪਰਿਯਾਯੋ ''ਸਤਗ੍ਘੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਤੇਨ ਅਨੇਕਸਤਪਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਲੋਕੇ ਪਨ ਰਤ੍ਤਂ ਪਦੁਮਂ, ਸੇਤਂ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਾਵ ਅਗ੍ਗਾ ਯਾਵ ਚ ਮੂਲਾ ਉਦਕੇਨ ਅਭਿਸਨ੍ਦਨਾਦਿਸਮ੍ਭਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **ਉਦਕਾਨੁਗ੍ਗਤ**ਗ੍ਗਹਣਂ। ਇਧ ਉਪ੍ਪਲਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਕਰਜਕਾਯੋ, ਉਦਕਂ ਵਿਯ ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਸੁਖਂ।

ਯਸ੍ਮਾ **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਚਿਤ੍ਤਮਾਹ, ਤਞ੍ਚ ਰਾਗਾਦਿਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਮਲਾਪਗਮਤੋ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਂ ਨਿਮ੍ਮਲਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ **"ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਟ੍ਠੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧ"**ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਏਵ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੋ ਪਰਿਯੋਦਾਤਤਾ ਸੁਧਨ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਨਿਘਂਸਨੇਨ ਪਭਸ੍ਸਰਤਾ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ **"ਪਭਸ੍ਸਰਟ੍ਠੇਨ ਪਰਿਯੋਦਾਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਓਦਾਤਵਚਨਂ। **ਉਤੁਫਰਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਉਤੁਨੋ ਫਰਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। **ਉਤੁਫਰਣਂ ਨ ਹੋਤਿ** ਸੇਸਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਙ੍ਖਣ ...ਪੇ॰... ਬਲਵਂ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। **ਵਤ੍ਥਂ ਵਿਯ ਕਰਜਕਾਯੋ**ਤਿ ਯੋਗਿਨੋ ਕਰਜਕਾਯੋ ਵਤ੍ਥਂ ਵਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ਉਤੁਫਰਣਸਦਿਸੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸੁਖੇਨ ਫਰਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਰੀਰਂ ਵਿਯ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਉਤੁਫਰਣਟ੍ਠਾਨਿਯਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਸ੍ਮਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਚ **"ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਚੇਤਸਾ"**ਤਿ ਚੇਤੋਗਹਣੇਨ ਝਾਨਸੁਖਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਉਤੁਫਰਣਂ ਵਿਯ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸੁਖ"**ਨ੍ਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੇ ਸੁਖਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਾਤਲਕ੍ਖਣਸਨ੍ਤਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ''ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯਂ** (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੨) ''ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਪਨ ਸਨ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਸੁਖਮਿਚ੍ਚੇਵ ਭਾਸਿਤਾ''ਤਿ।

ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਸਰੂਪਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਸਮਭਰਿਤੋ**ਤਿ ਸਮਪੁਣ੍ਣੋ।

ਮਣ੍ਡਭੂਮੀਤਿ ਪਪਾਵਣ੍ਣਭੂਮਿ। ਯਤ੍ਥ ਸਲਿਲਸਿਞ੍ਚਨੇਨ ਵਿਨਾਵ ਸਸ੍ਸਾਨਿ ਠਿਤਾਨਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਯੁਗੇ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਯੋਗ੍ਗਾਨਿ, ਤੇਸਂ ਆਚਰਿਯੋ **ਯੋਗ੍ਗਾਚਰਿਯੋ**। ਤੇਸਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਨਤੋ ਹਤ੍ਥਿਆਦਯੋਪਿ ''ਯੋਗ੍ਗਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥੀ''ਤਿ। **ਯੇਨ ਯੇਨਾ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਯੇਨ ਯੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ। **ਯਂ ਯਂ ਗਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਜਵਸਮਜਵਾਦਿਭੇਦਾਸੁ ਗਤੀਸੁ ਯਂ ਯਂ ਗਤਿਂ। ਨਵਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਨਾਗਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦. ਦਸਮੇ **ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਂ ਉਗ੍ਗਤਤ੍ਤਾ ਉਚ੍ਚੋ ਪਤ੍ਥਟੋ ਮਹਨ੍ਤੋ ਵਿਨਿਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋ ਸਦ੍ਦੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਾ। ਵਚੀਘੋਸੋਪਿ ਹਿ ਬਹੂਹਿ ਏਕਜ੍ਝਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਦ੍ਦਤੋ ਚ ਦੁਰਵਬੋਧੋ ਕੇਵਲਂ ਮਹਾਨਿਗ੍ਘੋਸੋ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਪਥਮਾਗਚ੍ਛਤਿ। **ਮਚ੍ਛਵਿਲੋਪੇ**ਤਿ ਮਚ੍ਛਾਨਂ ਵਿਲੁਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਗਹਣੇ, ਮਚ੍ਛਾਨਂ ਵਾ ਵਿਲੁਮ੍ਪਨੇ। ਕੇਵਟ੍ਟਾਨਞ੍ਹਿ ਮਚ੍ਛਪਚ੍ਛਿਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮਹਾਜਨੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ''ਇਧ ਅਞ੍ਞਂ ਏਕਂ ਮਚ੍ਛਂ ਦੇਹਿ, ਏਕਂ ਮਚ੍ਛਫਾਲਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ, ''ਏਤਸ੍ਸ ਤੇ ਮਹਾ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਮਯ੍ਹਂ ਖੁਦ੍ਦਕੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਂ ਮਹਾਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਮਚ੍ਛਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਜਾਲੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਕੇਵਟ੍ਟਾ ਚੇਵ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ''ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਗਹਿਤੋ''ਤਿ ਮਹਾਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਸੁਚਿਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਾਸੁਚਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਕਿਲੇਸਾਸੁਚਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਅਸੁਚਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸੁਖਂ। **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸੁਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ। **ਪਵਿਵੇਕਸੁਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਤੋ ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਣਿਕਤੋ ਚ ਵਿਗਤਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ। **ਉਪਸਮਸੁਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਵੂਪਸਮਾਵਹਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ। **ਸਮ੍ਬੋਧਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬੋਧਸ੍ਸ ਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਸੁਖਂ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਨਾਗਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸੁਮਨਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸੁਮਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧. ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਸਤਕ੍ਕਕੂ**ਤਿ ਸਤਸਿਖਰੋ, ਅਨੇਕਕੂਟੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਮੇਘਭਾਵਦਸ੍ਸਨਂ। ਸੋ ਹਿ ਮਹਾਵਸ੍ਸਂ ਵਸ੍ਸਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ – **"ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਉਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਲਾਹਕਕੂਟਸਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। **ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ। ਸੋ ਹਿ ਪਠਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਦਿਪਿ ਤਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁ ਪਠਮਤਰਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਸ੍ਸ ਅਕਰਣਤੋ ਨ ਤਂ ''ਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਵਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਿਯਞ੍ਹਿ ਤਂ ਞਾਣਂ। ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਚੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੇਨ ਭਾਵਨਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਕਿਚ੍ਚਕਰਣੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਂ ਤਦਭਿਸਮਯੋਤਿ ਨਤ੍ਥੇਤ੍ਥ ਗੋਤ੍ਰਭੁਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਸੁਮਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਚੁਨ੍ਦੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨. ਦੁਤਿਯੇ ''ਅਰਿਯਕਨ੍ਤੇਹਿ ਸੀਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੭੯) ਅਰਿਯਕਨ੍ਤਾਨੀਤਿ ਪਞ੍ਚਸੀਲਾਨਿ ਆਗਤਾਨਿ। ਅਰਿਯਕਨ੍ਤਾਨਿ ਹਿ ਪਞ੍ਚਸੀਲਾਨਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਕਨ੍ਤਾਨਿ ਪਿਯਾਨਿ, ਭਵਨ੍ਤਰਗਤਾਪਿ ਅਰਿਯਾ ਤਾਨਿ ਨ ਵਿਜਹਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਪਨ ''ਯਾਵਤਾ, ਚੁਨ੍ਦ, ਸੀਲਾਨਿ ਅਰਿਯਕਨ੍ਤਾਨਿ ਸੀਲਾਨਿ, ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ...ਪੇ॰... ਅਗ੍ਗੇ ਤੇ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਸੀਲਾਨਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨੀਤਿ ਆਹ **"ਅਰਿਯਕਨ੍ਤਾਨਿ ਸੀਲਾਨੀਤਿ ਮਗ੍ਗਫਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸੀਲਾਨੀ"**ਤਿ।

ਚੁਨ੍ਦੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਉਗ੍ਗਹਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩. ਤਤਿਯੇ **ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਉਟ੍ਠਾਨਸੀਲਾ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਭਾਯਨਵੇਲਾਯ ਸਾਮਿਕੇ ਪਰਿਜਨੇ ਸੇਯ੍ਯਾਯ ਅਵੁਟ੍ਠਿਤੇ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਉਟ੍ਠਾਨਸੀਲਾ। ਸਾਮਿਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਸਨਤੋ ਅਗ੍ਗਿਦਡ੍ਢਾ ਵਿਯ ਪਠਮਮੇਵ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯਿਨਿਯੋ। ਕਿਂਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਂਕਰਣੀਯਂ, ਕਿਂਕਰਣਭਾਵੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀਤਿ **ਕਿਂਕਾਰਪ੍ਪਟਿਸ੍ਸਾਵਿਨਿਯੋ**। ਮਨਾਪਂਯੇਵ ਕਿਰਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਮਨਾਪਚਾਰਿਨਿਯੋ**। ਪਿਯਮੇਵ ਵਦਨ੍ਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਪਿਯਵਾਦਿਨਿਯੋ**।

ਤਤ੍ਰੁਪਾਯਾਯਾਤਿ ਤਤ੍ਰ ਕਮ੍ਮੇ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਉਪਾਯਭੂਤਾਯ ਵੀਮਂਸਾਯ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਣ੍ਣਾਕਪ੍ਪਾਸਸਂਵਿਧਾਨੇ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਲਂ ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾ। **ਅਲਂ ਸਂਵਿਧਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਲਂ ਕਾਤੁਂ ਅਲਂ ਸਂਵਿਧਾਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਤੁਮ੍ਪਿ ਪਰੇਹਿ ਕਾਰਾਪੇਤੁਮ੍ਪੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਉਗ੍ਗਹਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪-੫. ਸੀਹਸੇਨਾਪਤਿਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪-੩੫. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਤਾਯ ਸਾਮਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਸਯਂ ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ''ਦਾਨਂ ਨਾਮ ਸਾਧੁ ਸੁਨ੍ਦਰਂ, ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਪਸਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਯਂ ਦਾਨਂ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਪਰਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਪਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਬ੍ਬਿਸਯਂ ਲੋਭਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਪਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ। ਤੇਨ ਅਨਧਿਭਵਨੀਯਤ੍ਤਾ **ਨ ਦਾਸੋ ਨ ਸਹਾਯੋ**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਦੁਭਯਂ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦਾਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ** ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਬ੍ਯਸ੍ਸ ਉਪਗਤਤ੍ਤਾ। **ਸਹਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ** ਤਸ੍ਸ ਪਿਯਭਾਵਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤੋ। **ਸਾਮੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ** ਤਤ੍ਥ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਬ੍ਯਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਯੋ ਦਾਨਸੀਲਤਾਯ ਦਾਯਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਸੋ ਦਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤਿਭੇਦੇਨ ਦਾਨਦਾਸੋ, ਦਾਨਸਹਾਯੋ, ਦਾਨਪਤੀਤਿ ਤਿਪ੍ਪਕਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਤਦਸ੍ਸ ਤਿਪ੍ਪਕਾਰਤਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ **ਦਾਨਂ,** ਅਨ੍ਨਪਾਨਾਦਿ।

ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਣ੍ਹਾਧਿਪਨ੍ਨਤਾਯ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਨਤੋ ਦਾਸੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਯਂ ਪਰੇਸਂ ਦੀਯਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਨ੍ਨਪਾਨਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਦਾਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦਾਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। **ਸਹਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ** ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਰੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚ ਸਮਸਮਂ ਠਪਨਤੋ। **ਪਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ** ਸਯਂ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇ ਅਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਾਪਨਤੋ। ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਯੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਣੀਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਨਿਹੀਨਂ ਦੇਤਿ, ਸੋ **ਦਾਨਦਾਸੋ** ਨਾਮ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਨਿਹੀਨਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਯੋ ਯਾਦਿਸਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਪਰੇਸਂ ਦੇਤਿ, ਸੋ **ਦਾਨਸਹਾਯੋ** ਨਾਮ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਹੀਨਾਧਿਕਭਾਵਵਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਸਦਿਸਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਯੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਿਹੀਨਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਪਣੀਤਂ ਦੇਤਿ, ਸੋ **ਦਾਨਪਤਿ** ਨਾਮ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਸੇਟ੍ਠਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ।

ਨਿਤ੍ਤੇਜਭੂਤੋ ਤੇਜਹਾਨਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਸਹ ਬ੍ਯਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸਹਬ੍ਯੋ, ਸਹਪਵਤ੍ਤਨਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਸਹਬ੍ਯਤਾ,** ਸਹਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਹਭਾਵਂ ਏਕੀਭਾਵਂ ਗਤਾ"**ਤਿ। **ਅਸਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਾ ਅਬਨ੍ਧਸ੍ਸ, ਤਣ੍ਹਾਬਨ੍ਧਨੇਨ ਅਬਨ੍ਧਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਞ੍ਚਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਸੀਹਸੇਨਾਪਤਿਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬-੭. ਕਾਲਦਾਨਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬-੩੭. ਛਟ੍ਠੇ **ਆਰਾਮਤੋ**ਤਿ ਫਲਾਰਾਮਤੋ। **ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਸੁਜਾਤਾਨਿ। **ਭਾਸਿਤਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਿਤਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤੁਣ੍ਹੀ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ''ਭਿਕ੍ਖਂ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਅਰਿਯਾਯ ਯਾਚਨਾਯ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਰਿਯਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਏਸਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਯਾਚਨਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਯੇ ''ਮਯਂ ਪਚਾਮ, ਇਮੇ ਨ ਪਚਨ੍ਤਿ, ਪਚਮਾਨੇ ਪਤ੍ਵਾ ਅਲਭਨ੍ਤਾ ਕੁਹਿਂ ਲਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਸਂਵਿਭਜਨ੍ਤਿ, ਤੇ **ਭਾਸਿਤਞ੍ਞੂ** ਨਾਮ ਞਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਕਰਣਤੋ। **ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ**ਤਿ ਦਾਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ। **ਅਪ੍ਪਟਿਵਾਨਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨਚਿਤ੍ਤੋ। ਸਤ੍ਤਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਕਾਲਦਾਨਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸਦ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਅਨੁਕਮ੍ਪਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸੁਖੀ ਹੋਨ੍ਤੁ ਅਵੇਰਾ ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਹਿਤਫਰਣੇਨ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਗੇਹਂ ਅਞ੍ਞੇ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾਪਿ **ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ** ਨਾਮ। **ਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਣਿਪਾਤਸੀਲਂ। **ਕੋਧਮਾਨਥਦ੍ਧਤਾਯ ਰਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਧਮਾਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਯੋ ਥਦ੍ਧਭਾਵੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਲਕ੍ਖਣੋ, ਤੇਨ ਵਿਰਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੋਰਚ੍ਚੇਨਾਤਿ ‘‘ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਸੋਰਚ੍ਚਂ? ਯੋ ਕਾਯਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਵਾਚਸਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੋਰਚ੍ਚਂ। ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਸੀਲਸਂਵਰੋ ਸੋਰਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਗਤੇਨ ਸੀਲਸਂਵਰਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸੋਰਤਭਾਵੇਨ। **ਸਖਿਲ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਸਾਖਲਜਂ? ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਥਦ੍ਧਕਾ ਕਕ੍ਕਸਾ ਫਰੁਸਾ ਕਟੁਕਾ ਅਭਿਸਜ੍ਜਨੀ ਕੋਧਸਾਮਨ੍ਤਾ ਅਸਮਾਧਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਾ, ਤਥਾਰੂਪਿਂ ਵਾਚਂ ਪਹਾਯ ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਨੇਲਾ ਕਣ੍ਣਸੁਖਾ ਪੇਮਨੀਯਾ ਹਦਯਙ੍ਗਮਾ ਪੋਰੀ ਬਹੁਜਨਕਨ੍ਤਾ ਬਹੁਜਨਮਨਾਪਾ, ਤਥਾਰੂਪਿਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਯਾ ਤਤ੍ਥ ਸਣ੍ਹਵਾਚਤਾ ਸਖਿਲਵਾਚਤਾ ਅਫਰੁਸਵਾਚਤਾ, ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਾਖਲਜ’’ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੫੦) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮੋਦਕਮੁਦੁਭਾਵੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਸਖਿਲਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੋਦਕ**”ਨ੍ਤਿ।

ਸਦ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯-੧੦. ਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯-੪੦. ਨਵਮੇ **ਭਤੋ**ਤਿ ਪੋਸਿਤੋ। ਤਂ ਪਨ ਭਰਣਂ ਜਾਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੁਖਪਚ੍ਚਯੂਪਹਰਣੇਨ ਦੁਕ੍ਖਪਚ੍ਚਯਾਪਹਰਣੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਅਮ੍ਹੇਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਹਤ੍ਥਪਾਦਵਡ੍ਢਨਾਦੀਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮੁਖੇਨ ਸਿਙ੍ਘਾਨਿਕਾਪਨਯਨਨਹਾਪਨਮਣ੍ਡਨਾਦਿਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਖੇਤ੍ਤਾਦਿਂ ਅਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਿਤਂ ਤੇਸਂ ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਠਿਤਿਯਾ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਨ੍ਤਕਂ…ਪੇ॰… ਕੁਲਵਂਸੋ ਚਿਰਂ ਠਸ੍ਸਤੀ**”ਤਿ। **ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਅਨੁਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਦਾਯਜ੍ਜਪ੍ਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਯੋਗਜਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋਯੇਵ ਦਾਯਸ੍ਸ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਇਤਰੋਤਿ ਆਹ “**ਕੁਲਵਂਸਾਨੁਰੂਪਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ**”ਤਿਆਦਿ । **ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਾਯਜ੍ਜਾਰਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਾਯਜ੍ਜਾਰਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਵਾਦੇ ਅਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨੇ ਦਾਰਕੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਪੁਤ੍ਤੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਦਾਯਜ੍ਜਾਰਹਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਓਵਾਦੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਪਨ ਕੁਲਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਤਤਿਯਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਮਤਦਿਵਸਤੋ ਤਤਿਯਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ। ਦਸਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੁਮਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਮੁਣ੍ਡਰਾਜਵੱਗ੍ਗੋ

੧-੨. ਆਦਿਯਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧-੪੨. ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਉਟ੍ਠਾਨਵੀਰਿਯਾਧਿਗਤੇਹੀ**ਤਿ ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਨੇਨ ਚ ਵੀਰਿਯੇਨ ਚ ਅਧਿਗਤੇਹਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਿਕੰ ਵੀਰਿਯੰ। **ਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤਸਿਕਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਉਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਭੋਗੁਪ੍ਪਾਦਨੇ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤਾ। **ਵੀਰਿਯੰ** ਤਜ੍ਜੋ ਉਸ੍ਸਾਹੋ। **ਪੀਣਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਧਾਤੰ ਸੁਤਿਤ੍ਤੰ। ਤਥਾਭੂਤੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਥੂਲਸਰੀਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਥੂਲੰ ਕਰੋਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦੁਤਿਯੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਆਦਿਯਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਇਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩. ਤਤਿਯੇ **ਅਪ੍ਪਮਾਦੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਏਤਾਨਿ ਆਯੁਆਦੀਨਿ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਦਮੇਵ ਪਸੰਸਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਸੁ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਯੁਆਦੀਨਿ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋਵ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇ ''ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਸੂ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਸੁ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਉਭੋ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਯੁਆਦੀਨਿ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋਵ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਦੁਤਿਯਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤਿ। ਕਤ੍ਥਾਤਿ? ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਸੁ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਯਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਉਭੋ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਲਾਭੇਨਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਹਿਤਪ੍ਪਟਿਲਾਭੇਨ।

ਇਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਮਨਾਪਦਾਯੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਝਾਨਮਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ **ਮਨੋਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇਸੁ ਏਕੰ ਝਾਨਮਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ ਦੇਵਕਾਯ**"ਨ੍ਤਿ। ਸਤਿਪਿ ਹਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਮਨਸਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਭਾਵੇ ਬਾਹਿਰਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਵਿਨਾ ਮਨਸਾਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ "**ਮਨੋਮਯਾ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਵਚਰਸਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਾਮਭਵੇ ਓਪਪਾਤਿਕਸਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਮਨੋਮਯਭਾਵੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਤ੍ਥ ਬਾਹਿਰਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਤਾਸਙ੍ਕਾਯ ਏਵ ਅਭਾਵਤੋ ''ਮਨਸਾਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਵਧਾਰਣਾਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਨਿਰੁਲ੍ਹੋ ਵਾਯੰ ਲੋਕੇ ਮਨੋਮਯਵੋਹਾਰੋ ਰੂਪਾਵਚਰਸਤ੍ਤੇਸੁ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਅਨ੍ਨਮਯੋ, ਪਾਣਮਯੋ, ਮਨੋਮਯੋ, ਆਨਨ੍ਦਮਯੋ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਮਯੋ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਧਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਵੇਦਵਾਦਿਨੋਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦਿਨੋਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਦਿਬ੍ਬੋ ਰੂਪੀ ਮਨੋਮਯੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੮੭)। **ਤੀਸੁ ਵਾ ਕੁਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਸੂ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਖਤ੍ਤਿਯਵੇਸ੍ਸਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਲੇਸੁ। **ਛਸੁ ਵਾ ਕਾਮਸਗ੍ਗੇਸੂ**ਤਿ ਛਸੁ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵੇਸੁ।

ਮਨਾਪਦਾਯੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫-੬. ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫-੪੬. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਅਸਙ੍ਖੇਯਜੋ**ਤਿ ਆਲ੍ਹਕਗਣਨਾਯ ਅਸਙ੍ਖੇਯਜੋ। ਯੋਜਨਵਸੇਨ ਪਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਾ ਅਤ੍ਥਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਉਪਰਿ ਆਕਾਸੇਨ ਪਰਿਸਮਨ੍ਤਤੋ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤੇਨ ਮਜ੍ਝੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਕੇਹਿ ਦੀਪਪਬ੍ਬਤਪਰਿਯਨ੍ਤੇਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਯੋਜਨਤੋ ਸਙ੍ਖਾਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਮਹਾਸਰੀਰਮਚ੍ਛਕੁਮ੍ਭੀਲਯਕ੍ਖਰਕ੍ਖਸਮਹਾਨਾਗਦਾਨਵਾਦੀਨੰ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਨੰ

ਬਲਵ॒ਾਮੁਖਪਾਤਾਲਾਦੀਨਂ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਨਂ ਭੇਰਵਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਵਸੇਨ **ਬਹੁਭੇਰਵ॒ਂ** । **ਪੁਥੂ**ਤਿ ਬਹੂ। **ਸਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਦਮਾਨਾ। **ਉਪਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਛਟ੍ਠਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭-੮. ਧਨਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭-੪੮. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨਾਗਤਾ ਸਦ੍ਧਾ। **ਸੀਲਞ੍ਚ ਯਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਸੀਲਂ ਨਾਮ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਅਰਿਯਕਨ੍ਤਂ ਸੀਲਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਏਕਸੀਲਮ੍ਪਿ ਅਕਨ੍ਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨਤ੍ਥੇ ਭਵਨ੍ਤਰੇਪਿ ਅਪ੍ਪਹੀਨਂ ਪਞ੍ਚਸੀਲਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਅਟ੍ਠਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਧਨਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਕੋਸਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯. ਨਵਮੇ **ਪਤਿਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਓਲੋਕੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਅਧੋਮੁਖੋ। **ਨਿਪ੍ਪਟਿਭਾਨੋ**ਤਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਵਿਸਹਨ੍ਤੋ ਨਿਪ੍ਪਟਿਭਾਨੋ ਪਟਿਭਾਨਰਹਿਤੋ।

ਕੋਸਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਨਾਰਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦. ਦਸਮੇ **ਅਜ੍ਝੋਮੁਚ੍ਛਿਤੋ**ਤਿ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਮੁਚ੍ਛਾਯ ਮੁਚ੍ਛਿਤੋ, ਮੁਚ੍ਛਂ ਮੋਹਂ ਪਮਾਦਂ ਆਪਨ੍ਨੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ... ਪੇ॰... ਅਤਿਰੇਕਮੁਚ੍ਛਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**"ਤਿ। **ਮਹਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਮਹਤਿਯਾ। ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਚੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਮਹਤਾ ਰਾਜਾਨੁਭਾਵੇਨਾ**"ਤਿ।

ਨਾਰਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮੁਣ੍ਡਰਾਜਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮਪਣ੍ਣਾਸਕਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੨. ਦੁਤਿਯਪਣ੍ਣਾਸਕਂ

(੬) ੧. ਨੀਵਰਣਵਗ੍ਗੋ

੧-੨. ਆਵਰਣਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੫੧-੫੨. ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮੇ ਆਵਰਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਵਰਣਾ,** ਨੀਵਾਰਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਨੀਵਰਣਾ**। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਆਵਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਆਦਿਤੋ ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। **ਨੀਵਾਰਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਵਾਰਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਆਵਰਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਆਦਿਤੋ ਕੁਸਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਾਰਣਵਸੇਨ। **ਨੀਵਰਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਵਾਰਣਵਸੇਨਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚ ਨੀਵਰਣਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲੀਕਰਣਾ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਂ ਪਾਤਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਤਾਸਂ ਪਞ੍ਞਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਦਾਨਮੇਵ। ਇਤਿ ਮਹਗ੍ਗਤਾਨੁਤ੍ਤਰਪਞ੍ਞਾਨਂ ਏਕਚ੍ਚਾਯ ਚ ਪਰਿਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤਾ ਨੀਵਰਣਧਮ੍ਮਾ ਇਤਰਾਸਂ ਸਮਤ੍ਥਤਂ ਵਿਹਨਨ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲੀਕਰਣਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਭਾਵਨਾਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਵਿਨਾ ਪਕਤਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ ਧਮ੍ਮੋਤਿ **ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੋ,** ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਾਵਹੋ ਵਾ ਧਮ੍ਮੋ **ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੋ,** ਅਨੁਲ਼ਾਰਂ ਪਰਿਤ੍ਤਕੁਸਲਂ। ਯਂ ਅਸਤਿਪਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਯਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਹੀਨੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ, ਖਤ੍ਤਿਯੇ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੮.੭੫)। ਅਲਂ ਅਰਿਯਾਯ ਅਰਿਯਭਾਵਾਯਾਤਿ ਅਲਮਰਿਯੋ, ਅਰਿਯਭਾਵਾਯ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ, ਅਲਮਰਿਯੋ ਚ ਸੋ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ ਚਾਤਿ **ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ**।

ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਚ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਿ ਮਗ੍ਗੋਪਿ ਫਲਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਆਰਾਧੇਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੧੧) ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ। ''ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨੀਹਰਤਿ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੪) ਏਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ। ''ਅਭਬ੍ਬਾ ਤੇ ਞਾਣਾਯ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੯੬) ਏਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗੋ। ''ਅਯਮਞ੍ਞੋ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ ਅਧਿਗਤੋ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੨੮) ਏਤ੍ਥ ਫਲਂ। ''ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਦਸ੍ਸਨਂ ਉਦਪਾਦਿ, ਅਕੁਪ੍ਪਾ ਮੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਅਯਮਨ੍ਤਿਮਾ ਜਾਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧; ਮਹਾਵ॰ ੧੬; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੩੦) ਏਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ। ''ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਦਸ੍ਸਨਂ ਉਦਪਾਦਿ 'ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਕਤੋ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ'''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੪; ੨.੩੪੦) ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ। ਇਧ ਪਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਰੂਪਾਯਤਨਂ ਜਾਨਾਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਵਿਯ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਾਤਿ **ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ,** ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ। ਸਮ੍ਮਸਨੂਪਚਾਰੇ ਚ ਧਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਞ੍ਚ ਤਥਾ ਜਾਨਾਤਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਾਤਿ **ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ,** ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਾ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਸਮ੍ਮੋਹਪ੍ਪਟਿਵੇਧਤੋ ਜਾਨਾਤਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਾਤਿ **ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ,** ਮਗ੍ਗੋ। ਫਲਂ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਸੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਮਗ੍ਗਾਧਿਗਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਜੋਤਨਟ੍ਠੇਨ **ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ**। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾ ਅਨਾਵਰਣਤਾਯ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁਤਾਯ ਚ **ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ। ਬਜਾਦਿਣ੍ਣਕਾਲੋ**ਤਿ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਕਾਲੋ। ਦੁਤਿਯਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਆਵਰਣਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩-੪. ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩-੫੪. ਤਤਿਯੇ ਪਦਹਤੀਤਿ ਪਦਹਨੋ, ਭਾਵਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਯੋਗੀ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗੋ **ਪਦਹਨਭਾਵੋ**। ਪਧਾਨਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਪਧਾਨਿਕੋ, ਕ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਯ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ **"ਪਧਾਨਿਯੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਗਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸਾਵਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਣਿਧਾਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਆਗਤਸਦ੍ਧਾ **ਆਗਮਨਸਦ੍ਧਾ** ਏਵ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਪਨ **"ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਧਿਗਮਤੋ ਸਮੁਦਾਗਤਤ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਫਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਚਾਪਿ **ਅਧਿਗਮਸਦ੍ਧਾ ਨਾਮ,** ਯਾ

ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਅਚਲਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਨ ਅਨਧਿਭਵਨੀਯਤ੍ਤਾ ਨਿਚ੍ਚਲਭਾਵੇਨ। **ਓਕਪ੍ਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨੰ, ਪਸਾਦੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਸਾਦਨੀਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਪਸੀਦਨਮੇਵ। **ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੰ। ਯਥਾ ਤੇਨ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ ਹਤ੍ਥਗਤੰ ਅਹੋਸਿ, ਤਥਾ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੰ। ਯਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੁਦ੍ਧਤਾਯ ਸਦ੍ਧਾ ਅਚਲਾ ਅਸਮ੍ਪਵੇਧਿ, ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਾਯ ਸਙ੍ਘਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਤਾਯ ਤੇਨ ਪਟਿਵੇਧੇਨ ਸਦ੍ਧਾ ਨ ਤਥਾਤਿ ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤੰ ਅਨਵਕਾਸੋ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਯੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬੁਦ੍ਧੇ ਪਸਨ੍ਨੋ ਧਮ੍ਮੇ ਪਸਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘੇ ਪਸਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿ। **ਪਧਾਨਵੀਰਿਯੰ ਇਜ੍ਝਤਿ** ''ਅਦ੍ਧਾ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਜਰਾਮਰਣਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਪਦਹਨਤੋ।

ਅਪ੍ਪ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਭਾਵਤ੍ਥੋ ''ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਖੋ ਪਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਅਰੋਗੋ**"ਤਿ। **ਸਮਵੇਪਾਕਿਨਿਯਾ**ਤਿ ਯਥਾਭੁਤ੍ਤਮਾਹਾਰੰ ਸਮਾਕਾਰੇਨੇਵ ਪਚਨਸੀਲਾਯ। ਦਲ੍ਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚਨ੍ਤੀ ਹਿ ਗਹਣੀ ਘੋਰਭਾਵੇਨ ਪਿਤ੍ਤਵਿਕਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਰੋਗੰ ਜਨੇਤਿ, ਸਿਥਿਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚਨ੍ਤੀ ਮਨ੍ਦਭਾਵੇਨ ਵਾਤਵਿਕਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਤੇਨਾਹ "**ਨਾਤਿਸੀਤਾਯ ਨਾਚ੍ਚੁਣ੍ਹਾਯਾ**"ਤਿ। ਗਹਣਿਤੇਜਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਪਟੁਤਾਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਸੀਤੁਣ੍ਹਸਹਤਾਤਿ ਆਹ "**ਅਤਿਸੀਤਲਗ੍ਗਹਣਿਕੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਚ੍ਚਯਦੇਸਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਵਿਕਰਣੰ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ "**ਯਥਾਭੂਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਗੁਣੰ ਪਕਾਸੇਤਾ**"ਤਿ। **ਉਦਯਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਉਦਯਞ੍ਚ ਵਯਞ੍ਚ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਉਦਯਞ੍ਚਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਯ। **ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ ਸਵਿਸੇਸੰ ਪਜਹਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾਯ। **ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਖਯਗਾਮਿਨਿਯਾ**ਤਿ ਯੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਞਾਣੇ ਅਨਧਿਗਤੇ ਪਵਤ੍ਤਿਰਹੰ, ਅਧਿਗਤੇ ਨ ਪਵਤ੍ਤਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤਥਾਹੇਸ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ''ਚੂਲਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਮਾਤਾਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਵਿਸ੍ਸਾਸੋ**ਤਿ ਵਿਸਦ੍ਛਾਯਸਨ੍ਤਾਨੋ ਭਾਵੋ। **ਓਤਾਰੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸੋ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵ ਓਕਾਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੁਸਲਵਾਰੰ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ।

ਘਟ੍ਟੇਯਜਾਤਿ ਅਕ੍ਕਮਨਾਦਿਵਸੇਨ ਬਾਧੇਯਜ। **ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹੀ**ਤਿ ਞਾਤਤੀਰਣਪ੍ਪਹਾਨਸਙ੍ਖਾਤਾਹਿ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤੇਸੰ ਕੁਤੋਚਿ ਭਯਨ੍ਤਿ **ਅਕੁਤੋਭਯਾ,** ਨਿਬ੍ਭਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਓਘਾਨੰ, ਸੰਸਾਰਮਹੋਘਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਪਾਰੰ ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਗਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਾਰੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਮਾਤਾਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਉਪਜ੍ਝਾਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੬. ਛਟ੍ਠੇ ਮਧੁਰਕਭਾਵੋ ਨਾਮ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਥਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪਨ ਗਰੁਭਾਵਪੁਬ੍ਬਕਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਞ੍ਜਾਤਗਰੁਭਾਵੋ**"ਤਿ । **ਨ ਪਕ੍ਖਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਪ੍ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ, ਨਾਨਾਕਾਰਣਤੋ ਨ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਚਤਸ੍ਸੋ ਦਿਸਾ ਚ ਅਨੁਦਿਸਾ ਚ ਮਯ੍ਹੰ ਨ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਉਪਜ੍ਝਾਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਅਭਿਣ੍ਹਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਜਰਾਧਮ੍ਮੋਤਿ ਧਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਅਸਮ੍ਮੋਸਧਮ੍ਮੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੭੬੩) ਵਿਯ ਪਕਤਿਪਰਿਯਾਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਰਾਪਕਤਿਕੋ ਜਿਣ੍ਣਸਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਜਰਾਸਭਾਵੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਆਦਿਯਤੀਤਿ **ਕਮ੍ਮਦਾਯਾਦੋ**, ਅਤ੍ਤਨਾ ਯਥੂਪਚਿਤਕਮ੍ਮਫਲਭਾਗੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂ ਪਨ ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਕਾਰਣੂਪਚਾਰੇਨ ਵਦਨ੍ਤੋ **"ਕਮ੍ਮਂ ਮਯ੍ਹਂ ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਸਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ ਆਹ ਯਥਾ ''ਕੁਸਲਾਨਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮਾਦਾਨਹੇਤੁ, ਏਵਮਿਦਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਵਡ੍ਢਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੦)। ਯੋਨੀਹਿ ਫਲਂ ਸਭਾਵਤੋ ਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਭਿਨ੍ਨਂ ਵਿਯ ਮਿਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਕਮ੍ਮਂ ਮਯ੍ਹਂ ਯੋਨਿ ਕਾਰਣ"**ਨ੍ਤਿ। ਮਮਤ੍ਤਵਸੇਨ ਬਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਬਨ੍ਧੁ, ਞਾਤਿ ਸਾਲੋਹਿਤੋ ਚ, ਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਏਕਨ੍ਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਾਤਿ ਆਹ **"ਕਮ੍ਮਂ ਮਯ੍ਹਂ ਬਨ੍ਧੂ"**ਤਿ। **ਪਤਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਅਵਸ੍ਸਯੋ। ਕਮ੍ਮਸਦਿਸੋ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਵਸ੍ਸਯੋ ਨਤ੍ਥਿ।

ਯੋਬ੍ਬਨਂ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਦੋਤਿ ''ਮਹਲ੍ਲਕਕਾਲੇ ਪੁਞ੍ਞਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਦਹਰਮ੍ਹ ਤਾਵਾ''ਤਿ ਯੋਬ੍ਬਨਂ ਅਪਸ੍ਸਾਯ ਮਾਨਕਰਣਂ। ''ਅਹਂ ਨਿਰੋਗੋ ਸਟ੍ਠਿ ਵਾ ਸਤ੍ਤਤਿ ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨਿ, ਨ ਮੇ ਹਰੀਤਕਖਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਇਮੇ ਪਨਞ੍ਞੇ 'ਅਸੁਕਂ ਨੋ ਠਾਨਂ ਰੁਜ੍ਜਤਿ, ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਖਾਦਾਮਾ'ਤਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਕੋ ਅਞ੍ਞੋ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ ਨਿਰੋਗੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਾਨਕਰਣਂ **ਆਰੋਗ੍ਯਮਦੋ**। ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਜੀਵਿਤਂ ਨਾਮ ਪਭਙ੍ਗੁਰਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਬਨ੍ਧਞ੍ਚ, ਤਦੁਭਯਂ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਬਨ੍ਧਟ੍ਠਿਤਿਂ ਪਚ੍ਚਯਸੁਲਭਤਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ''ਚਿਰਂ ਜੀਵਿਂ, ਚਿਰਂ ਜੀਵਾਮਿ, ਚਿਰਂ ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੁਖਂ ਜੀਵਿਂ, ਸੁਖਂ ਜੀਵਾਮਿ, ਸੁਖਂ ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਾਨਕਰਣਂ **ਜੀਵਿਤਮਦੋ**।

ਉਪਧਿਰਹਿਤਨ੍ਤਿ ਕਾਮੂਪਧਿਰਹਿਤਂ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਹਿ ਉਪਧੀ – ਕਾਮੂਪਧਿ, ਖਨ੍ਧੂਪਧਿ, ਕਿਲੇਸੂਪਧਿ, ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੂਪਧੀਤਿ। ਕਾਮਾਪਿ ''ਯਂ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸੁਖਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ, ਅਯਂ ਕਾਮਾਨਂ ਅਸ੍ਸਾਦੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੬) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ''ਉਪਧੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨਤ੍ਥੇਨ ''ਉਪਧੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਖਨ੍ਧਾਪਿ ਖਨ੍ਧਮੂਲਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ, ਕਿਲੇਸਾਪਿ ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ, ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਪਿ ਭਵਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਅਭਿਣ੍ਹਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮-੧੦. ਲਿਚ੍ਛਵਿਕੁਮਾਰਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੫੮-੬੦. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਸਾਪਤੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਧਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਤੀਤਿ ਸਪਤਿ, ਧਨਸਾਮਿਕੋ। ਤਸ੍ਸ ਹਿਤਾਵਹਤ੍ਤਾ ਸਾਪਤੇਯ੍ਯਂ, ਦ੍ਰਬ੍ਯਂ, ਧਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਵਸੇਨ ਗਾਮਕਿਚ੍ਚਂ ਨੇਤੀਤਿ ਗਾਮਨਿਯੋ, ਗਾਮਨਿਯੋਯੇਵ **ਗਾਮਣਿਕੋ**।

ਅਨ੍ਵਾਯ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਨਸੀਲਾ **ਅਨੁਜੀਵਿਨੋ**ਤਿ ਆਹ **"ਯੇ ਚ ਏਤਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਏਕਂ ਮਹਾਕੁਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਣ੍ਣਾਸਮ੍ਪਿ ਸਟ੍ਠਿਪਿ ਕੁਲਾਨਿ ਜੀਵਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ। ਨਵਮਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਲਿਚ੍ਛਵਿਕੁਮਾਰਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨੀਵਰਣਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

(੭) ੨. ਸਞ੍ਞਾਵਗ੍ਗੋ

੧-੫. ਸਞ੍ਞਾਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੬੧-੬੫. ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮੇ “**ਮਹਪ੍ਫਲਾ ਮਹਾਨਿਸੰਸਾ**”ਤਿ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤੰ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕੰ, ਬਜਞ੍ਜਨਮੇਵ ਨਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਮਹਪ੍ਫਲਾ**”ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਪਞ੍ਚਿਮੇ ਗਹਪਤਯੋ ਆਨਿਸੰਸਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਉਦਾ॰ ੭੬) ਆਨਿਸੰਸ-ਸਦ੍ਦੋ ਫਲਪਰਿਯਾਯੋਪਿ ਹੋਤਿ । ਮਹਤੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਹਾਨਿਸੰਸਾ। ਅਮਤੋਗਧਾ**ਤਿ ਅਮਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ ਅਮਤੰ ਅਨੁਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਅਮਤਪਰਿਯੋਸਾਨਾ’’ਤਿ। ਅਮਤੰ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਅਵਸਾਨੰ ਏਤਾਸਨ੍ਤਿ **ਅਮਤਪਰਿਯੋਸਾਨਾ। ਮਰਣਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਮਰਣਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇਨ ਸਞ੍ਞਾ। **ਆਹਾਰੇ ਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਆਹਾਰੰ ਗਮਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਕੂਲਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ। **ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਅਸਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਦੁਤਿਯਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਸਞ੍ਞਾਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬-੧੦. ਸਾਜੀਵਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੬੬-੭੦. ਛਟ੍ਠੇ ਸਹ ਆਜੀਵਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਾਜੀਵੋ**, ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਨੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਞ੍ਚ। ਤੇਨਾਹ “**ਸਾਜੀਵੋਤਿ ਪਞ੍ਹਪੁਚ੍ਛਨਞ੍ਚੇਵ ਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਞ੍ਚ**”ਤਿਆਦਿ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤੰ। ਸਤ੍ਤਮਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਸਾਜੀਵਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਞ੍ਞਾਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

(੮) ੩. ਯੋਧਾਜੀਵਵਗ੍ਗੋ

੧-੨. ਪਠਮਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਫਲਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੭੧-੭੨. ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਲਿਘ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਮੂਲਿਕਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਅਯਂ ਪਚੁਰਜਨੇਹਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਭਾਵਤੋ ਦੁਕ੍ਖਿਪਨਟ੍ਠੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਦ੍ਵਾਰਪ੍ਪਵੇਸਵਿਬਨ੍ਧਨੇਨ ਚ ‘‘ਪਲਿਘੋ ਵਿਯਾਤਿ ਪਲਿਘੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨੇਸ ਤਸ੍ਸਾ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ “**ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਲਿਘੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪੁਨਬ੍ਭਵਸ੍ਸ ਕਰਣਸੀਲੋ, ਪੁਨਬ੍ਭਵਂ ਵਾ ਫਲਂ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਪੋਨੋਭਵਿਕਾ**, ਪੁਨਬ੍ਭਵਦਾਯਿਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਜਾਤਿਸਂਸਾਰੋ**ਤਿ ਜਾਯਨਵਸੇਨ ਚੇਵ ਸਂਸਰਣਵਸੇਨ ਚ ਏਵਂਲਦ੍ਧਨਾਮਾਨਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯੋ ਕਮ੍ਮਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ। ਜਾਤਿਸਂਸਾਰੋਤਿ ਹਿ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਵਸੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ “**ਪਰਿਖਾ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨਤੋ। ਤੇਨੇਸ ਤਸ੍ਸ ਸਂਕਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਵਿਕਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਨਾਸਿਤਤ੍ਤਾ “**ਸਂਕਿਣ੍ਣਪਰਿਖੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਮੂਲਿਕਾ ਤਣ੍ਹਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਗਮ੍ਭੀਰਾਨੁਗਤਟ੍ਠੇਨ “**ਏਸਿਕਾ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ** ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ। **ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਓਰਮ੍ਭਾਗਜਨਕਾਨਿ ਕਾਮਭਵੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾਨਿ ਕਾਮਰਾਗਸਂਯੋਜਨਾਦੀਨਿ। ਏਤਾਨਿ ਹਿ ਕਵਾਟਂ ਵਿਯ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਅਗ੍ਗਲਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਸ ਤੇਸਂ ਨਿਗ੍ਗਤਤ੍ਤਾ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ “**ਨਿਰਗ੍ਗਲ਼ੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ। ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਪਨ੍ਨੋ ਅਪਚਿਤੋ ਮਾਨਦ੍ਧਜੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਨ੍ਨਦ੍ਧਜੋ। ਪਨ੍ਨਭਾਰੋ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਭਾਰਕਿਲੇਸਭਾਰਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਭਾਰਾ ਓਰੋਪਿਤਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਪਨ੍ਨਭਾਰੋ। **ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਚ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ। **ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ**ਤਿ ਰੂਪੇ ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਮਾਨੋ, ਵੇਦਨਾਯ, ਸਞ੍ਞਾਯ, ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ, ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਪਞ੍ਚਪਿ ਖਨ੍ਧੇ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ‘‘ਅਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਨਗਰਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਸ੍ਸਯਪਟਿਬਾਹਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਸੋਧਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਏਸਿਕਾਥਮ੍ਭੇ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੀਤਿ ਆਹ “**ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਉਸ੍ਸਾਪਿਤੇ ਏਸਿਕਾਥਮ੍ਭੇ**”ਤਿ। ਪਾਕਾਰਵਿਦ੍ਧਂਸਨੇਨੇਵ ਪਰਿਖਾਭੂਮਿਸਮਕਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਪਾਕਾਰਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਖਂ ਵਿਕਿਰਿਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। “**ਏਵ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਉਪਮਾਸਂਸਨ੍ਦਨਂ। ਸਨ੍ਤੋ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋ ਕਾਯੋ ਧਮ੍ਮਸਮੂਹੋਤਿ **ਸਕ੍ਕਾਯੋ,** ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ। **ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾ** ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਆਗਤਦੁਕ੍ਖਾਨਿ। ਅਕ੍ਖਿਰੋਗਸੀਸਰੋਗਾਦਯੋ। **ਅਟ੍ਠਨਵੁਤਿ ਰੋਗਾ,** ਰਾਜਭਯਾਦੀਨਿ **ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਮਹਾਭਯਾਨਿ**। ਦੁਤਿਯਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪਠਮਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਫਲਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩-੪. ਪਠਮਧਮ੍ਮਵਿਹਾਰੀਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੭੩-੭੪. ਤਤਿਯੇ **ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ। ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਉਪਸਂਹਰਣਵਸੇਨ **ਹਿਤਂ ਏਸਨ੍ਤੇਨ**। ਕਰੁਣਾਯ ਵਸੇਨ **ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੇਨ। ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਫਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਰਿਤੋ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। “**ਪਟਿਚ੍ਚਾ**”ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਮਾ ਪਮਜ੍ਜਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ‘‘ਝਾਯਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਅਨਨੁਯੁਞ੍ਜਨੇਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਪਮਾਦਕਾਰਣੇਨ ਮਾ ਪਮਾਦਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਥ। ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨੇ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਰਣਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਰਣਮ੍ਪਿ ਪਮਾਦੋਤਿ। **ਵਿਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਅਸਪ੍ਪਾਯਾਦਿਵਿਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤੇ ਕਾਲੇ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਾਸਨੇ ਗੁਣਾ ਇਧੇਵ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਝਾਯਥ ਮਾ ਪਮਾਦਤ੍ਥ…ਪੇ॰… ਅਨੁਸਾਸਨੀ**”ਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਪਠਮਧਮ੍ਮਵਿਹਾਰੀਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਠਮਯੋਧਾਜੀਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫. ਪਞ੍ਚਮੇ ਯੁਜ੍ਝਨਂ ਯੋਧੋ, ਸੋ ਆਜੀਵੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਯੋਧਾਜੀਵਾ**। ਤੇਨਾਹ "**ਯੁਦ੍ਧੂਪਜੀਵਿਨੋ**"ਤਿ। **ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਿਤ੍ਵਾ ਠਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ**ਤਿ ਬਦ੍ਧੋ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਠਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਸਮਾਗਤੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ। **ਬਜਾਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਵਿਕਾਰਮਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਕਤਿਭਾਵਂ ਜਹਤੀ**"ਤਿ।

ਰਜਗ੍ਗਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਕਿਂ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਰਜਗ੍ਗਂ ਨਾਮਾ**"ਤਿ। **ਵਿਨਿਬ੍ਬੇਠੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਰੀਰਤੋ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ।

ਪਠਮਯੋਧਾਜੀਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਦੁਤਿਯਯੋਧਾਜੀਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਚਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚਮ੍ਮਮਯਂ ਚਮ੍ਮਮਿਤਿ ਸਿਬ੍ਬਿਤਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਕੇਟਕਫਲਕਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਧਨੁਕਲਾਪਂ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਧਨੁਞ੍ਚੇਵ ਤੂਣਿਰਞ੍ਚ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ। ਧਨੁਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਜਿਯਾਯਤ੍ਤਭਾਵਕਰਣਾਦਿਪਿ ਹਿ ਧਨੁਨੋ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਨਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਧਨੁਞ੍ਚ ਸਰਕਲਾਪਞ੍ਚ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਯੁਦ੍ਧਸਨ੍ਨਿਵੇਸੇਨ ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੇਨਾਨਂ ਬ੍ਯੂਹਨਸਂਵਿਧਾਨਨਯੇਨ ਕਤੋ ਯੋ ਸਨ੍ਨਿਵੇਸੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਠਿਤਂ, ਸੇਨਾਬ੍ਯੂਹਸਂਵਿਧਾਨਵਸੇਨ ਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਉਸ੍ਸਾਹਞ੍ਚ ਵਾਯਾਮਞ੍ਚ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਯੁਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਵਾਯਾਮਞ੍ਚ ਕਰੋਤਿ। **ਪਰਿਯਾਪਾਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਰਣਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕਂ ਅਪਰਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਰਿਯਾਪਾਦਯਨ੍ਤੀ**"ਤਿ, ਜੀਵਿਤਂ ਪਰਿਯਾਪਾਦਯਨ੍ਤਿ ਮਰਣਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਰਕ੍ਖਿਤੇਨੇਵ ਕਾਯੇਨਾਤਿਆਦੀਸੁ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਕੀਲਾਪੇਨ੍ਤੋ ਗੀਵਂ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਕਾਯਂ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ ਨਾਮ। ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਾਚਂ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ ਨਾਮ। ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ ਨਾਮ। **ਅਨੁਪਟ੍ਠਿਤਾਯ ਸਤਿਯਾ**ਤਿ ਕਾਯਗਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਅਨੁਪਟ੍ਠਿਤਾਯ। **ਰਾਗੇਨ ਅਨੁਗਤੋ**ਤਿ ਰਾਗੇਨ ਅਨੁਪਹਤੋ। **ਰਾਗਪਰੇਤੋ**ਤਿ ਵਾ ਰਾਗੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ ਫੁਟ੍ਠਵਿਸੇਨ ਵਿਯ ਸਪ੍ਪੇਨ।

ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਅਨੁਪਾਯਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ **ਮਹਾਭਿਤਾਪਟ੍ਠੇਨ**। ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਸਭਾਵਤਾਯ **ਇਤ੍ਤਰਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ**। ਮੁਹੁਤ੍ਤਰਮਣੀਯਤਾਯ **ਤਾਵਕਾਲਿਕਟ੍ਠੇਨ**। ਬਜਤ੍ਤੇਹਿ ਅਭਿਭਵਨੀਯਤਾਯ **ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਪਲਿਭਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ**। ਛੇਦਨਭੇਦਨਾਦਿਅਧਿਕਰਣਭਾਵੇਨ ਉਗ੍ਘਟ੍ਟਨਸਦਿਸਤਾਯ **ਅਧਿਕੁਟ੍ਟਨਟ੍ਠੇਨ**। ਅਵਣੇ ਵਣਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਵਿਸਨਸਭਾਵਤਾਯ **ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ**। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕ ਅਨਤ੍ਥਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ **ਸਾਸਙ੍ਕਸਪ੍ਪਟਿਭਯਟ੍ਠੇਨ**।

ਦੁਤਿਯਯੋਧਾਜੀਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭-੮. ਪਠਮਅਨਾਗਤਭਯਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੭੭-੭੮. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ** ਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਪਾਪੁਣਨਤ੍ਥਂ। **ਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਂ। ਤਂ ਪਨ ਚਙ੍ਕਮਨਵਸੇਨ ਕਰਣੇ ''ਕਾਯਿਕ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਤਂ ਲਭਤੀਤਿ ਆਹ – "**ਦੁਵਿਧਮ੍ਪੀ**"ਤਿ। **ਸਤ੍ਥਕਵਾਤਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਧਿਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਕਤ੍ਤਰਿਯਾ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਵਾਤਾ। ਤੇਨਾਹ – "**ਸਤ੍ਥਂ ਵਿਯਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਕਤਕਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿ ਕਤਚੋਰਕਮ੍ਮੇਹਿ। ਤੇ ਕਿਰ ਕਤਕਮ੍ਮਾ ਯਂ ਨੇਸਂ ਦੇਵਤਂ ਆਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਤ੍ਥਾਯ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਲਲੋਹਿਤਾਨਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤੇ ''ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਮਾਰਿਯਮਾਨੇਸੁ ਕੋਲਾਹਲਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਤਂ

ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਕਤਕਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿ ਅਟਵਿਤੋ ਗਾਮਂ ਆਗਮਨਕਾਲੇ ਕਮ੍ਮਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਤ੍ਥਂ ਪੁਰੇਤਰਂ ਬਲਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਕਾਮੇਹਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ – "**ਚੋਰਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਕਤਕਮ੍ਮਾ ਨਾਮਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਅਟ੍ਠਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਪਠਮਅਨਾਗਤਭਯਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਤਤਿਯਅਨਾਗਤਭਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੯. ਨਵਮੇ **ਪਾਲ਼ਿਗਮ੍ਭੀਰਾ**ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੨.੨੨੯) ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰਾ ਅਗਾਧਾ ਦੁਕ੍ਖੋਗਾਹਾ ਸਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾ। **ਸਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤ**ਞ੍ਹਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੭੯) ''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਮਨਞ੍ਞਾਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰਂ, ਨ ਅਤ੍ਥਗਮ੍ਭੀਰਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਤਾ ਤਾ ਗਾਥਾ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਰੂਪਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਞ੍ਹਿ ਞਾਣੇਨ ਦੁਕ੍ਖੋਗਾਹਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਗਮ੍ਭੀਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਂਪੇਤ੍ਥ ਕਾਸਞ੍ਚਿ ਗਾਥਾਨਂ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖੋਗਾਹਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰਂ। **ਅਤ੍ਥਗਮ੍ਭੀਰਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰਾ ਮਹਾਵੇਦਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾ, **ਮਹਾਵੇਦਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੯ ਆਦਯੋ) ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰਤਾ ਪਾਕਟਾਯੇਵ। ਲੋਕਂ ਉਤ੍ਤਰਤੀਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ, ਸੋ ਅਤ੍ਥਭੂਤੋ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ**। ਤੇਨਾਹ – "**ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਦੀਪਕਾ**"ਤਿ। **ਸੁਞ੍ਞਤਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਸੁਞ੍ਞਧਮ੍ਮਪ੍ਪਕਾਸਕਾ । ਤੇਨਾਹ "**ਖਨ੍ਧਧਾਤੁਆਯਤਨਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। **ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਙ੍ਗਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੇ ਚੇਵ ਵਲ਼ਞ੍ਜੇਤਬ੍ਬੇ ਚਾ**"ਤਿ। ਕਵਿਨੋ ਕਮ੍ਮਂ **ਕਵਿਤਾ**। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਯਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਤਂ ਤੇਨ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ "**ਕਵਿਤਾਤਿ ਕਵੀਹਿ ਕਤਾ**"ਤਿ। **ਕਾਵੇਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਬ੍ਬਂ, **ਕਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਕਵਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਰਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਰਾਕਾਰਅਕ੍ਖਰਾ। ਇਤਰਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਸਾਸਨਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਠਿਤਾ**ਤਿ ਨ ਸਾਸਨਾਵਚਰਾ। **ਬਾਹਿਰਕਸਾਵਕੇਹੀ**ਤਿ ''ਬੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਞ੍ਞਾਤਾਨਂ ਯੇਸਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਸਾਵਕੇਹਿ। **ਸੁਸ੍ਸੂਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਰਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਚੇਵ ਸਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਮਾਤੁਗਾਮਮਹਾਗਹਪਤਿਕਾਦਯੋ ''ਏਸ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ''ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਸੋਤੁਕਾਮਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਤਤਿਯਅਨਾਗਤਭਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਚਤੁਤ੍ਥਅਨਾਗਤਭਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੦. ਦਸਮੇ **ਪਞ੍ਚਵਿਧੇਨ ਸਂਸਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ''ਸਵਨਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਦਸ੍ਸਨਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਸਮੁਲ੍ਲਾਪਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਸਮ੍ਭੋਗਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧੇਨ ਸਂਸਗ੍ਗੇਨ। ਸਂਸਜ੍ਜਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਰਾਗੋ। ਸਵਨਹੇਤੁਕੋ, ਸਵਨਵਸੇਨ ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੋ ਸਂਸਗ੍ਗੋ **ਸਵਨਸਂਸਗ੍ਗੋ**। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਪਨ ਕਾਯਪਰਾਮਾਸੋ। ਤੇਸੁ ਪਰੇਹਿ ਵਾ ਕਥਿਯਮਾਨਂ ਰੂਪਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਸਿਤਲਪਿਤਗੀਤਸਦ੍ਦਂ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਰਾਗੋ **ਸਵਨਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਵਿਸਭਾਗਰੂਪਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਰਾਗੋ **ਦਸ੍ਸਨਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਆਲਾਪਸਲ੍ਲਾਪਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਰਾਗੋ **ਸਮੁਲ੍ਲਾਪਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗਕਰਣਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਰਾਗੋ **ਸਮ੍ਭੋਗਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਾਹਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਰਾਗੋ **ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ।

ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਨਸਨ੍ਨਿਧਿਪਾਨਸਨ੍ਨਿਧਿਵਤ੍ਥਸਨ੍ਨਿਧਿਯਾਨਸਨ੍ਨਿਧਿਸਯਨਸਨ੍ਨਿਧਿਗਨ੍ਧਸਨ੍ਨਿਧਿ- ਆਮਿਸਸਨ੍ਨਿਧਿਵਸੇਨ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਂ। **ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ''ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਪਰਿਭੋਗ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਤਿਕਮਾਤਿਕਾ ੧੦) ਏਤ੍ਥ ਕਾਰ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਥਾ ਵਾ ''ਆਚਯਂ ਗਾਮਿਨੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਅਨੁਨਾਸਿਕਲੋਪੇਨ ''ਆਚਯਗਾਮਿਨੋ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ, ਏਵਂ ''ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਂ ਪਰਿਭੋਗ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਅਨੁਨਾਸਿਕਲੋਪੇਨ "**ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਪਰਿਭੋਗ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

‘‘ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਤਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੨) ਪਨ ਦੁਵਿਧਾ ਕਥਾ ਵਿਨਯਵਸੇਨ ਸਲ੍ਲੇਖਵਸੇਨ ਚ। ਵਿਨਯਵਸੇਨ ਤਾਵ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨ੍ਨਂ ਅਜ੍ਜ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਅਪਰਜ੍ਜੁ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਂ ਪਨ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਲਦ੍ਧਂ ਵਾ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਲ੍ਲੇਖੋ ਪਨ ਨ ਹੋਤਿ। ਪਾਨਸਨ੍ਨਿਧਿਮ੍ਹਿਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਵਤ੍ਥਸਨ੍ਨਿਧਿਮ੍ਹਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਾਵਿਕਪ੍ਪਿਤਂ ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਚ ਹੋਤਿ, ਸਲ੍ਲੇਖਞ੍ਚ ਕੋਪੇਤਿ। ਅਯਂ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਕਥਾ। ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਪਨ ਤਿਚੀਵਰਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਉਦ੍ਦੇਸਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਗਤੋ, ਆਗਤਮਤ੍ਤੇ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਅਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਚੀਵਰੇ ਪਨ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇ, ਸਤਿਯਾ ਵਾ ਪਚ੍ਚਾਸਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਲਂ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੂਚਿਸੁਤ੍ਤਚੀਵਰਕਾਰਕਾਨਂ ਅਲਾਭੇ ਤਤੋਪਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਜਿਣ੍ਣੇ ਪੁਨ ਈਦਿਸਂ ਕੁਤੋ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਨ ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਚ ਹੋਤਿ, ਸਲ੍ਲੇਖਞ੍ਚ ਕੋਪੇਤਿ।

ਯਾਨਸਨ੍ਨਿਧਿਮ੍ਹਿ **ਯਾਨਂ** ਨਾਮ ਵਯ੍ਹਂ ਰਥੋ ਸਕਟਂ ਸਨ੍ਦਮਾਨਿਕਾ ਪਾਟਙ੍ਕੀਤਿ। ਨ ਪਨੇਤਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਯਾਨਂ, ਉਪਾਹਨਂ ਪਨ ਯਾਨਂ। ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਹਿ ਏਕੋ ਅਰਞ੍ਞਵਾਸਤ੍ਥਾਯ, ਏਕੋ ਧੋਤਪਾਦਕਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਉਕ੍ਕਂਸਤੋ ਦ੍ਵੇ ਉਪਾਹਨਸਙ੍ਘਾਟਕਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਤਤਿਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਜਿਣ੍ਣੇ ਅਞ੍ਞਂ ਕੁਤੋ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਚ ਹੋਤਿ, ਸਲ੍ਲੇਖਞ੍ਚ ਕੋਪੇਤਿ। ਸਯਨਸਨ੍ਨਿਧਿਮ੍ਹਿ **ਸਯਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਚੋ। ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਏਕੋ ਸਯਨਗਬ੍ਭੇ, ਏਕੋ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਉਕ੍ਕਂਸਤੋ ਦ੍ਵੇ ਮਞ੍ਚਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ, ਗਣਸ੍ਸ ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਅਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਚੇਵ ਹੋਤਿ, ਸਲ੍ਲੇਖੋ ਚ ਕੁਪ੍ਪਤਿ। ਗਨ੍ਧਸਨ੍ਨਿਧਿਮ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਣ੍ਡੁਕਚ੍ਛੁਛਵਿਦੋਸਾਦਿਆਬਾਧੇ ਸਤਿ ਗਨ੍ਧਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਗਨ੍ਧਤ੍ਥਿਕੇਨ ਗਨ੍ਧਞ੍ਚ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰੋਗੇ ਵੂਪਸਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਾ ਆਬਾਧਿਕਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗੁਲਿਘਰਧੂਪਨਾਦੀਸੁ ਵਾ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਪੁਨ ਰੋਗੇ ਸਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਗਨ੍ਧਸਨ੍ਨਿਧਿ ਚ ਹੋਤਿ, ਸਲ੍ਲੇਖਞ੍ਚ ਕੋਪੇਤਿ।

ਆਮਿਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ‘‘ਤਥਾਰੂਪੇ ਕਾਲੇ ਉਪਕਾਰਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਤਿਲਤਣ੍ਡੁਲਮੁਗ੍ਗਮਾਸਨਾਲ਼ਿਕੇਰਲੋਣਮਚ੍ਛਸਪ੍ਪਿਤੇਲਕੁਲਾਲਭਾਜਨਾਦੀਨਿ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ। ਸੋ ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਯਾਗੁਂ ਪਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਾਮਣੇਰ ਉਦਕਕਦ੍ਦਮੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤੁਂ, ਗਚ੍ਛ ਅਸੁਕਕੁਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਵਿਹਾਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਭਾਵਂ ਆਰੋਚੇਹਿ, ਅਸੁਕਕੁਲਤੋ ਦਧਿਆਦੀਨਿ ਆਹਰਾ’’ਤਿ ਪੇਸੇਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ‘‘ਕਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ , ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ‘‘ਦੁਪ੍ਪਵੇਸੋ, ਆਵੁਸੋ, ਇਦਾਨਿ ਗਾਮੋ’’ਤਿ ਵਦਤਿ। ਤੇ ‘‘ਹੋਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਚ੍ਛਥ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਮਯਂ ਭਿਕ੍ਖਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਸਾਮਣੇਰੋ ਦਧਿਆਦੀਨਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਞ੍ਚ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਉਪਨੇਤਿ, ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾ ਭਤ੍ਤਂ ਪਹਿਣਨ੍ਤਿ, ਤਤੋਪਿ ਮਨਾਪਮਨਾਪਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਤੋਪਿ ਮਨਾਪਮਨਾਪਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਏਵਂ ਚਤੁਮਾਸਮ੍ਪਿ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੁਣ੍ਡਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕਜੀਵਿਕਂ ਜੀਵਤਿ, ਨ ਸਮਣਜੀਵਿਕਨ੍ਤਿ। ਏਵਰੂਪੋ **ਆਮਿਸਸਨ੍ਨਿਧਿ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਨ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਏਕਾ ਤਣ੍ਡੁਲਨਾਲ਼ਿ ਏਕੋ ਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡੋ ਕੁਡੁਵਮਤ੍ਤਂ ਸਪ੍ਪੀਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਨਿਧੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਅਕਾਲੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਚੋਰਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ। ਤੇ ਹਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਆਮਿਸਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਅਲਭਨ੍ਤਾ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਚੇ ਹਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਫਾਸੁਕਕਾਲੇ ਚ ਯਦੇਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਿਯਂ, ਤਂ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯਂ ਪਨ ਬਹੁਂ ਠਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਅਨਾਗਤਭਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਯੋਧਾਜੀਵਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

(੯) ੪. ਥੇਰਵਗ੍ਗੋ

੧-੨. ਰਜਨੀਯਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੮੧-੮੨. ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ। ਦੁਤਿਯੇ ਗੁਣਮਕ੍ਖਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਰਕਂ ਗੂਥੇਨ ਪਹਰਨ੍ਤੋ ਗੂਥੋ ਵਿਯ ਪਠਮਤਰਂ ਮਕ੍ਖੇਤੀਤਿ ਮਕ੍ਖੋ, ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮਕ੍ਖੀ**। ਪਲ਼ਾਸਤੀਤਿ ਪਲ਼ਾਸੋ, ਪਰਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਡਂਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਅਪਨੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਲ਼ਾਸੀ**। ਪਲ਼ਾਸੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਹਿ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਧੁਰਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਸਮ੍ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਲ਼ਾਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ"**ਤਿ।

ਰਜਨੀਯਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਕੁਹਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੩. ਤਤਿਯੇ **ਤੀਹਿ ਕੁਹਨਵਤ੍ਥੂਹੀ**ਤਿ ਸਾਮਨ੍ਤਜਪ੍ਪਨਇਰਿਯਾਪਥਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਟਿਸੇਵਨਭੇਦਤੋ ਤਿਪ੍ਪਭੇਦੇਹਿ ਕੁਹਨਵਤ੍ਥੂਹਿ। ਤਿਵਿਧੇਨ ਕੁਹਨਵਤ੍ਥੁਨਾ ਲੋਕਂ ਕੁਹਯਤਿ ਵਿਮ੍ਹਾਪਯਤਿ ''ਅਹੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਪਰੇਸਂ ਵਿਮ੍ਹਯਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ **ਕੁਹਕੋ**। ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਤ੍ਥਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਲਪਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਾਯਕਂ ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਸੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਦਾਤਿ, ਏਵਂ ਉਕ੍ਕਾਚੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੀਤਿ **ਲਪਕੋ**। ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸੀਲਂ ਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਨੇਮਿਤ੍ਤਿਕੋ,** ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਚਰਤਿ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕਰੋਤੀਤਿ ਨੇਮਿਤ੍ਤਿਕੋ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਰੇਸਂ ਪਚ੍ਚਯਦਾਨਸਞ੍ਞੁਪ੍ਪਾਦਕਂ ਕਾਯਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ । ਨਿਪ੍ਪੇਸੋ ਸੀਲਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਨਿਪ੍ਪੇਸਿਕੋ**। ਨਿਪ੍ਪਿਸਤੀਤਿ ਵਾ ਨਿਪ੍ਪੇਸੋ, ਨਿਪ੍ਪੇਸੋਯੇਵ **ਨਿਪ੍ਪੇਸਿਕੋ। ਨਿਪ੍ਪੇਸੋ**ਤਿ ਚ ਸਠਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਤ੍ਥਂ ਅਕ੍ਕੋਸਨੁਪ੍ਪਣ੍ਡਨਪਰਪਿਟ੍ਠਿਮਂਸਿਕਤਾਦਿ।

ਕੁਹਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬-੭. ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੮੬-੮੭. ਛਟ੍ਠੇ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨੀ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਨੀਚਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਹਨ੍ਤਖੁਦ੍ਦਕਾਨੀ"ਤਿ। ਕਿਂਕਰਣੀਯਾਨੀ**ਤਿ ''ਕਿਂ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਚ੍ਚਕਮ੍ਮਾਨਿ** ਨਾਮ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਕਰਣਂ, ਰਜਨਂ, ਚੇਤਿਯੇ ਸੁਧਾਕਮ੍ਮਂ, ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਚੇਤਿਯਘਰਬੋਧਿਘਰੇਸੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। **ਅਵਚਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਪਾਦਧੋਵਨਮਕ੍ਖਨਾਦਿ ਖੁਦ੍ਦਕਕਮ੍ਮਂ। **ਤਤ੍ਰੁਪਾਯਾਸਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਰੁਪਗਮਨਿਯਾ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਮਹਨ੍ਤੇ ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਚ ਕਮ੍ਮੇ ਸਾਧਨਵਸੇਨ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਾਦਨੇ ਸਮਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਤ੍ਰੁਪਾਯਾਯਾ**ਤਿ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮੇ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੇ ਉਪਾਯਭੂਤਾਯ। **ਅਲਂ ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ। **ਅਲਂ ਸਂਵਿਧਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ। ਸਤ੍ਤਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਥੇਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਥਿਰਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਾਸਨੇ ਥਿਰਭਾਵਂ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤੋ। ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੂ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂ**। ਤੇਨਾਹ **"ਪਬ੍ਬਜਿਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਾਕਟੋ**ਤਿ ਅਯਥਾਭੂਤਗੁਣੇਹਿ ਚੇਵ ਯਥਾਭੂਤਗੁਣੇਹਿ ਚ ਸਮੁਗ੍ਗਤੋ। ਯਸੋ

ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਯਸਸ੍ਸੀ**, ਯਸਂ ਸਿਤੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਵਾ **ਯਸਸ੍ਸੀ**। ਤੇਨਾਹ “**ਯਸਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**”ਤਿ। ਅਸਤਂ ਅਸਾਧੂਨਂ ਧਮ੍ਮਾ **ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ**, ਅਸਨ੍ਤਾ ਵਾ ਅਸੁਨ੍ਦਰਾ ਗਾਰਯ੍ਹਾ ਲਾਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ **ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ**। ਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਥੇਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਠਮਸੇਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੯. ਨਵਮੇ ਆਰਮਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਆਰਾਮੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਕਮ੍ਮਾਰਾਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਕਮ੍ਮਾਰਾਮਤਾ**। ਤਤ੍ਥ **ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਤਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਚੀਵਰਵਿਚਾਰਣਂ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮਕਰਣਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਂ ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਅਂਸਬਦ੍ਧਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਧਮ੍ਮਕਰਣਆਧਾਰਕਪਾਦਕਥਲਿਕਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਆਦੀਨਂ ਕਰਣਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਏਤਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਕਲਦਿਵਸਂ ਏਤਾਨੇਵ ਕਰੋਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਸ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਯੋ ਪਨ ਏਤੇਸਂ ਕਰਣਵੇਲਾਯਮੇਵ ਤਾਨਿ ਕਰੋਤਿ, ਉਦ੍ਦੇਸਵੇਲਾਯ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸਜ੍ਝਾਯਵੇਲਾਯ ਸਜ੍ਝਾਯਤਿ, ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਵਤ੍ਤਵੇਲਾਯ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਵਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਮਨਸਿਕਾਰਵੇਲਾਯ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਸੋ ਕਮ੍ਮਾਰਾਮੋ ਨਾਮ। **ਭਸ੍ਸਾਰਾਮਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਇਤ੍ਥਿਵਣ੍ਣਪੁਰਿਸਵਣ੍ਣਾਦਿਵਸੇਨ ਆਲਾਪਸਲ੍ਲਾਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਯੇਵ ਦਿਵਸਞ੍ਚ ਰਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਿ, ਏਵਰੂਪੋ ਭਸ੍ਸੇ ਪਰਿਯਨ੍ਤਕਾਰੀ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਭਸ੍ਸਾਰਾਮੋ ਨਾਮ। ਯੋ ਪਨ ਰਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤਿ, ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਅਯਂ ਅਪ੍ਪਭਸ੍ਸੋ ਭਸ੍ਸੇ ਪਰਿਯਨ੍ਤਕਾਰੀਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵਯਂ ਕਰਣੀਯਂ ਧਮ੍ਮੀ ਵਾ ਕਥਾ, ਅਰਿਯੋ ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੩; ਉਦਾ॰ ੧੨, ੨੮, ੨੯) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

ਨਿਦ੍ਦਾਰਾਮਤਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਨਿਪਨ੍ਨੋਪਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਾਭਿਭੂਤੋ ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿਯੇਵ, ਅਯਂ ਨਿਦ੍ਦਾਰਾਮੋ ਨਾਮ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਕਰਜਕਾਯੇ ਗੇਲਞ੍ਞੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਭਵਙ੍ਗੇ ਓਤਰਤਿ, ਨਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦਾਰਾਮੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ‘‘ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ ਖੋ ਪਨਾਹਂ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਾਸੇ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤਾ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੮੭)। **ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਾਮਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਏਕਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯੋ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਤਤਿਯੋ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਚਤੁਤ੍ਥੋਤਿ ਏਵਂ ਸਂਸਟ੍ਠੋਵ ਵਿਹਰਤਿ, ਏਕਕੋ ਅਸ੍ਸਾਦਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਅਯਂ ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਾਮੋ। ਯੋ ਪਨ ਚਤੂਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਏਕਕੋਵ ਅਸ੍ਸਾਦਂ ਲਭਤਿ, ਨਾਯਂ ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਾਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਖਾਨਂ ਪਟਿਲਦ੍ਧਗੁਣਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਨਾਸਮ੍ਭਵਤੋ “**ਉਪਰਿਗੁਣੇਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਠਮਸੇਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦੁਤਿਯਸੇਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੦. ਦਸਮੇ **ਅਤਿਪਾਤੋ**ਵਾਤਿ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਨਿਦ੍ਦਾਯਿਤ੍ਵਾ ਬਲਵਪਚ੍ਚੂਸੇ ਕੋਟਿਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨਿਯਾ ਥੋਕਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਭਿਕ੍ਖਤ੍ਥਾਯ ਪਾਤੋਵ ਪਵਿਸਤਿ। **ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍**ਵਾਤਿ ਗਿਹਿਸਂਸਗ੍ਗਵਸੇਨ ਕਾਲਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਸਮਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਪਾਤੋਯੇਵ ਹਿ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਂ ਆਦਾਯ ਆਸਨਸਾਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਨਿਦ੍ਦਾਯਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਭੋਜਨਵੇਲਾਯ ‘‘ਪਣੀਤਭਿਕ੍ਖਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਉਪਕਟ੍ਠੇ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਉਟ੍ਠਾਯ ਧਮ੍ਮਕਰਣੇਨ ਉਦਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿਸਂਸਟ੍ਠੋ ਕਾਲਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹੇ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤਿ।

ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾਤਿ, ‘‘ਆਵੁਸੋ, ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਤਾ ਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾਤਿ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਤੇਸੁ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਵਰੂਪਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਕਥਾ। **ਤੀਹਿ ਵਿਵੇਕੇਹੀ**ਤਿ ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ, ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ,

ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਵਿਵੇਕੇਹਿ। ਤਤ੍ਥ ਏਕੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਕੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਕੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਏਕੋ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਏਕੋ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਤਿ, ਏਕੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਏਕੋ ਚਙ੍ਕਮਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਏਕੋ ਚਰਤਿ, ਏਕੋ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਅਯਂ **ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ** ਨਾਮ। ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਨ **ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ** ਨਾਮ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ **ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋ** ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹੇਤਂ – ''ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ ਚ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਕਾਯਾਨਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਭਿਰਤਾਨਂ, ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ ਚ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਮਵੋਦਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ, ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋ ਚ ਨਿਰੁਪਧੀਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਵਿਸਙ੍ਖਾਰਗਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੫੭)। **ਦੁਵਿਧਂ ਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਿਕਂ, ਚੇਤਸਿਕਞ੍ਚ ਵੀਰਿਯਂ। **ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ। **ਸਮਾਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਾ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕਥਾ**ਤਿ ਵਾ ਅਰਿਯਫਲਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਾ ਕਥਾ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਦੁਤਿਯਸੇਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਥੇਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

(੧੦) ੫. ਕਕੁਧਵੱਗੋ

੧-੧੦. ਪਠਮਸਮ੍ਪਦਾਸੁੱਤਾਦਿਵੱਣ੍ਣਨਾ

੯੧-੧੦੦. ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ ਪਠਮੇ ਦੁਤਿਯੇ ਚ ਨੱਤ੍ਥਿ ਵੱਤੁਬ੍ਬੰ। ਤਤਿਯੇ ਆਜਾਨਨਤੋ **ਅਞ੍ਞਾ**, ਉਪਰਿਮੱਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਹੇੱਟ੍ਠਿਮਮੱਗ੍ਗੇਨ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਜਾਨਨਤੋ। ਤਸ੍ਸਾ ਪਨ ਫਲਭਾਵਤੋ ਮੱਗ੍ਗਫਲਪਞ੍ਞਾ ਤੰਸਹਗਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਯੋ ਚ ਇਧ ''ਅਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਵੁੱਤਾ। ਅਞ੍ਞਾਯ ਬ੍ਯਾਕਰਣਾਨਿ **ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਾਨਿ**। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਾਨੀਤਿ ਅਰਹੱਤਬ੍ਯਾਕਰਣਾਨੀ"**ਤਿ। **ਅਧਿਗਤਮਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪੱਤੇ ਪੱਤਸਞ੍ਞੀ, ਅਨਧਿਗਤੇ ਅਧਿਗਤਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤੰ ਮਯਾਤਿ ਮਾਨੇਨ। ਚਤੁੱਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਉੱਤਾਨੱਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਪਠਮਸਮ੍ਪਦਾਸੁੱਤਾਦਿਵੱਣ੍ਣਨਾ ਨਿੱਟ੍ਠਿਤਾ।

ਕਕੁਧਵੱਗ੍ਗਵੱਣ੍ਣਨਾ ਨਿੱਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਤਿਯਪੱਣ੍ਣਾਸਕੰ ਨਿੱਟ੍ਠਿਤੰ।

੩. ਤਤਿਯਪੱਣ੍ਣਾਸਕੰ

(੧੧) ੧. ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਵਗ੍ਗੋ

੧-੪. ਸਾਰਜ੍ਜਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੧-੪. ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਦੁਤਿਯੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਗੋਚਰੋ, ਵੇਸਿਯਾ ਗੋਚਰੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਵੇਸਿਯਾਗੋਚਰੋ,** ਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੇਸਿਯਾ ਨਾਮ ਰੂਪੂਪਜੀਵਿਨਿਯੋ, ਤਾ ਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ ਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਾ ਸਮਣਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਤ੍ਤਾ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਸਯਸ੍ਸਪਿ ਗਰਹਾਹੇਤੁਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾਦਾਨਵਸੇਨ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ। **ਵਿਧਵਾ** ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਮਤਪਤਿਕਾ, ਪਵੁਤ੍ਥਪਤਿਕਾ ਵਾ। **ਥੁਲ੍ਲਕੁਮਾਰਿਯੋ**ਤਿ ਮਹਲ੍ਲਿਕਾ ਅਨਿਵਿਦ੍ਧਾ ਕੁਮਾਰਿਯੋ। **ਪਣ੍ਡਕਾ**ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਾ। ਤੇ ਹਿ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਕਿਲੇਸਾ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਲੋਕਾਮਿਸਨਿਸ੍ਸਿਤਕਥਾਬਹੁਲਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਾ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ** ਨਾਮ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ। ਤਥਾ **ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ**। ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਭਾਵਤੋ ਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨੇ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯੋ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਾ, ਗਿਲਾਨਪੁਚ੍ਛਨਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨੇ ਸਤੋਕਾਰਿਨਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਸਾਰਜ੍ਜਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੫. ਪਞ੍ਚਮੇ ਮੇਤ੍ਤਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਮੇਤ੍ਤਂ, ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ **ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ**। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਪਿ। **ਆਵੀ**ਤਿ ਪਕਾਸਨਂ। ਪਕਾਸਭਾਵੋ ਚੇਤ੍ਥ ਯਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਸਮ੍ਮੁਖਾ"**ਤਿ। **ਰਹੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਕਾਸਂ। ਅਪ੍ਪਕਾਸਤਾ ਚ ਯਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ"**ਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਮੇਤ੍ਤਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸੇਨ ਆਗਤਾਨਿ ਤੇਸਂ ਸੇਟ੍ਠਪਰਿਸਭਾਵਤੋ, ਗਿਹੀਸੁਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਹਿ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਪੂਰਣਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ । ਗਿਹੀਨਂ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਬੋਧਿਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਸਙ੍ਘਨਿਮਨ੍ਤਨਤ੍ਥਾਯ ਗਮਨਂ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਪਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਆਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨਂ ਅਨੁਗਮਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਚਾਰਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਨਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਕਥਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਤੇਪਿਟਕਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਗਿਹੀਨਂ ''ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਾਯ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਬੋਧਿਵਨ੍ਦਨਾਯ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਦੀਪਮਾਲਂ ਪੁਪ੍ਫਪੂਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਤੀਣਿ ਸੁਚਰਿਤਾਨਿ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮ, ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਅਜ੍ਜ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਸਙ੍ਘਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨੀਯਾਦੀਨਿ ਸਂਵਿਦਹਥ, ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਥ, ਪਾਨੀਯਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਥ, ਸਙ੍ਘਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਨੇਥ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਥ, ਛਨ੍ਦਜਾਤਾ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਾ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿਆਦਿਕਥਨਕਾਲੇ ਮੇਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤੋਵ ਉਟ੍ਠਾਯ ਸਰੀਰਪ੍ਪਟਿਜਗ੍ਗਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਵਿਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੁਖੀ ਹੋਨ੍ਤੁ ਅਵੇਰਾ ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਨਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ, ਗਿਹੀਨਂ ''ਅਯ੍ਯਾ ਸੁਖੀ ਹੋਨ੍ਤੁ ਅਵੇਰਾ ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਨਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ।

ਤਤ੍ਥ ਨਵਕਾਨਂ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਸਹਾਯਭਾਵਗਮਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ, ਥੇਰਾਨਂ ਪਨ ਪਾਦਧੋਵਨਸਿਞ੍ਚਨਬੀਜਨਦਾਨਾਦਿਭੇਦਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ, ਉਭਯੇਹਿਪਿ ਦੁਨ੍ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਂ ਦਾਰੁਭਣ੍ਡਾਦੀਨਂ ਤੇਸੁ ਅਵਞ੍ਞਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦੁਨ੍ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਯ ਪਟਿਸਾਮਨਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ''ਦੇਵਤ੍ਥੇਰੋ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਂ ਏਵਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹਵਚਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ, ਵਿਹਾਰੇ ਅਸਨ੍ਤਂ ਪਨ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ''ਕੁਹਿਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦੇਵਤ੍ਥੇਰੋ, ਕੁਹਿਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ, ਕਦਾ ਨੁ ਖੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਿਯਵਚਨਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ।

ਮੇਤ੍ਤਾਸਿਨੇਹਸਿਨਿਦ੍ਧਾਨਿ ਪਨ ਨਯਨਾਨਿ ਉਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਮੁਖੇਨ ਓਲੋਕਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ, ‘‘ਦੇਵਤ੍ਥੇਰੋ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਅਰੋਗੋ ਹੋਤੁ ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜੋ’’ਤਿ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਣਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਮੇਤ੍ਤਾਸਿਨੇਹਸਿਨਿਦ੍ਧਾਨਂ ਨਯਨਾਨਂ ਉਮ੍ਮੀਲਨਂ, ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਮੁਖੇਨ ਓਲੋਕਨਞ੍ਚ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਮੇਵ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਨਯਨਾਨਂ ਮੇਤ੍ਤਾਸਿਨੇਹਸਿਨਿਦ੍ਧਤਾ, ਮੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਸਨ੍ਨਤਾ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮਾ’’ਤਿ। ਸਮਾਧਿਸਂਵਤ੍ਤਨਪ੍ਪਯੋਜਨਾਨਿ **ਸਮਾਧਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਾਨਿ**।

ਸਮਾਨਸੀਲਤਂ ਗਤੋਤਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਦਿਸਾਭਾਗੇਸੁ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਾਨਸੀਲਤਂ ਗਤੋ। **ਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਾ ਅਯਂ ਮਯ੍ਹਞ੍ਚੇਵ ਤੁਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤਾ। **ਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। **ਅਰਿਯਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸਾ। **ਨਿਯ੍ਯਾਤੀ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਤਿ ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸਯਂ ਨਿਯ੍ਯਨ੍ਤੀਯੇਵ ਹਿ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਪੁਗ੍ਗਲਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਪੇਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਾ ਸਤ੍ਥੁ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿ, ਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਤਕ੍ਕਰੋ** , ਤਸ੍ਸ, ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਕਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਾਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਤ੍ਥਂ। **ਦਿਟ੍ਠਿਸਾਮਞ੍ਞਗਤੋ**ਤਿ ਸਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਭਾਵਂ ਉਪਗਤੋ।

ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬-੧੦. ਆਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੬-੧੧੦. ਛਟ੍ਠੇ **ਅਧਿਸੀਲੇ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਸੀਲਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨ ਉਪਵਦਤਿ ਨ ਨਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤ੍ਤਨਿ ਕਮ੍ਮੇ ਚ ਅਨੁ ਅਨੁ ਪੇਕ੍ਖਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਅਤ੍ਤਾਨੁਪੇਕ੍ਖੀ**। ਸਤ੍ਤਮਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਆਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

(੧੨) ੨. ਅਨ੍ਧਕਵਿਨ੍ਦਵਗ੍ਗੋ

੧-੪. ਕੁਲੂਪਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੧-੧੧੪. ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮੇ ਅਸਨ੍ਥਵੇਸੁ ਕੁਲੇਸੁ ਵਿਸ੍ਸਾਸੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਸਨ੍ਥਵਵਿਸ੍ਸਾਸੀ**। ਅਨਿਸ੍ਸਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਿ ਸਂਵਿਦਹਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਅਨਿਸ੍ਸਰਵਿਕਪ੍ਪੀ**। ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨਿ ਵਿਸੁਂ ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ ਭੇਦੇਨ ਅਵਤ੍ਥਿਤਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ ਘਟਨਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸੇਵਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੁਪਸੇਵੀ**। ਦੁਤਿਯਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਕੁਲੂਪਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫-੧੩. ਮਚ੍ਛਰਿਨੀਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੫-੧੨੩. ਪਞ੍ਚਮੇ ਆਵਾਸਮਚ੍ਛਰਿਯਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਸੇਨ ਆਗਤਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਸੇਨਪਿ ਤਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਆਵਾਸਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਗਨ੍ਤੁਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਥ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਠਪਿਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਿਕਆਵਾਸਂ ਨ ਦੇਤਿ। ਕੁਲਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੇ ਕੁਲੇ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪਵੇਸਮ੍ਪਿ ਨਿਵਾਰੇਤਿ। ਲਾਭਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਙ੍ਘਿਕਮ੍ਪਿ ਲਾਭਂ ਮਚ੍ਛਰਾਯਨ੍ਤੋ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਕਰੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਸਮਨਿਸ੍ਸਿਤਤਾਯ ਬਲਵਨਿਸ੍ਸਿਤਤਾਯ ਚ। ਵਣ੍ਣਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਣ੍ਣਂ ਵਣ੍ਣੇਤਿ, ਪਰੇਸਂ ਵਣ੍ਣੇ ''ਕਿਂ ਵਣ੍ਣੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਤਂ ਤਂ ਦੋਸਂ ਵਦਤਿ। **ਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੋਪਿ, ਗੁਣਵਣ੍ਣੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਧਮ੍ਮਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ – ''ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਏਸੋ ਮਂ ਅਭਿਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨ ਦੇਤਿ। ਯੋ ਪਨ – ''ਅਯਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਾਸੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਨੁਗ੍ਗਹੇਨ ਵਾ – ''ਅਯਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਤੋ ਉਨ੍ਨਲੋ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੁਗ੍ਗਹੇਨ ਵਾ ਨ ਦੇਤਿ, ਨ ਤਂ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ। **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮੋ ਹਿ ਅਰਿਯਾਨਂਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਚ ਨਂ ਨ ਮਚ੍ਛਰਾਯਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਰਿਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵੋ ਏਵ। ਤਤ੍ਥ ਆਵਾਸਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਲੋਹਗੇਹੇ ਪਚ੍ਚਤਿ, ਯਕ੍ਖੋ ਵਾ ਪੇਤੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਵਾਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਕਾਰਂ ਸੀਸੇਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਚਰਤਿ। ਕੁਲਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਅਪ੍ਪਭੋਗੋ ਹੋਤਿ। ਲਾਭਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਗੂਥਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਗਣਸ੍ਸ ਵਾ ਲਾਭਂ ਮਚ੍ਛਰਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਯਕ੍ਖੋ ਵਾ ਪੇਤੋ ਵਾ ਮਹਾਅਜਗਰੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। ਵਣ੍ਣਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਭਵੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਧਮ੍ਮਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਕੁਕ੍ਕੁਲਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। ਛਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਮਚ੍ਛਰਿਨੀਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨ੍ਧਕਵਿਨ੍ਦਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

(੧੩) ੩. ਗਿਲਾਨਵੱਗ੍ਗੋ

੧੨੪-੧੩੦. ਤਤਿਯੋ ਵੱਗ੍ਗੋ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥੋਯੇਵ।

(੧੪) ੪. ਰਾਜਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਚਕ੍ਕਾਨੁਵਤ੍ਤਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੧. ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਅਤ੍ਥਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਹਿਤਞ੍ਞੂ। ਹਿਤਪਰਿਯਾਯੋ ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥ-ਸਦ੍ਦੋ ''ਅਤ੍ਤਤ੍ਥੋ ਪਰਤ੍ਥੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਨਿ॰ ੬੯; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਮੋਘਰਾਜਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ੮੫; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੫) ਵਿਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਚੇਸ ਪਰੇਸਂ ਹਿਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਤੇ ਅਤ੍ਤਨਿ ਰਞ੍ਜੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਰਞ੍ਜਿਤੁਂ ਜਾਨਾਤੀ**"ਤਿ। **ਦਣ੍ਡੇ**ਤਿ ਅਪਰਾਧਾਨੁਰੂਪੇ ਦਣ੍ਡਨੇ। **ਬਲਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਬਲਕਾਯੇ। **ਪਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਤ੍ਥੋ, ਪਰਤ੍ਥੋ, ਉਭਯਤ੍ਥੋ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੋ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਪ੍ਪਭੇਦੇ ਅਤ੍ਥੇ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇ, ਕਾਮਰੂਪਾਰੂਪਲੋਕੁਤ੍ਤਰਭੇਦੇ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮੇ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਏਵ ਪਰਿਯੇਸਨਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਪਿ ਬੋਧਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ "**ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗਮਤ੍ਤਂ ਜਾਨਾਤਿ**"ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਉਤ੍ਤਰਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ **ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ**। ਅਨਤਿਸਯਂ, ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਗਂ ਵਾ ਅਨੇਕਾਸੁ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਪਰਿਸਾਸੁ ਅਨੇਕਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਤੇਸਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਵੇਧਸਮ੍ਪਾਦਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ**। ਅਪਿਚ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਅਞ੍ਞਾਤਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਪ੍ਪਮੁਖਾਯ ਅਟ੍ਠਾਰਸਪਰਿਸਗਣਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕੋਟਿਯਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਟਿਵੇਧਵਿਧਾਯਿਨੀ ਯਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਾਤਿਸਯਾ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਸਮਞ੍ਞਾ। ਤਤ੍ਥ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਧਮ੍ਮੋ ਏਵ ਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ ਚਕ੍ਕਨ੍ਤਿ **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ। ਚਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਆਣਾ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਤ੍ਤਾ, ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਤਂ ਚਕ੍ਕਞ੍ਚਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ**। ਧਮ੍ਮੇਨ ਞਾਯੇਨ ਚਕ੍ਕਨ੍ਤਿਪਿ **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ**। ਯਥਾਹ ''ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ ਚਕ੍ਕਞ੍ਚਾਤਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ, ਚਕ੍ਕਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚਾਤਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੪੦-੪੧)। **ਅਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਨੁਤ੍ਤਰਭਾਵਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਸੇਧਨੀਯਂ। ਕੇਹਿ ਪਨ ਅਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਆਹ – "**ਸਮਣੇਨ ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮਣੇਨਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਗਤੇਨ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ। ਸਾਸਨਪਰਮਤ੍ਥਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਞ੍ਹਿ ਪਟਿਲੋਮਚਿਤ੍ਤਂਯੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। **ਦੇਵੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵੇਨ। **ਕੇਨਚੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਵਸਿਟ੍ਠਪਾਰਿਸਜ੍ਜੇਨ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਰਿਸਾਨਂ ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਲੋਕਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ।

ਪਠਮਚਕ੍ਕਾਨੁਵਤ੍ਤਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਚਕ੍ਕਾਨੁਵਤ੍ਤਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਵਿਧਂ, ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧਂ ਵਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਭਾਵਾਵਹਂ ਵਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੋਜਨਸ੍ਮਿਂ ਬਲਕਾਯੇ ਧਮ੍ਮਿਕਾਯੇਵ ਰਕ੍ਖਾਵਰਣਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਂਵਿਧਾਨਂ, ਖਤ੍ਤਿਯੇਸੁ, ਅਨੁਯਨ੍ਤੇਸੁ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇਸੁ, ਨੇਗਮਜਾਨਪਦੇਸੁ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ, ਮਿਗਪਕ੍ਖੀਸੁ, ਅਧਮ੍ਮਿਕਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਅਧਨਾਨਂ ਧਨਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨਂ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਪੁਚ੍ਛਨਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਦਸਵਿਧਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤਂ। ਇਦਮੇਵ ਚ ਗਹਪਤਿਕੇ ਪਕ੍ਖਿਜਾਤੇ ਚ ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹਣਵਸੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧਂ। **ਪਿਤਰਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਮੇਵ ਅਨੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਤੀ**ਤਿ ਦਸਵਿਧਂ ਵਾ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧਂ ਵਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਂ ਪਾਤੁਭਵਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਰਤਨਮਯਤ੍ਤਾ ਪਨ ਸਦਿਸਟ੍ਠੇਨ ਤਦੇਵੇਤਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਪਿਤਰਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਸੋ ''ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ, ਤ੍ਵਂ ਦੇਵ, ਹੋਹਿ, ਅਹਮਨੁਸਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਿਤਰਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਆਣਾਚਕ੍ਕਂ ਅਨੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵਸਿਦ੍ਧਂ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ, ਤਂ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਤੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਨਾਮ, ਨੇਤਰਨ੍ਤਿ ਪਠਮਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨਂ, ਪਠਮਨਯੋ ਚ ਤਂਸਦਿਸੇ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਤਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਦੁਤਿਯਚਕ੍ਕਾਨੁਵਤ੍ਤਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਯਸ੍ਸਂਦਿਸਂਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ “**ਉਭਤੋ ਸੁਜਾਤੋ**”ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਯੇਹਿ ਕੇਹਿਚਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਸੁਜਾਤਤਾ ਪਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯ, ਸੁਜਾਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਚ ‘‘ਸੁਜਾਤੋ ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੯੯; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੫੩; ਥੇਰਗਾ॰ ੮੧੮) ਆਰੋਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਸੁਜਾਤਤਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ “**ਮਾਤਿਤੋ ਚ ਪਿਤਿਤੋ ਚਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨੋਰਸਪੁਤ੍ਤਵਸੇਨਪਿ ਲੋਕੇ ਮਾਤੁਪਿਤੁਸਮਞ੍ਞਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਸਾ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਸਂਸੁਦ੍ਧਗ੍ਗਹਣਿਕੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਗਹਣੀ**, ਗਬ੍ਭਾਸਯਸਞ੍ਞਿਤੋ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਪ੍ਪਦੇਸੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਸਂਸੁਦ੍ਧਾਯ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**”ਤਿ। ਯਥਾਭੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਵਿਪਾਚਨਵਸੇਨ ਗਣ੍ਹਨਤੋ ਅਛਡ੍ਡਨਤੋ **ਗਹਣੀ**, ਤੇਜੋਧਾਤੁ। ਪਿਤਾ ਚ ਮਾਤਾ ਚ ਪਿਤਰੋ। ਪਿਤੂਨਂ ਪਿਤਰੋ ਪਿਤਾਮਹਾ। ਤੇਸਂ ਯੁਗੋ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ**, ਪਿਤਾਮਹਦ੍ਵਨ੍ਦਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਪਿਤਾਮਹਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਮਾਤਾਮਹੋਪਿ ਗਹਿਤੋਤਿ ਸੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਿਸੁਂ ਨ ਉਦ੍ਧਤੋ। ਯੁਗ-ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਏਕਸੇਸਨਯੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ‘‘ਯੁਗੋ ਚ ਯੁਗੋ ਚ ਯੁਗੋ’’ਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪੁਬ੍ਬਪੁਰਿਸਾ ਪਿਤਾਮਹਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹਿਤਾ**”ਤਿ। ਪੁਰਿਸਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ‘‘ਮਾਤਿਤੋ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨਂ ਸਮਤ੍ਥਿਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਤਿ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਕ੍ਖੇਪੋ। **ਅਨਵਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਵਾਦਾਦੀਸੁ ਨ ਅਵਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਨ ਛਡ੍ਡਿਤੋ। ਜਾਤਿਵਾਦੇਨਾਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਕਰਣਵਚਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਉਭਤੋ...ਪੇ॰... ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਯੋਨਿਦੋਸਾਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਸਂਸੁਦ੍ਧਗ੍ਗਹਣਿਕਭਾਵਕਿਤ੍ਤਨਤੋ। ‘‘ਅਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿਰਿਯਾਪਰਾਧਾਭਾਵੋ। ਕਿਰਿਯਾਪਰਾਧੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਖੇਪਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ‘‘ਅਨੁਪਕ੍ਕੁਟ੍ਠੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਯੁਤ੍ਤਸਂਸਗ੍ਗਾਭਾਵੋ। ਅਯੁਤ੍ਤਸਂਸਗ੍ਗਞ੍ਹਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਤ੍ਤਾ ਅਕ੍ਕੋਸਂ ਲਭਨ੍ਤਿ।

ਅਡ੍ਢਤਾ ਨਾਮ ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਸਾ ਤਂ ਤਂ ਉਪਾਦਾਯੁਪਾਦਾਯ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ “**ਯੋ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੇਨ ਵਿਭਵੇਨ ਅਡ੍ਢੋ ਹੋਤੀ**”ਤਿ। ਤਥਾ ਮਹਦ੍ਧਨਤਾਪੀਤਿ ਤਂ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਮਹਤਾ ਅਪਰਿਮਾਣਸਙ੍ਖੇਨ ਧਨੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਕਾਮਾ ਭੋਗਾ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ “**ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਵਸੇਨਾ**”ਤਿ। ਕੋਟ੍ਠਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਧਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਕੋਟ੍ਠਭੂਤਂ ਅਗਾਰਂ **ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਂ**। ਤੇਨਾਹ “**ਧਞ੍ਞੇਨ ਚ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੋ**”ਤਿ। ਏਵਂ ਸਾਰਗਬ੍ਭਂ ਕੋਸੋ, ਧਞ੍ਞਪਰਿਟ੍ਠਪਨਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਅਥ ਵਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਅਸਿਨੋ ਤਿਕ੍ਖਭਾਵਪਰਿਹਾਰਕੋ ਪਟਿਚ੍ਛਦੋ ‘‘ਕੋਸੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਂ ਰਞ੍ਞੋ ਤਿਕ੍ਖਭਾਵਪਰਿਹਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨੀ ਸੇਨਾ ਕੋਸੋਤਿ ਆਹ “**ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਕੋਸੋ ਹਤ੍ਥੀ ਅਸ੍ਸਾ ਰਥਾ ਪਤ੍ਤੀ**”ਤਿ। ਵਤ੍ਥਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਭਣ੍ਡਟ੍ਠਪਨਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ “**ਤਿਵਿਧਂ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯਸ੍ਸਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਸੇਨ ਪੁਰਿਸੋ ‘‘ਪਣ੍ਡਿਤੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**”ਤਿ। ਤਂਤਂਇਤਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਸੁ ਛੇਕਭਾਵੋ ਬ੍ਯਤ੍ਤਭਾਵੋ **ਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਂ**। ਸਮ੍ਮੋਹਂ ਹਿਂਸਤਿ ਵਿਧਮਤੀਤਿ ਮੇਧਾ, ਸਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮੇਧਾਵੀ**। ਠਾਨੇ ਠਾਨੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ**, ਠਾਨਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਪਞ੍ਞਾ। **ਵਡ੍ਢਿਅਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਤ੍ਥੇ।

ਯਸ੍ਸਂਦਿਸਂਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫-੯. ਪਤ੍ਥਨਾਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੫-੯. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਮਿ**ਨ੍ତਿ ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪੇ। ਹਤ੍ਥੀਤਿ ਹਿ ਹਤ੍ਥਿਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪਂ ਗਹਿਤਂ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਵਯਤੀਤਿ ਵਯੋ, ਸੋਭਨੇਸੁ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਪਕ੍ਖਲਨ੍ਤੋ ਅਵਿਤ੍ਥਾਯਨ੍ਤੋ ਤਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਵਯੋ ਅਵਯੋ, ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਦ੍ਦਤੋ ਚ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਅਵਯੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ **ਅਨਵਯੋ**। ਦ੍ਵੇ ਪਟਿਸੇਧਾ ਪਕਤਿਂ ਗਮੇਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਅਨਵਯੋਤਿ ਸਮਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। ਛਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਪਤ੍ਥਨਾਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਸੋਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੦. ਦਸਮੇ **ਤਿਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ତਿ ਤਿਕ੍ਖਾਨਂ। **ਖਰਾਨ**ਨ੍ତਿ ਕਕ੍ਕਸਾਨਂ। **ਕਟੁਕਾਨ**ਨ੍ତਿ ਦਾਰੁਣਾਨਂ। **ਅਸਾਤਾਨ**ਨ੍ତਿ ਨਸਾਤਾਨਂ ਅਪ੍ਪਿਯਾਨਂ। ਨ ਤਾਸੁ ਮਨੋ ਅਪ੍ਪੇਤਿ, ਨ ਤਾ ਮਨਂ ਅਪ੍ਪਾਯਨ੍ତਿ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਮਨਾਪਾ**।

ਸੋਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਰਾਜਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

(੧੫) ੫. ਤਿਕਣ੍ਡਕੀਵਗ੍ਗੋ

੧. ਅਵਜਾਨਾਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੧. ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਦਤ੍ਵਾ ਅਵਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞੋ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਲਾਭੀ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਅਪ੍ਪਪੁਞ੍ਞਂ ਆਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਸੋਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੇਪਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿਯੇਵ। ਅਥਸ੍ਸ ਇਤਰੋ ਥੋਕਂ ਕੁਪਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਙ੍ਕੁਭਾਵਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਕਾਮੋ ਵਦਤਿ ''ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਨ ਲਭਤਿ, ਅਮ੍ਹੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਲਭਤੀ''ਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ **ਦਤ੍ਵਾ ਅਵਜਾਨਾ**ਤਿ ਨਾਮ। ਏਕੋ ਪਨ ਏਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਨ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਚਿਤ੍ତੀਕਾਰਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਆਸਨਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਸਂਵਾਸੇਨ ਅਵਜਾਨਾਤਿ** ਨਾਮ। **ਆਧੇਯ੍ਯਮੁਖੋ**ਤਿ ਆਦਿਤੋ ਧੇਯ੍ਯਮੁਖੋ, ਪਠਮਵਚਨਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਪਿਤਮੁਖੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਨਯੋ – ਏਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਾਰੁਪ੍ਪਂਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ''ਅਸਾਰੁਪ੍ਪੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਕਥੇਤਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਏਸ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪੁਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਭਾਗੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਸਾਰੁਪ੍ਪੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਸੁਕੇਨ ਨਾਮ ''ਅਸਾਰੁਪ੍ਪੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵ ਕਥਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਪਰੋਪਿਸ੍ਸ ਦੁਸ੍ਸੀਲਂ ''ਸੀਲਵਾ''ਤਿ ਕਥੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ''ਅਸਾਰੁਪ੍ਪੋ ਏਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਨਾਯਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਂਯੇਵ ਕਥਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਪਰੋ ਵਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਕਥਿਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਵਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਕਥਿਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿਯੇਵ। ਅਯਮ੍ਪਿ **ਆਧੇਯ੍ਯਮੁਖੋ**ਯੇਵ ਨਾਮ ਆਧਾਤਬ੍ਬਮੁਖੋ, ਯਂ ਯਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਠਪਿਤਮੁਖੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਲੋਲੋਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਇਤ੍ਤਰਕਾਲਪ੍ਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦੀਹਿ ਲੁਲਿਤਭਾਵੇਨ ਲੋਲੋ। **ਇਤ੍ਤਰਭਤ੍ਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਭਜਨੇਨ ਸਦ੍ਧਾਵ ਭਤ੍ਤਿਪੇਮਂ। ਸਦ੍ਧਾਪੇਮਮ੍ਪਿ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਸਾਦੋ ਸਦ੍ਧਾਪਸਾਦੋ। **ਏਵਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਲੋਲੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਇਤ੍ਤਰਸਦ੍ਧਾਦਿਤਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਲੋਲੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਹਲਿਦ੍ਦਿਰਾਗੋ ਵਿਯ, ਥੁਸਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਕੋਟ੍ਟਿਤਖਾਣੁਕੋ ਵਿਯ, ਅਸ੍ਸਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਠਪਿਤਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਂ ਵਿਯ ਚ ਅਨਿਬਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ। **ਮਨ੍ਦੋ ਮੋਮੂਹੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਣਭਾਵੇਨ ਮਨ੍ਦੋ, ਅਵਿਸਯਤਾਯ ਮੋਮੂਹੋ, ਮਹਾਮੂਲ੍ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਵਜਾਨਾਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨-੩. ਆਰਭਤਿਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੨-੩. ਦੁਤਿਯੇ **ਆਰਭਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਰਮ੍ਭ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਕਿਰਿਯਹਿਂਸਨਵੀਰਿਯਕੋਪਨਾਪਤ੍ਤਿਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇਸੁ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਥਾ ਹੇਸ ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਮ੍ਭੋਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਆਰਮ੍ਭਪਚ੍ਚਯਾ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੭੪੯) ਕਮ੍ਮੇ ਆਗਤੋ। ''ਮਹਾਰਮ੍ਭਾ ਮਹਾਯਞ੍ਞਾ, ਨ ਤੇ ਹੋਨ੍ਤਿ ਮਹਪ੍ਫਲਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੦; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੯) ਕਿਰਿਯਾਯ। ''ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਾਣਂ ਆਰਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੫੧) ਹਿਂਸਨੇ। ''ਆਰਮ੍ਭਥ ਨਿਕ੍ਖਮਥ, ਯੁਞ੍ਜਥ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੫; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੨੯; ਪੇਟਕੋ॰ ੩੮; ਮਿ॰ ਪ॰ ੫.੧.੪) ਵੀਰਿਯੇ। ''ਬੀਜਗਾਮਭੂਤਗਾਮਸਮਾਰਮ੍ਭਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦, ੧੯੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੩) ਕੋਪਨੇ। ''ਆਰਭਤਿ ਚ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਚ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੪੨; ਪੁ॰ ਪ॰ ੧੯੧) ਅਯਂ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਪਤ੍ਤਿਵੀਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਆਰਭਤਿ ਚੇਵ, ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਚ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਥਾਭੂਤਂ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਅਨਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। **ਯਤ੍ਥਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਅਸ੍ਸ, ਯਂ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਤੇ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ? ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ, ਫਲਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਇਧ ਮਗ੍ਗਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਪਨ ਫਲਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਆਰਭਤੀ ਨ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਹੋਤੀਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੰ ਪਨੇਸ ਦੇਸੇਤੁੰ ਸਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲੰ ਪਰਿਯੇਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਹੋਤਿ। **ਨ ਆਰਭਤਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੰ ਪਨ ਅਕੋਵਿਦਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **"ਨ ਆਰਭਤਿ ਨ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਕਤਰੋ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ? ਓਸ੍ਸਟ੍ਠਵੀਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਸੋ ਹਿ ''ਕਿੰ ਮੇ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ, ਅਨਾਗਤੇ ਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋਪਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਨ ਪੂਰੇਤਿ। ਸੋ ਹਿ ''ਕਿਮਤ੍ਥੰ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਨਾਮ ਗਤਿ ਅਨਿਬਦ੍ਧਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵੰ ਲਭੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਭਾਵੇਹੀ''ਤਿ ਓਵਦਿਤਬ੍ਬੋਵ।

ਸਾਧੂਤਿ ਆਯਾਚਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਯਾਵ ਅਪਰਦ੍ਧੰ ਵਤ ਆਯਸ੍ਮਤਾ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਮਯੰ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਯਾਚਾਮ, ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਦੇਸਨਾਯ, ਵੁਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਵੁਟ੍ਠਾਨੇਨ, ਆਵਿਕਾਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਆਵਿਕਿਰਿਯਾਯ ਆਰਮ੍ਭਜੇ ਆਸਵੇ ਪਹਾਯ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੇ ਠਿਤਭਾਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਜੇ ਆਸਵੇ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਵਡ੍ਢੇਤੂਤਿ। **ਅਮੁਨਾ ਪਞ੍ਚਮੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਞ੍ਚਮੇਨ ਖੀਣਾਸਵਪੁਗ੍ਗਲੇਨ। **ਸਮਸਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣੇਹਿ ਸਮਭਾਵੇਨੇਵ ਸਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵੰ ਖੀਣਾਸਵੇਨ ਓਵਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤਿਯੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਆਰਭਤਿਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪-੬. ਤਿਕਣ੍ਡਕੀਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੪-੬. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਪਟਿਕੂਲੇ**ਤਿ ਅਮਨੁਞ੍ਞੇ ਅਨਿਟ੍ਠੇ। **ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਾਕਾਰੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਇਟ੍ਠਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਅਸੁਭਾਯ ਵਾ ਫਰਤਿ, ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਵਾ ਉਪਸੰਹਰਤਿ** ਉਪਨੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਅਨਿਟ੍ਠਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠੇ ਸਤ੍ਤਸਞ੍ਞਿਤੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ। **ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਵਾ ਫਰਤੀ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤੰ ਹਿਤੇਸਿਤੰ ਉਪਸੰਹਰਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਫਰਤਿ। **ਧਾਤੁਤੋ ਵਾ ਉਪਸੰਹਰਤੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਚਿਨ੍ਤਨੇਨ ਧਾਤੁਤੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰੰ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਤਦੁਭਯੰ ਅਭਿਨਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਭਾਵਤੋ ਆਨੁਭਾਵਤੋ ਚ ਉਪਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤੰ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਟਿਕੂਲਭਾਵੰ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਭਾਵਞ੍ਚਾਤਿ ਤੰ ਉਭਯੰ ਪਹਾਯ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਪਨ ਕਿੰ ਕਰੋਤੀਤਿ? ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇਸੁ ਆਪਾਥੰ ਗਤੇਸੁ ਨੇਵ ਸੋਮਨਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। **ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਇਟ੍ਠੇ ਅਰਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਨਿਟ੍ਠੇ ਅਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇ ਅਸਮਪੇਕ੍ਖਨੇਨ ਮੋਹੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਛਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਯ ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਮੋ"**ਤਿ। ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਛਲ਼ਾਰਮ੍ਮਣਾਪਾਥੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਕਤਿਭਾਵਾਵਿਜਹਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ''ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਯ ਤਤ੍ਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤੁਪੇਕ੍ਖਾਯ ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਮੋ ਵਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਞ੍ਚਮੰ ਛਟ੍ਠਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਕਣ੍ਡਕੀਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭-੧੦. ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸਦਾਨਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੭-੧੫੦. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਦਰੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਰਣੰ ਨਾਮ ਅਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਨ ਸਕ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸੁਚਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ"**ਤਿ, ਉਤ੍ਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਦੋਸਵਿਰਹਿਤੰ ਸੁਚਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਚਿਤ੍ਤੀਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨ ਚਿਤ੍ਤੇ ਕਤ੍ਵਾ, ਨ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੂਜੇਨ੍ਤੋ ਹਿ ਪੂਜੇਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁੰ ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਬਹਿ ਕਰੋਤਿ। ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਾ ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਿਕਰਣੰ ਸਮ੍ਭਾਵਨਕਿਰਿਯਾ, ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ **ਅਚਿਤ੍ਤੀਕਰਣੰ** ਅਸਮ੍ਭਾਵਨਕਿਰਿਯਾ। **ਅਗਾਰਵੇਨ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਗਰੁੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਨਟ੍ਠਾਨੇ ਅਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯੰ ਵਾ ਤੰ

ਵਾ ਆਧਾਰਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ ਦੇਤਿ। **ਅਸਹਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥੇਨ ਦੇਤਿ, ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰੋਦੀਹਿ ਦਾਪੇਤਿ। **ਅਪਵਿਦ੍ਧਂ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਪਵਿਦ੍ਧਂ ਵਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਨ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਦੇਤੀ**"ਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਅਪਵਿਦ੍ਧਂ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਾਦਿਛਡ੍ਡਨੀਯਧਮ੍ਮਂ ਵਿਯ ਅਵਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਛਡ੍ਡੇਤੁਕਾਮੋ ਵਿਯ ਦੇਤੀ**"ਤਿ। ''ਅਦ੍ਧਾ ਇਮਸ੍ਸ ਦਾਨਸ੍ਸ ਫਲਮੇਵ ਆਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਯਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਦਿਟ੍ਠਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਆਗਮਨਦਿਟ੍ਠਿਕੋ, ਅਯਂ ਪਨ ਨ ਤਾਦਿਸੋਤਿ **ਅਨਾਗਮਨਦਿਟ੍ਠਿਕੋ**। ਤੇਨਾਹ "**ਕਤਸ੍ਸ ਨਾਮ ਫਲਂ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਅਟ੍ਠਮਾਦੀਸੁ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸਦਾਨਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਿਕਣ੍ਡਕੀਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਤਿਯਪਣ੍ਣਾਸਕਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਪਣ੍ਣਾਸਕਂ

(੧੬) ੧. ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵੱਗ੍ਗੋ

੧੫੧-੧੬੦. ਪਠਮੋ ਵੱਗ੍ਗੋ ਉੱਤ੍ਤਾਨੱਤ੍ਥੋਯੇਵ।

(੧੭) ੨. ਆਘਾਤਵਗ੍ਗੋ

੧-੫. ਪਠਮਆਘਾਤਪਟਿਵਿਨਯਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੧-੧੬੫. ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਦੁਤਿਯੇ ਆਘਾਤੋ ਪਟਿਵਿਨਯਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਏਤੇਹੀਤਿ ਵਾ **ਆਘਾਤਪਟਿਵਿਨਯਾ**। ਤੇਨਾਹ "**ਆਘਾਤੋ ਏਤੇਹਿ ਪਟਿਵਿਨੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿਆਦਿ।

ਨਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਕਂ, ਅਨ੍ਤਵਿਰਹਿਤਂ ਵਤ੍ਥਖਣ੍ਡਂ। ਯਦਿ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ''ਪਿਲੋਤਿਕਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਨ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ।

ਸੇਵਾਲੇਨਾਤਿ ਬੀਜਕਣ੍ਣਿਕਕੇਸਰਾਦਿਭੇਦੇਨ ਸੇਵਾਲੇਨ। **ਉਦਕਪਪ੍ਪਟਕੇਨਾ**ਤਿ ਨੀਲਮਣ੍ਡੂਕਪਿਟ੍ਠਿਵਣ੍ਣੇਨ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠਿਂ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠਿਕੇਨ। **ਘਮ੍ਮੇਨ ਅਨੁਗਤੋ**ਤਿ ਘਮ੍ਮੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ ਅਭਿਭੂਤੋ। **ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਘਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਂ।

ਵਿਸਭਾਗਵੇਦਨੁਪ੍ਪਤ੍ତਿਯਾ ਕਕਚੇਨੇਵ ਇਰਿਯਾਪਥਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਾਰਣੇਨ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਆਬਾਧਤਿ ਪੀਲ਼ੇਤੀਤਿ ਆਬਾਧੋ, ਸੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਆਬਾਧਿਕੋ**। ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ **ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ** ਸਞ੍ਜਾਤਦੁਕ੍ਖੋ। **ਬਾਲ਼੍ਹਗਿਲਾਨੋ**ਤਿ ਅਧਿਮਤ੍ਤਗਿਲਾਨੋ। **ਗਾਮਨ੍ਤਨਾਯਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਾਮਨ੍ਤਸਮ੍ਪਾਪਕਸ੍ਸ।

ਪਸਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਚ੍ਛਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ "**ਅਚ੍ਛੋਦਕਾਤਿ ਪਸਨ੍ਨੋਦਕਾ**"ਤਿ। ਸਾਦੁਰਸਤਾਯ ਸਾਤਤਾਤਿ ਆਹ "**ਮਧੁਰੋਦਕਾ**"ਤਿ। ਤਨੁਕਮੇਵ ਸਲਿਲਂ ਵਿਸੇਸਤੋ ਸੀਤਲਂ, ਨ ਬਹਲਾਤਿ ਆਹ "**ਤਨੁਸੀਤਸਲਿਲਾ**"ਤਿ। **ਸੇਤਕਾ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਦ੍ਦਮਾ। ਸਚਿਕ੍ਖਲ੍ਲਾਦਿਵਸੇਨ ਹਿ ਉਦਕਸ੍ਸ ਵਿਵਣ੍ਣਤਾ। ਸਭਾਵਤੋ ਪਨ ਤਂ ਸੇਤਵਣ੍ਣਮੇਵ। ਤਤਿਯਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਪਠਮਆਘਾਤਪਟਿਵਿਨਯਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਨਿਰੋਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਅਮਰਿਸਨਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਅਸਹਨਤ੍ਥੇ। **ਅਨਾਗਤਵਚਨਂ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗੋ ਕਤੋ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲਿਕੋਵ। ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ (ਪਾਣਿਨਿ॰ ੩.੩.੧੪੫-੧੪੬) ਹਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਨੋਕਪ੍ਪਨਾਮਰਿਸਨਤ੍ਥਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਿਸਦ੍ਦੇ ਉਪਪਦੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲੇਪਿ ਅਨਾਗਤਵਚਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਨਿਰੋਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭-੯. ਚੋਦਨਾਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੭-੯. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਵਤ੍ਥੁਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸਨਂ। **ਆਪਤ੍ਤਿਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਯਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਸੋ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਸਾ ਦਸ੍ਸਨਂ। **ਸਂਵਾਸਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਪ੍ਪਵਾਰਣਾਦਿਸਂਵਾਸਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨਂ ਅਕਰਣਂ। **ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ**ਤਿ ਅਭਿਵਾਦਨਾਦਿਸਾਮੀਚਿਕਿਰਿਯਾਯ ਅਕਰਣਂ। **ਚੋਦਯਮਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਚੋਦੇਨ੍ਤੇਨ। **ਚੁਦਿਤਕਸ੍ਸ ਕਾਲੋ**ਤਿ ਚੁਦਿਤਕਸ੍ਸ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬਕਾਲੋ। **ਪੁਗ੍ਗਲ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਂ। **ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਅਯਂ ਚੁਦਿਤਕਲਕ੍ਖਣੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ। **ਅਯਸਂ ਆਰੋਪੇਤੀ**ਤਿ ''ਇਮੇ ਮਂ ਅਭੂਤੇਨ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਅਯਸਂ ਬਜਸਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਯਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਅਟ੍ਠਮਨਵਮਾਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਚੋਦਨਾਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਭਦ੍ਦਜਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੦. ਦਸਮੇ **ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ** ਇਮੇ ਸਤ੍ਤੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸੋ ''ਪਾਸਂਸਭਾਵੇਨ ਉਤ੍ਤਮਭਾਵੇਨ ਚ ਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਜੇਟ੍ਠਕੋ**"ਤਿ। **ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਦਸੋ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾਭਾਵਵਚਨੇਨ ਞੇਯ੍ਯਵਿਸੇਸਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਭਾਵੇਨ ਚ ਅਨਾਵਰਣਦਸ੍ਸਾਵਿਤਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਬ੍ਬਂ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**"ਤਿ।

ਭਦ੍ਦਜਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਘਾਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

(੧੮) ੩. ਉਪਾਸਕਵਗ੍ਗੋ

੧-੬. ਸਾਰਜ੍ਜਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੧-੧੭੬. ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਪਞ੍ਚਮੇ **ਉਪਾਸਕਪਚ੍ਛਿਮਕੋ**ਤਿ ਉਪਾਸਕਨਿਹੀਨੋ। ‘‘ਇਮਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਨਾ ਇਦਂ ਨਾਮ ਮਙ੍ਗਲਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਬਾਲਜਨਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਕੋਤੂਹਲਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਮੁਤਮਙ੍ਗਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ **ਕੋਤੂਹਲਮਙ੍ਗਲਿਕੋ**। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਇਮਿਨਾ ਇਦਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਮਙ੍ਗਲਂ ਪਚ੍ਚੇਤੀ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਾਦਿਭੇਦਂ ਮਙ੍ਗਲਮੇਵ ਪਤ੍ਤਿਯਾਯਤਿ। **ਨੋ ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਂ ਨੋ ਪਤ੍ਤਿਯਾਯਤਿ। **ਇਮਮ੍ਹਾ ਸਾਸਨਾ**ਤਿ ਇਤੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਤੋ। **ਬਹਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਬਾਹਿਰਕਸਮਯੇ। **ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਂ ਪਰਿਯੇਸਤੀ**ਤਿ ‘‘ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਸਞ੍ਞੀ ਗਵੇਸਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਦਕ੍ਖਿਣਪਰਿਯੇਸਨਪੁਬ੍ਬਕਾਰੇ ਏਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਛਟ੍ਠਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਸਾਰਜ੍ਜਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭-੮. ਵਣਿਜ੍ਜਾਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੭-੮. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਸਤ੍ਥਵਣਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਆਵੁਧਭਣ੍ਡਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਤਂ ਵਾ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਕਯੋ। **ਆਵੁਧਭਣ੍ਡਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਕਯੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ। **ਸੂਕਰਮਿਗਾਦਯੋ ਪੋਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਵਿਕ੍ਕਯੋ**ਤਿ ਸੂਕਰਮਿਗਾਦਯੋ ਪੋਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਮਂਸਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਕ੍ਕਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਤ੍ਥਵਣਿਜ੍ਜਾ ਪਰੋਪਰਾਧਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ਅਕਰਣੀਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਤ੍ਤਵਣਿਜ੍ਜਾ ਅਭੁਜਿਸ੍ਸਭਾਵਕਰਣਤੋ, ਮਂਸਵਿਸਵਣਿਜ੍ਜਾ ਵਧਹੇਤੁਤੋ, ਮਜ੍ਜਵਣਿਜ੍ਜਾ ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਤੋ। ਅਟ੍ਠਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਵਣਿਜ੍ਜਾਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਗਿਹਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੯. ਨਵਮੇ **ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ **ਅਭਿਚੇਤੋ**ਤਿ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਂ ਵਾ, ਅਭਿਚੇਤਸਿ ਜਾਤਾਨਿ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨਿ, ਅਭਿਚੇਤੋ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨੀਤਿ ਵਾ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **‘‘ਉਤ੍ਤਮਚਿਤ੍ਤਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨ’’**ਨ੍ਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇ ਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨਂ। **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਝਾਯਿਨੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸੁਖਂ ਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ।

ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮੇਰਯਨ੍ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਾਸਵੋ, ਫਲਾਸਵੋ, ਗੁਲ਼ਾਸਵੋ, ਮਧ੍ਵਾਸਵੋਤਿ ਏਵਂ ਚਤੁਪ੍ਪਭੇਦਂ ਮੇਰਯਂ। **ਪਞ੍ਚਵਿਧਞ੍ਚ ਸੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਪੂਵਸੁਰਾ, ਪਿਟ੍ਠਸੁਰਾ, ਓਦਨਸੁਰਾ, ਕਿਣ੍ਣਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ, ਸਮ੍ਭਾਰਸਂਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਪ੍ਪਭੇਦਂ ਸੁਰਂ। ਪੁਞ੍ਞਂ ਅਤ੍ਥੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥੋ**। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਸ ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **‘‘ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਅਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸਾ’’**ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਗਿਹਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਗਵੇਸੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੦. ਦਸਮੇ **ਸੁਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਬੋਧਿਪਰਿਪਾਚਨਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਿਕੰ ਸੁਨ੍ਦਰੰ ਕਾਰਣੰ। **ਮਨ੍ਦਹਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਈਸਕੰ ਹਸਿਤੰ। **ਕਹੰ ਕਹ**ਨ੍ਤਿ ਹਾਸਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਨੁਕਰਣਮੇਤੰ। **ਹਟ੍ਠਪ੍ਪਹਟ੍ਠਾਕਾਰਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਹਟ੍ਠਾਕਾਰਮਤ੍ਤੰ। ਯਥਾ ਗਹਿਤਸਙ੍ਕੇਤਾ ''ਪਹਟ੍ਠੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਆਕਾਰਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੰ।

ਇਦਾਨਿ ਇਮਿਨਾ ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਹਾਸਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਭਾਗਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਹਸਿਤਞ੍ਚ ਨਾਮੇਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧੰ। ਤਤ੍ਥ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨਪਿ ਹਾਸੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਪਗੇਵ ਦੋਮਨਸ੍ਸਵਸੇਨਾਤਿ ਆਹ **"ਤੇਰਸਹਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤੇਹੀ"**ਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਕੇਚਿ ਕੋਧਵਸੇਨਪਿ ਹਸਨ੍ਤੀਤਿ? ਨ, ਤੇ ਸਮ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਕੋਧਵਤ੍ਥੁੰ ਤਤ੍ਥ ''ਮਯੰ ਦਾਨਿ ਯਥਾਕਾਮਕਾਰਿਤੰ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਨ੍ਤਰੇਨ ਸੋਮਨਸ੍ਸਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਹਾਸਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। **ਤੇਸੂ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਕਿਰਿਯਚਿਤ੍ਤੇਸੁ। **ਬਲਵਾਰਮ੍ਮਣੇ**ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਤਮੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਸਦਿਸੇ। **ਦੁਬ੍ਬਲਾਰਮ੍ਮਣੇ**ਤਿ ਅਨੁਲ਼ਾਰਆਰਮ੍ਮਣੇ।

"ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਠਾਨੇ...ਪੇ॰... ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀ"ਤਿ ਇਦੰ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਤਥਾ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਸਹੇਤੁਕਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਭਗਵਤੋ ਸਿਤੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮਟੀਕਾਯੰ** (ਧ॰ ਸ॰ ਮੂਲਟੀ॰ ੯੬੮) ਪਨ ''ਅਤੀਤੰਸਾਦੀਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤੰ ਞਾਣੰ ਵਤ੍ਵਾ 'ਇਮੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਞਾਣਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤੀ'ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੫੬; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੫) 'ਭਗਵਤੋ ਇਦੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੰ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਇਮਿਨਾ ਹਸਿਤੁਪ੍ਪਾਦਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਭਗਵਤੋ ਸਿਤਕਰਣੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਅਨਾਗਤੰਸਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਾਨੰ ਅਨੁਵਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਏਵੰ ਪਨ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਭਾਵੇ ਸਤਿ ਨ ਕੋਚਿ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਨੰ ਵਿਰੋਧੋ। ਤਥਾ ਹਿ **ਅਭਿਧਮ੍ਮਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੬੮) ''ਤੇਸੰ ਞਾਣਾਨੰ ਚਿਣ੍ਣਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਇਦੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਵਸ੍ਸਞ੍ਚੇਤੰ ਏਵੰ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਆਵਜ੍ਜਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਭਗਵਤੋ ਤਥਾਰੂਪੇ ਕਾਲੇ ਨ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਤਸ੍ਸਪਿ ਹਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਭਾਵਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਾਵਜ੍ਜਨਸ੍ਸਪਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਤ੍ਤੰ ਉਪਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਮੂਲਟੀ॰ ੧ ਕਾਯਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਨ ਚ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਤ੍ਤੇ ਤੰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਕਾਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਭਾਵੰ ਆਪਜ੍ਜਨਭਾਵੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤੀਤਿ।

ਹਸਿਤਨ੍ਤਿ ਸਿਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਵੰ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪੀ"**ਤਿ। **ਸਮੋਸਰਿਤਾ ਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾ**। ਸਾ ਹਿ ਇਤਰਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾ ਵਿਯ ਖਣਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਸੀਘਨਿਰੋਧਾ ਚ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਦਨ੍ਧਨਿਰੋਧਾ, ਨ ਚ ਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਾ। ਦੀਧਿਤਿ ਪਾਵਕਮਹਾਮੇਘਤੋ ਵਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦੀਪਿਕਮਹਾਮੇਘਤੋ ਵਾ ਨਿਚ੍ਛਰਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਚਾਤੁਦ੍ਦੀਪਿਕਮਹਾਮੇਘਮੁਖਤੋ"**ਤਿ। ਅਯੰ ਕਿਰ ਤਾਸੰ ਰਸ੍ਮੀਨੰ ਧਮ੍ਮਤਾ, ਯਦਿਦੰ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਸੀਸੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ **ਦਾਠਗ੍ਗੇਸੁਯੇਵ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨੰ**। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਗਵੇਸੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪਾਸਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

(੧੯) ੪. ਅਰਞ੍ਞਵਗ੍ਗੋ

੧. ਆਰਞ੍ਞਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੧. ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਅਪ੍ਪੀਚ੍ਛਤਂਯੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਇਤਿ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਮੇ ਆਰਞ੍ਞਿਕਙ੍ਗਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ, ''ਇਤਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਮੇ ਆਰਞ੍ਞਿਕਙ੍ਗਂ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਸਂਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ, ''ਇਤਿ ਕਿਲੇਸੇ ਸਲ੍ਲਿਖਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਮੇ ਆਰਞ੍ਞਿਕਙ੍ਗਂ ਕਿਲੇਸਸਲ੍ਲਿਖਨਤ੍ਥਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਹੋਤਿ। **ਅਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਜੇਟ੍ਠਕੋ। ਸੇਸਾਨਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਾਨਿ।

ਗਵਾ ਖੀਰਨ੍ਤਿ ਗਾਵਿਤੋ ਖੀਰਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਗਾਵਿਯਾ ਦਧਿ। **ਖੀਰਮ੍ਹਾ ਦਧੀ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਏਵਮੇਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਏਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਗੋਰਸੇਸੁ ਸਪ੍ਪਿਮਣ੍ਡੋ ਅਗ੍ਗੋ, ਏਵਮੇਵਂ ਇਮੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਸੁ ਯੋ ਅਯਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦੀਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਅਗ੍ਗੋ ਚੇਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਚ ਮੋਕ੍ਖੋ ਚ ਪਵਰੋ ਚ। ਇਮੇਸੁ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਸੁ ਜਾਤਿਆਰਞ੍ਞਿਕਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਆਰਞ੍ਞਿਕਨਾਮਮਤ੍ਤੇਨ ਆਰਞ੍ਞਿਕਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਆਰਞ੍ਞਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਰਞ੍ਞਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

(੨੦) ੫. ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸੋਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੧. ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਸਮ੍ਪਿਯੇਨੇਵ**ਾਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਪੇਮੇਨੇਵ ਕਾਯੇਨ ਚ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚ ਮਿਸ੍ਸੀਭੂਤਾ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਿਤਾ ਸੰਸਟ੍ਠਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੰਵਾਸੰ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਪ੍ਪਿਯੇਨ ਨਿਗ੍ਗਹੇਨ ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਿਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਉਦਰੰ ਅਵਦਿਹਤਿ ਉਪਚਿਨੋਤਿ ਪੂਰੇਤੀਤਿ **ਉਦਰਾਵਦੇਹਕੰ**। ਭਾਵਨਪੁੰਸਕਞ੍ਚੇਤੰ, ਉਦਰਾਵਦੇਹਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਦਰੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਉਦਰੰ ਅਵਦਿਹਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਸੋਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੋਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਪਵਤ੍ਤਾਰੋ**ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੨੮੫) ਪਾਵਚਨਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਤੇਸੰ ਮਨ੍ਤਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਨਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ **"ਪਵਤ੍ਤਯਿਤਾਰੋ"**ਤਿ। ਸੁਦ੍ਦੇ ਬਹਿ ਕਤ੍ਵਾ ਰਹੋਭਾਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਮਨ੍ਤਾ ਏਵ ਤੰਤੰਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਤਾਯ **ਮਨ੍ਤਪਦੰ**। ਅਨੁਪਨੀਤਾਸਾਧਾਰਣਤਾਯ ਰਹਸ੍ਸਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾਯ ਅਧਿਗਮੂਪਾਯੰ। **ਸਜ੍ਝਾਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਯਨਵਸੇਨ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤੰ। ਤੰ ਪਨ ਉਦਤ੍ਤਾਨੁਦਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਸਰਾਨੰ ਸਮ੍ਪਦਾਵਸੇਨੇਵ ਇਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾ"**ਤਿ। **ਅਞ੍ਞੇਸੰ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਾਵਚਨਭਾਵੇਨ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਮੁਪਬ੍ਬੂਲ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰੂਪਰਿ ਸਞ੍ਞੂਲ੍ਹੰ। **ਰਾਸਿਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਰੁਵੇਦਯਜੁਵੇਦਸਾਮਵੇਦਾਦਿਵਸੇਨ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਮਨ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ, ਅਜ੍ਝਾਯਾਨੁਵਾਕਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਰਾਸਿਕਤੰ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਤਾਨੰ ਕਤ੍ਤੂਨੰ। **ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਰਿਭਣ੍ਡੇਨ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗਞਾਣੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਦਿੰ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਸਦਿਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣੇਨ ਅਤੀਤਕਪ੍ਪੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਮਨ੍ਤਜ੍ਝੇਨਵਿਧਿਞ੍ਚ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ। **ਪਾਵਚਨੇਨ ਸਹ ਸੰਸਨ੍ਦੇਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਯੰ ਵਚਨੰ ਵਟ੍ਟਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੰ, ਤੇਨ ਸਹ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਨ ਹਿ ਤੇਸੰ ਵਿਵਟ੍ਟਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ। **ਅਪਰਾਪਰੇ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਾਦੀਹਿ ਅਪਰਾਪਰੇ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਓਕ੍ਕਾਕਰਾਜਕਾਲਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਾਦੀਹਿ ਗਨ੍ਥਿਤਮਨ੍ਤਪਦੇਸੁ ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਪਦਾਨੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਦੇ ਪਕ੍ਖਿਪਨੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਵਿਰੁਦ੍ਧੇ ਅਕੰਸੂ**ਤਿ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ** (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤੰ ੨੮੬ ਆਦਯੋ) ਆਗਤਨਯੇਨ ਸੰਕਿਲੇਸਤ੍ਥਦੀਪਨਤੋ ਪਚ੍ਚਨੀਕਭੂਤੇ ਅਕੰਸੁ।

ਉਸੂਨੰ ਅਸਨਕਮ੍ਮੰ ਇਸ੍ਸਤ੍ਥੰ, ਧਨੁਸਿਪ੍ਪੇਨ ਜੀਵਿਕਾ। ਇਧ ਪਨ ਇਸ੍ਸਤ੍ਥੰ ਵਿਯਾਤਿ **ਇਸ੍ਸਤ੍ਥੰ,** ਸਬ੍ਬਆਵੁਧਜੀਵਿਕਾਤਿ ਆਹ **"ਯੋਧਾਜੀਵਕਮ੍ਮੇਨਾ"**ਤਿ, ਆਵੁਧੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਕਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰਾਜਪੋਰਿਸੰ** ਨਾਮ ਵਿਨਾ ਆਵੁਧੇਨ ਪੋਰੋਹੇਚ੍ਚਾਮਚ੍ਚਕਮ੍ਮਾਦਿਰਾਜਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਰਾਜੁਪਟ੍ਠਾਨੰ। **ਸਿਪ੍ਪਞ੍ਞਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਗਹਿਤਾਵਸੇਸੇਨ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਸਿਪ੍ਪਾਦਿਨਾ। ਕੁਮਾਰਭਾਵਤੋ ਪਭੁਤਿ ਚਰਣੇਨ **ਕੋਮਾਰਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ**।

ਉਦਕੰ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਿਤਸ੍ਸੇਵ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਉਦਕੰ ਆਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤਾ ''ਇਦੰ ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਭਰਿਯੰ ਪੋਸਾਪਨਤ੍ਥਾਯ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇ ਏਵੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਦਾਰੰ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਯਾਵਜੀਵੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ? ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਏਵੰ ਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ ''ਯੋ ਪੁਤ੍ਤੰ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਸੋ ਕੁਲਵੰਸਚ੍ਛੇਦਕਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਿਰ ਅਭਾਯਿਤਬ੍ਬੰ ਭਾਯਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦਕੋ, ਕਿਕੀ, ਕੋਨ੍ਤਿਨੀ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਤਿ। ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦਾ ਕਿਰ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਖਯਨਭਯੇਨ ਮਤ੍ਤਭੋਜਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਬਹੁੰ ਮਤ੍ਤਿਕੰ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਕਿਕੀ ਸਕੁਣਿਕਾ ਆਕਾਸਪਤਨਭਯੇਨ ਅਣ੍ਡਸ੍ਸ ਉਪਰਿ

ਉਤ੍ਤਾਨਾ ਸੇਤਿ। ਕੋਨ੍ਤਿਨੀ ਸਕੁਣੀ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪਨਭਯੇਨ ਪਾਦੇਹਿ ਭੂਮਿਂ ਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਕ੍ਕਮਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਕੁਲਵਂਸੂਪਚ੍ਛੇਦਭਯੇਨ ਦਾਰਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ। ਆਹੁ ਚੇਤ੍ਥ –

''ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦੋ ਕਿਕੀ ਚੇਵ, ਕੋਨ੍ਤੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਿਕੋ।
ਏਤੇ ਅਭਯਂ ਭਾਯਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹਾ ਚਤੁਰੋ ਜਨਾ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੯੩)।

ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਦੋਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸਙ੍ਗਾਰਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੩. ਤਤਿਯੇ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੫.੨੩੬) **ਪਠਮਞ੍ਞੇਵਾ**ਤਿ ਪੁਰੇਤਰਂਯੇਵ, ਅਸਜ੍ਝਾਯਕਤਾਨਂ ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਨਂ ਪਗੇਵ ਪਠਮਂਯੇਵ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਅਭਿਭਵੋ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਕਾਮਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨਾਤਿ ਕਾਮਰਾਗਗ੍ਗਹਿਤੇਨਾ"**ਤਿ। ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਿ ਅਪਨੇਤੀਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਂ, ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ। ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਞ੍ਚ ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਚਾਤਿ **ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਨਿਸ੍ਸਰਣਂ**। ਤੇਨਾਹ **"ਤਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਰਣੀਯੋ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਥੋ **ਅਤ੍ਤਤ੍ਥੋ**। ਤਥਾ **ਪਰਤ੍ਥੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

''ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਪਜਹਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੫੨) ਬਜਾਪਾਦਾਦੀਨਂ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਬਜਾਪਾਦਵਾਰੇ ਤਦਙ੍ਗਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਨ ਗਹਿਤਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਗਹਿਤਂ, ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨੋਦੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਤਦਙ੍ਗਨਿਸ੍ਸਰਣਮ੍ਪਿ ਲਬ੍ਭਤੇਵਾਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ। **ਆਲੋਕਸਞ੍ਞਾ** ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਾ ਅਪ੍ਪਨਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਾ। ਯੋ ਕੋਚਿ ਕਸਿਣਜ੍ਝਾਨਾਦਿਭੇਦੋ **ਸਮਥੋ। ਧਮ੍ਮਵਵਤ੍ਥਾਨਂ** ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਪ੍ਪਤ੍ਤਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਕੁਧਿਤੋਤਿ ਤਤ੍ਤੋ। **ਉਸ੍ਸੂਰਕਜਾਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਕੁਧਿਤਭਾਵਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸੂਰਕਂ ਅਚ੍ਚੁਣ੍ਹਤਂ ਪਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਉਸੁਮਕਜਾਤੋ"**ਤਿ। **ਤਿਲਬੀਜਕਾਦਿਭੇਦੇਨਾ**ਤਿ ਤਿਲਬੀਜਕਣ੍ਣਿਕਕੇਸਰਾਦਿਭੇਦੇਨ ਸੇਵਾਲੇਨ। **ਪਣਕੇਨਾ**ਤਿ ਉਦਕਪਿਚ੍ਛਿਲ੍ਲੇਨ। **ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ** ਆਕੁਲਤਾਯ। **ਅਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ** ਕਲਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਅਨਾਲੋਕਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਆਲੋਕਰਹਿਤੇ ਠਾਨੇ।

ਸਙ੍ਗਾਰਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਕਾਰਣਪਾਲੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਇਦਂ ''ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਨਿਪਾਤਪਦਂ। ਤਸ੍ਸ ਇਤਿ-ਸਦ੍ਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪਣ੍ਡਿਤੋਤਿ ਮਞ੍ਞਤੀ"**ਤਿ ਆਹ। ਅਨੁਮਤਿਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਚੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਉਦਾਹੁ ਨੋ"**ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਤਿ ਭਵਂ ਪਿਙ੍ਗਿਯਾਨੀ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਵੇਯਜਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪੁਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ''ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਮਞ੍ਞੇ''ਤਿ ਆਹ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਭਵਂ ਪਿਙ੍ਗਿਯਾਨੀ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਪਣ੍ਡਿਤੋਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ ਉਦਾਹੁ ਨੋ"**ਤਿ, ਯਥਾ ਤੇ ਖਮੇਯਜ, ਤਥਾ ਨਂ ਕਥੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਹਂ ਕੋ ਨਾਮ,** ਮਮ ਅਵਿਸਯੋ ਏਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕੋ ਚਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਕੁਤੋ ਚਾ"**ਤਿ। ਤਥਾ ਚਾਹ **"ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ"**ਤਿ, ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਵੇਯਜਤ੍ਤਿਯਂ ਜਾਨੇਯਜਂ , ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਮਯਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਬੁਦ੍ਧੋਯੇਵ ਭਵੇਯਜ** ਅਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਥਾ ਬੁਦ੍ਧਞਾਣਾਨੁਭਾਵਂ ਜਾਨਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜਤ੍ਤਾਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਂ ਪਨੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਓਰਮਤ੍ਤਕਂ ਸੀਲਮਤ੍ਤਕਂ, ਯੇਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯਜ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੭)।

ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞੇਵ ਧਮ੍ਮਾ ਗਮ੍ਭੀਰਾ ਦੁਦ੍ਦਸਾ ਦੁਰਨੁਬੋਧਾ...ਪੇ॰... ਯੇਹਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਯਥਾਭੂਤਂ ਵਣ੍ਣਂ ਸਮ੍ਮਾ ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮) ਚ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ''ਸੋਪਿ ਨੂਨਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸੋ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇ।

ਪਸਤ੍ਥਪ੍ਪਸਤ੍ਥੋਤਿ ਪਸਤ੍ਥੇਹਿ ਪਾਸਂਸੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇਹੇਵ ਸੋ ਪਸਤ੍ਥੋ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਕਿਤ੍ਤਿਨਾ, ਪਸਂਸਾਸਭਾਵੇਨੇਵ ਪਾਸਂਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਬ੍ਬਗੁਣੇਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਮਣਿਰਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਮਣਿਰਤਨਂ।

ਸਦੇਵਕੇ ਪਾਸਂਸਾਨਮ੍ਪਿ ਪਾਸਂਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਪਸਤ੍ਥੇਹਿ ਵਾ**"ਤਿ ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੋ ਗਹਿਤੋ। ਅਰਣੀਯਤੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਏਵ ਵਸਤੀਤਿ ਵਸੋਤਿ **ਅਤ੍ਥਵਸੋ**। ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਆਨਿਸਂਸਭੂਤਂ ਫਲਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਅਤ੍ਥਵਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਾਨਿਸਂਸ**"ਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਥੋ ਵਾ ਫਲਂ ਤਦਧੀਨਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਵਸੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਤ੍ਥਵਸੋ,** ਕਾਰਣਂ।

ਖੁਦ੍ਦਕਮਧੂਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਮਕ੍ਖਿਕਾਹਿ ਕਤਦਣ੍ਡਕਮਧੁ। **ਅਨੇਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸਂ ਅਪਗਤਮਕ੍ਖਿਕਣ੍ਡਕਂ।

ਉਦਾਹਰੀਯਤਿ ਉਬ੍ਬੇਗਪੀਤਿਵਸੇਨਾਤਿ **ਉਦਾਨਂ,** ਤਥਾ ਵਾ ਉਦਾਹਰਣਂ **ਉਦਾਨਂ**। ਤੇਨਾਹ "**ਉਦਾਹਾਰਂ ਉਦਾਹਰੀ**"ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਤਂ ਵਚਨਂ ਉਦਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਯਥਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਕਾਰਣਪਾਲੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਿਙ੍ਗਿਯਾਨੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਗਤਸ੍ਸ ਚੇਵ ਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਗਤਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਨੀਲਭਾਵਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਾਹਕਵਚਨਂ। **ਤਸ੍ਸੇ**ਵਾਤਿ ਨੀਲਾਦਿਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਸ੍ਸੇਵ। **ਵਿਭਾਗਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਭੇਦਦਸ੍ਸਨਂ। ਯਥਾ ਤੇ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜਾਨੋ ਅਪੀਤਾਦਿਵਣ੍ਣਾ ਏਵ ਕੇਚਿ ਕੇਚਿ ਵਿਲੇਪਨਵਸੇਨ ਪੀਤਾਦਿਵਣ੍ਣਾ ਖਾਯਿਂਸੁ, ਏਵਂ ਅਨੀਲਾਦਿਵਣ੍ਣਾ ਏਵ ਕੇਚਿ ਵਿਲੇਪਨਵਸੇਨ ਨੀਲਾਦਿਵਣ੍ਣਾ ਖਾਯਿਂਸੁ। ਤੇ ਕਿਰ ਸੁਵਣ੍ਣਵਿਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਮਣਿਓਭਾਸੇਹਿ ਏਕਨੀਲਾ ਵਿਯ ਖਾਯਨ੍ਤਿ।

ਕੋਕਨਦਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਦੁਮਵਿਸੇਸਨਂ ਯਥਾ ''ਕੋਕਾਸਕ''ਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਕਿਰ ਬਹੁਪਤ੍ਤਂ ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਤਿਵਿਯ ਸੁਗਨ੍ਧਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਕੋਕਨਦਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਦੁਮਂ ਪਾਤੋ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਵੇਲਾਯ ਫੁਲ੍ਲਂ ਵਿਕਸਿਤਂ ਅਵੀਤਗਨ੍ਧਂ ਸਿਯਾ ਵਿਰੋਚਮਾਨਂ, ਏਵਂ ਸਰੀਰਗਨ੍ਧੇਨ ਗੁਣਗਨ੍ਧੇਨ ਚ ਸੁਗਨ੍ਧਂ, ਸਰਦਕਾਲੇ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਆਦਿਚ੍ਚਮਿਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤੇਜਸਾ ਤਪਨ੍ਤਂ, ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਨਿਚ੍ਛਰਨ੍ਤਜੁਤਿਤਾਯ ਅਙ੍ਗੀਰਸਂ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਸ੍ਸਾਤਿ।

ਪਿਙ੍ਗਿਯਾਨੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਮਹਾਸੁਪਿਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਧਾਤੁਕ੍ਖੋਭਕਰਣਪਚ੍ਚਯੋ** ਨਾਮ ਵਿਸਭਾਗਭੇਸਜ੍ਜਸੇਨਾਸਨਾਹਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯੋ। **ਅਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯ** ਵਾ **ਅਨਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯ** ਵਾਤਿ ਪਸਨ੍ਨਾ ਅਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯ, ਕੁਦ੍ਧਾ ਅਨਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯ। **ਅਤ੍ਥਾਯ** ਵਾ **ਅਨਤ੍ਥਾਯ** ਵਾਤਿ ਸਭਾਵਤੋ ਭਵਿਤਬ੍ਬਾਯ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਅਨਤ੍ਥਾਯ ਵਾ। **ਉਪਸਂਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਵਾਨੁਭਾਵੇਨ ਉਪਨੇਨ੍ਤਿ। **ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਾ ਵਿਯ ਪੁਤ੍ਤਪਟਿਲਾਭਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਾ ਕਿਰ ਪੁਰੇ ਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਸਤ੍ਤਮਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਿਗਤਸੁਰਾਪਾਨਂ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦਿਵਿਭੂਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਕੀਲ਼ਂ ਅਨੁਭਵਮਾਨਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਪਾਤੋਵ ਉਟ੍ਠਾਯ ਗਨ੍ਧੋਦਕੇਨ ਨਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰਭੂਸਿਤਾ ਵਰਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਸਿਰਿਗਬ੍ਭਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਿਰਿਸਯਨੇ ਨਿਪਨ੍ਨਾ ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਮਮਾਨਾ ਇਮਂ ਸੁਪਿਨਂ ਅਦ੍ਦਸ – ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਿਰ

ਨਂ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ ਸਯਨੇਨੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਨਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਵਤ੍ਥਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧੇਹਿ ਵਿਲਿਮ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪਿਲਨ੍ਧੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਰਜਤਪਬ੍ਬਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਕਨਕਵਿਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਚੀਨਤੋ ਸੀਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਸੁਂ। ਅਥ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਸੇਤਵਰਵਾਰਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਏਕੋ ਸੁਵਣ੍ਣਪਬ੍ਬਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਓਰੁਯ੍ਹ ਰਜਤਪਬ੍ਬਤਂ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਕਨਕਵਿਮਾਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਮਾਤਰਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸਂ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪਵਿਟ੍ਠਸਦਿਸੋ ਅਹੋਸਿ। ਇਮਂ ਸੁਪਿਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਾ ਵਿਯ ਪੁਤ੍ਤਪਟਿਲਾਭਨਿਮਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ।

ਕੋਸਲਰਾਜਾ ਵਿਯ ਸੋਲ਼ਸ ਸੁਪਿਨੇਤਿ –

‘‘ਉਸਭਾ ਰੁਕ੍ਖਾ ਗਾਵਿਯੋ ਗਵਾ ਚ,
ਅਸ੍ਸੋ ਕਂਸੋ ਸਿਙ੍ਗਾਲੀ ਚ ਕੁਮ੍ਭੋ।
ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਚ ਅਪਾਕਚਨ੍ਦਨਂ,
ਲਾਬੂਨਿ ਸੀਦਨ੍ਤਿ ਸਿਲਾਪ੍ਲਵਨ੍ਤਿ॥

‘‘ਮਣ੍ਡੂਕਿਯੋ ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੇ ਗਿਲਨ੍ਤਿ,
ਕਾਕਂ ਸੁਵਣ੍ਣਾ ਪਰਿਵਾਰਯਨ੍ਤਿ।
ਤਸਾ ਵਕਾ ਏਲ਼ਕਾਨਂ ਭਯਾ ਹੀ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧.੭੭) –

ਇਮੇ ਸੋਲ਼ਸ ਸੁਪਿਨੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਕੋਸਲਰਾਜਾ ਵਿਯ।

੧. ਏਕਦਿਵਸਂ ਕਿਰ ਕੋਸਲਮਹਾਰਾਜਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਨਿਦ੍ਦੂਪਗਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇ ਸੋਲ਼ਸ ਮਹਾਸੁਪਿਨੇ ਪਸ੍ਸਿ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੭੬ ਮਹਾਸੁਪਿਨਜਾਤਕਵਣ੍ਣਨਾ)। ਤਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਞ੍ਜਨਵਣ੍ਣਾ ਕਾਲਉਸਭਾ ‘‘ਯੁਜ੍ਝਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਦਿਸਾਹਿ ਰਾਜਙ੍ਗਣਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਉਸਭਯੁਦ੍ਧਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਮਹਾਜਨੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇ ਯੁਜ੍ਝਨਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਦਿਤ੍ਵਾ ਗਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਯੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾਵ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ। ਇਮਂ ਪਠਮਂ ਸੁਪਿਨਂ ਅਦ੍ਦਸ।

੨. ਖੁਦ੍ਦਕਾ ਰੁਕ੍ਖਾ ਚੇਵ ਗਚ੍ਛਾ ਚ ਪਥਵਿਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਦਤ੍ਥਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਰਤਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਨੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਵ ਪੁਪ੍ਫਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਫਲਨ੍ਤਿ ਚ। ਇਮਂ ਦੁਤਿਯਂ ਅਦ੍ਦਸ।

੩. ਗਾਵਿਯੋ ਤਦਹੁਜਾਤਾਨਂ ਵਚ੍ਛਾਨਂ ਖੀਰਂ ਪਿਵਨ੍ਤਿਯੋ ਅਦ੍ਦਸ। ਅਯਂ ਤਤਿਯੋ ਸੁਪਿਨੋ।

੪. ਧੁਰਵਾਹੇ ਆਰੋਹਪਰਿਣਾਹਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮਹਾਗੋਣੇ ਯੁਗਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਅਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਤਰੁਣੇ ਗੋਦਮ੍ਮੇ ਧੁਰੇ ਯੋਜੇਨ੍ਤੇ ਅਦ੍ਦਸ। ਤੇ ਧੁਰਂ ਵਹਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਂਸੁ, ਸਕਟਾਨਿ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂਸੁ। ਅਯਂ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਸੁਪਿਨੋ।

੫. ਏਕਂ ਉਭਤੋਮੁਖਂ ਅਸ੍ਸਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਤਸ੍ਸ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਯਵਸਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਮੁਖੇਹਿ ਖਾਦਤਿ। ਅਯਂ ਪਞ੍ਚਮੋ ਸੁਪਿਨੋ।

੬. ਮਹਾਜਨੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕਂ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਤਿਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਧ ਪਸ੍ਸਾਵਂ ਕਰੋਹੀ’’ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਜਰਸਿਙ੍ਗਾਲਸ੍ਸ ਉਪਨਾਮੇਸਿ। ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਪਸ੍ਸਾਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਅਯਂ ਛਟ੍ਠੋ ਸੁਪਿਨੋ।

੭. ਏਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਰਜ੍ਜੁਂ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਮੂਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਤੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪੀਠਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਯਿਤਾ ਛਾਤਸਿਙ੍ਗਾਲੀ ਤਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਤਂ ਖਾਦਤਿ। ਇਮਂ ਸਤ੍ਤਮਂ ਸੁਪਿਨਂ ਅਦ੍ਦਸ।

੮. ਰਾਜਦ੍ਵਾਰੇ ਬਹੂਹਿ ਤੁਚ੍ਛਕੁਮ੍ਭੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਏਕਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਪੂਰਿਤਕੁਮ੍ਭਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਪਨ ਵਣ੍ਣਾ ਚਤੂਹਿ ਦਿਸਾਹਿ ਚਤੂਹਿ ਅਨੁਦਿਸਾਹਿ ਚ ਘਟੇਹਿ ਉਦਕਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਪੂਰਿਤਕੁਮ੍ਭਮੇਵ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ, ਪੂਰਿਤਂ ਪੂਰਿਤਂ ਉਦਕਂ ਉਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਤਿ। ਤੇਪਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਦਕਂ ਆਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੁਚ੍ਛਕੁਮ੍ਭੇ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਯਂ ਅਟ੍ਠਮੋ ਸੁਪਿਨੋ।

੯. ਏਕਂ ਪਞ੍ਚਪਦੁਮਸਞ੍ਛਨ੍ਨਂ ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਸਬ੍ਬਤੋਤਿਤ੍ਥਂ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਦ੍ਵਿਪਦਚਤੁਪ੍ਪਦਾ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਾਨੀਯਂ ਪਿਵਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਗਮ੍ਭੀਰਟ੍ਠਾਨੇ ਉਦਕਂ ਆਵਿਲਂ, ਤੀਰਪ੍ਪਦੇਸੇ ਦ੍ਵਿਪਦਚਤੁਪ੍ਪਦਾਨਂ ਅਕ੍ਕਮਨਟ੍ਠਾਨੇ ਅਚ੍ਛਂ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਮਨਾਵਿਲਂ। ਅਯਂ ਨਵਮੋ ਸੁਪਿਨੋ।

੧੦. ਏਕਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਪਚ੍ਚਮਾਨਂ ਓਦਨਂ ਅਪਾਕਂ ਅਦ੍ਦਸ। ‘‘ਅਪਾਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਵਿਯ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਪਚ੍ਚਮਾਨਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਸ੍ਸੇ ਅਤਿਕਿਲਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਉਤ੍ਤਣ੍ਡੁਲੋ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸੁਪਕ੍ਕੋਤਿ। ਅਯਂ ਦਸਮੋ ਸੁਪਿਨੋ।

੧੧. ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕਂ ਚਨ੍ਦਨਸਾਰਂ ਪੂਤਿਤਕ੍ਕੇਨ ਵਿਕ੍ਕਿਣਨ੍ਤੇ ਅਦ੍ਦਸ। ਅਯਂ ਏਕਾਦਸਮੋ ਸੁਪਿਨੋ।

੧੨. ਤੁਚ੍ਛਲਾਬੂਨਿ ਉਦਕੇ ਸੀਦਨ੍ਤਾਨਿ ਅਦ੍ਦਸ। ਅਯਂ ਦ੍ਵਾਦਸਮੋ ਸੁਪਿਨੋ।

੧੩. ਮਹਨ੍ਤਮਹਨ੍ਤਾ ਕੂਟਾਗਾਰਪ੍ਪਮਾਣਾ ਘਨਸਿਲਾ ਨਾਵਾ ਵਿਯ ਉਦਕੇ ਪ੍ਲਵਮਾਨਾ ਅਦ੍ਦਸ। ਅਯਂ ਤੇਰਸਮੋ ਸੁਪਿਨੋ।

੧੪. ਖੁਦ੍ਦਕਮਧੁਕਪੁਪ੍ਫਪ੍ਪਮਾਣਾ ਮਣ੍ਡੂਕਿਯੋ ਮਹਨ੍ਤੇ ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੇ ਵੇਗੇਨ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਲਨਾਲ਼ੇ ਵਿਯ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਂਸਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਗਿਲਨ੍ਤਿਯੋ ਅਦ੍ਦਸ। ਅਯਂ ਚੁਦ੍ਦਸਮੋ ਸੁਪਿਨੋ।

੧੫. ਦਸਹਿ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਗਾਮਗੋਚਰਂ ਕਾਕਂ ਕਞ੍ਚਨਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਤਾਯ ‘‘ਸੁਵਣ੍ਣਾ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇ ਸੁਵਣ੍ਣਰਾਜਹਂਸੇ ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤੇ ਅਦ੍ਦਸ। ਅਯਂ ਪਨ੍ਨਰਸਮੋ ਸੁਪਿਨੋ।

੧੬. ਪੁਬ੍ਬੇ ਦੀਪਿਨੋ ਏਲ਼ਕੇ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਏਲ਼ਕੇ ਦੀਪਿਨੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਮੁਰਮੁਰਾਤਿ ਖਾਦਨ੍ਤੇ ਅਦ੍ਦਸ। ਅਥਞ੍ਞੇ ਤਸਾ ਵਕਾ ਏਲ਼ਕੇ ਦੂਰਤੋਵ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸਿਤਾ ਤਾਸਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਲ਼ਕਾਨਂ ਭਯਾ ਪਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਗੁਮ੍ਬਗਹਨਾਨਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਲੀਯਿਂਸੁ। ਅਯਂ ਸੋਲ਼ਸਮੋ ਸੁਪਿਨੋ।

੧. ਤਤ੍ਥ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਰਾਜੂਨਂ, ਅਧਮ੍ਮਿਕਾਨਞ੍ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਕਾਲੇ ਲੋਕੇ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਕੁਸਲੇ ਓਸਨ੍ਨੇ ਅਕੁਸਲੇ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨੇ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਨਕਾਲੇ ਦੇਵੋ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਮੇਘਪਾਦਾ ਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਸ੍ਸਾਨਿ ਮਿਲਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਵਸ੍ਸਿਤੁਕਾਮਾ ਵਿਯ ਚਤੂਹਿ ਦਿਸਾਹਿ ਮੇਘਾ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਕਾਹਿ ਆਤਪੇ ਪਤ੍ਥਟਾਨਂ ਵੀਹਿਆਦੀਨਂ ਤੇਮਨਭਯੇਨ ਅਨ੍ਤੋਪਵੇਸਿਤਕਾਲੇ ਪੁਰਿਸੇਸੁ ਕੁਦਾਲਪਿਟਕੇ ਆਦਾਯ ਆਲ਼ਿਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਸੁ ਵਸ੍ਸਨਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਗਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤ੍ਵਾ ਉਸਭਾ ਵਿਯ ਅਯੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਵਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾਵ ਪਲਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਠਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੨. ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਰਿਹੀਨਕਾਲੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਰਿਤ੍ਤਾਯੁਕਕਾਲੇ ਸਤ੍ਤਾ ਤਿਬ੍ਬਰਾਗਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਯਾਵ ਕੁਮਾਰਿਯੋ ਪੁਰਿਸਨ੍ਤਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਤੁਨਿਯੋ ਚੇਵ ਗਬ੍ਭਿਨਿਯੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਾਹਿ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਖੁਦ੍ਦਕਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਪੁਪ੍ਫਂ ਵਿਯ ਹਿ ਤਾਸਂ ਉਤੁਨਿਭਾਵੋ, ਫਲਂ ਵਿਯ ਚ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੩. ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਜੇਟ੍ਠਾਪਚਾਯਿਕਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਟ੍ਠਕਾਲੇ ਸਤ੍ਤਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ ਵਾ ਸਸ੍ਸੁਸਸੁਰੇਸੁ ਵਾ ਲਜ੍ਜਂ ਅਨੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਕੁਟੁਮ੍ਬਂ ਸਂਵਿਦਹਨ੍ਤਾਵ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮਹਲ੍ਲਕਾਨਂ ਦਾਤੁਕਾਮਾ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਦਾਤੁਕਾਮਾ ਨ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਮਹਲ੍ਲਕਾ

ਅਨਾਥਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਸਯੰਵਸੀ ਦਾਰਕੇ ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਤਦਹੁਜਾਤਾਨਂ ਵਚ੍ਛਕਾਨਂ ਖੀਰਂ ਪਿਵਨ੍ਤਿਯੋ ਮਹਾਗਾਵਿਯੋ ਵਿਯ। ਅਯਂ ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੪. ਅਧਮ੍ਮਿਕਰਾਜੂਨਂ ਕਾਲੇ ਅਧਮ੍ਮਿਕਰਾਜਾਨੋ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਪਵੇਣਿਕੁਸਲਾਨਂ ਕਮ੍ਮਨਿੱਥਰਣਸਮੱਥਾਨਂ ਮਹਾਮੱਤਾਨਂ ਯਸਂ ਨ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਸਭਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਵੋਹਾਰਕੁਸਲੇ ਮਹਲ੍ਲਕੇ ਅਮੱਚੇ ਨ ਠਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਾਨਂ ਪਨ ਤਰੁਣਤਰੁਣਾਨਂ ਯਸਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਰੂਪੇ ਏਵ ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਰਾਜਕਮ੍ਮਾਨਿ ਚੇਵ ਯੁੱਤਾਯੁੱਤੱਞ੍ਚ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਨੇਵ ਤਂ ਯਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਰਾਜਕਮ੍ਮਾਨਿ ਨਿੱਥਰਿਤੁਂ। ਤੇ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਧੁਰਂ ਛਡ੍ਡੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਹਲ੍ਲਕਾਪਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾਮੱਚਾ ਯਸਂ ਅਲਭਨ੍ਤਾ ਕਿੱਚਾਨਿ ਨਿੱਥਰਿਤੁਂ ਸਮੱਥਾਪਿ ''ਕਿਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਤੇਹਿ, ਮਯਂ ਬਾਹਿਰਕਾ ਜਾਤਾ, ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਿਕਾ ਤਰੁਣਦਾਰਕਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਤੇਸਂ ਰਾਜੂਨਂ ਹਾਨਿਯੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਧੁਰਂ ਵਹਿਤੁਂ ਅਸਮੱਥਾਨਂ ਵਚ੍ਛਦਮ੍ਮਾਨਂ ਧੁਰੇ ਯੋਜਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਦੂਰਵਾਹਾਨਞ੍ਚ ਮਹਾਗੋਣਾਨਂ ਯੁਗਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਅਯੋਜਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਂ ਚਤੁੱਥਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੫. ਅਧਮ੍ਮਿਕਰਾਜਕਾਲੇਯੇਵ ਅਧਮ੍ਮਿਕਬਾਲਰਾਜਾਨੋ ਅਧਮ੍ਮਿਕੇ ਲੋਲਮਨੁਸ੍ਸੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਠਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਾਪਪੁਞ੍ਞੇਸੁ ਅਨਾਦਰਾ ਬਾਲਾ ਸਭਾਯਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦੇਨ੍ਤਾ ਉਭਿੰਨਮ੍ਪਿ ਅੱਥਪੱਚੱਥਿਕਾਨਂ ਹੱਥਤੋ ਲਞ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸੋ ਵਿਯ ਦ੍ਵੀਹਿ ਮੁਖੇਹਿ ਯਵਸਂ। ਅਯਂ ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੬. ਅਧਮ੍ਮਿਕਾਯੇਵ ਵਿਜਾਤਿਰਾਜਾਨੋ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪੰਨਾਨਂ ਕੁਲਪੁੱਤਾਨਂ ਆਸਙ੍ਕਾਯ ਯਸਂ ਨ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਕੁਲੀਨਾਨਂਯੇਵ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਮਹਾਕੁਲਾਨਿ ਦੁੱਗਤਾਨਿ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਲਾਮਕਕੁਲਾਨਿ ਇਸ੍ਸਰਾਨਿ। ਤੇ ਚ ਕੁਲੀਨਪੁਰਿਸਾ ਜੀਵਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ''ਇਮੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਅਕੁਲੀਨਾਨਂ ਧੀਤਰੋ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਤਾਸਂ ਕੁਲਧੀਤਾਨਂ ਅਕੁਲੀਨੇਹਿ ਸੱਧਿਂ ਸਂਵਾਸੋ ਜਰਸਿਙ੍ਗਾਲਸ੍ਸ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਤਿਯਂ ਪਸ੍ਸਾਵਕਰਣਸਦਿਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਂ ਛਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੭. ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਇੱਥਿਯੋ ਪੁਰਿਸਲੋਲਾ ਸੁਰਾਲੋਲਾ ਅਲਙ੍ਕਾਰਲੋਲਾ ਵਿਸਿਖਾਲੋਲਾ ਆਮਿਸਲੋਲਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਦੁਰਾਚਾਰਾ। ਤਾ ਸਾਮਿਕੇਹਿ ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਕਿੱਚ੍ਛੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਸਮ੍ਭਤਂ ਧਨਂ ਜਾਰੇਹਿ ਸੱਧਿਂ ਸੁਰਂ ਪਿਵਨ੍ਤਿਯੋ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਂ ਧਾਰਯਮਾਨਾ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇ ਅੱਚਾਯਿਕਮ੍ਪਿ ਕਿੱਚਂ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਗੇਹਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗੇਨਪਿ ਛਿੱਦੱਟ੍ਠਾਨੇਹਿਪਿ ਜਾਰੇ ਉਪਧਾਰਯਮਾਨਾ ਸ੍ਵੇ ਵਪਿਤਬ੍ਬਯੁੱਤਕਂ ਬੀਜਮ੍ਪਿ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਭੱਤਖਜ੍ਜਕਾਨਿ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਮਾਨਾ ਵਿਲੁਮ੍ਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾਪੀਠਕੇ ਨਿਪੰਨਛਾਤਸਿਙ੍ਗਾਲੀ ਵਿਯ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਮੂਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿੱਤਰੱਜੁਂ। ਅਯਂ ਸੱਤਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੮. ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਲੋਕੋ ਪਰਿਹਾਯਿਸ੍ਸਤਿ, ਰਟ੍ਠਂ ਨਿਰੋਜਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਰਾਜਾਨੋ ਦੁੱਗਤਾ ਕਪਣਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਇਸ੍ਸਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮੱਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਏਵਂਦੁੱਗਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਜਾਨਪਦੇ ਅੱਤਨੋਵ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਉਪੱਦੁਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਕੇ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜੂਨਂਯੇਵ ਅੱਥਾਯ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਪਰਣ੍ਣਾਨਿ ਵਪਨ੍ਤਾ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਲਾਯਨ੍ਤਾ ਮੱਦਨ੍ਤਾ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਾ ਉੱਚ੍ਛੁਕ੍ਖੇੱਤਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਯਨ੍ਤਾਨਿ ਵਾਹੇਨ੍ਤਾ ਫਾਣਿਤਾਦੀਨਿ ਪਚਨ੍ਤਾ ਪੁਪ੍ਫਾਰਾਮੇ ਫਲਾਰਾਮੇ ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਤੱਥ ਤੱਥ ਨਿਪ੍ਫੰਨਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਦੀਨਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਮੇਵ ਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅੱਤਨੋ ਗੇਹੇਸੁ ਤੁੱਚ੍ਛਕੋਟ੍ਠੇ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾਪਿ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੁੱਚ੍ਛਕੁਮ੍ਭੇ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪੂਰਿਤਕੁਮ੍ਭਪੂਰਣਸਦਿਸਮੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਂ ਅਟ੍ਠਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੯. ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਰਾਜਾਨੋ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਛਨ੍ਦਾਦਿਵਸੇਨ ਅਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਰੱਜਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਨਾਮ ਨ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਲਞ੍ਜਵਿੱਤਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਧਨਲੋਲਾ, ਰਟ੍ਠਵਾਸਿਕੇਸੁ ਤੇਸਂ ਖਨ੍ਤਿਮੇੱਤਾਨੁੱਦਯਾ ਨਾਮ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕਕ੍ਖਲ਼ਾ ਫਰੁਸਾ ਉੱਚ੍ਛੁਯਨ੍ਤੇ ਉੱਚ੍ਛੁਭਣ੍ਡਿਕਾ ਵਿਯ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪੀਲ਼ੇਨ੍ਤਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਬਲਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਧਨਂ

ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਬਲਿਪੀਲ਼ਿਤਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਗਾਮਨਿਗਮਾਦਯੋ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਾਸੰ ਕਪ੍ਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਮਜ੍ਝਿਮਜਨਪਦੋ ਸੁਞ੍ਞੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੋ ਘਨਵਾਸੋ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਮਜ੍ਝੇ ਉਦਕੰ ਆਵਿਲੰ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੰ। ਅਯੰ ਨਵਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੧੦. ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਰਾਜਾਨੋ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਅਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਰਾਜਯੁਤ੍ਤਾਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾਪਿ ਨੇਗਮਜਾਨਪਦਾਪੀਤਿ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਉਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਤੇਸੰ ਆਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾ, ਬਲਿਪਟਿਗ੍ਗਾਹਿਕਦੇਵਤਾ, ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾ, ਆਕਾਸਟ੍ਠਦੇਵਤਾਤਿ ਏਵੰ ਦੇਵਤਾਪਿ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਧਮ੍ਮਿਕਰਾਜੂਨੰ ਰਜ੍ਜੇ ਵਾਤਾ ਵਿਸਮਾ ਖਰਾ ਵਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਆਕਾਸਟ੍ਠਕਵਿਮਾਨਾਨਿ ਕਮ੍ਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਕਮ੍ਪਿਤੇਸੁ ਦੇਵਤਾ ਕੁਪਿਤਾ ਦੇਵੰ ਵਸ੍ਸਿਤੁੰ ਨ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਵਸ੍ਸਮਾਨੋਪਿ ਸਕਲਰਟ੍ਠੇ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਨ ਵਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਵਸ੍ਸਮਾਨੋਪਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਕਸਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾ ਵਪ੍ਪਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪਕਾਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਵਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਰਟ੍ਠੇ, ਏਵੰ ਜਨਪਦੇਪਿ ਗਾਮੇਪਿ ਏਕਤਲ਼ਾਕਸਰੇਪਿ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਨ ਵਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਲ਼ਾਕਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੇ ਨ ਵਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਉਪਰਿ ਨ ਵਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਭਾਗੇ ਸਸ੍ਸੰ ਅਤਿਵਸ੍ਸੇਨ ਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਅਵਸ੍ਸਨੇਨ ਮਿਲਾਯਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਸਮ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਮਾਨੋ ਸਮ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਤਿ। ਏਵੰ ਏਕਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਰਜ੍ਜੇ ਵੁਤ੍ਤਸਸ੍ਸਾ ਵਿਪਾਕੋ। ਤਿਪ੍ਪਕਾਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਏਕਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਓਦਨੋ ਵਿਯ। ਅਯੰ ਦਸਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੧੧. ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਯੇਵ ਕਾਲੇ ਸਾਸਨੇ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੇ ਪਚ੍ਚਯਲੋਲ਼ਾ ਅਲਜ੍ਜਿਕਾ ਬਹੂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਭਗਵਤਾ ਪਚ੍ਚਯਲੋਲੁਪ੍ਪੰ ਨਿਮ੍ਮਥੇਤ੍ਵਾ ਕਥਿਤਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਚੀਵਰਾਦਿਚਤੁਪਚ੍ਚਯਹੇਤੁ ਪਰੇਸੰ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਮੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਨਿਤ੍ਥਰਣਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਭਿਮੁਖੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਕੇਵਲੰ ''ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚੇਵ ਮਧੁਰਸਦ੍ਦਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਹਗ੍ਘਾਨਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ''ਇਚ੍ਚੇਵੰ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਚਤੁਕ੍ਕਰਾਜਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਹਾਪਣਅਡ੍ਢਕਹਾਪਣਪਾਦਮਾਸਕਰੂਪਾਦੀਨਿਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਭਗਵਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗ੍ਘਨਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥਾਯ ਚੇਵ ਕਹਾਪਣਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਚ ਵਿਕ੍ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਨ੍ਤਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕੰ ਚਨ੍ਦਨਸਾਰੰ ਪੂਤਿਤਕ੍ਕੇਨ ਵਿਕ੍ਕਿਣਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ ਏਕਾਦਸਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੧੨. ਅਧਮ੍ਮਿਕਰਾਜਕਾਲੇ ਲੋਕੇ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਯੇਵ ਰਾਜਾਨੋ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਯਸੰ ਨ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਕੁਲੀਨਾਨਞ੍ਞੇਵ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਇਸ੍ਸਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਇਤਰਾ ਦਲਿਦ੍ਦਾ। ਰਾਜਸਮ੍ਮੁਖੇਪਿ ਰਾਜਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਅਮਚ੍ਚਸਮ੍ਮੁਖੇਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਤੁਚ੍ਛਲਾਬੁਸਦਿਸਾਨੰ ਅਕੁਲੀਨਾਨੰਯੇਵ ਕਥਾ ਓਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚਲਾ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਪਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਗਣਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਚੇਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਪਰਿਵੇਣਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਚ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾਨੰ ਪਾਪਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰਯੇਵ ਕਥਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਲਜ੍ਜਿਭਿਕ੍ਖੂਨਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਿ ਤੁਚ੍ਛਲਾਬੂਨੰ ਸੀਦਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯੰ ਦ੍ਵਾਦਸਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੧੩. ਤਾਦਿਸੇਯੇਵ ਕਾਲੇ ਅਧਮ੍ਮਿਕਰਾਜਾਨੋ ਅਕੁਲੀਨਾਨੰ ਯਸੰ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਇਸ੍ਸਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕੁਲੀਨਾ ਦੁਗ੍ਗਤਾ। ਤੇਸੁ ਨ ਕੇਚਿ ਗਾਰਵੰ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਇਤਰੇਸੁਯੇਵ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਸਮ੍ਮੁਖੇ ਵਾ ਅਮਚ੍ਚਸਮ੍ਮੁਖੇ ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕੁਸਲਾਨੰ ਘਨਸਿਲਾਸਦਿਸਾਨੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਕਥਾ ਨ ਓਗਾਹਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਤਿ। ਤੇਸੁ ਕਥੇਨ੍ਤੇਸੁ ''ਕਿੰ ਇਮੇ ਕਥੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਤਰੇ ਪਰਿਹਾਸਮੇਵ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਵ ਪੇਸਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬੇ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨਾਪਿ ਨੇਸੰ ਕਥਾ ਪਰਿਯੋਗਾਹਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਿਲਾਨੰ ਪ੍ਲਵਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯੰ ਤੇਰਸਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੧੪. ਲੋਕੇ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੇਯੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਿਬ੍ਬਰਾਗਾਦਿਜਾਤਿਕਾ ਕਿਲੇਸਾਨੁਵਤ੍ਤਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਰੁਣਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਰਿਯਾਨਂ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਗੇਹੇ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਾਰਾਦਯੋਪਿ ਗੋਮਹਿਂਸਾਦਯੋਪਿ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤਾਸਂਯੇਵ ਆਯਤ੍ਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਅਸੁਕਂ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਦਾਦਿਜਾਤਂ ਵਾ ਕਹ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਕਿਂ ਤੁਯ੍ਹਿਮਿਨਾ ਬ੍ਯਾਪਾਰੇਨ, ਤ੍ਵਂ ਮਯ੍ਹਂ ਘਰੇ ਸਨ੍ਤਂ ਵਾ ਅਸਨ੍ਤਂ ਵਾ ਜਾਨਿਤੁਕਾਮੋ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਦਾਸਚੇਟਕੇ ਵਿਯ ਵਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਪਵਤ੍ਤੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਮਧੁਕਪੁਪ੍ਫਪ੍ਪਮਾਣਾਨਂ ਮਣ੍ਡੂਕੀਨਂ ਆਸਿਵਿਸੇ ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੇ ਗਿਲਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਂ ਚੁਦ੍ਦਸਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੧੫. ਦੁਬ੍ਬਲਰਾਜਕਾਲੇ ਪਨ ਰਾਜਾਨੋ ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪਾਦੀਸੁ ਅਕੁਸਲਾ ਯੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਵਿਸਾਰਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਾਜਾਧਿਪਚ੍ਚਂ ਆਸਙ੍ਕਮਾਨਾ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਾਨਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਦਮੂਲਿਕਨਹਾਪਨਕਪ੍ਪਕਾਦੀਨਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਰਾਜਕੁਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਲਭਮਾਨਾ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਸ੍ਸਰਿਯੇ ਠਿਤੇ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਹੀਨੇ ਅਕੁਲੀਨੇ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸੁਵਣ੍ਣਰਾਜਹਂਸੇਹਿ ਕਾਕਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ੍ਨਰਸਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ।

੧੬. ਅਧਮ੍ਮਿਕਰਾਜਕਾਲੇਯੇਵ ਚ ਅਕੁਲੀਨਾਵ ਰਾਜਵਲ੍ਲਭਾ ਇਸ੍ਸਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕੁਲੀਨਾ ਅਪਞ੍ਞਾਤਾ ਦੁਗ੍ਗਤਾ। ਤੇ ਰਾਜਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਥਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੁਬ੍ਬਲਾਨਂ ਪਵੇਣਿਆਗਤਾਨਿ ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਨ੍ਤਕਾਨੀ''ਤਿ ਅਭਿਯੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ''ਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ, ਅਮ੍ਹਾਕ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਵਿਵਦਨ੍ਤੇ ਵੇਤ੍ਤਲਤਾਦੀਹਿ ਪਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗੀਵਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਪਕਡ੍ਢਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਮਾਣਂ ਨ ਜਾਨਾਥ, ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਵਦਥ, ਇਦਾਨਿ ਵੋ ਪਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦਚ੍ਛੇਦਾਦੀਨਿ ਕਾਰੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤੇਸਂ ਭਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂਯੇਵ ਤਾਨਿ, ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੇਹਾਨਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭੀਤਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਪੇਸਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯਥਾਰੁਚਿ ਵਿਹੇਠੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਪੇਸਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਸਰਣਂ ਅਲਭਮਾਨਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹਨਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਨਿਲੀਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਹੀਨਜਚ੍ਚੇਹਿ ਚੇਵ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਚ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾਨਂ ਜਾਤਿਮਨ੍ਤਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚੇਵ ਪੇਸਲਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਏਲ਼ਕਾਨਂ ਭਯੇਨ ਤਸਵਕਾਨਂ ਪਲਾਯਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਂ ਸੋਲ਼ਸਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ। ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਨਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤੇ ਸੋਲ਼ਸ ਮਹਾਸੁਪਿਨੇ ਪਸ੍ਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਕੋਸਲਰਾਜਾ ਵਿਯ ਸੋਲ਼ਸ ਸੁਪਿਨੇ''ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਨਤ੍ਥਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸੁਪਿਨਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਕੋਸਲਰਾਜਾ ਵਿਯ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਨਤ੍ਥਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸੁਪਿਨਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਸਾਧਾਰਣਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਕੁਦ੍ਧਾ ਹਿ ਦੇਵਤਾਤਿ ਮਹਾਨਾਗਵਿਹਾਰੇ ਮਹਾਥੇਰਸ੍ਸ ਕੁਦ੍ਧਾ ਦੇਵਤਾ ਵਿਯ। ਰੋਹਣੇ ਕਿਰ ਮਹਾਨਾਗਵਿਹਾਰੇ ਮਹਾਥੇਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਅਨਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾਵ ਏਕਂ ਨਾਗਰੁਕ੍ਖਂ ਛਿਨ੍ਦਾਪੇਸਿ। ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਕੁਦ੍ਧਾ ਪਠਮਮੇਵ ਨਂ ਸਚ੍ਚਸੁਪਿਨੇਨ ਪਲੋਭੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ''ਇਤੋ ਤੇ ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਮਤ੍ਥਕੇ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਰਾਜਾ ਮਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸੁਪਿਨੇ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਤਂ ਕਥਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜੋਰੋਧਾਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਤਾ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਮਹਾਵਿਰਵਂ ਵਿਰਵਿਂਸੁ। ਰਾਜਾ ''ਕਿਂ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਾ ''ਏਵਂ ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਰੋਚਯਿਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਦਿਵਸਂ ਗਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹੇ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਛਿਨ੍ਦਾਪੇਸਿ। **ਏਕਨ੍ਤਂ ਸਚ੍ਚਮੇਵ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਫਲਸ੍ਸ ਸਚ੍ਚਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਦਸ੍ਸਨਂ ਪਨ ਵਿਪਲ੍ਲਤ੍ਥਮੇਵ । ਤੇਨੇਵ ਪਹੀਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤਮ੍ਪਿ ਸੁਪਿਨਂ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਦ੍ਵੀਹਿ ਤੀਹਿਪਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਕਦਾਚਿ ਸੁਪਿਨਂ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਆਹ **“ਸਂਸਗ੍ਗਭੇਦਤੋ”**ਤਿ। ''ਅਸੇਖਾ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਹੀਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣਾਨਂ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾ ਏਵ ਮੂਲਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਤਨ੍ਤਿ ਸੁਪਿਨਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ। **ਰੂਪਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਰੂਪਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਂ ਨ ਹੋਤਿ। **ਈਦਿਸਾਨੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਅਨੁਭੂਤਪੁਬ੍ਬਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਚੇਵ

ਰਾਗਾਦਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚ। **ਸਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਕਤਿਚਿਤ੍ਤੇਨ।

ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਨ੍ਤੇਹਿ ਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਨ੍ਤੇਹਿ ਮੁਤ੍ਤੋ। **ਆਵਜ੍ਜਨਤਦਾਰਮ੍ਮਣਕ੍ਖਣੇ**ਤਿ ਇਦਂ ਯਾਵ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਵਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸੁਪਿਨੇਨੇਵ ਦਿਟ੍ਠਂ ਵਿਯ ਮੇ, ਸੁਤਂ ਵਿਯ ਮੇਤਿ ਕਥਨਕਾਲੇ ਪਨ ਅਬਜਾਕਤੋਯੇਵ ਆਵਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇ ਦੁਤਿਯਮੋਘਵਾਰੇ ਵਿਯ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਆਵਜ੍ਜਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਜਵਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਭਵਙ੍ਗਂ ਓਤਰਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਸ੍ਸ ਆਵਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ''ਦਿਟ੍ਠਂ ਵਿਯ ਮੇ, ਸੁਤਂ ਵਿਯ ਮੇ''ਤਿ ਕਪ੍ਪਨਾਯ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਪਿ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਵਚਨਤੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਅਤੀਤਵਸੇਨ ਵਾ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਾ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਯਦਿਪਿ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇ ਵਿਭੂਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ ਰੂਪਾਦਿਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕਪ੍ਪਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵਤੋ ਦੁਬ੍ਬਲਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਕਰਜਕਾਯਸ੍ਸ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਸਨ੍ਤਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਹਦਯਵਤ੍ਥੁ ਨ ਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਨ ਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਅਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨਵਟ੍ਟਿਨਿਸ੍ਸਿਤਦੀਪਪ੍ਪਭਾ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ **ਦੁਬ੍ਬਲਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਬ੍ਬਲਹਦਯਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸੁਪਿਨਨ੍ਤਚੇਤਨਾਤਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਜਵਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤਚੇਤਨਾ। ਸੁਪਿਨਞ੍ਹਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕੇਨੇਵ ਜਵਨੇਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕੇਨ। ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਚ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕੇਨੇਵ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕੇਨ। ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਮਹਾਵਟ੍ਟਿਂ ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ ਦੀਪੇ ਚਕ੍ਖੁਸਮੀਪਂ ਉਪਨੀਤੇ ਪਠਮਂ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਿਕਂ ਆਵਜ੍ਜਨਂ ਭਵਙ੍ਗਂ ਨ ਆਵਟ੍ਟੇਤਿ, ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਮੇਵ ਆਵਟ੍ਟੇਤਿ। ਅਥ ਜਵਨਂ ਜਵਿਤ੍ਵਾ ਭਵਙ੍ਗਂ ਓਤਰਤਿ। ਦੁਤਿਯਵਾਰੇ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਿਕਆਵਜ੍ਜਨਂ ਭਵਙ੍ਗਂ ਆਵਟ੍ਟੇਤਿ , ਤਤੋ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਿ ਜਵਨਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਭਵਙ੍ਗਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਤਿਯਵਾਰੇ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਆਵਜ੍ਜਨੇਨ ਭਵਙ੍ਗੇ ਆਵਟ੍ਟਿਤੇ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਜਵਨਂ ਜਵਤਿ। ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ''ਕਿਂ ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਆਲੋਕੋ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਤਥਾ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣਸਮੀਪੇ ਤੂਰਿਯੇਸੁ ਪਗ੍ਗਹਿਤੇਸੁ , ਘਾਨਸਮੀਪੇ ਸੁਗਨ੍ਧੇਸੁ ਵਾ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੇਸੁ ਵਾ ਪੁਪ੍ਫੇਸੁ ਉਪਨੀਤੇਸੁ, ਮੁਖੇ ਸਪ੍ਪਿਮ੍ਹਿ ਵਾ ਫਾਣਿਤੇ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ, ਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਪਾਣਿਨਾ ਪਹਾਰੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਠਮਂ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਿਕਾਦੀਨਿ ਆਵਜ੍ਜਨਾਨਿ ਭਵਙ੍ਗਂ ਨ ਆਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ, ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਮੇਵ ਆਵਟ੍ਟੇਤਿ, ਅਥ ਜਵਨਂ ਜਵਿਤ੍ਵਾ ਭਵਙ੍ਗਂ ਓਤਰਤਿ। ਦੁਤਿਯਵਾਰੇ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਿਕਾਦੀਨਿ ਆਵਜ੍ਜਨਾਨਿ ਭਵਙ੍ਗਂ ਆਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਸੋਤਘਾਨਜਿਵ੍ਹਾਕਾਯਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਿ ਜਵਨਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਭਵਙ੍ਗਂ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਤਿਯਵਾਰੇ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਆਵਜ੍ਜਨੇਨ ਭਵਙ੍ਗੇ ਆਵਟ੍ਟਿਤੇ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਜਵਨਂ ਜਵਤਿ, ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਞਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਸਦ੍ਦੋ, ਸਙ੍ਖਸਦ੍ਦੋ ਭੇਰਿਸਦ੍ਦੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਕਿਂ ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਗਨ੍ਧੋ, ਮੂਲਗਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਕਿਂ ਇਦਂ ਮਯ੍ਹਂ ਮੁਖਂ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਸਪ੍ਪੀਤਿ ਵਾ ਫਾਣਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਕੇਨਮ੍ਹਿ ਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਪਹਟੋ, ਅਤਿਬਦ੍ਧੋ ਮੇ ਪਹਾਰੋ''ਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਜਵਨੇਨੇਵ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕੇਨ। ਸੁਪਿਨਮ੍ਪਿ ਤੇਨੇਵ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕੇਨ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਮਹਾਸੁਪਿਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਵਸ੍ਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਉਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸਿਕੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਅਕਾਲੇਪੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਵੇਸਾਖਮਾਸੇਸੁਪਿ। ਵਸ੍ਸਵਲਾਹਕਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਤਿਯਾ ਕੀਲਿਤੁਕਾਮਤਾਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਕਾਲੇਪਿ ਦੇਵੋ ਵਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵਤ੍ਥੁ – ਏਕੋ ਕਿਰ ਵਸ੍ਸਵਲਾਹਕਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾਕਰਕੁਟਕਵਾਸਿਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਥੇਰੋ ''ਕੋਸਿ ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਸ੍ਸਵਲਾਹਕਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋਤਿ। ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਕਿਰ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਦੇਵੋ ਵਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਆਮ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਪਸ੍ਸਿਤੁਕਾਮਾ ਮਯਨ੍ਤਿ। ਤੇਮਿਸ੍ਸਥ,

ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਮੇਘਸੀਸਂ ਵਾ ਗਜ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਕਥਂ ਤੇਮਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ। ਭਨ੍ਤੇ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਦੇਵੋ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਪਵਿਸਥਾਤਿ। ''ਸਾਧੁ, ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੇਯੇਵ ਏਕਂ ਗੀਤਂ ਗਾਯਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿ, ਸਮਨ੍ਤਾ ਤਿਯੋਜਨਟ੍ਠਾਨਂ ਏਕਮੇਘਂ ਅਹੋਸਿ। ਥੇਰੋ ਅਦ੍ਧਤਿਨ੍ਤੋ ਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋਤਿ।

ਵਸ੍ਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮-੯. ਵਾਚਾਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੮-੯. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਅਙ੍ਗੇਹੀ**ਤਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। ਅਙ੍ਗੀਯਨ੍ਤਿ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਞਾਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਙ੍ਗਾਨਿ,** ਕਾਰਣਾਨਿ। ਕਾਰਣਤ੍ਥੋ ਚ ਅਙ੍ਗ-ਸਦ੍ਦੋ। **ਪਞ੍ਚਹੀ**ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ। **ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ**ਤਿ ਸਮਨੁਆਗਤਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਯੁਤ੍ਤਾ ਚ। **ਵਾਚਾ**ਤਿ ਸਮੁਲ੍ਲਪਨ-ਵਾਚਾ। ਯਾ ''ਵਾਚਾ ਗਿਰਾ ਬ੍ਯਪ੍ਪਥੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੬੩੬) ਚ, ''ਨੇਲਾ ਕਣ੍ਣਸੁਖਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੯) ਚ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਾ ਪਨ ''ਵਾਚਾਯ ਚੇ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧ ਕਾਯਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰ) ਏਵਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚ, ''ਯਾ ਚਤੂਹਿ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਹਿ ਆਰਤਿ...ਪੇ॰... ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੨੯੯) ਏਵਂ ਵਿਰਤਿ ਚ, ''ਫਰੁਸਵਾਚਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸੇਵਿਤਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਨਿਰਯਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੪੦) ਏਵਂ ਚੇਤਨਾ ਚ ਵਾਚਾਤਿ ਆਗਤਾ, ਨ ਸਾ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਭਾਸਿਤਬ੍ਬਤੋ। ''ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਾ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਭਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਾਸਿਤਾ। ਤੇਨਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥਾਵਹਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਅਨਵਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਅਵਜ੍ਜਰਹਿਤਾ। ਇਮਿਨਾਸ੍ਸ ਕਾਰਣਸੁਦ੍ਧਿਂ ਅਗਤਿਗਮਨਾਦਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਦੋਸਾਭਾਵਞ੍ਚ ਦੀਪੇਤਿ। ਰਾਗਦੋਸਾਦਿਵਿਮੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਯਂ ਭਾਸਤੋ ਅਨੁਰੋਧਵਿਵਜ੍ਜਨਤੋ ਅਗਤਿਗਮਨਂ ਦੂਰਸਮੁਸ੍ਸਿਤਮੇਵਾਤਿ। **ਅਨਨੁਵਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਅਨੁਵਾਦਵਿਮੁਤ੍ਤਾ। ਇਮਿਨਾਸ੍ਸਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਸਤਿ ਹਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਨਨੁਵਜ੍ਜਤਾਤਿ। **ਵਿਞ੍ਞੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ। ਤੇਨ ਨਿਨ੍ਦਾਪਸਂਸਾਸੁ ਬਾਲਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਇਮੇਹਿ ਖੋਤਿਆਦੀਨਿ ਤਾਨਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਵਾਚਂ ਨਿਗਮੇਤਿ। ਯਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਪਟਿਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਅਵਯਵੇਹਿ, ਨਾਮਾਦੀਹਿ ਪਦੇਹਿ, ਲਿਙ੍ਗਵਚਨਵਿਭਤ੍ਤਿਕਾਲਕਾਰਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਮੁਸਾਵਾਦਾਦਿਵਾਚਮ੍ਪਿ ਸੁਭਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ। ਅਵਯਵਾਦਿਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਪਿ ਹਿ ਤਥਾਰੂਪੀ ਵਾਚਾ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਾਵ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਤ੍ਤਾ। ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਪਞ੍ਚਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਸਚੇਪਿ ਮਿਲਕ੍ਖੁਭਾਸਾਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਘਟਚੇਟਿਕਾਗੀਤਿਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਪਿ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਸੁਭਾਸਿਤਾਵ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਹਿਤਸੁਖਾਵਹਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸੇ ਸਸ੍ਸਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਸੀਹਲ਼ਚੇਟਿਕਾਯ ਸੀਹਲ਼ਕੇਨੇਵ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਯੁਤ੍ਤਂ ਗੀਤਿਕਂ ਗਾਯਨ੍ਤਿਯਾ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਸਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਕਭਿਕ੍ਖੂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ।

ਤਥਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਨਾਮ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਦੁਮਸ੍ਸਰਸਮੀਪੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਦੁਮਸ੍ਸਰੇ ਪਦੁਮਾਨਿ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ –

''ਪਾਤੋਵ ਫੁਲ੍ਲਿਤਕੋਕਨਦਂ,
ਸੂਰਿਯਾਲੋਕੇਨ ਭਿਜ੍ਜਿਯਤੇ।
ਏਵਂ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਗਤਾ ਸਤ੍ਤਾ,
ਜਰਾਭਿਵੇਗੇਨ ਮਦ੍ਦੀਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੧੩; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੫੨ ਸੁਭਾਸਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ) –

ਇਮਂ ਗੀਤਿਂ ਗਾਯਨ੍ਤਿਯਾ ਚੇਟਿਕਾਯ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ।

ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰੇਪਿ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਸਤ੍ਤਹਿ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਟਵਿਤੋ ਆਗਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਤਰਾਯ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਮੁਸਲੇਨ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿਯਾ –

‘‘ਜਰਾਯ ਪਰਿਮਦ੍ਦਿਤਂ ਏਤਂ, ਮਿਲਾਤਚਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤਂ।
ਮਰਣੇਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਏਤਂ, ਮਚ੍ਚੁਸ੍ਸ ਘਾਸਮਾਮਿਸਂ॥

‘‘ਕਿਮੀਨਂ ਆਲਯਂ ਏਤਂ, ਨਾਨਾਕੁਣਪੇਨ ਪੂਰਿਤਂ।
ਅਸੁਚਿਭਾਜਨਂ ਏਤਂ, ਤਦਲਿਕ੍ਖਨ੍ਧਸਮਂ ਇਦ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੧੩; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੫੨
ਸੁਭਾਸਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ) –

ਇਮਂ ਗੀਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਸਹ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਪਤ੍ਤੋ। ਏਵਂ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਾਚਾ ਸਚੇਪਿ ਮਿਲਕ੍ਖੁਭਾਸਾਯ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਘਟਚੇਟਿਕਾਗੀਤਿਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਵਾਚਾ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਸੁਭਾਸਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਏਵ ਅਨਵਜ੍ਜਾ ਅਨਨੁਵਜ੍ਜਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਅਤ੍ਥਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਰਣਾਨਂ, ਨੋ ਬਜਞ੍ਜਨਪ੍ਪਟਿਸਰਣਾਨਨ੍ਤਿ। ਨਵਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਵਾਚਾਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੦. ਦਸਮੇ ਨਿਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀਤਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣੀਯਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਦੀਘਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਕਤ੍ਤਰਿ ਹੇਸ ਅਨੀਯ-ਸਦ੍ਦੋ ਯਥਾ ‘‘ਨਿਯਜਾਨਿਯਾ’’ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਨਿਸ੍ਸਟਾ”**ਤਿ। ਕੁਤੋ ਪਨ ਨਿਸ੍ਸਟਾ? ਯਥਾਸਕਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ। ਨਿਜ੍ਜੀਵਟ੍ਠੇਨ ਧਾਤੁਯੋਤਿ ਆਹ **“ਅਤ੍ਤਸੁਞ੍ਞਸਭਾਵਾ”**ਤਿ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮਧਾਤੁਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁਵਿਸੇਸੋ । ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਕਾਮੇਸੁ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **“ਵੀਮਂਸਨਤ੍ਥ”**ਨ੍ਤਿ, ‘‘ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਨਿਯਤਂ ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਂ** ਨਾਮ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸੋ। ਸੋ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **“ਨਪ੍ਪਵਿਸਤੀ”**ਤਿ। **ਪਸੀਦਨਂ** ਨਾਮ ਅਭਿਰੁਚਿ। **ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਨਂ** ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ। **ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਂ** ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ **“ਪਸਾਦਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਏਵਂਭੂਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਕਥਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਆਹ **“ਯਥਾ”**ਤਿਆਦਿ।

ਤਨ੍ਤਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। **ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਝਾਨਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਤ੍ਤਵਸੇਨ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ। **ਗੋਚਰੇ ਗਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਏਵ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਅਹਾਨਭਾਗਿਯਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਠਿਤਿਭਾਗਿਯਤ੍ਤਾ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਕਾਯਸ੍ਸ ਚ ਵਿਹਨਨਤੋ **ਵਿਘਾਤੋ**। ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਦਹਨਤੋ **ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ। ਕਾਮਵੇਦਨਂ ਨ ਵੇਦਿਯਤਿ** ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਨਿਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ ਤਤੋਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ**। ਕੇ ਨਿਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ? ਕਾਮਾ। ਏਵਞ੍ਚ **ਕਾਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਸਾਮਿਵਚਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਕਾਮਾ ਤਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਝਾਨਮ੍ਪਿ ਕਾਮਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਲਭਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਕਾਮੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਟਤ੍ਤਾ”**ਤਿ। ਏਵਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਕਾਮਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਯੋ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੇਸਪਦੇਸੂ**ਤਿ ਸੇਸਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ।

ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਵਿਸੇਸਂ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਤਂ ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿਆਦਿਕੋ ਅਵਿਸੇਸੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਵਾਰੇਸੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਨਾਮਟ੍ਠੋ, ਚਤੁਤ੍ਥਵਾਰੇ ਪਨ ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰੂਪੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਟਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਵੀਮਂਸਨਤ੍ਥਂ ਰੂਪਾਭਿਮੁਖਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਇਦਮਕ੍ਖਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਥਯਾਨਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾਰਾ ਗਹਿਤਾ। ਇਦਂ ਪਨ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾਤਿ ਆਹ **“ਸੁਦ੍ਧਸਙ੍ਖਾਰੇ”**ਤਿਆਦਿ। **“ਪੁਨ ਸਕ੍ਕਾਯੋ ਨਤ੍ਥੀ”ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਸਕ੍ਕਾਯਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ।

ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਤ੍ਥਪਣ੍ਣਾਸਕਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਪਣ੍ਣਾਸਕਂ

(੨੧) ੧. ਕਿਮਿਲਵਗ੍ਗੋ

੧-੪. ਕਿਮਿਲਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੧-੪. ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ ਪਠਮਦੁਤਿਯਾਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ। ਤਤਿਯੇ ਅਧਿਵਾਸਨਂ ਖਮਨਂ, ਪਰੇਸਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਦੁਰੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਟਿਵਿਰੋਧਾਕਰਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਰਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾਸਨਂ ਅਧਿਵਾਸਨਂ, ਤਦੇਵ ਖਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਧਿਵਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿ**। ਸੁਭੇ ਰਤੋਤਿ ਸੂਰਤੋ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਾ ਪਾਪਤੋ ਓਰਤੋ ਵਿਰਤੋ ਸੋਰਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਸੋਰਚ੍ਚਂ**। ਤੇਨਾਹ **"ਸੋਰਚ੍ਚੇਨਾਤਿ ਸੁਚਿਸੀਲਤਾਯਾ"**ਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਸੋਭਨਕਮ੍ਮਰਤਤਾ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਾ ਪਾਪਤੋ ਓਰਤਭਾਵੋ ਵਿਰਤਤਾ। ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਕਿਮਿਲਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਚੇਤੋਖਿਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਚੇਤੋਖਿਲਾ** ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਕੋਧੋ ਚ। ਤੇ ਪਨ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਖਰਭਾਵੋ ਕਕ੍ਖਲ਼ਭਾਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ **"ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਥਦ੍ਧਭਾਵਾ"**ਤਿ। ਯਥਾ ਲਕ੍ਖਣਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਗਹਿਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾ ਸਤ੍ਥੁ ਰੂਪਕਾਯਸਿਰੀ ਗਹਿਤਾ ਏਵ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾਯ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਕਾਯਸਿਰੀ ਗਹਿਤਾ ਏਵ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਤਦੁਭਯਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵ ਕਙ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਰੀਰੇ ਕਙ੍ਖਮਾਨੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਂ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤੋ। **ਕਿਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਕਿਲਮਤਿ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਆਤਪਤਿ ਕਿਲੇਸੇਤਿ **ਆਤਪ੍ਪਂ,** ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੋਤਿ ਆਹ **"ਆਤਪ੍ਪਾਯਾਤਿ ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਤਾਪਨਵੀਰਿਯਕਰਣਤ੍ਥਾਯਾ"**ਤਿ। **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਯੋਗਾਯਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਯੁਞ੍ਜਨਾਯ। **ਸਤਤਕਿਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਯ ਨਿਰਨ੍ਤਰਪ੍ਪਯੋਗਾਯ।

ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮੇ ਕਙ੍ਖਮਾਨੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਥਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇ ਕਙ੍ਖਾ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ? ਨ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ , ਅਨੁਸ੍ਸੁਤਾਕਾਰਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਲਦ੍ਧੇ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਰੂਪੇ ਕਙ੍ਖਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ...ਪੇ॰... ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਙ੍ਖਤੀ**"ਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸਿਕ੍ਖਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਾਯ ਚੇਵ ਸਂਵਾਸਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਘਟਨਾਹੇਤੁ ਅਭਿਣ੍ਹੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਤਾਯ ਚ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੂਤਿ ਕੋਪਸ੍ਸ ਵਿਸਯੋ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਪਿ ਕੋਪੋ ਨ ਚੇਤੋਖਿਲੋਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯਪਿ ਅਯਂ ਨਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਰੁਤਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਚੇਤੋਖਿਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬-੮. ਵਿਨਿਬਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੬-੮. ਛਟ੍ਠੇ ਪਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਦਾਨਵਸੇਨ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਨਿਬਨ੍ਧਨ੍ਤੀਤਿ **ਚੇਤਸੋਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾ**। ਤਂ ਪਨ ਵਿਨਿਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ ਮੁਟ੍ਠਿਗ੍ਗਾਹਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਨਿਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਕਾਮਗਿਦ੍ਧੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਪਿ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਪਿ ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਪਿ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਪੀ"**ਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਮਕਾਯੇ, ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਾ। **ਬਹਿਦ੍ਧਾਰੂਪੇ**ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਕਾਯੇ ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧਰੂਪੇ ਚ। ਉਦਰਂ ਅਵਦਿਹਤਿ ਉਪਚਿਨੋਤਿ ਪੂਰੇਤੀਤਿ **ਉਦਰਾਵਦੇਹਕਂ। ਸੇਯ੍ਯਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਯ੍ਯਾਯ ਸਯਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸੁਖਂ। **ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ। **ਪਣ੍ਣਿਧਾਯਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨੇਵ ਪਣ੍ਣਿਦਹਿਤ੍ਵਾ। ਇਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋਪਿ ਲੋਭਵਿਸੇਸੋ ਏਵ ''ਚੇਤੋਵਿਨਿਬਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਤ੍ਤਮਟ੍ਠਮੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਵਿਨਿਬਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯-੧੦. ਗੀਤਸ੍ਸਰਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੯-੨੧੦. ਨਵਮੇ **ਆਯਤਕੋ ਨਾਮ ਗੀਤਸ੍ਸਰੋ** ਤਂ ਤਂ ਵਤ੍ਤਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖਰਾਨਿ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ "**ਆਯਤਕੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤਵਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਗਾਥਾਵਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤਿਦੀਘਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਧਮ੍ਮਞ੍ਹਿ ਭਾਸਨ੍ਤੇਨ ਚਤੁਰਸ੍ਸੇਨ ਵਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਰਭਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੪੯) ਚ ਵਚਨਤੋ ਸਰੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਭਣਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਰਭਞ੍ਞੇ ਕਿਰ ਤਰਙ੍ਗਵਤ੍ਤਧੋਤਕਵਤ੍ਤਭਾਗਗ੍ਗਹਕਵਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸ ਵਤ੍ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਤੇਸੁ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਕਾਤੁਂ ਲਭਤੀਤਿ। ਦਸਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਗੀਤਸ੍ਸਰਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਕਿਮਿਲਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

(੨੨) ੨. ਅਕ੍ਕੋਸਕਵਗ੍ਗੋ

੧-੨. ਅਕ੍ਕੋਸਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੧-੨. ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਦਸਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਕੋ**ਤਿ ''ਬਾਲੋਸਿ, ਮੂਲ੍ਹੋਸਿ, ਓਟ੍ਠੋਸਿ, ਗੋਣੋਸਿ, ਗਦ੍ਰਭੋਸੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਸਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਕੋ। ''ਹੋਤੁ, ਮੁਣ੍ਡਕਸਮਣ, ਅਦਣ੍ਡੋ ਅਹਨ੍ਤਿ ਕਰੋਸਿ, ਇਦਾਨਿ ਤੇ ਰਾਜਕੁਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਪਰਿਭਾਸਕੋ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ **"ਭਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਰਿਭਾਸਕੋ"**ਤਿ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ ਅਪਾਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਰਿਪਨ੍ਥਭਾਵਤੋ **ਪਰਿਪਨ੍ਥੋ** ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ **"ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਰਿਪਨ੍ਥਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ"**ਤਿ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਪਾਯਮਗ੍ਗਪਰਿਪਨ੍ਥਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਤਿਯੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਅਕ੍ਕੋਸਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩-੧੦. ਸੀਲਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੩-੨੨੦. ਤਤਿਯੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੪੯) **ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਭਾਵਤ੍ਥੋ ''ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੯) ਵਿਯ, ਨ ਗਰਹਣਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਅਸੀਲੋ ਨਿਸ੍ਸੀਲੋ"**ਤਿ। **ਭਿਨ੍ਨਸਂਵਰੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸੀਲੋ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਸੀਲਭੇਦਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਾਵ ਭਿਨ੍ਨਸਂਵਰੋ ਹੋਤੁ। ਯੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਅਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸੀਲੋ ਆਚਾਰਹੀਨੋ, ਸੋ ਕਥਂ ਭਿਨ੍ਨਸਂਵਰੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ? ਸੋਪਿ ਸਾਧੁਸਮਾਚਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਹਰਣੀਯਸ੍ਸ ਭੇਦਿਤਤ੍ਤਾ ਭਿਨ੍ਨਸਂਵਰੋ ਏਵ ਨਾਮ। ਵਿਨਟ੍ਠਸਂਵਰੋ ਸਂਵਰਰਹਿਤੋਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਂ ਤਂ** ਸਿਪ੍ਪਟ੍ਠਾਨਂ। **ਮਾਘਾਤਕਾਲੇ**ਤਿ ''ਮਾ ਘਾਤੇਥ ਪਾਣੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਮਾਘਾਤਘੋਸਨਂ ਘੋਸਿਤਦਿਵਸੇ। **ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ** ਪਾਪਕੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ। **ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਮਙ੍ਕੁ ਹੋਤਿਯੇ**ਵ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਭਾਵਤੋ।

ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ। **ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਤਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯ ਕਤਕਾਰਣਂ। **ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਮਨਸੋ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। **ਉਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਇਧਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਮ੍ਮੀਲਨਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਇਧਲੋਕਂ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਨਿਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਪਰਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਮੀਲਨਕਾਲੇ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਪਰਲੋਕਂ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਪਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਞ੍ਚਮਪਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਮੋ ਆਦੀਨਵਕੋਟ੍ਠਾਸੋ। **ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨਾਤਿ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਆਦੀਨਵਕਥਾਯ ਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਤਂ ਤਂ ਕਸਿਵਣਿਜ੍ਜਾਦਿਂ ਯਥਾਕਾਲਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ਪਾਸਂਸਂ ਸੀਲਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸੀਲਵਾ। ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸੀਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲੋਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥਵਚਨਂ ਸੁਕਰਨ੍ਤਿ ਅਨਾਮਟ੍ਠਂ। ਚਤੁਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਸੀਲਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਕ੍ਕੋਸਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

(੨੩) ੩. ਦੀਘਚਾਰਿਕਵਗ੍ਗੋ

੧-੧੦. ਪਠਮਦੀਘਚਾਰਿਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੧-੨੩੦. ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮਾਦੀਨਿ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ। ਪਞ੍ਚਮੇ **ਰਹੋ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕੋ ਏਕਾਯ ਰਹੋ ਨਿਸਜ੍ਜਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** (ਪਾਚਿ॰ ੨੯੦) ਵੁਤ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਸਨੇ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਰਹੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸਜ੍ਜਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿ ਛਪ੍ਪਞ੍ਚਵਾਚਾਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ 'ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿ ਛਪ੍ਪਞ੍ਚਵਾਚਾਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ ਪੁਰਿਸਵਿਗ੍ਗਹੇਨਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੩) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀ"**ਤਿ। ਛਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਿ।

ਪਠਮਦੀਘਚਾਰਿਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੀਘਚਾਰਿਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨੩੧-੩੦੨. ਚਤੁਤ੍ਥਵਗ੍ਗਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਿ।

ਇਤਿ ਮਨੋਰਥਪੂਰਣਿਯਾ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਪਞ੍ਚਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਦੀਪਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯੇ

ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤ-ਟੀਕਾ

੧. ਪਠਮਪਣ੍ਣਾਸਕਂ

੧. ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਆਹੁਨੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਵੋਹਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਸਮ੍ਭਾਰਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋਯਂ ਯਥਾ ''ਧਨੁਨਾ ਵਿਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਸ੍ਸਯਸੀਸੇਨ ਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਗਹਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਯਮਤ੍ਥੋ ''ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੇ ਆਪਾਥਗਤੇ ਤਂ ਰੂਪਂ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਦਿਸ੍ਵਾ''ਤਿ। **ਨੇਵ ਸੁਮਨੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਜਵਨਕ੍ਖਣੇ ਇਟ੍ਠੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਰਾਗਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਨੇਵ ਸੁਮਨੋ ਹੋਤਿ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮਵਸੇਨਪਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰਾਗਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਨ ਦੁਮ੍ਮਨੋ**ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠੇ ਅਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨ ਦੁਮ੍ਮਨੋ। ਪਸਾਦਞ੍ਞਥਤ੍ਤਵਸੇਨਪਿ ਇਟ੍ਠੇਪਿ ਅਨਿਟ੍ਠੇਪਿ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੇਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਨ ਸਮਂ ਸਮ੍ਮਾ ਅਯੋਨਿਸੋ ਗਹਣਂ **ਅਸਮਪੇਕ੍ਖਨਂ**। ਅਯਞ੍ਹਿਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚਾਤਿ ਆਹ **"ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। ਸਤਿਯਾ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਸਤੋ**। ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ**। ਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਰਹਿਤਕਾਲੇਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿਭੇਦਨਤੋ **"ਸਤਤਵਿਹਾਰੋ ਕਥਿਤੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਤਤਵਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਵਿਹਾਰੋ ਸਬ੍ਬਦਾ ਪਵਤ੍ਤਨਕਵਿਹਾਰੋ। ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਹਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵੇਲਂ ਭਵਙ੍ਗਵੇਲਞ੍ਚ ਖੀਣਾਸਵਾ ਇਮਿਨਾਵ ਛਲਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁਪਿ ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਛਲਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ ਕਥਿਤਾ। ''ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਵਿਨਾ ਸਮ੍ਪਜਾਨਤਾਯ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਸਤਤਵਿਹਾਰਭਾਵਤੋ ਅਟ੍ਠ ਮਹਾਕਿਰਿਯਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ''ਨੇਵ ਸੁਮਨੋ ਨ ਦੁਮ੍ਮਨੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਟ੍ਠ ਮਹਾਕਿਰਿਯਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਹਸਿਤੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨਞ੍ਚਾਤਿ ਦਸ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਰਾਗਦੋਸਸਹਜਾਤਾਨਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਂ ਅਭਾਵੋ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣੋਤਿ ਛਲਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਵਸੇਨ ਆਗਤਾਨਂ ਇਮੇਸਂ ਸਤਤਵਿਹਾਰਾਨਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਕਥਂ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਚੇ? ਆਸੇਵਨਤੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਖੀਣਾਸਵੋ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਬਹੁਲਂ ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਕਤਿਭਾਵਾਵਿਜਹਨਤੋ, ਕਦਾਚਿ ਪਨ ਤਥਾ ਚੇਤੋਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਭਾਵੇ ਯਂ ਤਂ ਸਭਾਵਤੋ ਇਟ੍ਠਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ, ਤਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਸਭਾਵਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨਪਿ ਅਰਹਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਾਸੇਵਨਵਸੇਨ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤੇਵ।

ਪਠਮਆਹੁਨੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨-੭. ਦੁਤਿਯਆਹੁਨੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨-੭. ਦੁਤਿਯੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੩੮੦) **ਅਨੇਕਵਿਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੇਕਵਿਧਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ। **ਇਦ੍ਧਿਵਿਧ**ਨ੍ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਕੋਟ੍ਠਾਸਂ। **ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਤਿ, ਫੁਸਤਿ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਰਣਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਪਕਤਿਯਾ ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਬਹੁਧਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਬਹੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਚਙ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮੋ ਵਾ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਕਾਮੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤਮ੍ਪਿ ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ। **ਆਵਿਭਾਵਂ ਤਿਰੋਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਵਿਭਾਵਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਿਰੋਭਾਵਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ। ਇਦਮੇਵ ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯਂ** (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੧੧) ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਆਵਿਭਾਵਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਨਾਵੁਟਂ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਵਿਵਟਂ, ਤਿਰੋਭਾਵਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਆਵੁਟਂ ਹੋਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਪਿਹਿਤਂ ਪਟਿਕੁਜ੍ਜਿਤ''ਨ੍ਤਿ। **ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟਂ ਤਿਰੋਪਾਕਾਰਂ ਤਿਰੋਪਬ੍ਬਤਂ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਆਕਾਸੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਕੁਟ੍ਟਂ, ਕੁਟ੍ਟਸ੍ਸ ਪਰਭਾਗਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤਰੇਸੁ। **ਕੁਟ੍ਟੋ**ਤਿ ਚ ਗੇਹਭਿਤ੍ਤਿਯਾ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਪਾਕਾਰੋ**ਤਿ ਗੇਹਵਿਹਾਰਗਾਮਾਦੀਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਪਾਕਾਰੋ। **ਪਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਪਂਸੁਪਬ੍ਬਤੋ ਵਾ ਪਾਸਾਣਪਬ੍ਬਤੋ ਵਾ। **ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ**ਤਿ ਅਲਗ੍ਗਮਾਨੋ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਆਕਾਸੇ ਵਿਯ।

ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਿਮੁਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਨਿਮੁਜ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਸੀਦਨਂ। ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਞ੍ਚ ਨਿਮੁਜ੍ਜਞ੍ਚ **ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਿਮੁਜ੍ਜਂ। ਉਦਕੇਪਿ ਅਭਿਜ੍ਜਮਾਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਂ ਉਦਕਂ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਂਸੀਦਤਿ, ਤਂ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਵਿਪਰੀਤਂ **ਅਭਿਜ੍ਜਮਾਨਂ। ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ** ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਪਕ੍ਖੀ ਸਕੁਣੋ**ਤਿ ਪਕ੍ਖੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਸਕੁਣੋ। **ਇਮੇਪਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇ ਏਵਂ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੇ ਏਵਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵੇ ਪਾਣਿਨਾ ਪਰਾਮਸਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨਂ ਦ੍ਵਾਚਤ੍ਤਾਲੀਸਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਚਰਣੇਨ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਾ, ਤੀਸੁ ਦੀਪੇਸੁ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਆਲੋਕਕਰਣੇਨ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ ਉਪਰਿਚਰਣਆਲੋਕਕਰਣੇਹਿ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੇ ਮਹਾਨੁਭਾਵੇ। **ਪਰਾਮਸਤੀ**ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਕਦੇਸੇ ਵਾ ਛੁਪਤਿ। **ਪਰਿਮਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਆਦਾਸਤਲਾ ਵਿਯ ਪਰਿਮਜ੍ਜਤਿ। **ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾਪੀ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਮ੍ਪਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਕਾਯੇਨ ਵਸਂ ਵਤ੍ਤੇਤੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਕਾਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਂ ਵਤ੍ਤੇਤਿ।

ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਿਬ੍ਬਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਦਿਬ੍ਬਾ**। ਦੇਵਤਾਨਞ੍ਹਿ ਸੁਚਰਿਤਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਰੁਹਿਰਾਦੀਹਿ ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਮੁਤ੍ਤਤਾਯ ਦੂਰੇਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਸਮਤ੍ਥਾ ਦਿਬ੍ਬਾ ਪਸਾਦਸੋਤਧਾਤੁ ਹੋਤਿ। ਅਯਞ੍ਚਾਪਿ ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵੀਰਿਯਭਾਵਨਾਬਲੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਞਾਣਸੋਤਧਾਤੁ ਤਾਦਿਸਾਯੇਵਾਤਿ ਦਿਬ੍ਬਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਦਿਬ੍ਬਾ। ਅਪਿਚ ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਵਸੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾਪਿ **ਦਿਬ੍ਬਾ**। ਸਵਨਟ੍ਠੇਨ ਨਿਜ੍ਜੀਵਟ੍ਠੇਨ ਚ ਸੋਤਧਾਤੁ। ਸੋਤਧਾਤੁਕਿਚ੍ਚਕਰਣੇਨ ਸੋਤਧਾਤੁ ਵਿਯਾਤਿਪਿ ਸੋਤਧਾਤੁ। ਤਾਯ **ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ। ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਾਯ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਯ। **ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੂਪਚਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦਸਵਨੇ ਮਾਨੁਸਿਕਂ ਮਂਸਸੋਤਧਾਤੁਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਯ। **ਉਭੋ ਸਦ੍ਦੇ ਸੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਸਦ੍ਦੇ ਸੁਣਾਤਿ। ਕਤਮੇ ਦ੍ਵੇ? **ਦਿਬ੍ਬੇ ਚ ਮਾਨੁਸੇ ਚ,** ਦੇਵਾਨਞ੍ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤੇਨ ਪਦੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਯੇ ਦੂਰੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਚਾ**ਤਿ ਯੇ ਸਦ੍ਦਾ ਦੂਰੇ ਪਰਚਕ੍ਕਵਾਲੇਪਿ, ਯੇ ਚ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸਦੇਹਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਪਾਣਕਸਦ੍ਦਾਪਿ, ਤੇ ਸੁਣਾਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤੇਨ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਰਸਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਸਤ੍ਤਾਨਂ। **ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਇਮਿਨਾ ਏਕਤ੍ਥਮੇਵ। ਵੇਨੇਯ੍ਯਵਸੇਨ ਪਨ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸੇਨ ਚ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਨਾਨਤ੍ਤਂ ਕਤਂ। **ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਸਰਾਗਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਜਾਨਾਤਿ। **ਸਰਾਗਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਅਟ੍ਠਲੋਭਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤਂ ਸਰਾਗਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਵਸੇਸਂ ਚਾਤੁਭੂਮਕਂ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤਂ **ਵੀਤਰਾਗਂ**। ਦ੍ਵੇ ਦੋਮਨਸ੍ਸਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਦ੍ਵੇ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੁਦ੍ਧਚ੍ਚਚਿਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦੁਕੇ ਸਙ੍ਗਹਂ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਥੇਰਾ ਤਾਨਿਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਦੁਵਿਧਂ ਪਨ ਦੋਮਨਸ੍ਸਚਿਤ੍ਤਂ **ਸਦੋਸਂ ਚਿਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਚਾਤੁਭੂਮਕਂ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤਂ **ਵੀਤਦੋਸਂ**। ਸੇਸਾਨਿ ਦਸ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦੁਕੇ ਸਙ੍ਗਹਂ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਥੇਰਾ ਤਾਨਿਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਸਮੋਹਂ ਵੀਤਮੋਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਾਟਿਪੁਗ੍ਗਲਿਕਨਯੇਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੁਦ੍ਧਚ੍ਚਸਹਗਤਦ੍ਵਯਮੇਵ ਸਮੋਹਂ। ਮੋਹਸ੍ਸ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲੇਸੁ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ **ਸਮੋਹਂ ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਵਸੇਸਂ **ਵੀਤਮੋਹਂ**। ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਾਨੁਗਤਂ ਪਨ **ਸਂਖਿਤ੍ਤਂ,** ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਾਨੁਗਤਂ **ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ**। ਰੂਪਾਵਚਰਾਰੂਪਾਵਚਰਂ **ਮਹਗ੍ਗਤਂ,** ਅਵਸੇਸਂ **ਅਮਹਗ੍ਗਤਂ**। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤੇਭੂਮਕਂ **ਸਉਤ੍ਤਰਂ,** ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ **ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ**। ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਨਾਪ੍ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ **ਸਮਾਹਿਤਂ,** ਉਭਯਮਪ੍ਪਤ੍ਤਂ **ਅਸਮਾਹਿਤਂ**। ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਚਵਿਧਮ੍ਪਿ ਏਤਂ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ,** ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਮਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ **ਅਵਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੨) ਅਨੇਕਵਿਧਂ, ਅਨੇਕੇਹਿ ਵਾ ਪਕਾਰੇਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨਨ੍ਤਰਾਤੀਤਭਵਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਵੁਤ੍ਥਸਨ੍ਤਾਨਂ। **ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੀ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਪਟਿਪਾਟਿਵਸੇਨ, ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਵਾ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਰਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – **ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ...ਪੇ॰... ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੀ**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਮੂਲਂ ਚੁਤਿਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਏਕਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਂ। ਏਸ ਨਯੋ **ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ। **ਅਨੇਕੇਪਿ ਸਂਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਪਰਿਹਾਯਮਾਨੋ ਕਪ੍ਪੋ **ਸਂਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੋ,** ਵਡ੍ਢਮਾਨੋ

ਵਿਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਂਵਟ੍ਟੇਨ ਸਂਵਟ੍ਟਟ੍ਠਾਯੀ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ ਤਂਮੂਲਕਤ੍ਤਾ, ਵਿਵਟ੍ਟੇਨ ਵਿਵਟ੍ਟਟ੍ਠਾਯੀ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਯਾਨਿ ਤਾਨਿ ''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਾਨਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ? ਸਂਵਟ੍ਟੋ ਸਂਵਟ੍ਟਟ੍ਠਾਯੀ ਵਿਵਟ੍ਟੋ ਵਿਵਟ੍ਟਟ੍ਠਾਯੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੫੬) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਅਮੁਤ੍ਰਾਸਿਨ੍ਤਿ ਅਮੁਮ੍ਹਿ ਸਂਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ ਅਹਂ ਅਮੁਮ੍ਹਿ ਭਵੇ ਵਾ ਯੋਨਿਯਾ ਵਾ ਗਤਿਯਾ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸੇ ਵਾ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ ਵਾ ਆਸਿਂ। **ਏਵਂਨਾਮੋ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਾ ਫੁਸ੍ਸੋ ਵਾ। **ਏਵਂਗੋਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਗੋਤਮੋ ਵਾ ਕਚ੍ਚਾਯਨੋ ਵਾ ਕਸ੍ਸਪੋ ਵਾ। ਇਦਮਸ੍ਸ ਅਤੀਤਭਵੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਨੁਸ੍ਸਰਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਲੂਖਪਣੀਤਜੀਵਿਕਭਾਵਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਬਹੁਲਤਂ ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਦੀਘਾਯੁਕਭਾਵਂ ਵਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਵਂਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਓਦਾਤੋ ਵਾ ਸਾਮੋ ਵਾ। **ਏਵਮਾਹਾਰੋ**ਤਿ ਸਾਲਿਮਂਸੋਦਨਾਹਾਰੋ ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਫਲਭੋਜਨੋ ਵਾ। **ਏਵਂਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ**ਤਿ ਅਨੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਸਾਮਿਸਨਿਰਾਮਿਸਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦਾਨਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ। **ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਵਸ੍ਸਸਤਪਰਿਮਾਣਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਵਾ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਵਾ। **ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਅਮੁਤ੍ਰ ਉਦਪਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਅਹਂ ਤਤੋ ਭਵਤੋ ਯੋਨਿਤੋ ਗਤਿਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਤੋ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸਤੋ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਤੋ ਵਾ ਚੁਤੋ ਪੁਨ ਅਮੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਭਵੇ ਯੋਨਿਯਾ ਗਤਿਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸੇ ਸਕ੍ਕਨਿਕਾਯੇ ਵਾ ਉਦਪਾਦਿਂ। **ਤਤ੍ਰਾਪਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਭਵੇ ਯੋਨਿਯਾ ਗਤਿਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸੇ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ ਵਾ ਪੁਨ ਅਹੋਸਿਂ। **ਏਵਂਨਾਮੋ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਅਪਿਚ **ਅਮੁਤ੍ਰਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਆਰੋਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾਵਦਿਚ੍ਛਕਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਂ। **ਸੋ ਤਤੋ**ਤਿ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਇਧੂਪਪਨ੍ਨੋ**"ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਇਧੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਮੁਤ੍ਰ ਉਦਪਾਦਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਤ੍ਰਾਪਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਪਨਸ੍ਸ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਉਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਇਧੂਪਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸ੍ਵਾਹਂ ਤਤੋ ਅਨਨ੍ਤਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਤੋ ਚੁਤੋ ਇਧ ਅਮੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲੇ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋਤਿ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ। **ਸਾਕਾਰਂ ਸਉਦ੍ਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਸਉਦ੍ਦੇਸਂ, ਵਣ੍ਣਾਦਿਵਸੇਨ ਸਾਕਾਰਂ। ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤੋ ''ਤਿਸ੍ਸੋ ਕਸ੍ਸਪੋ''ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸੀਯਤਿ, ਵਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ''ਸਾਮੋ ਓਦਾਤੋ''ਤਿ ਨਾਨਤ੍ਤਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦੇਸੋ, ਇਤਰੇ ਆਕਾਰਾ।

ਦਿਬ੍ਬੇਨਾਤਿਆਦੀਸੁ ਦਿਬ੍ਬਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਦਿਬ੍ਬਂ। ਦੇਵਤਾਨਞ੍ਹਿ ਸੁਚਰਿਤਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਰੁਹਿਰਾਦੀਹਿ ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧਂ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਮੁਤ੍ਤਤਾਯ ਦੂਰੇਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਸਮਤ੍ਥਂ ਦਿਬ੍ਬਂ ਪਸਾਦਚਕ੍ਖੁ ਹੋਤਿ। ਇਦਞ੍ਚਾਪਿ ਵੀਰਿਯਭਾਵਨਾਬਲੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾਤਿ ਦਿਬ੍ਬਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਦਿਬ੍ਬਂ। ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਵਸੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾਪਿ ਦਿਬ੍ਬਂ। ਆਲੋਕਪਰਿਗ੍ਗਹੇਨ ਮਹਾਜੁਤਿਕਤ੍ਤਾਪਿ ਦਿਬ੍ਬਂ। ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟਾਦਿਗਤਰੂਪਦਸ੍ਸਨੇਨ ਮਹਾਗਤਿਕਤ੍ਤਾਪਿ **ਦਿਬ੍ਬਂ**। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ਚਕ੍ਖੁ। ਚਕ੍ਖੁਕਿਚ੍ਚਕਰਣੇਨ ਚਕ੍ਖੁਮਿਵਾਤਿਪਿ ਚਕ੍ਖੁ। ਚੁਤੂਪਪਾਤਦਸ੍ਸਨੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿਹੇਤੁਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ। ਯੋ ਹਿ ਚੁਤਿਮੇਵ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਉਪਪਾਤਂ, ਸੋ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯੋ ਉਪਪਾਤਮੇਵ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਚੁਤਿਂ, ਸੋ ਨਵਸਤ੍ਤਪਾਤੁਭਾਵਦਿਟ੍ਠਿਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਤਦੁਭਯਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਯਸ੍ਮਾ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਅਤਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿਹੇਤੁ ਹੋਤਿ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਬੁਦ੍ਧਪੁਤ੍ਤਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਚੁਤੂਪਪਾਤਦਸ੍ਸਨੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿਹੇਤੁਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸੂਪਚਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕਂ, ਮਾਨੁਸਂ ਵਾ ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨ **ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ**।

ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਯ ਸਤ੍ਤੇ ਓਲੋਕੇਤਿ। **ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚੁਤਿਕ੍ਖਣੇ ਵਾ ਉਪਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਟ੍ਠੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਯੇ ਪਨ ਆਸਨ੍ਨਚੁਤਿਕਾ ਇਦਾਨਿ ਚਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਚਵਮਾਨਾਤਿ, ਯੇ ਚ ਗਹਿਤਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾ ਸਮ੍ਪਤਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚ, ਤੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤੇ ਏਵਰੂਪੇ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਚ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਹੀਨੇ**ਤਿ ਮੋਹਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਹੀਨਾਨਂ ਜਾਤਿਕੁਲਭੋਗਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਹੀਲਿਤੇ ਓਞ੍ਞਾਤੇ। **ਪਣੀਤੇ**ਤਿ ਅਮੋਹਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤੇ। **ਸੁਵਣ੍ਣੇ**ਤਿ ਅਦੋਸਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਟ੍ਠਕਨ੍ਤਮਨਾਪਵਣ੍ਣਯੁਤ੍ਤੇ। **ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ**ਤਿ ਦੋਸਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨਿਟ੍ਠਾਕਨ੍ਤਾਮਨਾਪਵਣ੍ਣਯੁਤ੍ਤੇ, ਵਿਰੂਪਵਿਰੂਪੇਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਗਤੇ**ਤਿ ਸੁਗਤਿਗਤੇ, ਅਲੋਭਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਅਡ੍ਢੇ ਮਹਦ੍ਧਨੇ। **ਦੁਗ੍ਗਤੇ**ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿਗਤੇ, ਲੋਭਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਦਲਿਦ੍ਦੇ ਅਪ੍ਪਨ੍ਨਪਾਨੇ।

ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇਤਿ ਯਂ ਯਂ ਕਮ੍ਮਂ ਉਪਚਿਤਂ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਉਪਗਤੇ। **ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਦੁਟ੍ਠੁ ਚਰਿਤਂ ਕਿਲੇਸਪੂਤਿਕਤ੍ਤਾਤਿ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ। ਕਾਯੇਨ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਕਾਯਤੋ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਨ੍ਤਿ **ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ**। ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ**ਤਿ ਸਮਙ੍ਗਿਭੂਤਾ। **ਅਰਿਯਾਨਂ ਉਪਵਾਦਕਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਗਿਹਿਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨਤ੍ਥਕਾਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਨਾ ਵਾ ਗੁਣਪਰਿਧਂਸਨੇਨ ਵਾ ਉਪਵਾਦਕਾ, ਅਕ੍ਕੋਸਕਾ ਗਰਹਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ**ਤਿ ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਾ । **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਨਾਨਾਵਿਧਕਮ੍ਮਾ, ਯੇਪਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਮੂਲਕੇਸੁ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਸਮਾਦਾਪੇਨ੍ਤਿ।

ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾਤਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾ। **ਪਰਂ ਮਰਣਾ**ਤਿ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਗ੍ਗਹਣਾ। ਅਥ ਵਾ **ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸੁਪਚ੍ਛੇਦਾ। **ਪਰਂ ਮਰਣਾ**ਤਿ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ। **ਅਪਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਨਿਰਯਵੇਵਚਨਮੇਵ। ਨਿਰਯੋ ਹਿ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਹੇਤੁਭੂਤਾ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਮਤਾ ਅਯਾ ਅਪੇਤਤ੍ਤਾ, ਸੁਖਾਨਂ ਵਾ ਆਯਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ **ਅਪਾਯੋ**। ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਗਤਿ ਪਟਿਸਰਣਨ੍ਤਿ **ਦੁਗ੍ਗਤਿ**, ਦੋਸਬਹੁਲਤਾਯ ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਗਤੀਤਿ **ਦੁਗ੍ਗਤਿ**। ਵਿਵਸਾ ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟ੍ਟਕਾਰਿਨੋਤਿ **ਵਿਨਿਪਾਤੋ,** ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਪਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਿਜ੍ਜਮਾਨਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਤਿ **ਵਿਨਿਪਾਤੋ**। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਾਦਸਞ੍ਞਿਤੋ ਅਯੋਤਿ **ਨਿਰਯੋ**।

ਅਥ ਵਾ **ਅਪਾਯ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿ ਹਿ ਅਪਾਯੋ ਸੁਗਤਿਤੋ ਅਪੇਤਤ੍ਤਾ , ਨ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾਨਂ ਨਾਗਰਾਜਾਦੀਨਂ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਦੁਗ੍ਗਤਿ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯਞ੍ਚ। ਸੋ ਹਿ ਅਪਾਯੋ ਚੇਵ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਚ ਸੁਗਤਿਤੋ ਅਪੇਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਗਤਿਭੂਤਤ੍ਤਾ, ਨ ਤੁ ਵਿਨਿਪਾਤੋ ਅਸੁਰਸਦਿਸਂ ਅਵਿਨਿਪਤਿਤਤ੍ਤਾ। **ਵਿਨਿਪਾਤ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਸੁਰਕਾਯਂ। ਸੋ ਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਅਪਾਯੋ ਚੇਵ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਚ ਸਬ੍ਬਸਮੁਸ੍ਸਯੇਹਿ ਵਿਨਿਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਨਿਪਾਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਨਿਰਯ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਵੀਚਿਆਦਿਕਮਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਂ ਨਿਰਯਮੇਵਾਤਿ। **ਉਪਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਉਪਗਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਤਤ੍ਥ **ਸੁਗਤਿ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਗਤਿਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ, **ਸਗ੍ਗ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਦੇਵਗਤਿਯੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਗਤੀਤਿ **ਸੁਗਤਿ**। ਰੂਪਾਦੀਹਿ ਵਿਸਯੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਗ੍ਗੋਤਿ **ਸਗ੍ਗੋ**। ਸੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਲੁਜ੍ਜਨਪ੍ਪਲੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਲੋਕੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸਂਵਣ੍ਣਨਾਤੋ** ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਤਿਯਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਿ।

ਦੁਤਿਯਆਹੁਨੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮. ਅਟ੍ਠਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤੇਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਨਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾਨੀਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਨਿ, ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਨਿ ਏਵ **ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਾਨਿ** ਯਥਾ ''ਅਨਨ੍ਤਮੇਵ ਅਨਨ੍ਤਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨਿਰੁਤ੍ਤਰਾਨੀ**"ਤਿ। **ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ ਨਾਮ** ਫਲਵਿਸੇਸਾਵਹਤ੍ਤਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ।

ਸਤ੍ਤਵਿਧਅਰਿਯਧਨਲਾਭੋਤਿ ਸਤ੍ਤਵਿਧਸਦ੍ਧਾਦਿਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਨਲਾਭੋ। **ਸਿਕ੍ਖਾਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਪੂਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਨਂ ਪੂਰਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਪੂਰਣਂ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਅਸੇਕ੍ਖਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਸਤ੍ਤ ਸੇਖਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਅਰਹਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਿਕ੍ਖੋਤਿ। ਇਤਿ ਇਮਾਨਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਾਨਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ।

ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯. ਨਵਮੇ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਯੋ ਏਵ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਦਿਹਿਤਸੁਖਾਨਂ ਕਾਰਣਭਾਵਤੋ ਠਾਨਾਨੀਤਿ **ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਰਮ੍ਮਣਾ ਸਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਤਿ। ਏਵਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ ਹਿ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਪੀਤਿਂ ਖਯਤੋ ਵਯਤੋ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਉਪਚਾਰਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮੇਤਂ ਗਿਹੀਨਮ੍ਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਉਪਚਾਰਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਾਵਹਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਸਮ੍ਮਸਨਂ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਿਸੇਸਾਵਹਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਮਹਾਨਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦. ਦਸਮੇ **ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਗੁਣਾਨੁਸ੍ਸਰਣਸਮਯੇ। **ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ। ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਿ, ਰਾਗੇਨ ਵਾ ਸਂਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਰਞ੍ਞਮਿਵ ਚੋਰੇਹਿ ਤੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋਪਿ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਰਾਗਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬਜ੍ਝਜਨਂ ਪਨ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਨ ਰਾਗੇਨ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਉਜੁਕਮੇਵਾ**ਤਿ ਪਗੇਵ ਕਾਯਵਙ੍ਕਾਦੀਨਂ ਅਪਨੀਤਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਜੁਭਾਵਕਰਾਨਂ ਮਾਨਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਤੋ, ਰਾਗਾਦਿਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵੇਨ ਵਾ ਓਣਤਿਉਣ੍ਣਤਿਵਿਰਹਤੋ ਉਜੁਭਾਵਮੇਵ ਗਤਂ। ਅਥ ਵਾ **ਉਜੁਕਮੇਵਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਥਿਨਂ ਮਿਦ੍ਧਂ ਓਤਿਣ੍ਣਤਾਯ ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਵਿਗਮਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮਸਮਥਨਿਮਿਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਜੁਭਾਵਮੇਵ ਗਤਂ। **ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿ ਭਵਜਾਤਿਆਦੀਨਂ ਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ। **ਅਤ੍ਥਵੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਹੇਤੁਫਲਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਤੁਟ੍ਠਿਮਾਹ। **ਧਮ੍ਮਵੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਤੁਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਤੁਟ੍ਠਿਂ। ''ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਅਰਹ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਯਦਿਦਂ ਭਗਵਤੋ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਆਰਕਤ੍ਤਂ, ਸੋ ਹੇਤੁ। ਞਾਪਕੋ ਚੇਤ੍ਥ ਹੇਤੁ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਨ ਕਾਰਕੋ ਸਮ੍ਪਾਪਕੋ। ਤਤੋਨੇਨ ਞਾਯਮਾਨੋ ਅਰਹਤ੍ਤਤ੍ਥੋ ਫਲਂ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਹੇਤੁਸੋ ਫਲਵਿਪਾਕੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਧਮ੍ਮਾਨੁਸ੍ਸਤਿ**ਆਦੀਸੁਪਿ ਹਿ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਤਾਦਯੋ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਆਦਯੋ ਚ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਯੇਵ। **ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਹੇਤੁਫਲਸਙ੍ਖਾਤਗੁਣੂਪਸਂਹਿਤਂ।

ਮਹਾਨਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸਾਰਣੀਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਸਾਰਣੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧. ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਸਰਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਾ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਾਰਹਾ। ਮਿਜ੍ਜਤਿ ਸਿਨਿਯ੍ਹਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾ, ਮਿਤ੍ਤਭਾਵੋ। ਮੇਤ੍ਤਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮੇਤ੍ਤੰ,** ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ। ਤੰ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਮੇਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮ"**ਨ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਪਿ। **ਇਮਾਨੀ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ। **ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਸੇਨ ਆਗਤਾਨਿ** ਤੇਸੰ ਸੇਟ੍ਠਪਰਿਸਭਾਵਤੋ। ਯਥਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਗਿਹੀਸੁਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ ਚਤੁਪਰਿਸਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾਤਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਨਵਜ੍ਜਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋਗਧਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਮੇਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ…ਪੇ॰… ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮਾ"**ਤਿ। ਭਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਾ ਚੇਤਿਯਬੋਧੀਨੰ ਵਨ੍ਦਨਾ ਮੇਤ੍ਤਾਸਿਦ੍ਧਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਗਮਨੰ ''ਮੇਤ੍ਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚੇਤਿਯਬੋਧਿਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਾਪਚਾਯਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮੇਤ੍ਤਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੰ ਕਾਯਿਕੰ ਕਿਰਿਯੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਤੇਪਿਟਕਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਕਥਿਯਮਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਪਿਟਕਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨਅਤ੍ਥਕਥਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਮੇਵ **ਮੇਤ੍ਤੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ** ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਤੋ। **ਤੀਣਿ ਸੁਚਰਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਸੁਚਰਿਤਾਨਿ। **ਚਿਨ੍ਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਚਿਨ੍ਤਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ, ਪਗੇਵ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਭਾਵਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਆਵੀਤਿ ਪਕਾਸੰ। ਪਕਾਸਭਾਵੋ ਚੇਤ੍ਥ ਯੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਸਮ੍ਮੁਖਾ"**ਤਿ। **ਰਹੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਕਾਸੰ। ਅਪ੍ਪਕਾਸਤਾ ਚ ਯੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ"**ਤਿ। **ਸਹਾਯਭਾਵਗਮਨੰ** ਤੇਸੰ ਪੁਰਤੋ। ਤੇਸੁ ਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁਯੇਵ ਹਿ ਸਹਾਯਭਾਵਗਮਨੰ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਉਭਯੇਹੀ**ਤਿ ਨਵਕੇਹਿ ਥੇਰੇਹਿ ਚ। **ਪਗ੍ਗਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲੰ ''ਦੇਵੋ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਗੁਣੇਹਿ ਥਿਰਭਾਵਜੋਤਨੰ ''ਦੇਵਤ੍ਥੇਰੋ''ਤਿ ਵਚਨੰ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਵਚਨੰ। ਮਮਤ੍ਤਬੋਧਨੰ ਵਚਨੰ **ਮਮਾਯਨਵਚਨੰ**। ਏਕਨ੍ਤਪਰਮ੍ਮੁਖਸ੍ਸ ਮਨੋਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਨਾਮ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਲੋਕੇ ਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਪਾਕਟੰ ਪਞ੍ਞਾਤੰ। ਹਤ੍ਥਵਿਕਾਰਾਦੀਨਿ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਏਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਨਯਨਾਨਿ ਉਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਾਮੰ ਮੇਤ੍ਤਾਸਿਨੇਹਸਿਨਿਦ੍ਧਾਨੰ ਨਯਨਾਨੰ ਉਮ੍ਮੀਲਨਾ ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਮੁਖੇਨ ਓਲੋਕਨਞ੍ਚ ਮੇਤ੍ਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮਮੇਵ, ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਨਯਨਾਨੰ ਮੇਤ੍ਤਾਸਿਨੇਹਸਿਨਿਦ੍ਧਤਾ ਮੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਸਨ੍ਨਤਾ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਮੇਤ੍ਤੰ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮਾ"**ਤਿ।

ਲਾਭ-ਸਦ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੋ ''ਲਾਭਾ ਵਤ, ਭੋ, ਲਦ੍ਧੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਸੋ ਚੇਤ੍ਥ ''ਧਮ੍ਮਲਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਤੀਤਕਾਲਿਕੋਤਿ ਆਹ **"ਚੀਵਰਾਦਯੋ ਲਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯਾ"**ਤਿ। ਧਮ੍ਮਤੋ ਆਗਤਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਿਕਾ,** ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਗਮਨਾ ਪਚ੍ਚਯਾ। ਤੇਨਾਹ ''ਧਮ੍ਮਲਦ੍ਧਾ''ਤਿ। ਇਮਮੇਵ ਹਿ ਅਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਕੁਹਨਾਦੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਗਯ੍ਹਮਾਨਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮਲਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਸੇਧਨਤ੍ਥੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ''ਧਮ੍ਮਲਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦੇਯਜੰ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ **ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਭੋਗੀ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਦ੍ਵੇ ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ ਨਾਮਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਭਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਵਿਭਜਨੰ ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤੰ ਨਾਮ, ਪਗੇਵ ਪਯੋਗਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਭਜਨਪੁਬ੍ਬਕੰ ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਵਿਭਜਨਨ੍ਤਿ ਮੂਲਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਏਵੰ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਭਜਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤੇਨ ਪਟਿਵਿਭਾਗੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁੰਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤੰ ਲਾਭੰ ਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ ਕਮ੍ਮਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵਾ। **ਤੰ ਨੇਵ ਗਿਹੀਨੰ ਦੇਤਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਜੀਵਸੋਧਨਤ੍ਥੰ। **ਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ** ''ਮਯ੍ਹੰ ਅਸਾਧਾਰਣਭੋਗਿਤਾ ਮਾ ਹੋਤੂ''ਤਿ। **ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਚ…ਪੇ॰… ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਾਧਾਰਣਬੁਦ੍ਧਿੰ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਏਵੰ ਹਿਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਭੋਗਿਤਾ ਸੁਕਰਾ, ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਚਸ੍ਸ ਪੂਰੋ ਹੋਤਿ।

ਅਥ ਵਾ **ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਚ…ਪੇ॰… ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਲਾਭਸ੍ਸ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਸਾਧਾਰਣਤੋ ਠਪਨੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। **ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਚ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਾਧਾਰਣੰ ਹੋਤੂ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਾਲੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ…ਪੇ॰… ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਾਲੋ। ਤਦੁਭਯੰ ਪਨ ਤਾਦਿਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਵਿਨਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧੋ ਪੁਰਿਮਕਾਲੋ। ਤਯਿਦੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਵਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਾਧਾਰਣੰ ਹੋਤੂਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਾਧਾਰਣੰ ਹੋਤੂਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਹੋਤਿ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਾਧਾਰਣੰ ਹੋਤੂਤਿ ਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਮਯਾ''ਤਿ। ਏਵੰ ਤਿਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੰ ਲਾਭੰ ਓਸਾਰਣਲਕ੍ਖਣੰ ਅਵਿਕੋਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਸਾਧਾਰਣਭੋਗੀ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਭੋਗੀ ਚ ਹੋਤਿ।

ਇਮੰ ਪਨ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਸਰਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੰ। **ਨ ਹਿ…ਪੇ॰… ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ,** ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਧਾਰਣਭੋਗਿਤਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਰਮ੍ਭੋਪਿ ਤਾਵ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਕੁਤੋ ਪੂਰਣਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਲਾਭਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਿਕਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵਤ੍ਤੰ ਅਖਣ੍ਡੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਭੋਗਿਤੰ ਸਾਧਾਰਣਭੋਗਿਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਤਿ ਪਨ ਤਦੁਭਯੇ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਪੂਰਿਤੋ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪੂਰੇਤੀ**"ਤਿ। **ਓਦਿਸ੍ਸਕੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਿਤੁਨੋ, ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਨੰ ਵਾ ਥੇਰਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਸ੍ਸੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। **ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਪਨਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤਿ** ਪਟਿਜਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਓਦਿਸ੍ਸਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਲਿਬੋਧਜਗ੍ਗਨੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। **ਮੁਤ੍ਤਪਲਿਬੋਧਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤਿ** ਅਮੁਤ੍ਤਪਲਿਬੋਧਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਓਦਿਸ੍ਸਕਦਾਨੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ਨੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤੇਨ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਇਮਿਨਾ ਓਦਿਸ੍ਸਕਦਾਨੰ ਪਨਸ੍ਸ ਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਾਰਿਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਗਿਲਾਨਾਦੀਨਞ੍ਹਿ ਓਦਿਸ੍ਸਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨੰ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਾਗਪਕ੍ਖਿਕੰ ''ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਪ੍ਪਧਾਨੋ ਹਿ ਪਟਿਭਾਗੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਵਸੇਸ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਅਦਾਤੁਮ੍ਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦਾਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਕਰੁਣਾਯਨਵਸੇਨ, ਨ ਵਤ੍ਤਪਰਿਪੂਰਣਵਸੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸਪਿ ਅਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸ ਸਤਿ ਸਮ੍ਭਵੇ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਦਾਨਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਨਿਵਾਰਿਤੰ।

ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾਯਾਤਿ ਸਾਰਣੀਯਪੂਰਣਵਿਧਿਮ੍ਹਿ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾਯ, ਸੁਕੁਸਲਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਕੋਸਲ੍ਲੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾਯ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਦ੍ਵਾਦਸਹਿ ਵਸ੍ਸੇਹਿ ਪੂਰੇਹਿ, ਨ ਤਤੋ ਓਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਦੁਪ੍ਪੂਰਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਮਹਪ੍ਫਲੋ ਮਹਾਨਿਸੰਸੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੇਹਿਪਿ ਤਾਵਗਰੁਤਰੇਹਿ ਫਲਾਨਿਸੰਸੇਹਿ ਅਨੁਗਤੋਤਿ ਤੰਸਮਙ੍ਗੀ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਸੇਸਲਾਭੀ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਯ ਲੋਕੇ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਦੁਪ੍ਪਜਹਦਾਨਮਯਸ੍ਸ ਸੀਲਮਯਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮੰ ਸੁਦੂਰੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਚੇਤਸਾ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟੋ ਪਞ੍ਞਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਸ੍ਸਿਮਮਤ੍ਥੰ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਚ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ "**ਸਚੇ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੇ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੇ ਚ ਆਨਿਸੰਸੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਏਵੰ ਪੂਰਿਤਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨੇਵ ਇਸ੍ਸਾ ਨ ਮਚ੍ਛਰਿਯੰ ਹੋਤਿ** ਚਿਰਕਾਲਭਾਵਨਾਯ ਵਿਧੁਤਭਾਵਤੋ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ** ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸੀਲਤਾਯ ਵਿਸ੍ਸੁਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ ''ਦਦੰ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਭਜਨ੍ਤਿ ਨੰ ਬਹੂ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੪)। **ਸੁਲਭਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ** ਦਾਨਵਸੇਨ ਉਲ਼ਾਰਜ੍ਝਾਸਯਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯਲਾਭਸ੍ਸ ਇਧਾਨਿਸੰਸਸਭਾਵਤੋ ਦਾਨਸ੍ਸ। **ਪਤ੍ਤਗਤਮਸ੍ਸ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੰ ਨ ਖੀਯਤਿ** ਪਤ੍ਤਗਤਸ੍ਸੇਵ ਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਿਕਸ੍ਸ ਮਹਾਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪੂਰਿਤਤ੍ਤਾ। **ਅਗ੍ਗਭਣ੍ਡੰ ਲਭਤਿ** ਦੇਵਸਿਕੰ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਾਨੰ ਅਗ੍ਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਾਨਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਭਯੇ ਵਾ…ਪੇ॰… ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ** ਦੇਯ੍ਯਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਵਿਕਪ੍ਪੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚਿਰਕਾਲੰ ਦਾਨਸ੍ਸ ਪੂਰਿਤਤਾਯ ਪਸਾਰਿਤਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

ਤਤ੍ਰਾਤਿ ਤੇਸੁ ਆਨਿਸੰਸੇਸੁ ਵਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬੇਸੁ। **ਇਮਾਨਿ** ਫਲਾਨਿ **ਵਤ੍ਥੂਨਿ** ਕਾਰਣਾਨਿ। **ਮਹਾਗਿਰਿਗਾਮੋ** ਨਾਮ ਨਾਗਦੀਪਪਸ੍ਸੇ ਏਕੋ ਗਾਮੋਵ। **ਅਲਭਨ੍ਤਾਪੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਪੁਞ੍ਞਤਾਯ ਅਲਾਭਿਨੋ ਸਮਾਨਾਪਿ। **ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਮਗ੍ਗਸਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਭਾਗੰ ਤਬ੍ਭਾਗਿਯੰ

ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਮਗ੍ਗੰ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਥੇਰਾਨੰ ਸੰਸਯਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਞ੍ਚ "**ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੂਰਿਤੋ**"ਤਿ ਆਹ। ਤਥਾ ਹਿ ਦੁਤਿਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਥੇਰੇਨ ਅਤ੍ਤਾ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਦਹਰਕਾਲੇ ਏਵਂ ਕਿਰ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਿਯਤਾਯ ਸੁਲਭਪਚ੍ਚਯਤਾਯਪਿ ਇਦੰ ਵਤ੍ਥੁਮੇਵ। ਪਤ੍ਤਗਤਾਖੀਯਨਸ੍ਸ ਪਨ ਵਿਸੇਸੰ ਵਿਭਾਵਨਤੋ "**ਇਦੰ ਤਾਵ...ਪੇ॰... ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੂ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਗਿਰਿਭਣ੍ਡਮਹਾਪੂਜਾਯਾਤਿ ਚੇਤਿਯਗਿਰਿਮ੍ਹਿ ਸਕਲਲਙ੍ਕਾਦੀਪੇ ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੇ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਚ ਨਾਵਾਸਙ੍ਘਾਟਾਦਿਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੀਪਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਕਰਿਯਮਾਨਾਯ ਮਹਾਪੂਜਾਯ। ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵਞ੍ਝਭਾਵਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥੰ "**ਏਤੇ ਮਯ੍ਹੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**"ਤਿ ਆਹ। **ਪਰਿਯਾਯੇਨਪਿ** ਲੇਸੇਨਪਿ। **ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਕੋ''ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਪਵੇਦਨੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਪਲਾਯਿਂਸੁ ਚੋਰਭਯੇਨ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਜ੍ਜੀਵਿਕਾਯਾ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਹੰ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਿਕਾ, ਮਮ ਪਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਨਪਿ ਸਬ੍ਬਾਪਿਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਯਾਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤੇਸੰ ਗਤਭਾਵਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਥਾ**"ਤਿ। **ਵਟ੍ਟਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਸ੍ਸਤਿ। **ਥੇਰੀ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਿਕਾ ਅਹੋਸਿ,** ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਨ ਸੀਲਤੇਜੇਨੇਵ ਦੇਵਤਾ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੰ ਆਪਜ੍ਜਿ।

ਨਤ੍ਥਿ ਏਤੇਸੰ ਖਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਅਖਣ੍ਡਾਨਿ। ਤੰ ਪਨ ਨੇਸੰ ਖਣ੍ਡੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਯਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾਨੰ ਉਦ੍ਦੇਸਕ੍ਕਮੇਨ ਆਦਿਅਨ੍ਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਤ੍ਤਸੁ**"ਤਿਆਦਿ। ਨ ਹਿ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਅਨੁਕ੍ਕਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾਨੰ ਸਮਾਦਾਨਕ੍ਕਮੇਨਪਿ ਆਦਿਅਨ੍ਤਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਛਿਨ੍ਨਸਾਟਕੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਰਨ੍ਤੇ ਦਸਨ੍ਤੇ ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੰ ਵਿਯ। ਵਿਸਦਿਸੁਦਾਹਰਣਞ੍ਚੇਤੰ ''ਅਖਣ੍ਡਾਨੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਧਿਕਤਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਸੇਸਾਨਮ੍ਪਿ ਉਦਾਹਰਣਾਨਿ। ਖਣ੍ਡਿਕਤਾ ਭਿਨ੍ਨਤਾ ਖਣ੍ਡੰ, ਤੰ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਖਣ੍ਡੰ,** ਸੀਲੰ। **ਛਿਦ੍ਦਨ੍ਤਿ**ਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਵੇਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਨੰ** ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਵਸੇਨ। ਵਿਸਭਾਗਵਣ੍ਣੇਨ ਗਾਵੀ ਵਿਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਵਿਸਭਾਗਵਣ੍ਣੇਨ ਉਪਡ੍ਢੰ ਤਤਿਯਭਾਗਗਤੰ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਵਣ੍ਣੰ **ਸਬਲੰ,** ਵਿਸਭਾਗਵਣ੍ਣੇਹੇਵ ਬਿਨ੍ਦੂਹਿ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾਹਿ ਵਿਮਿਸ੍ਸੰ **ਕਮ੍ਮਾਸੰ**। ਅਯੰ ਇਮੇਸੰ ਵਿਸੇਸੋ। ਸਬਲਰਹਿਤਾਨਿ **ਅਸਬਲਾਨਿ,** ਤਥਾ **ਅਕਮ੍ਮਾਸਾਨਿ**। ਸੀਲਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਬਜਤੋ ਮੋਚਨੰ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਭਾਵਾਪਾਦਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਬਜਤੋ ਮੋਚਨਵਚਨੇਨ ਤੇਸੰ ਸੀਲਾਨੰ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਤਮਾਹ। **ਭੁਜਿਸ੍ਸਭਾਵਕਰਣਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭੁਜਿਸ੍ਸਕਰਾਨਿ **ਭੁਜਿਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨਾਯੰ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਤੰਸਮਙ੍ਗਿਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੇਰੀ ਸਯੰਵਸੀ ਭੁਜਿਸ੍ਸੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ **ਭੁਜਿਸ੍ਸਾਨਿ**। ਅਵਿਞ੍ਞੂਨੰ ਅਪ੍ਪਮਾਣਤਾਯ "**ਵਿਞ੍ਞੂਪ੍ਪਸਤ੍ਥਾਨੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵੇਨ ਵਾ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਪਸਤ੍ਥਾਨੀਤਿ **ਵਿਞ੍ਞੂਪ੍ਪਸਤ੍ਥਾਨਿ**।

ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਅਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾਤਿ ''ਇਮਿਨਾਹੰ ਸੀਲੇਨ ਦੇਵੋ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਦੇਵਞ੍ਞਤਰੋ ਵਾ''ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਪਰਾਮਾਸੇਨ, ''ਇਮਿਨਾਹੰ ਸੀਲੇਨ ਦੇਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਚ੍ਚੋ ਧੁਵੋ ਸਸ੍ਸਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸੇਨ ਚ ਅਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। **ਪਰਾਮਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਯੰ ਤੇ ਸੀਲੇਸੁ ਦੋਸੋ''ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਵਿਪਤ੍ਤੀਸੁ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਰਾਮਟ੍ਠੰ, ਅਨੁਦ੍ਧੰਸੇਤੁੰ ਚੋਦੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੀਲੰ ਨਾਮ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਦਿਪਾਰਮ੍ਪਰਿਯੇਨ ਯਾਵਦੇਵ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਮਾਧਿਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕਾਨੀ**"ਤਿ। ਸਮਾਧਿਸੰਵਤ੍ਤਨਪ੍ਪਯੋਜਨਾਨਿ **ਸਮਾਧਿਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕਾਨਿ**।

ਸਮਾਨਭਾਵੋ ਸਾਮਞ੍ਞੰ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਭਾਵੇਨ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਨਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵਿਯ ਭੇਦਾਭਾਵਤੋ ਸੀਲੇਨ ਸਾਮਞ੍ਞੰ ਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞੰ, ਤੰ ਗਤੋ ਉਪਗਤੋਤਿ **ਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞਗਤੋ**। ਤੇਨਾਹ "**ਸਮਾਨਭਾਵੂਪਗਤਸੀਲੋ**"ਤਿ, ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਾਨਭਾਵਂ ਉਪਗਤਸੀਲੋ ਸਭਾਗਵੁਤ੍ਤਿਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਾਮੰ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮ੍ਪਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇ ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਨ ਸਿਯਾ, ਤੰ ਪਨ ਨ ਏਕਨ੍ਤਿਕੰ, ਇਦੰ ਏਕਨ੍ਤਿਕੰ ਨਿਯਤਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ "**ਨਤ੍ਥਿ ਮਗ੍ਗਸੀਲੇ ਨਾਨਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਸੀਲੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤੰ ''ਯਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸੀਲਾਨੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਯਾਯਨ੍ਤਿ ਯਾ ਅਯਂ ਮਯ੍ਹਞ੍ਚੇਵ ਤੁਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤਾ। **ਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। **ਨਿਦ੍ਦੋਸਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧੁਤਦੋਸਾ, ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਰਾਗਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਯ੍ਯਾਤੀ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਤਿ ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸਯਂ ਨਿਯ੍ਯਨ੍ਤੀਯੇਵ ਹਿ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਪੁਗ੍ਗਲਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਪੇਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਾ ਸਤ੍ਥੁ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿ, ਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਤਕ੍ਕਰੋ,** ਤਸ੍ਸ, ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਸਦਿਸਦਿਟ੍ਠਿਭਾਵਂ ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧੇਨ ਅਭਿਨ੍ਨਦਿਟ੍ਠਿਭਾਵਂ।

ਪਠਮਸਾਰਣੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਾਰਣੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ। ਪਿਯਂ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਿਯਕਰਣਾ**। ਗਰੁਂ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਗਰੁਕਰਣਾ। ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੁਵਿਸੇਸਭਾਵਤੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹਣਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਵਿਵਦਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੁਭਾਵਤੋ ਏਵ ਨ ਵਿਵਦਨਤ੍ਥਾਯ। ਸਤਿ ਚ ਅਵਿਵਦਨਹੇਤੁਭੂਤਸਙ੍ਗਹਕਤ੍ਤੇ ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਸਮਗ੍ਗਭਾਵੋ ਭੇਦਾਭਾਵੋ ਸਿਦ੍ਧੋਯੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਦੁਤਿਯਸਾਰਣੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩. ਤਤਿਯੇ **ਵਡ੍ਢਿਤਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਵਸੇਨ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਿਤਾ। **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਤਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਯ ਬਹੁਲੀਕਰਣੇਨ ਅਪਰਾਪਰਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ। **ਯੁਤ੍ਤਯਾਨਸਦਿਸਾ ਕਤਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਯੁਤ੍ਤਮਾਜਞ੍ਞਯਾਨਂ ਛੇਕੇਨ ਸਾਰਥਿਨਾ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਂ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਂ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਵਤ੍ਤਿਰਹਂ ਗਹਿਤਾ। **ਵਤ੍ਥੁਕਤਾ**ਤਿ ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਯ ਕਤਾ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਸੋਧਨੇਨ ਇਦ੍ਧਿਵਿਸੇਸਤਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਸੁਵਿਸੋਧਿਤਪਰਿਸ੍ਸਯਵਤ੍ਥੁ ਵਿਯ ਕਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਦੂਰੀਭਾਵਤੋ ਸੁਭਾਵਿਤਭਾਵੇਨ ਤਂਤਂਅਧਿਟ੍ਠਾਨਯੋਗ੍ਯਤਾਯ ਠਪਿਤਾ। **ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਚਿਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਭਾਵਨੂਪਚਯਂ ਗਮਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਉਪਚਿਤਾ**"ਤਿ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਰਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਭਾਵਨਾਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਾ। **ਅਭੂਤਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੀ**ਤਿ ''ਮੇਤ੍ਤਾ ਹਿ ਖੋ ਮੇ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਭਾਵਿਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਗੁਣਾਭਿਬ੍ਯਾਹਾਰਂ ਬ੍ਯਾਹਰਤਿ। ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ "**ਨਿਸ੍ਸਟਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੁਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਮਮ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਞਤ੍ਵਾ।

ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾਤਿ ਭਯਤੁਪਟ੍ਠਾਨੇ ਞਾਣਂ, ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨੇ ਞਾਣਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁਕਮ੍ਯਤਾਞਾਣਂ, ਭਙ੍ਗਞਾਣਨ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਞਾਣਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਯੇਸਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਰਾਗਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਰਾਗੋ ਏਵ ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ **ਰਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦੋਸਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਰੂਪਵੇਦਨਾਦਿਸਙ੍ਖਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਂ **ਰੂਪਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿ**। ਤੇਸਂਯੇਵ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ **ਨਿਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿ**। ਤਯਿਦਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਾ ਹਿ...ਪੇ॰... ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ ਅਨੁਗਚ੍ਛਤਿ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੀ**। ਤੇਨਾਹ "**ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਸਰਣਸਭਾਵ**"ਨ੍ਤਿ।

ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋਤਿ ''ਅਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਵਿਸਯੋ ਮਾਨੋ। **ਅਯਂ ਨਾਮ ਅਹਮਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਰੂਪਲਕ੍ਖਣੇ ਵੇਦਨਾਦੀਸੁ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਲਕ੍ਖਣੇ ਅਯਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਾ ਅਹਂ ਅਸ੍ਮੀਤਿ। ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਸਮੁਗ੍ਘਾਤੋ,** ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ। **ਪੁਨ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਾਪਾਦਨਂ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਤ੍ਤਮੇਵ ਵਿਭਾਵੇਤਿ।

ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪-੫. ਭਦ੍ਦਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪-੧੫. ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਆਰਮਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਆਰਾਮੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਕਮ੍ਮਾਰਾਮੋ**। ਕਮ੍ਮੇ ਰਤੋ ਨ ਗਨ੍ਥਧੁਰੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧੁਰੇ ਵਾਤਿ **ਕਮ੍ਮਰਤੋ। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਪ੍ਪਰਭਾਵੇਨ ਅਨੁ ਅਨੁ ਯੁਤ੍ਤੋ ਪਸੁਤੋ। **ਆਲਾਪਸਲ੍ਲਾਪੋ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਵਣ੍ਣਪੁਰਿਸਵਣ੍ਣਾਦਿਵਸੇਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲਪਨਂ। ਪਞ੍ਚਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਭਦ੍ਦਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਨਕੁਲਪਿਤੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬. ਛਟ੍ਠੇ ਵਿਸਭਾਗਵੇਦਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਕਚੇਨੇਵ ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਆਬਾਧਯਤੀਤਿ ਆਬਾਧੋ, ਸੋ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਆਬਾਧਿਕੋ**। ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਦੁਕ੍ਖੇਨ **ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ। ਅਧਿਮਤ੍ਤਗਿਲਾਨੋ**ਤਿ ਧਾਤੁਸਙ੍ਖਯੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਸਰੀਰੋ।

ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਕਨ੍ਤਾਰਸਦਿਸਾ ਸੋਲ਼ਸਵਤ੍ਥੁਕਾ ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਾ ਚ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਤਿਣ੍ਣਾ ਇਮਾਯਾਤਿ **ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ**। ਵਿਗਤਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਪਵਤ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਏਵਂ ਨੁ ਖੋ ਨ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾ ਕਥਂਕਥਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਿਗਤਕਥਂਕਥਾ**। ਸਾਰਜ੍ਜਕਰਾਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਰਾਗਵਿਕ੍ਖੇਪੇਸੁ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਸੁ ਚ ਤਿਟ੍ਠਕਤ੍ਤਾ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਂ, ਵਿਸਾਰਦਭਾਵਂ ਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਂ ਪਤ੍ਤਾਤਿ **ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**। ਅਤ੍ਤਨਾ ਏਵ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਨ ਪਰਂ ਪਚ੍ਚੇਤਿ, ਨਸ੍ਸ ਪਰੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ**।

ਗਿਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋਤਿ ਗਿਲਾਨਭਾਵਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਠਿਤੋ। ਭਾਵਪ੍ਪਧਾਨੋ ਹਿ ਅਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਗਿਲਾਨੇ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਨਕੁਲਪਿਤੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸੋਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਉਪਾਸਕਾਦਿਸਤ੍ਤੇਹਿ ਚੇਵ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾਦਿਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਚ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਪਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਨਿਲੀਯਨਂ ਵਿਵੇਚਨਂ। ਕਾਯਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਤਤੋ ਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਏਕੀਭਾਵੋ ਪਵਿਵੇਕੋਤਿ ਆਹ **"ਏਕੀਭਾਵਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਏਕੀਭਾਵਤੋ**ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾ ਕਾਯਵਿਵੇਕਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਮਾਹ। **ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਤੋ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਤੋ। **ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਦੁਵਿਧਵਿਵੇਕਤੋ ਭਵਙ੍ਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿ ਸਮਾਗਮੇਨ ਉਪੇਤੋ।

ਸੋਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਮਚ੍ਛਘਾਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਂ ਕੇਵਟ੍ਟਂ। **ਓਰਬ੍ਭਿਕਾ**ਦੀਸੁ **ਉਰਬ੍ਭਾ** ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਲ਼ਕਾ, ਉਰਬ੍ਭੇ ਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਓਰਬ੍ਭਿਕੋ। ਸੂਕਰਿਕਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਠਮਮਰਣਸ੍ਸਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯. ਨਵਮੇ **ਏਵੰਨਾਮਕੇ ਗਾਮੇ**ਤਿ ਨਾਤਿਕਾਨਾਮਕਂ ਗਾਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਚੂਲ਼ਪਿਤਿਮਹਾਪਿਤਿਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਦ੍ਵੇ ਗਾਮਾ, ਤੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ। ਞਾਤੀਨਞ੍ਹਿ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਭੂਤੋ ਗਾਮੋ ਞਾਤਿਕੋ, ਞਾਤਿਕੋਯੇਵ **ਨਾਤਿਕੋ** ਞ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਨ-ਕਾਰਾਦੇਸੋ ''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਨ ਨਾਯਰੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੭੪; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੦; ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨.੩੪) ਵਿਯ। ਸੋ ਕਿਰ ਗਾਮੋ ਯੇਸਂ ਤਦਾ ਤੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬਪੁਰਿਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਤੀਨਂ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵੇਨ ਨਿਵਸਿਤੋ, ਤੇਨ ਞਾਤਿਕੋਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਅਥ ਪਚ੍ਛਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਦਾਯਾਦੇਹਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੋ। ਗਿਞ੍ਜਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਇਟ੍ਠਕਾ, ਗਿਞ੍ਜਕਾਹਿਯੇਵ ਕਤੋ ਆਵਸਥੋਤਿ **ਗਿਞ੍ਜਕਾਵਸਥੋ**। ਸੋ ਹਿ ਆਵਾਸੋ ਯਥਾ ਸੁਧਾਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨ ਪਯੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ ਇਟ੍ਠਕਾਹਿ ਏਵ ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਪਦੇਸੇ ਮਤ੍ਤਿਕਾ ਸਕ੍ਖਰਮਰੁਮ੍ਪਵਾਲੁਕਾਦੀਹਿ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਾ ਕਥਿਨਾ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਾ, ਤਾਯ ਕਤਾਨਿ ਕੁਲਾਲਭਾਜਨਾਨਿਪਿ ਸਿਲਾਮਯਾਨਿ ਵਿਯ ਦਲ਼੍ਹਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਉਪਾਸਕਾ ਤਾਯ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਦੀਘਪੁਥੂ ਇਟ੍ਠਕਾ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਕਵਾਟਤੁਲਾਯੋ ਸਬ੍ਬਂ ਦਬ੍ਬਸਮ੍ਭਾਰੇਨ ਵਿਨਾ ਤਾਹਿ ਇਟ੍ਠਕਾਹਿਯੇਵ ਪਾਸਾਦਂ ਕਾਰੇਸੁਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਇਟ੍ਠਕਾਮਯੇ ਪਾਸਾਦੇ**"ਤਿ।

ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਨ੍ਤਿ ਏਕਰਤ੍ਤਿਦਿਵਂ। **ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਵੇਧਾਵਹਂ ਸਤ੍ਥੁ ਓਵਾਦਂ। **ਬਹੁ ਵਤ ਮੇ ਕਤਂ ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਬਹੁ ਵਤ ਮਯਾ ਅਤ੍ਤਹਿਤਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯ।

ਤਦਨ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਤਕਂ ਵੇਲਂ। **ਏਕਪਿਣ੍ਡਪਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਂ ਦਿਵਸਂ ਯਾਪਨਪ੍ਪਹੋਨਕਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ। **ਯਾਵ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਟ੍ਠਵਾਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਵਾਤੋ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਤੀ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਪਵੇਸਨਿਕ੍ਖਮੋ ਵਿਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨਾਸਿਕਾਵਾਤਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਪਠਮਮਰਣਸ੍ਸਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦੁਤਿਯਮਰਣਸ੍ਸਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦. ਦਸਮੇ **ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇ। **ਪਤਿਗਤਾਯਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਾਗਤਾਯ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਯਾ**"ਤਿ। **ਸੋ ਮਮਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਕਾਲਕਿਰਿਯਾਵ, ਮਮ ਅਤਿਦੁਲ੍ਲਭਂ ਖਣਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਚੇਵ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਚ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਾਨਞ੍ਚ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਅਸ੍ਸ, ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਿਵਿਧੋ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਵਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਸਤ੍ਥਕੇਨ ਵਿਯ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਂ ਕਨ੍ਤਨਕਾਰਕਾ ਕਾਯੇ ਸਨ੍ਧਿਬਨ੍ਧਨਚ੍ਛੇਦਕਵਾਤਾ **ਸਤ੍ਥਕਵਾਤਾ। ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਛਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਾਵਹੋ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਕੁਸਲਚ੍ਛਨ੍ਦੋ। **ਪਯੋਗਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਵੀਰਿਯਂ। ਨ ਪਟਿਵਾਤਿ ਨ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਅਪ੍ਪਟਿਵਾਨੀ,** ਅਨ੍ਤਰਾ ਵੋਸਾਨਾਨਾਪਜ੍ਜਨਵੀਰਿਯਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਨਾ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਘਰਣਾ**"ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਮਰਣਸ੍ਸਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਾਰਣੀਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਅਨੁੱਤਰਿਯਵੱਗੋ

੧-੨. ਸਾਮਕਸੁੱਤਾਦਿਵੱਣਨਾ

੨੧-੨੨. ਤਤਿਯੱਸ ਪਠਮੇ **ਕੇਵਲਕੱਪੱਪਨ੍ਤਿ** ਏੱਥ **ਕੇਵਲ**-ਸੱਦੋ ਅਨਵਸੇਸੱਥੋ, **ਕੱਪ**-ਸੱਦੋ ਸਮਨ੍ਤਭਾਵੱਥੋ। ਤੱਸਾ ਕੇਵਲਕੱਪੱਪੰ ਪੋੱਖਰਣਿਯਨ੍ਤਿ ਏਵਮੱਥੋ ਦੱਟ੍ਠੱਬੋ। ਅਨਵਸੇਸੰ ਫਰਿਤੁੰ ਸਮੱਥੱਸਾਪਿ ਓਭਾਸੱਸ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਏਕਦੇਸਫਰਣਮੱਪਿ ਸਿਯਾ, ਅਯੰ ਪਨ ਸੱਬਸੋਵ ਫਰਤੀਤਿ ਦੱਸੇਤੁੰ ਸਮਨ੍ਤੱਥੋ ਕੱਪ-ਸੱਦੋ ਗਹਿਤੋ। **ਅੱਤਨੋ ਓਭਾਸੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵੱਥਾਲਙ੍ਕਾਰਸਰੀਰਸਮੁੱਟ੍ਠਿਤੇਨ ਓਭਾਸੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ, ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਵਿਯ ਏਕੋਭਾਸੰ ਏਕਪੱਜੋਤੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅੱਥੋ। **ਸਮਨੁਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਸੱਮਦੇਵ ਕਤਮਨੁਞ੍ਞੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਮਾਨਚਿੱਤੋ**"ਤਿ, ਸਮਾਨੱਜ੍ਝਾਸਯੋਤਿ ਅੱਥੋ। ਦੁੱਖੰ ਵਚੋ ਏਤੱਸਮਿਨ੍ਤਿ ਦੁੱਬਚੋ, ਤੱਸ ਕੱਮੰ ਦੋਵਚੱਸੰ, ਤੱਸ ਪੁੱਗਲੱਸ ਅਨਾਦਰਿਯਵਸੇਨ ਪਵੱਤਾ ਚੇਤਨਾ, ਤੱਸ ਭਾਵੋ ਅੱਤਥਿਤਾ **ਦੋਵਚੱਸਤਾ**। ਅਥ ਵਾ ਦੋਵਚੱਸਮੇਵ **ਦੋਵਚੱਸਤਾ**। ਸਾ ਅੱਥਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰੱਖਨ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਚੇਤਨਾਪਧਾਨੋ ਹਿ ਸਙ੍ਖਾਰੱਖਨ੍ਧੋ। ਚਤੁੱਨੰ ਵਾ ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਅਪਦੱਖਿਣੱਗਾਹਿਤਾਕਾਰੇਨ ਪਵੱਤਾਨੰ ਏਤੰ ਅਧਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਾਪਾ ਅੱਸੱਦ੍ਧਾਦਯੋ ਪੁੱਗਲਾ ਏਤੱਸ ਮਿੱਤਾਤਿ ਪਾਪਮਿੱਤੋ, ਤੱਸ ਭਾਵੋ **ਪਾਪਮਿੱਤਤਾ**। ਸਾਪਿ ਅੱਥਤੋ ਦੋਵਚੱਸਤਾ ਵਿਯ ਦੱਟ੍ਠੱਬਾ। ਯਾਯ ਹਿ ਚੇਤਨਾਯ ਪੁੱਗਲੋ ਪਾਪਮਿੱਤੋ ਪਾਪਸੱਮਪਵਙ੍ਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਚੇਤਨਾ ਪਾਪਮਿੱਤਤਾ। ਚੱਤਾਰੋਪਿ ਵਾ ਅਰੂਪਿਨੋ ਖਨ੍ਧਾ ਤਦਾਕਾਰੱਪਵੱਤਾ ਪਾਪਮਿੱਤਤਾ। ਦੁਤਿਯੰ ਉੱਤਾਨਮੇਵ।

ਸਾਮਕਸੁੱਤਾਦਿਵੱਣਨਾ ਨਿੱਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਭਯਸੁੱਤਵੱਣਨਾ

੨੩. ਤਤਿਯੇ ਸੱਮਭਵਤਿ ਜਾਤਿਮਰਣੰ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸੱਮਭਵੋ**, ਉਪਾਦਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਜਾਤਿਯਾ ਚ ਮਰਣੱਸ ਚ ਸੱਮਭਵੋ ਪੱਚਯਭੂਤੇ**"ਤਿ। **ਅਨੁਪਾਦਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਾਯ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਨੁਪਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਜਾਤਿਮਰਣਾਨਿ ਸੱਮਾ ਖੀਯਨ੍ਤਿ ਏੱਥਾਤਿ **ਜਾਤਿਮਰਣਸਙ੍ਖਯੋ,** ਨਿੱਬਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਜਾਤਿਮਰਣਾਨੰ ਸਙ੍ਖਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਨਿੱਬਾਨੇ**"ਤਿ। **ਸੱਬਦੁੱਖੰ ਉਪੱਚਗੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਲਮੱਪਿ ਵੱਟ੍ਟਦੁੱਖੰ ਅਤਿੱਕਨ੍ਤਾ ਚਰਿਮਚਿੱਤਨਿਰੋਧੇਨ ਵੱਟ੍ਟਦੁੱਖਲੇਸੱਸਾਪਿ ਅਸੱਮਭਵਤੋ।

ਭਯਸੁੱਤਵੱਣਨਾ ਨਿੱਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਹਿਮਵਨ੍ਤਸੁੱਤਵੱਣਨਾ

੨੪. ਚਤੁੱਥੇ **ਸਮਾਪੱਤਿਕੁਸਲੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਮਾਪੱਜਨਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਮਾਪੱਜਿਤੁੰ ਕੁਸਲੋ**"ਤਿ। ਤੱਥ ਅਨ੍ਤੋਗਤਹੇਤੁਅੱਥੋ ਠਿਤਿ-ਸੱਦੋ, ਤੱਸਾ ਠਪਨਕੁਸਲੋਤਿ ਅੱਥੋਤਿ ਆਹ "**ਸਮਾਧਿੰ ਠਪੇਤੁੰ ਸੱਕੋਤੀਤਿ ਅੱਥੋ**"ਤਿ। ਤੱਥ **ਠਪੇਤੁੰ ਸੱਕੋਤੀ**ਤਿ ਸੱਤੱਟ੍ਠਅੱਚ੍ਛਰਾਮੱਤੰ ਖਣੰ ਞਾਨੰ ਠਪੇਤੁੰ ਸੱਕੋਤਿ ਅਧਿੱਟ੍ਠਾਨਵਸਿਭਾਵੱਸ ਨਿੱਪਫਾਦਿਤੱਤਾ। **ਯਥਾਪਰਿੱਚ੍ਛੇਦੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾਪਰਿੱਚ੍ਛਿੱਨਕਾਲੇਨ। **ਵੁੱਟ੍ਠਾਤੁੰ ਸੱਕੋਤਿ** ਵੁੱਟ੍ਠਾਨਵਸਿਭਾਵੱਸ ਨਿੱਪਫਾਦਿਤੱਤਾ। ਕੱਲੰ ਸਞ੍ਜਾਤੰ ਅੱਸਾਤਿ ਕੱਲਿਤੰ, ਤੱਸਿੰ ਕੱਲਿਤੇ ਕੱਲਿਤਭਾਵੇ ਕੁਸਲੋ **ਕੱਲਿਤਕੁਸਲੋ। ਹਾਸੇਤੁੰ** ਤੋਸੇਤੁੰ ਸੱਮਪਹੰਸੇਤੁੰ। **ਕੱਲੰ ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਧਾਨੱਸ ਪਟਿਪੱਖਧੱਮਾਨੰ ਦੂਰੀਕਰਣੇਨ ਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣਾਨੁੱਥ ਸਮੱਪਧਾਨੇਨ ਸਮਾਪੱਜਨੇ ਚਿੱਤੰ ਸਮੱਥੰ ਕਾਤੁੰ। **ਸਮਾਧਿੱਸ ਗੋਚਰਕੁਸਲੋ**ਤਿ ਸਮਾਧਿੱਸਿੰ ਨਿੱਪਫਾਦੇਤੱਬੇ ਤੱਸ ਗੋਚਰੇ ਕੱਮੱਟ੍ਠਾਨਸਞ੍ਞਿਤੇ ਪਵੱਤਿੱਟ੍ਠਾਨੇ ਭਿੱਖਾਚਾਰਗੋਚਰੇ ਸਤਿਸੱਮਪਜਞ੍ਞਯੋਗਤੋ ਕੁਸਲੋ ਛੇਕੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਮਾਧਿੱਸ ਅਸੱਪਾਯੇ ਅਨੁਪਕਾਰਕੇ ਧੱਮੇ ਵੱਜੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਠਮੱਜ੍ਝਾਨਾਦਿਸਮਾਧਿੰ ਅਭਿਨੀਹਰਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮੱਜ੍ਝਾਨਾਦਿਸਮਾਧਿੰ ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯਤਾਯ ਅਭਿਨੀਹਰਿਤੁੰ ਉਪਨੇਤੁੰ।

ਹਿਮਵਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਕਾਰਣਾਨੀ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਯੋ ਏਵ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਦਿਹਿਤਸੁਖਾਨਂ ਹੇਤੁਭਾਵਤੋ ਕਾਰਣਾਨਿ। **ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਟਂ। **ਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ। **ਵੁਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਪੇਤਂ। ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਗੇਧਮ੍ਪਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਤੋ। **ਇਦਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਮਾਹ। **ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ, ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਸਮ੍ਬਾਧੇ**ਤਿ ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਸਂਕਿਲੇਸਾਦੀਨਂ ਸਮ੍ਪੀਲੇ ਸਙ੍ਕਰੇ ਘਰਾਵਾਸੇ। **ਓਕਾਸਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਫਲਸੁਖਾਧਿਗਮਾਯ ਓਕਾਸਭਾਵਤੋ ਓਕਾਸਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਓਕਾਸਾਧਿਗਮੋ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਓਕਾਸੋ। **ਵਿਸੁਜ੍ਝਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਮਲੇਹਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਵਿਸਮਲੋਭਾਦੀਹਿ ਚ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਥਾਯ। ਸਾ ਪਨਾਯਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਸਿਜ੍ਝਮਾਨਾ ਯਸ੍ਮਾ ਸੋਕਾਦੀਨਂ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਸੋਚਨਂ ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਚੇਤਸੋ ਸਨ੍ਤਾਪੋ ਅਨ੍ਤੋਤਾਪੋ ਅਨ੍ਤੋਨਿਜ੍ਝਾਨਂ **ਸੋਕੋ,** ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਮੇਵ ਸੋਚਿਕਤਾ। ''ਕਹਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫੩-੩੫੪; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੩) ਪਰਿਦੇਵਨਵਸੇਨ ਲਪਨਂ **ਪਰਿਦੇਵੋ। ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਪਹਾਨਾਯ। ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਞ੍ਹਿ ਇਧ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ। **ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਂ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਚੇਤਸਿਕਦੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾਯ, ਨਿਰੋਧਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਞਾਯਤਿ ਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਕਮਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਂ ਵਾ ਞਾਯਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਞਾਯੋ,** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ। ਇਧ ਪਨ ਸਹ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਆਹ **"ਸਹਵਿਪਸ੍ਸਨਕਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਨਤ੍ਥਾਯਾ"**ਤਿ। **ਅਪਚ੍ਚਯਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਸਙ੍ਖਤਂ ਅਮਤਧਾਤੁਮੇਵ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਪਠਮਸਮਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਵਡ੍ਢੇਤੀ**ਤਿ ਮਨਸੋ ਵਿਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਡ੍ਢਿਂ ਆਵਹਤਿ। **ਮਨੋਭਾਵਨੀਯੋ**ਤਿ ਵਾ ਮਨਸਾ ਭਾਵਿਤੋ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤੋ। ਯਞ੍ਹਿ ਆਵਜ੍ਜਤੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਨੀਵਰਣਂ ਹੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੋ ਸਮ੍ਭਾਵਨਤ੍ਥੋ ਭਾਵਨੀਯ-ਸਦ੍ਦੋ। **"ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵਿਨੋਦਨਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਦੇਵ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **"ਆਲੋਕਸਞ੍ਞਂ ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੁਆਦੀਨਂ ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਧ ਅਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤਿਭੋਜਨੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਛ ਧਮ੍ਮਾ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤਿਭੋਜਨੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੋ, ਇਰਿਯਾਪਥਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਤਾ, ਆਲੋਕਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਵਾਸੋ, ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ, ਸਪ੍ਪਾਯਕਥਾ''ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੧)। ਅਨ੍ਤਰਾਯਸਦ੍ਦਪਰਿਯਾਯੋ ਇਧ **ਅਨ੍ਤਰਾ**-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ **"ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨਾ"**ਤਿ।

ਪਠਮਸਮਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਦੁਤਿਯਸਮਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮. ਅਟ੍ਠਮੇ ਮਣ੍ਡਲਸਣ੍ਠਾਨਮਾਲ਼ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਕਤਾ ਭੋਜਨਸਾਲਾ **ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ਾ**ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਆਹ "**ਭੋਜਨਸਾਲਾਯਾ**"ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਦੁਤਿਯਸਮਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਉਦਾਯੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯. ਨਵਮੇ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋਤਿ ਆਹ "**ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ**"ਤਿ। **ਸੁਖਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਤਾਯ ਨਿਰਾਮਿਸੇਨ ਸੁਖੇਨ ਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ। **ਆਲੋਕਸਞ੍ਞਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਸੂਰਿਯਚਨ੍ਦਪਜ੍ਜੋਤਮਣਿਉਕ੍ਕਾਵਿਜ੍ਜੁਆਦੀਨਂ ਆਲੋਕੋ ਦਿਵਾ ਰਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਉਪਲਦ੍ਧੋ, ਯਥਾਲਦ੍ਧਵਸੇਨੇਵ ਆਲੋਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤਿ। ਤਥਾ ਚ ਨਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਯਥਾਸ੍ਸ ਸੁਭਾਵਿਤਾਲੋਕਕਸਿਣਸ੍ਸ ਵਿਯ ਕਸਿਣਾਲੋਕੋ ਯਥਿਚ੍ਛਕਂ ਯਾਵਦਿਚ੍ਛਕਞ੍ਚ ਸੋ ਆਲੋਕੋ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਉਪਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਦਿਵਾਸਞ੍ਞਂ ਠਪੇਤਿ, ਦਿਵਾਰਿਵ ਵਿਗਤਥਿਨਮਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਥਾ ਦਿਵਾ ਤਥਾ ਰਤ੍ਤਿ**"ਨ੍ਤਿ। **ਦਿਵਾਤਿ ਸਞ੍ਞਂ ਠਪੇਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਰਿਵ ਸਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। **ਯਥਾਨੇਨ ਦਿਵਾ…ਪੇ॰… ਤਥੇਵ ਤਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਨੇਨ ਦਿਵਾ ਉਪਲਦ੍ਧੋ ਸੂਰਿਯਾਲੋਕੋ, ਏਵਂ ਰਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਦਿਵਾ ਦਿਟ੍ਠਾਕਾਰੇਨੇਵ ਤਂ ਆਲੋਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ। **ਯਥਾ ਚਨੇਨ ਰਤ੍ਤਿਂ…ਪੇ॰… ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਚਨ੍ਦਾਲੋਕੋ ਉਪਲਦ੍ਧੋ, ਏਵਂ ਦਿਵਾਪਿ ਰਤ੍ਤਿਂ ਦਿਟ੍ਠਾਕਾਰੇਨੇਵ ਤਂ ਆਲੋਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤਿ। **ਵਿਵਟੇਨਾ**ਤਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧੇਨ ਅਪਿਹਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਵਟੇਨ। **ਅਨੋਨਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਅਸਞ੍ਛਾਦਿਤੇਨ। **ਸਹੋਭਾਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਣੋਭਾਸਂ। ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਂ ਰੂਪਗਤਸ੍ਸ ਦਿਬ੍ਬਸ੍ਸ ਇਤਰਸ੍ਸ ਚ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ਇਧ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਉਦ੍ਧਂ ਜੀਵਿਤਪਰਿਯਾਦਾਨਾਤਿ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯਤੋ ਉਪਰਿ ਮਰਣਤੋ ਪਰਂ। **ਸਮੁਗ੍ਗਤੇਨਾ**ਤਿ ਉਟ੍ਠਿਤੇਨ। **ਧੁਮਾਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਂ ਉਦ੍ਧਂ ਧੁਮਾਤਤ੍ਤਾ ਸੂਨਤ੍ਤਾ । ਸੇਤਰਤ੍ਤੇਹਿ ਵਿਪਰਿਭਿਨ੍ਨਂ ਵਿਮਿਸ੍ਸਿਤਂ ਨੀਲਂ, ਪੁਰਿਮਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਣਾਮਭੂਤਂ ਵਾ ਨੀਲਂ ਵਿਨੀਲਂ, ਵਿਨੀਲਮੇਵ **ਵਿਨੀਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਕ-ਕਾਰੇਨ ਪਦਵਡ੍ਢਨਮਾਹ ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰਤੋ ਯਥਾ ''ਪੀਤਕਂ ਲੋਹਿਤਕ''ਨ੍ਤਿ। **ਪਟਿਕੂਲਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨੀਯਤ੍ਤਾ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਵਿਨੀਲਂ **ਵਿਨੀਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥੋ ਵਾ ਅਯਂ ਕ-ਕਾਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਯਥਾ ''ਪਾਪਕੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੧੬; ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੧੩)। **ਪਰਿਭਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇਹਿ** ਕਾਕਧਙ੍ਕਾਦੀਹਿ । **ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਮਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਵਨ੍ਤਪੁਬ੍ਬਂ, ਤਹਂ ਤਹਂ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਥਾਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਮਾਨਪੁਬ੍ਬਤਂ।

ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਯੋ ''ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਸਰੀਰਂ ਸੀਵਥਿਕਾਯ ਛਡ੍ਡਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਉਪਸਂਹਰਤਿ** ਸਦਿਸਤਂ। **ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ**ਤਿਆਦਿ ਉਪਸਂਹਰਣਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। **ਆਯੂ**ਤਿ ਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਅਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞਾਣਗਤਿਕਮੇਵ। **ਉਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜੋ। **ਏਵਂਪੂਤਿਕਸਭਾਵੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਤਿਵਿਯ ਪੂਤਿਸਭਾਵੋ ਆਯੁਆਦਿਵਿਗਮੇ ਵਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਦਿਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵਂਭਾਵੀਤਿ ਆਹ "**ਏਵਮੇਵਂ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਾਦਿਭੇਦੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ।

ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾਤਿ ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾ। **ਸੇਸਾਵਸੇਸਮਂਸਲੋਹਿਤਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਕ੍ਖਾਦਿਤਤ੍ਤਾ ਤਹਂ ਤਹਂ ਸੇਸੇਨ ਅਪ੍ਪਾਵਸੇਸੇਨ ਮਂਸਲੋਹਿਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤਂ। **ਅਞ੍ਞੇਨ ਹਤ੍ਥਟ੍ਠਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਹਤ੍ਥਟ੍ਠਿਕਾਨਂ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਤਾ ਜੋਤਿਤਾਤਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਤੇਸਂ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਭੇਦਮ੍ਪੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਤੇਰੋਵਸ੍ਸਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਤਿਰੋਵਸ੍ਸਗਤਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਪਨ ਸਂਵਚ੍ਛਰਂ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨੀ**"ਤਿ। ਪੁਰਾਣਤਾਯ ਘਨਭਾਵਵਿਗਮੇਨ ਵਿਚੁਣ੍ਣਤਾ ਇਧ ਪੂਤਿਭਾਵੋ। ਸੋ ਯਥਾ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਨੇਕਧਾਤੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਧਾਤੁਆਦੀਨਂ, ਕਾਮਧਾਤੁਆਦੀਨਂ ਵਾ। **ਸਤਿਯਾ ਚ**

ਞਾਣਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੪; ੨.੩੭੬; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੯) ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਿਕਾਯ ਸਤਿਯਾ ਚੇਵ ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਞਾਣਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਥਾਯ।

ਉਦਾਯੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦. ਦਸਮੇ **ਨਿਹੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਲਾਮਕਂ, ਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਵਾ। **ਗਾਮਵਾਸਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਾਲਾਨਂ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਇਦਨ੍ਤਿ **ਪੋਥੁਜ੍ਜਨਿਕਂ**। ਤੇਨਾਹ "**ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਸਨ੍ਤਕ**"ਨ੍ਤਿ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਹਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਨਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਨਿਦ੍ਦੋਸਂ। ਨਿਦ੍ਦੋਸਟ੍ਠੋ ਹਿ ਅਰਿਯਟ੍ਠੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਨ ਉਤ੍ਤਮਂ ਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧ**"ਨ੍ਤਿ। ਅਰਿਯੇਹਿ ਵਾ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਅਨਰਿਯਂ। ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਦਿਵਿਵਿਧਵਿਪੁਲਾਨਤ੍ਥਸਹਿਤਂ। ਤਾਦਿਸਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਨ ਅਤ੍ਥਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਨ ਵਟ੍ਟੇ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵਤੋ। ਅਸਤਿ ਪਨ ਵਟ੍ਟੇ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਵਿਰਾਗਾਦੀਨਂ ਅਸਮ੍ਭਵੋਯੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਨ ਵਿਰਾਗਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਅਨੁਤ੍ਤਮਂ **ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਏਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰ**"ਨ੍ਤਿ। **ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਹਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ। ਹਤ੍ਥਿਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪਂ ''ਹਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪੇ ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਲਿਙ੍ਗਬਜਤ੍ਤਯੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਬਜਤ੍ਤਯੇਨ **ਪਾਰਿਚਰਿਯੇ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ**"ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਦੇਵਤਾਵਗ੍ਗੋ

੧-੪. ਸੇਖਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧-੩੪. ਚਤುತ੍ਥਸ੍ਸ ਪਠਮੇ ਸੇਖਾਨਂ ਪਟਿਲਦ੍ਧਗੁਣਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਨਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ "**ਉਪਰੂਪਰਿਗੁਣਪਰਿਹਾਨਾਯਾ**"ਤਿ, ਉਪਰੂਪਰਿਲਦ੍ਧਬ੍ਬਾਨਂ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਪਰਿਹਾਨਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤਿਯਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਸੇਖਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਵਿਜ੍ਜਾਭਾਗਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫. ਪਞ੍ਚਮੇ ਸਮ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਵਿਜ੍ਜਂ ਭਜਨ੍ਤਿ, ਸਹਜਾਤਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਿਅਵਿਗਤਾਦਿਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਤਾਯ ਸਹ ਏਕੀਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਿਜ੍ਜਾਭਾਗਿਯਾ**। ਅਥ ਵਾ ਵਿਜ੍ਜਾਭਾਗੇ ਵਿਜ੍ਜਾਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਿਜ੍ਜਾਸਭਾਗਤਾਯ ਤਦੇਕਦੇਸੇ ਵਿਜ੍ਜਾਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਿਜ੍ਜਾਭਾਗਿਯਾ**। ਤਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ, ਮਨੋਮਯਿਦ੍ਧਿ, ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਿ ਅਟ੍ਠ ਵਿਜ੍ਜਾ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਤਾਹਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਵਿਜ੍ਜਾਭਾਗਿਯਾ। ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਤਾਸੁ ਯਾ ਕਾਚਿ ਏਕਾਵ ਵਿਜ੍ਜਾ ਵਿਜ੍ਜਾ, ਸੇਸਾ ਵਿਜ੍ਜਾਭਾਗਿਯਾ। ਏਵਂ ਵਿਜ੍ਜਾਪਿ ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਪਿ ''ਵਿਜ੍ਜਾਭਾਗਿਯਾ''ਤ੍ਵੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਧ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾਵ ਵਿਜ੍ਜਾਭਾਗਿਯਾਤਿ ਆਗਤਾ, ਸਞ੍ਞਾਸੀਸੇਨ ਸੇਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ ਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ, ਤੇਨ ਸਹਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਵਿਜ੍ਜਾਭਾਗਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਵਿਵਾਦਮੂਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਕੋਧਨੋ**ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਸੀਲੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਸੋ ਅਪ੍ਪਹੀਨਕੋਧਤਾਯ ਅਧਿਗਤਕੋਧੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਕੋਧੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**"ਤਿ ਆਹ। ਉਪਨਾਹੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਉਪਨਾਹੀ,** ਉਪਨਯ੍ਹਨਸੀਲੋਤਿ ਵਾ **ਉਪਨਾਹੀ**। ਵਿਵਾਦੋ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਠਮਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਿਵਾਦੋ**"ਤਿ। ਸੋ ਪਨ ਯਥਾ ਬਹੂਨਂ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਨਿਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਕਥ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਸਾਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ।

ਗੁਣਮਕ੍ਖਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਰਕਂ ਗੂਥੇਨ ਪਹਰਨ੍ਤਂ ਗੂਥੋ ਵਿਯ ਪਠਮਤਰਂ ਮਕ੍ਖੇਤੀਤਿ ਮਕ੍ਖੋ, ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮਕ੍ਖੀ**। ਪਲ਼ਾਸਤੀਤਿ ਪਲ਼ਾਸੋ, ਪਰਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਡਂਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਅਪਨੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਲ਼ਾਸੀ**। ਪਲ਼ਾਸੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਹਿ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਧੁਰਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਸਮਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤਿਵਦਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਲ਼ਾਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**"ਤਿ। ਇਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਇਸ੍ਸੁਕੀ**। ਮਚ੍ਛਰਾਯਤੀਤਿ ਮਚ੍ਛਰਂ, ਤਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮਚ੍ਛਰੀ**। ਸਠਯਤਿ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਭਾਸਤੀਤਿ **ਸਠੋ** ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਨ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਵੇਦਨਤੋ। ਮਾਯਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀ **ਮਾਯਾਵੀ**। ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਾਪਿਕਾ ਵਿਞ੍ਞੂਗਰਹਿਤਾ ਏਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿ **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ,** ਕਮ੍ਮਪਥਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਨਤ੍ਥਿਕਵਾਦੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਟ੍ਠਿਂ, ਸਯਂ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਯਥਾਗਹਿਤਂ ਪਰਾਮਸਤਿ, ਸਭਾਵਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਤੋ ਆਮਸਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸੀ**। ਆਧਾਨਂ ਦਲ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ **ਆਧਾਨਗ੍ਗਾਹੀ**, ਦਲ੍ਹਗ੍ਗਾਹੀ, ‘‘ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਥਿਰਗ੍ਗਾਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੁਤ੍ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਲਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤੀਤਿ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੀ, ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ **ਦੁਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੀ**। ਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦਿਟ੍ਠਿਂ ‘‘ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਦਲ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਨ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਾਦਿਸੋ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯਂ ਯਦੇਵ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਅਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਸੁਣਾਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ‘‘ਏਵਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਕਥਿਤਂ, ਏਵਂ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸੁਤ’’ਨ੍ਤਿ ਕੁਮ੍ਮੋਵ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਸਕੇ ਕਪਾਲੇ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਸਮੋਦਹਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਕਚ੍ਛਪੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦਿਕੇ ਅਙ੍ਗੇ ਕੇਨਚਿ ਘਟ੍ਟਿਤੇ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਪਾਲੇਯੇਵ ਸਮੋਦਹਤਿ, ਨ ਬਹਿ ਨੀਹਰਤਿ, ਏਵਮਯਮ੍ਪਿ ‘‘ਨ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਤਵ ਗਾਹੋ, ਛਡ੍ਡੇਹਿ ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਤਂ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਦਯੇ ਏਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਤਿ, ਕੁਮ੍ਭੀਲਗ੍ਗਾਹਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯਥਾ ਸੁਸੁਮਾਰਾ ਗਹਿਤਂ ਨ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਵਿਵਾਦਮੂਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਛਲਙ੍ਗਦਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭. ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਦਕ੍ਖਿਣਾ**, ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਮਯਂ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਤਸ੍ਸੂਪਕਰਣਭੂਤੋ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੋ ਚ। ਇਧ ਪਨ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ ‘‘**ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੀ**’’ਤਿ। **ਇਤੋ ਉਟ੍ਠਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਇਤੋ ਖੇਤ੍ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ। ਰਾਗੋ ਵਿਨਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਰਾਗਵਿਨਯੋ**, ਰਾਗਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਿਕਾ ਪਟਿਪਦਾ। ਤੇਨਾਹ ‘‘**ਰਾਗਵਿਨਯਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ**’’ਤਿ।

‘‘**ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਦਾਨਾ ਸੁਮਨੋ**’’ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਦਾਨਾ ਮੁਞ੍ਚਚੇਤਨਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਾਨੂਪਕਰਣਸਮ੍ਭਰਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੁਮਨੋ ‘‘ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਨਿਦਾਨਂ ਅਨੁਗਾਮਿਕਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਿਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਦਦਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦਯੇ**ਤਿ ਦਦਨ੍ਤੋ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਸਾਰਤੋ ਧਨਤੋ ਸਾਰਾਦਾਨਂ ਕਰੋਮੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਯ੍ਯ। **ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਾਨਂ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਣ੍ਡਿਤਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਮਯਾ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਂ, ਅਹੋ ਸਾਧੁ ਸੁਟ੍ਠੂ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਪਮੁਦਿਤੋ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਹੋਤਿ। **ਏਸਾ**ਤਿ ਯਾ ਅਯਂ ਪੁਬ੍ਬਚੇਤਨਾ ਮੁਞ੍ਚਚੇਤਨਾ ਅਪਰਚੇਤਨਾਤਿ ਇਮਾਸਂ ਕਮ੍ਮਫਲਾਨਂ ਸਦ੍ਧਾਨੁਗਤਾਨਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾਨਂ ਤਿਵਿਧਾਨਂ ਚੇਤਨਾਨਂ ਪਾਰਿਪੂਰੀ, ਏਸਾ।

ਸੀਲਸਞ੍ਞਮੇਨਾਤਿ ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕਸਂਵਰੇਨ। **ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਾਨਂ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ। **ਮੁਖਂ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਮੁਖਂ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਮੁਖੋਦਕਂ ਦਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਛਲਙ੍ਗਦਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮-੧੧. ਅਤ੍ਤਕਾਰੀਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮-੪੧. ਅਟ੍ਠਮੇ ਕੁਸਲਕਿਰਿਯਾਯ ਆਦਿਆਰਮ੍ਭਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਵੀਰਿਯਂ ਠਿਤਸਭਾਵਤਾਯ ਸਭਾਵਧਾਰਣਟ੍ਠੇਨ ਧਾਤੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ – ‘‘**ਆਰਮ੍ਭਧਾਤੂਤਿ ਆਰਭਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਵੀਰਿਯ**’’ਨ੍ਤਿ। ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਂ ਵੀਰਿਯਂ ਬਲਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ਵਿਧਮਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘**ਨਿਕ੍ਕਮਧਾਤੂਤਿ ਕੋਸਜ੍ਜਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨਸਭਾਵਂ ਵੀਰਿਯ**’’ਨ੍ਤਿ। **ਪਰਕ੍ਕਮਨਸਭਾਵੋ**ਤਿ ਅਧਿਮਤ੍ਤਤਰਾਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਧਮਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਪਟੁਪਟੁਤਰਭਾਵੇਨ ਪਰਂ ਪਰਂ ਠਾਨਂ ਅਕ੍ਕਮਨਸਭਾਵੋ। ਨਵਮਾਦੀਸੁ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਅਤ੍ਤਕਾਰੀਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਨਾਗਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨. ਦ੍ਵਾਦਸਮੇ **ਮਾਹਂ ਨਾਗਿਤ ਯਸੇਨ ਸਮਾਗਮ**ਨ੍ਤਿ ਮਾ ਅਹਂ ਯਸੇਨ ਸਮਾਗਮਨਂ ਪਤ੍ਥੇਮਿ। **ਮਾ ਚ ਮਯਾ ਯਸੋ**ਤਿ ਯਸੋ ਚ ਮਯਾ ਮਾ ਸਮਾਗਚ੍ਛਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੇਨ ਅਨਤ੍ਥਿਕਤਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। **ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਹੀ**ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਿਮੁਤ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਹਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਨਾਗਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੇਵਤਾਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਧਮ੍ਮਿਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਨਾਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩. ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੭੨) ਯੋ ਚੁਣ੍ਣਮਤ੍ਤਿਕਾਦੀਹਿ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਉਬ੍ਬਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਮਲ੍ਲਕਮੁਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਵਾ ਘੰਸਨ੍ਤੋ ਨਹਾਯਤਿ, ਸੋ ‘‘ਨਹਾਯਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯੋ ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਕਤਿਯਾਵ ਨਹਾਯਤਿ, ਸੋ ‘‘ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ । ਭਗਵਤੋ ਚ ਸਰੀਰੇ ਤਥਾ ਹਰਿਤਬ੍ਬੰ ਰਜੋਜਲ੍ਲੰ ਨਾਮ ਨੁਪਲਿਮ੍ਪਤਿ ਅਚ੍ਛਛਵਿਭਾਵਤੋ, ਉਤੁਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਪਨ ਭਗਵਾ ਕੇਵਲੰ ਉਦਕੇ ਓਤਰਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਿਤੁ**”ਨ੍ਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਕੋਤਿ ਪਾਚੀਨਕੋਟ੍ਠਕੋ। ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਕਿਰ ਜੇਤਵਨਵਿਹਾਰੋ ਕਦਾਚਿ ਮਹਾ, ਕਦਾਚਿ ਖੁਦ੍ਦਕੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਯੋਜਨਿਕੋ ਅਹੋਸਿ, ਸਿਖਿਸ੍ਸ ਤਿਗਾਵੁਤੋ, ਵੇਸ੍ਸਭੁਸ੍ਸ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਿਕੋ, ਕਕੁਸਨ੍ਧਸ੍ਸ ਗਾਵੁਤਪ੍ਪਮਾਣੋ, ਕੋਣਾਗਮਨਸ੍ਸ ਅਡ੍ਢਗਾਵੁਤਪ੍ਪਮਾਣੋ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਵੀਸਤਿਉਸਭਪ੍ਪਮਾਣੋ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਅਟ੍ਠਕਰੀਸਪ੍ਪਮਾਣੋ ਜਾਤੋ। ਤਮ੍ਪਿ ਨਗਰੰ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਕਦਾਚਿ ਪਾਚੀਨਤੋ ਹੋਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ, ਕਦਾਚਿ ਪਚ੍ਛਿਮਤੋ, ਕਦਾਚਿ ਉਤ੍ਤਰਤੋ। ਜੇਤਵਨਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯੰ ਪਨ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਮਞ੍ਚਪਾਦਾਨੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਅਚਲਮੇਵ। ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਹਿ ਅਚਲਚੇਤਿਯਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਨਾਮ ਮਹਾਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੰ, ਇਸਿਪਤਨੇ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠਾਨੰ, ਸਙ੍ਕਸ੍ਸਨਗਰੇ ਦੇਵੋਰੋਹਨਕਾਲੇ ਸੋਪਾਨਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠਾਨੰ, ਮਞ੍ਚਪਾਦਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਕੋ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਵੀਸਤਿਉਸਭਵਿਹਾਰਕਾਲੇ ਪਾਚੀਨਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਇਦਾਨਿ ‘‘ਪੁਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਕੋ’’ਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਅਚਿਰਵਤੀ ਨਗਰੰ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਦਮਾਨਾ ਪੁਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਕੰ ਪਤ੍ਵਾ ਉਦਕੇਨ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੰ ਉਦਕਰਹਦੰ ਮਾਪੇਸਿ ਸਮਤਿਤ੍ਥਿਕੰ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਗਮ੍ਭੀਰੰ। ਤਤ੍ਥ ਏਕੰ ਰਞ੍ਞੋ ਨ੍ਹਾਨਤਿਤ੍ਥੰ, ਏਕੰ ਨਾਗਰਾਨੰ, ਏਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਏਕੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਾਟਿਏਕ੍ਕਾਨਿ ਨ੍ਹਾਨਤਿਤ੍ਥਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਰਮਣੀਯਾਨਿ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਰਜਤਪਟ੍ਟਸਦਿਸਵਾਲੁਕਾਨਿ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੇਨ ਅਯੰ ਏਵਰੂਪੋ ਪੁਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਕੋ, ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਿਤੁੰ। ਅਥਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਉਦਕਸਾਟਿਕੰ ਉਪਨਾਮੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਸੁਰਤ੍ਤਦੁਪਟ੍ਟੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਸਾਟਿਕੰ ਨਿਵਾਸੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਦੁਪਟ੍ਟੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਹਾਚੀਵਰੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਗਤੰ ਅਕਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਉਦਕੰ ਓਤਰਿ, ਸਹੋਤਰਣੇਨੇਵਸ੍ਸ ਉਦਕੇ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ ਅਹੇਸੁੰ, ਯਨ੍ਤਨਾਲਿਕਾਹਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਸਧਾਰਾਨਿ ਸਿਞ੍ਚਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਪਟਪ੍ਪਸਾਰਣਕਾਲੋ ਵਿਯ ਚ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਭਗਵਤੋ ਨਹਾਨਵਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਥੇਰੋ ਸੁਰਤ੍ਤਦੁਪਟ੍ਟੰ ਉਪਨਾਮੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਤੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਜ੍ਜੁਲ੍ਲਤਾਸਦਿਸੰ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਚੀਵਰੰ ਅਨ੍ਤਨ੍ਤੇਨ ਸੰਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਦੁਮਗਬ੍ਭਸਦਿਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨੀਤੰ ਦ੍ਵੀਸੁ ਕਣ੍ਣੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਪੁਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਕੇ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਏਕਚੀਵਰੋ ਅਟ੍ਠਾਸੀ**”ਤਿ।

ਏਵੰ ਠਿਤਸ੍ਸ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰੰ ਵਿਕਸਿਤਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸੰ ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲੰ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੰ, ਤਾਰਾਮਰੀਚਿਵਿਕਸਿਤਞ੍ਚ ਗਗਨਤਲੰ ਸਿਰਿਯਾ ਅਵਹਸਮਾਨੰ ਵਿਯ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ, ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਪਰਿਕ੍ਖੇਪਵਿਲਾਸਿਨੀ ਚਸ੍ਸ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਵਰਲਕ੍ਖਣਮਾਲਾ ਗਨ੍ਥਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸ ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਵਿਯ, ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸ ਸੂਰਿਯਾ ਵਿਯ, ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਪਿਤਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਦੇਵਰਾਜਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਵਿਯ ਚ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰੰ ਸੁਧਨ੍ਤਚਾਮੀਕਰਸਮਾਨਵਣ੍ਣੰ, ਸੁਪਰਿਸੋਧਿਤਪਵਾਲਰੁਚਿਰਤੋਰਣੰ, ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਨੀਲਰਤਨਾਵਲਿਸਦਿਸਕੇਸਤਨੁਰੁਹੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਹੰ ਤਹੰ ਵਿਨਿਗ੍ਗਤਸੁਜਾਤਜਾਤਿਹਿਙ੍ਗੁਲਕਰਸੂਪਸੋਭਿਤੰ ਉਪਰਿ ਸਤਮੇਘਰਤਨਾਵਲਿਸੁਚ੍ਛਾਦਿਤੰ ਜਙ੍ਗਮਮਿਵ ਕਨਕਗਿਰਿਸਿਖਰੰ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਸਰੀਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਰਸ੍ਮਿਯੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੇ ਪਦੇਸੇ ਆਧਾਵਨ੍ਤੀ ਵਿਧਾਵਨ੍ਤੀ ਰਤਨਾਵਲਿਰਤਨਦਾਮਰਤਨਚੁਣ੍ਣਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣੰ ਵਿਯ ਪਸਾਰਿਤਰਤਨਚਿਤ੍ਤਕਞ੍ਚਨਪਟ੍ਟਮਿਵ

ਆਸਿਞ੍ਚਮਾਨਲਾਖਾਰਸਧਾਰਾਚਿਤ੍ਤਮਿਵ ਉਕ੍ਕਾਸਤਨਿਪਾਤਸਮਾਕੁਲਮਿਵ ਨਿਰਨ੍ਤਰਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਕਣਿਕਾਰਕਿਙ੍ਕਿਣਿਕਪੁਪ੍ਫਮਿਵ ਵਾਯੁਵੇਗਸਮੁਦ੍ਧਤਚਿਨਪਿਟ੍ਠਚੁਣ੍ਣਰਞ੍ਜਿਤਮਿਵ ਇਨ੍ਦਧਨੁਵਿਜ੍ਜੁਲ੍ਲਤਾਵਿਤਾਨਸਨ੍ਥਤਮਿਵ ਚ ਗਗਨਤਲਂ, ਤਂ ਠਾਨਂ ਪਵਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਫਰਨ੍ਤਿ। ਵਣ੍ਣਭੂਮਿ ਨਾਮੇਸਾ। ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਗੁਣਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦੇਹਿ ਵਾ ਗਾਥਾਹਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਉਪਮਾਯੋ ਚ ਕਾਰਣਾਨਿ ਚ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੇਨ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਹਿ ਠਾਨੇਸੁ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਥਾਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਾਨਿ ਕੁਰੁਮਾਨੇ**ਤਿ ਨਿਰੁਦਕਾਨਿ ਕੁਰੁਮਾਨੇ, ਸੁਕ੍ਖਾਪਯਮਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋਦਕੇ ਗਤ੍ਤੇ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਚੀਵਰੇ ਕਣ੍ਣਿਕਾਨਿ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਭਣ੍ਡਂ ਦੁਸ੍ਸਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਨ ਸਰੀਰੇ ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਨ ਉਪਲਿਮ੍ਪਤਿ, ਪਦੁਮਪਤ੍ਤੇ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁ ਵਿਯ ਉਦਕਂ ਵਿਨਿਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਗਾਰਵਤਾਯ ਭਗਵਾ ‘‘ਪਬ੍ਬਜਿਤਵਤ੍ਤਂ ਨਾਮੇਤ’’ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਚੀਵਰਂ ਉਭੋਸੁ ਕਣ੍ਣੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਕਾਯਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ।

ਤਾਲ਼ਿਤਞ੍ਚ ਵਾਦਿਤਞ੍ਚ ਤਾਲ਼ਿਤਵਾਦਿਤਂ, ਤੂਰਿਯਾਨਂ ਤਾਲ਼ਿਤਵਾਦਿਤਂ ਤੂਰਿਯਤਾਲ਼ਿਤਵਾਦਿਤਂ। ਮਹਨ੍ਤਞ੍ਚ ਤਂ ਤੂਰਿਯਤਾਲ਼ਿਤਵਾਦਿਤਞ੍ਚਾਤਿ **ਮਹਾਤੂਰਿਯਤਾਲ਼ਿਤਵਾਦਿਤਂ**। ਤੇਨਾਹ **“ਮਹਨ੍ਤੇਨਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਅਥ ਵਾ ਭੇਰਿਮੁਦਿਙ੍ਗਪਣਵਾਦਿਤੂਰਿਯਾਨਂ ਤਾਲ਼ਿਤਂ ਵੀਣਾਵੇਲ਼ੁਗੋਮੁਖਿਆਦੀਨਂ ਵਾਦਿਤਞ੍ਚ **ਤੂਰਿਯਤਾਲ਼ਿਤਵਾਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਰਂ ਗਤੋਤਿ **ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਰਗੂ**। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਸੋ ਹਿ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਗਤੋਤਿ **ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਰਗੂ**। ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਗਤੋਤਿ **ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਾਰਗੂ**। ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਗਤੋਤਿ **ਪਹਾਨਪਾਰਗੂ**। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਗਤੋਤਿ **ਭਾਵਨਾਪਾਰਗੂ**। ਨਿਰੋਧਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਗਤੋਤਿ **ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਪਾਰਗੂ**। ਸਬ੍ਬਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਗਤੋਤਿ **ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਪਾਰਗੂ। ਸੁਬ੍ਰਹ੍ਮਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾਦਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੋ ਕਿਰ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਨਨ੍ਦਨਕੀਲ਼ਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਮੂਲੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਂ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ , ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਰੁਕ੍ਖਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੇਨ ਗਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪਾਤੇਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰਾ ਏਕਤੋਵਣ੍ਟਿਕਮਾਲਾਵ ਗਨ੍ਥੇਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਰੁਕ੍ਖਂ ਅਭਿਰੁਲ਼੍ਹਾ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕਵਸੇਨ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵੀਚਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਕਾਲੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਇਮਾਸਂ ਨੇਵ ਸਦ੍ਦੋ ਸੁਯ੍ਯਤਿ , ਨ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪਾਤੇਨ੍ਤਿ, ਕਹਂ ਨੁ ਖੋ ਗਤਾ’’ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਕਸੋਕੇਨ ਰੁਪ੍ਪਮਾਨੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਏਤਾ ਤਾਵ ਯਥਾਕਮ੍ਮੇਨ ਗਤਾ, ਮਯ੍ਹਂ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋ ਕਿਤ੍ਤਕੋ’’ਤਿ। ਸੋ ‘‘ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਮਯਾਪਿ ਅਵਸੇਸਾਹਿ ਪਞ੍ਚਸਤਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬਲਵਤਰੇਨ ਸੋਕੇਨ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ। ‘‘ਇਮਂ ਮਯ੍ਹਂ ਸੋਕਂ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਥਾਗਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤੋ –

‘‘ਨਿਚ੍ਚਂ ਉਤ੍ਰਸ੍ਤਮਿਦਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗਮਿਦਂ ਮਨੋ।
ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਿਚ੍ਛੇਸੁ, ਅਥੋ ਉਪ੍ਪਤਿਤੇਸੁ ਚ।
ਸਚੇ ਅਤ੍ਥਿ ਅਨੁਤ੍ਰਸ੍ਤਂ, ਤਂ ਮੇ ਅਕ੍ਖਾਹਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ’’ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੮) –

ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ। ਭਗਵਾਪਿਸ੍ਸ –

‘‘ਨਾਞ੍ਞਤ੍ਰ ਬੋਜ੍ਝਾ ਤਪਸਾ, ਨਾਞ੍ਞਤ੍ਰਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਾ।
ਨਾਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਬ੍ਬਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾ, ਸੋਤ੍ਥਿਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਪਾਣਿਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੮) –

ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਵਿਗਤਸੋਕੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਸੁਬ੍ਰਹ੍ਮਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾਦਯੋ”**ਤਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚਨ੍ਦਸੂਰਿਯਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾਦਯੋ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਆਰਕਤ੍ਤਾ, ਅਰੀਨਂ ਅਰਾਨਞ੍ਚ ਹਤਤ੍ਤਾ, ਪਚ੍ਚਯਾਦੀਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਾ, ਪਾਪਕਰਣੇ ਰਹਾਭਾਵਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ।

ਦਸਵਿਧਸੰਯੋਜਨਾਨੀਤਿ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯੁਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਭੇਦਤੋ ਦਸਵਿਧਸੰਯੋਜਨਾਨਿ। **ਸਬ੍ਬੇ ਅਚ੍ਚੁਰੁਚੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੁਰੁਚਿ। **ਅਟ੍ਠਮਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਟ੍ਠੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਫਲਟ੍ਠੋ ਗਹਿਤੋ।

ਸੋਰਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੰ ਸੋਰਚ੍ਚੰ? ਯੋ ਕਾਯਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਵਾਚਸਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਇਦੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੋਰਚ੍ਚੰ, ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸੀਲਸੰਵਰੋ ਸੋਰਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੪੯) ਵਚਨਤੋ ਸੁਚਿਸੀਲੰ ''ਸੋਰਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਕਰੂਣਾ**ਤਿ ਕਰੁਣਾਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਮਾਹ। **ਕਰੁਣਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੰ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨੰ ਵਦਤਿ।

ਦੁਵਿਧੇਨ ਞਾਣੇਨਾਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਭੇਦਤੋ ਦੁਵਿਧੇਨ ਞਾਣਮਨੇਨ। **ਪਞ੍ਚਵਿਧਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਹਨਾਲਪਨਾਨੇਮਿਤ੍ਤਿਕਤਾਨਿਪ੍ਪੇਸਿਕਤਾਲਾਭੇਨਲਾਭੰਨਿਜਿਗੀਸਨਤਾਸਙ੍ਖਾਤ-ਪਞ੍ਚਵਿਧਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਵਸੇਨ। **ਨ ਲਿਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਨ ਅਲ੍ਲੀਯਤਿ ਅਨੁਸਯਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਤੋ ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਅਭਿਨਿਵੇਸਾਭਾਵਤੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਨਾਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਮਿਗਸਾਲਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪. ਦੁਤਿਯੇ **ਸਮਸਮਗਤਿਯਾ**ਤਿ ਕ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਯ-ਕਾਰਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ **"ਸਮਭਾਵੇਨੇਵ ਸਮਗਤਿਕਾ"**ਤਿ। **ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤੀਤਤ੍ਥੇ ਅਨਾਗਤਵਚਨੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਜਾਤਾ"**ਤਿ। ਪੁਰਾਣਸ੍ਸ ਹਿ ਇਸਿਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਮਗਤਿਕੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸਾ ਏਵਮਾਹ।

ਅਮ੍ਮਕਾਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮੋ। ਉਪਚਾਰਵਚਨਞ੍ਹੇਤੰ। ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਯਦਿਦੰ ਅਮ੍ਮਕਾ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਜਨਨੀ ਜਨਿਕਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਤ੍ਥੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ"**ਤਿ।

ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੰ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਕਾਰਣਤੋ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੰ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ, ਨਿਜ੍ਜਟੰ ਨਿਗ੍ਗੁਮ੍ਬੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਵਿਦਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਸਮਯੇ ਸਮਯੇ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਕੰ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੰ ਇਧ **ਸਾਮਾਯਿਕੰ** ਮ-ਕਾਰੇ ਅਕਾਰਸ੍ਸ ਦੀਘੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ – **"ਸਾਮਾਯਿਕਮ੍ਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਕਾਲਾਨੁਕਾਲੰ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੰ ਨ ਲਭਤੀ"**ਤਿ। **ਪਮਿਣਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਰਮ੍ਭਤ੍ਥੋ ਪ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ **"ਤੁਲੇਤੁੰ ਆਰਭਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। **ਪਣੀਤੋ**ਤਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠੋ।

ਤਦਨੁਰਨ੍ਤਿ ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਤੰ ਅਨੁਰੰ ਤੰ ਕਾਰਣ"**ਨ੍ਤਿ । ਲੋਭਸ੍ਸ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ **"ਲੋਭਧਮ੍ਮਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸੀਲੇਨ ਵਿਸੇਸੀ ਅਹੋਸਿ** ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਵਿਰਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ।

ਮਿਗਸਾਲਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩-੬. ਇਣਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫-੪੮. ਤਤਿਯੇ ਦਲਿਦ੍ਦੋ ਨਾਮ ਦੁਗ੍ਗਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਦਾਲਿਦ੍ਦਿਯੰ**। ਨ ਏਤਸ੍ਸ ਸਕੰ ਸਾਪਤੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ **ਅਸ੍ਸਕੋ,** ਅਸਾਪਤੇਯ੍ਯੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੇਨ ਰਹਿਤੋ"**ਤਿ। ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਕਮ੍ਪਿਯਭਾਵੇਨ ਓਕਪ੍ਪਨੰ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣੇ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਨੰ **ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾ** ਨਾਮ।

‘‘ਇਦਂ ਅਕੁਸਲਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨੋ ਸਕਂ, ਇਦਂ ਪਨ ਕਮ੍ਮਂ ਸਕ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਚ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾ **ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਪਞ੍ਞਾ**। ਤਿਵਿਧਞ੍ਹਿ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਮ੍ਪਿ ਸਕਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥਭਞ੍ਜਨਤੋ। ਸੁਚਰਿਤਂ ਸਕਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਜਨਨਤੋ। **ਇਣਾਦਾਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਤ੍ਥੇ ਏਤਂ ਭੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਇਣਗ੍ਗਹਣਂ ਵਦਾਮੀ”**ਤਿ।

ਕਟਗ੍ਗਾਹੋਤਿ ਕਤਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹਣਂ। ਸੋ ਪਨ ਵਿਜਯਲਾਭੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਜਯਗ੍ਗਾਹੋ”**ਤਿ। ਹਿਰਿਮਨੇ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਹਿਰਿਮਨੋ**ਤਿ ਆਹ **“ਹਿਰਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ”**ਤਿ, ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਹਿਰਿਯਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਤਿ ਉਬ੍ਬਿਜ੍ਜਤਿ ਭਾਯਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੀ,** ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਨਿਰਾਮਿਸਂ ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਸੁਖਂ ਦੂਰਸਮੁਸ੍ਸਾਰਿਤਕਾਮਾਮਿਸਤ੍ਤਾ। **ਉਪੇਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੁਪੇਕ੍ਖਂ, ਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਪੇਕ੍ਖਾਵੇਦਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੁਪੇਕ੍ਖ”**ਨ੍ਤਿ। **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ**ਤਿ ਪਗ੍ਗਹਿਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੋ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਚਤੂਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਅਟ੍ਠਆਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਏਕਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਿਕਂ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਦ੍ਧਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਕਣਿਕਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਏਕਕੋ ਹੋਤਿ। ਗਮਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਠਾਨਂ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਠਾਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਨਿਸਜ੍ਜਂ, ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਸਯਨਂ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਕਿਲੇਸੇ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਯਂ ਚੇਤਸਿਕਂ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਦ੍ਧਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਦੂਰੀਭਾਵੇਨ ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਚ ਏਕੋ ਉਦੇਤੀਤਿ ਏਕੋਦਿ, ਏਕਗ੍ਗਤਾ। ਤਸ੍ਸ ਯੋਗਤੋ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ ਇਧ **ਏਕੋਦਿ**। ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਪਾਤਿ, ਤਂ ਵਾ ਨਿਪਯਤਿ ਵਿਸੋਸੇਤੀਤਿ **ਨਿਪਕੋ**। ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਕਾਯਾਦਿਭੇਦਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਸਾਤਿਸਯਾਯ ਸਤਿਯਾ ਸਰਤੀਤਿ **ਸਤੋ**। ਤੇਨਾਹ **“ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ”**ਤਿਆਦਿ।

ਅਕੁਪ੍ਪਾ ਮੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਕੁਪ੍ਪਤਾਯ ਅਕੁਪ੍ਪਾਰਮ੍ਮਣਤਾਯ ਚ ਅਕੁਪ੍ਪਾ। ਸਾ ਹਿ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤੀਤਿ ਅਕੁਪ੍ਪਤਾਯਪਿ ਅਕੁਪ੍ਪਾ । ਅਕੁਪ੍ਪਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਸ੍ਸਾ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ ਅਕੁਪ੍ਪਾਰਮ੍ਮਣਤਾਯਪਿ ਅਕੁਪ੍ਪਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ **“ਅਕੁਪ੍ਪਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਭਵਸਂਯੋਜਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਰਾਗਪਟਿਘਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਭਵਰਾਗਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯ- ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ। ਇਮਾਨਿ ਹਿ ਸਤ੍ਤੇ ਭਵੇਸੁ ਸਂਯੋਜੇਨ੍ਤਿ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਭਵਾਭਵੇਨ ਸਂਯੋਜੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਵਸਂਯੋਜਨਾਨੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਖੀਣਾਸਵੋ ਉਤ੍ਤਮਅਣਣੋ** ਕਿਲੇਸਇਣਾਨਂ ਅਭਾਵਤੋ। ਅਞ੍ਞੇ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਯਾਵ ਨ ਕਿਲੇਸਾ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਸਇਣਾ ਨਾਮ ਅਸੇਰਿਵਿਹਾਰਭਾਵਤੋ। ਚਤੁਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਿ।

ਇਣਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਖੇਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਵੁਤ੍ਥਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ**ਤਿ ਨਿਵੁਤ੍ਥਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ। **ਕਤਕਰਣੀਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਰਣੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਹਾਨਭਾਵਨਾਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਮਾਹ। ਤਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ **“ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ”**ਨ੍ਤਿ। ਖਨ੍ਧਕਿਲੇਸਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਸਙ੍ਖਾਤਾ ਤਯੋ ਓਸੀਦਾਪਨਟ੍ਠੇਨ ਭਾਰਾ ਵਿਯਾਤਿ ਭਾਰਾ। ਤੇ ਓਹਿਤਾ ਓਰੋਪਿਤਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਪਾਤਿਤਾ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਓਹਿਤਭਾਰੋ**। ਤੇਨਾਹ **“ਖਨ੍ਧਭਾਰਂ...ਪੇ॰... ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ”**ਤਿ। ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਦਤ੍ਥੋ ਨ੍ਤਿ **ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦਤ੍ਥੋ। ਸਦਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਚ ਸਕਤ੍ਥਮਾਹ ਕ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਦ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਯਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤੂਪਨਿਬਨ੍ਧਟ੍ਠੇਨ ਸਸਨ੍ਤਾਨਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਵਿਜਹਨਟ੍ਠੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥੇਨ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ‘‘ਸਕਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਸਦਤ੍ਥੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ। **ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭੂਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਮਾ ਯਥਾਭੂਤਂ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਯੋ ਯਥਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਥਾ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਸਮ੍ਮਾ ਹੇਤੁਨਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਚ ਦ੍ਵੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਂਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿ ਚ। ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ

ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਂ ਤਤ੍ਥ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਤਾਯ। ਅਰਹਾ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਖੇਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦. ਅਟ੍ਠਮੇ ਉਪਨਿਸੀਦਤਿ ਫਲਂ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਕਾਰਣਂ **ਉਪਨਿਸਾ। ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸਭਾਵਜਾਨਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ। ਏਤੇਨ ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਹਿ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। **ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੇ ਞਾਣਂ, ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹੇ ਞਾਣਂ, ਸਮ੍ਮਸਨੇ ਞਾਣਂ, ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗੇ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਞਾਣਨ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਞਾਣਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ। ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਭਯਤੁਪਟ੍ਠਾਨੇ ਞਾਣਂ ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨੇ ਞਾਣਂ ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਮ੍ਯਤਾਞਾਣਂ ਸਙ੍ਖਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾਞਾਣਨ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਞਾਣਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਪਨ ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਮ੍ਯਤਾਪਕ੍ਖਿਕਾ ਏਵ। ''ਯਾਵ ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿ, ਤਾਵ ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾ''ਤਿ ਹਿ ਵਚਨਤੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਮੁਤ੍ਤਉਦਯਬ੍ਬਯਞਾਣਤੋ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾ। ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ ਅਰਿਯੋ ਸਙ੍ਖਾਰਤੋ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵਿਰਾਗੋ,** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ। **ਅਰਹਤ੍ਤਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸ੍ਸ ਸੀਲਰਕ੍ਖਣਹੇਤੁਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸੀਲਾਨੁਰਕ੍ਖਣਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ ਕਥਿਤੋ"**ਤਿ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਆਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੧. ਨਵਮੇ **ਥੇਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਆਗਤਾਗਮਾ**ਤਿਆਦਿਪਾਲ਼ਿਪਦੇਸੁ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ – ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਾਨਂ ਥਿਰਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਥੇਰਾ**। ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਾਦਿ ਬਹੁ ਸੁਤਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ**। ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਧਾਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਗਰੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਗਮਿਤਭਾਵੇਨ ਆਗਤੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੋ ਆਗਮੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਆਗਤਾਗਮਾ**। ਸੁਤ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਧਾਰਣੇਨ **ਧਮ੍ਮਧਰਾ**। ਵਿਨਯਧਾਰਣੇਨ **ਵਿਨਯਧਰਾ**। ਤੇਸਂਯੇਵ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਾਨਂ ਮਾਤਿਕਾਯ ਧਾਰਣੇਨ **ਮਾਤਿਕਾਧਰਾ**। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯ **ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤਿ**। ਤਂ ਅਤ੍ਥਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯ **ਪਰਿਪਞ੍ਹਤਿ** ਵੀਮਂਸਤਿ ਵਿਚਾਰੇਤਿ। **ਇਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਥਂ, ਇਮਸ੍ਸ ਕ੍ਵਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨਪਞ੍ਹਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। **ਆਵਿਵਟਞ੍ਚੇਵ** ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥਂ ਪਦੇਸਨ੍ਤਰਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਆਗਮਤੋ **ਵਿਵਰਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਤ੍ਤਾਨੀਕਤਞ੍ਚ** ਯੁਤ੍ਤਿਵਿਭਾਵਨੇਨ **ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਕਙ੍ਖਾਟ੍ਠਾਨਿਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ** ਸਂਸਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਹੇਤੁਯਾ ਗਣ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇਸੁ ਪਾਲ਼ਿਪਦੇਸੁ ਯਾਥਾਵਤੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਦਾਨੇਨ **ਕਙ੍ਖਂ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤਿ**।

ਆਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਖਤ੍ਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੨. ਦਸਮੇ ਭੋਗੇ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਭੋਗਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾ**। ਪਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ ਏਤੇਸਂ ਮਨੋ ਉਪਵਿਚਰਤੀਤਿ **ਪਞ੍ਞੂਪਵਿਚਾਰਾ**। ਪਥਵਿਯਾ ਦਾਯਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਪਥਵੀਭਿਨਿਵੇਸਾ**। ਮਨ੍ਤਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਮਨ੍ਤਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ**। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੇਸਪਦਾਨਿਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਖਤ੍ਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਅਪ੍ਪਮਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩. ਏਕਾਦਸਮੇ **ਜਙ੍ਗਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਨਿਪ੍ਪਿਚ੍ਛਲੋ ਨ ਅਨੂਪੋ ਨਿਰੁਦਕਤਾਯ ਥਦ੍ਧਲੂਖੋ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੋ, ਸੋ ''ਜਙ੍ਗਲੋ''ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ। ਤਬ੍ਬਹੁਲਤਾਯ ਪਨ ਇਧ ਸਬ੍ਬੋ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੋ ਜਙ੍ਗਲੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਜਙ੍ਗਲੇ ਜਾਤਾ ਭਵਾਤਿ ਵਾ ਜਙ੍ਗਲਾ, ਤੇਸਂ **ਜਙ੍ਗਲਾਨਂ**। ਏਵਞ੍ਚ ਨਦਿਚਰਾਨਮ੍ਪਿ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਕਤੋ ਹੋਤਿ ਸਮੋਧਾਤਬ੍ਬਾਨਂ ਵਿਯ ਸਮੋਧਾਯਕਾਨਮ੍ਪਿ ਇਧ ਜਙ੍ਗਲਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ। **ਪਥਵੀਤਲਚਾਰੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਜਲਚਾਰਿਨੋ ਚ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨਪਾਦਤ੍ਤਾ। **"ਪਾਣਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਸਾਧਾਰਣਵਚਨਮ੍ਪਿ **"ਪਦਜਾਤਾਨੀ"**ਤਿ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇਨ ਵਿਸੇਸਨਿਵਿਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਪਾਦਕਪਾਣਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। ''ਮੁਤ੍ਤਗਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੧੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੧੧) ਗਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਇਧ **ਜਾਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰੋਤਿ ਆਹ **"ਪਦਜਾਤਾਨੀਤਿ ਪਦਾਨੀ"**ਤਿ। **ਸਮੋਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਵਰੋਧਂ, ਅਨ੍ਤੋਗਧਂ ਵਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਓਧਾਨਂ ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। **ਕੂਟਙ੍ਗਮਾ**ਤਿ ਪਾਰਿਮਨ੍ਤੇਨ ਕੂਟਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਕੂਟਨਿਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਕੂਟਚ੍ਛਿਦ੍ਦਮਗ੍ਗੇ ਪਵਿਸਨਵਸੇਨ ਕੂਟੇ ਨਿਨ੍ਨਾ। **ਕੂਟਸਮੋਸਰਣਾ**ਤਿ ਛਿਦ੍ਦੇ ਅਨੁਪਵਿਸਨਵਸੇਨ ਚ ਆਹਚ੍ਚ ਅਵਟ੍ਠਾਨੇਨ ਚ ਕੂਟੇ ਸਮੋਦਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ। ਵਣ੍ਣੇ ਪਤਮਾਨੇ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਵਣ੍ਣਾਨੁਵਤ੍ਤਕਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤੀ"**ਤਿ।

ਅਪ੍ਪਮਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਧਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੪. ਦ੍ਵਾਦਸਮੇ **ਜਾਤਿਭੂਮਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਜਨਨਂ ਜਾਤਿ, ਜਾਤਿਯਾ ਭੂਮਿ **ਜਾਤਿਭੂਮਿ,** ਜਾਤਟ੍ਠਾਨਂ। ਤਂ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਨੇਵ ਕੋਸਲਮਹਾਰਾਜਾਦੀਨਂ, ਨ ਚਙ੍ਕਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦੀਨਂ, ਨ ਸਕ੍ਕਸੁਯਾਮਸਨ੍ਤੁਸਿਤਾਦੀਨਂ , ਨ ਅਸੀਤਿਮਹਾਸਾਵਕਾਨਂ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ''ਜਾਤਿਭੂਮੀ''ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਜਾਤਦਿਵਸੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਲੋਕਧਾਤੁ ਏਕਦ੍ਧਜਮਾਲਾਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਕੁਸੁਮਵਾਸਚੁਣ੍ਣਗਣਸੁਗਨ੍ਧਾ ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲਮਿਵ ਨਨ੍ਦਨਵਨਂ ਵਿਰੋਚਮਾਨਾ ਪਦੁਮਿਨਿਪਣ੍ਣੇ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁ ਵਿਯ ਅਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਦੀਨਞ੍ਚ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਾਦੀਨਿ ਅਨੇਕਾਨਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਿਂਸੁ। ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਟ੍ਠਾਨਂ, ਸਾਤਿਸਯਸ੍ਸ ਪਨ ਜਨਕਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋ ''ਜਾਤਿਭੂਮੀ''ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ। **ਜਾਤਿਭੂਮਕਾ ਉਪਾਸਕਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਭੂਮਿਵਾਸਿਨੋ ਉਪਾਸਕਾ। ਸਨ੍ਨੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਤਨੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਮੂਲਾਨਿ **ਮੂਲਸਨ੍ਤਾਨਕਾਨਿ**। ਤਾਨਿ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਮੂਲਾਨਿਯੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਮੂਲਸਨ੍ਤਾਨਕਾਨਨ੍ਤਿ ਮੂਲਾਨ"**ਨ੍ਤਿ।

ਜਾਤਦਿਵਸੇ ਆਵੁਧਾਨਂ ਜੋਤਿਤਤ੍ਤਾ, ਰਞ੍ਞੋ ਅਪਰਿਮਿਤਸ੍ਸ ਚ ਸਤ੍ਤਕਾਯਸ੍ਸ ਅਨਤ੍ਥਤੋ ਪਰਿਪਾਲਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਚ ''ਜੋਤਿਪਾਲੋ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਤ੍ਤਾ ਵੁੱਤਂ **"ਨਾਮੇਨ ਜੋਤਿਪਾਲੋ"**ਤਿ। **ਗੋਵਿਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਗੋਵਿਨ੍ਦਿਯਾਭਿਸੇਕੇਨ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤੋ, ਗੋਵਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਠਾਨੇ ਠਪਨਾਭਿਸੇਕੇਨ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂ ਕਿਰ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਕੁਲਪਰਮ੍ਪਰਾਗਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਠਾਨੇਨ ਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦੋ"**ਤਿ। ਗਵਂ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਵਿਨ੍ਦਤਿ ਪਟਿਲਭਤੀਤਿ ਗੋਵਿਨ੍ਦੋ, ਮਹਨ੍ਤੋ ਗੋਵਿਨ੍ਦੋਤਿ **ਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦੋ। ਗੋ**ਤਿ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ ''ਗਚ੍ਛਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਬੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦੋ ਚ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋਯੇਵ। ਸੋ ਕਿਰ ਦਿਸਮ੍ਪਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮ ਰਞ੍ਞੋ ਪੁਰੋਹਿਤਸ੍ਸ ਗੋਵਿਨ੍ਦਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਤੁਸ੍ਸ ਚ ਰਞ੍ਞੋ ਚ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਰੇਣੁ, ਸਹਾਯਾ ਚਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਭੁ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ, ਵੇਸ੍ਸਭੂ, ਭਰਤੋ, ਦ੍ਵੇ ਧਤਰਟ੍ਠਾਤਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਰਾਜਾਨੋ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਨ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਰਜ੍ਜੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮੇ ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤੋ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਤਲੇ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਰਾਜਾਵ ਰਞ੍ਞਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਵ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ, ਦੇਵੋਵ ਗਹਪਤਿਕਾਨਂ ਸਕ੍ਕਤੋ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ ਉਤ੍ਤਮਗਾਰਵਟ੍ਠਾਨਂ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤਂ **"ਰੇਣੁਆਦੀਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਰਾਜੂਨਂ ਪੁਰੋਹਿਤੋ"**ਤਿ। ਇਮੇਵ ਸਤ੍ਤ ਭਾਰਧਾਰਾ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ। ਵੁੱਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਸਤ੍ਤਭੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਚ, ਵੇਸ੍ਸਭੂ ਭਰਤੋ ਸਹ।
> ਰੇਣੁ ਦ੍ਵੇ ਚ ਧਤਰਟ੍ਠਾ, ਤਦਾਸੁਂ ਸਤ੍ਤ ਭਾਰਧਾ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੦੮)।

ਰਞ੍ਞੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਤ੍ਥਾਨਂ ਪੁਰੋ ਵਿਧਾਨਤੋ ਪੁਰੇ ਸਂਵਿਧਾਨਤੋ **ਪੁਰੋਹਿਤੋ। ਕੋਧਾਮਗਨ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਕੋਧਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਪੂਤਿਗਨ੍ਧੇਨ। ਕਰੁਣਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਕਰੁਣਨ੍ਤਿ** ਸਪੁਬ੍ਬਭਾਗਕਰੁਣਜ੍ਝਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਕਰੁਣਾਯ ਚ ਕਰੁਣਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਚ ਠਿਤਾ**"ਤਿ। ਯਕਾਰੋ ਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਆਗਤੋਤਿ ਆਹ "**ਯੇਤੇਤਿ ਏਤੇ**"ਤਿ। **ਅਰਹਤ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਤ੍ਤਮੋ**ਤਿ ਸਕਦਾਗਾਮੀ। **ਸਕਦਾਗਾਮਿਂ ਉਪਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿਭਾਵਂ ਪਟਿਚ੍ਚ। ਸਕਦਾਗਾਮਿਸ੍ਸ ਹਿ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿਭਾਵਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਮੁਦੂਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਧਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਧਮ੍ਮਿਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮਪਣ੍ਣਾਸਕਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੨. ਦੁਤਿਯਪਣ੍ਣਾਸਕਂ

੬. ਮਹਾਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸੋਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫. ਛਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਂ ਤਂ ਆਸਨਂ ਪਠਮਮੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਉਦਾਹੁ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਭਗਵਤੋ ਧਰਮਾਨਕਾਲੇ ਪਧਾਨਿਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਯਦਿਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾਵ ਨਿਸੀਦਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ “**ਪਧਾਨਿਕਭਿਕ੍ਖੂ**”ਤਿਆਦਿ। ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਕਿਰ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਏਕੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਹਰਤਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਭਗਵਾ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਫਾਸੁਕਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ – ‘‘ਅਸੁਕੋ ਮਯ੍ਹਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ, ਅਸਕ੍ਖਿ ਨੁ ਖੋ ਵਿਸੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ, ਨੋ’’ਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਤਕ੍ਕਯਮਾਨਂ, ਤਤੋ ‘‘ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ ਇਮਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕਾ ਅਧਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੇ ਸਂਸਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਂ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਥੇਵਂ ਓਵਦਿਯਮਾਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੁ ‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਮਨਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ, ‘ਭਨ੍ਤੇ, ਇਧ ਨਿਸੀਦਥ ਨਿਸੀਦਥਾ’ਤਿ ਆਸਨਪਰਿਯੇਸਨਂ ਨਾਮ ਭਾਰੋ’’ਤਿ। ਤੇ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾਵ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪੀਠਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਤਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਮਞ੍ਚਂ ਵਾ ਫਲਕਂ ਵਾ ਪਾਸਾਣਂ ਵਾ ਵਾਲਿਕਾਪੁਞ੍ਜਂ ਵਾ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ। ਤਂ ਅਲਭਮਾਨਾ ਪੁਰਾਣਪਣ੍ਣਾਨਿਪਿ ਸਂਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਤ ਸਰਾਤਿ – ਛਜ੍ਜੋ, ਉਸਭੋ, ਗਨ੍ਧਾਰੋ, ਮਜ੍ਝਿਮੋ, ਪਞ੍ਚਮੋ, ਧੇਵਤੋ, ਨਿਸਾਦੋਤਿ ਏਤੇ ਸਤ੍ਤ ਸਰਾ। **ਤਯੋ ਗਾਮਾ**ਤਿ – ਛਜ੍ਜਗਾਮੋ, ਮਜ੍ਝਿਮਗਾਮੋ, ਸਾਧਾਰਣਗਾਮੋਤਿ ਤਯੋ ਗਾਮਾ, ਸਮੂਹਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਵੀਣਾਵਾਦਨਾ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਸਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਤਯੋ ਤਯੋ ਮੁਚ੍ਛਨਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਏਕਵੀਸਤਿ ਮੁਚ੍ਛਨਾ**। ਦੇਵਲੋਕੇ ਵੀਣਾਵਾਦਨਾ ਪਨ ਸਮਪਞ੍ਞਾਸ ਮੁਚ੍ਛਨਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਸਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਮੁਚ੍ਛਨਾ, ਅਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਸਰਸ੍ਸ ਚ ਏਕਾਤਿ ਸਮਪਞ੍ਞਾਸ ਮੁਚ੍ਛਨਾ। ਤੇਨੇਵ **ਸਕ੍ਕਪਞ੍ਹਸੁਤ੍ਤਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੫) ‘‘ਸਮਪਞ੍ਞਾਸ ਮੁਚ੍ਛਨਾ ਮੁਚ੍ਛੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਸਿਖਸ੍ਸ ਵੀਣਾਵਾਦਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਠਾਨਾ ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸਾ**ਤਿ ਏਕੇਕਸ੍ਸੇਵ ਸਰਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਠਾਨਭੇਦਾ, ਯਤੋ ਸਰਸ੍ਸ ਮਣ੍ਡਲਤਾਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸਟ੍ਠਾਨਵਿਸੇਸੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਦ੍ਵੇ ਚਤਸ੍ਸੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਦ੍ਵੇ ਚਤਸ੍ਸੋਤਿ ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿ ਸੁਤਿਭੇਦਾ ਚ ਇਚ੍ਛਿਤਾ।

ਅਤਿਗਾਲ੍ਹਂ ਆਰਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾਨਂ ਵੂਪਸਮਤ੍ਥਂ ਅਤਿਵਿਯ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਾ**। ਸਬ੍ਬੇਨ ਵਾ ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਪਕ੍ਖਿਯੇਨ ਅਤ੍ਥੇਤਬ੍ਬਾ **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਾ**। ਸਮਥੋਯੇਵ **ਸਮਥਨਿਮਿਤ੍ਤਂ**। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵੀਤਰਾਗਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਬਾਹਿਰਕੋ ਕਾਮੇਸੁ ਵੀਤਰਾਗੋ ਨ ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵੀਤਰਾਗੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਵਿਪ੍ਪਹੀਨਰਾਗਤ੍ਤਾ। ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਰਾਗੋ ਹਿ ਸੋ। ਅਰਹਾ ਪਨ ਖਯਾ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵੀਤਰਾਗਤ੍ਤਾ’’ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਦੋਸਮੋਹੇਸੁਪਿ।

ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਂ ਨਿਕਾਮਯਮਾਨੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤਿ ਪਾਪੁਣੀਯਤੀਤਿ **ਲਾਭੋ,** ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਸਕ੍ਕਾਰੋ**। ਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ ਹਿ ਪਣੀਤਪਣੀਤਾ ਸੁਨ੍ਦਰਸੁਨ੍ਦਰਾ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ ‘‘ਸਕ੍ਕਾਰੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਾ ਚ ਪਰੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਰਵਕਿਰਿਯਾ, ਪੁਪ੍ਫਾਦੀਹਿ ਵਾ ਪੂਜਾ। **ਸਿਲੋਕੋ**ਤਿ ਵਣ੍ਣਭਣਨਂ। ਤਂ ਲਾਭਞ੍ਚ, ਸਕ੍ਕਾਰਞ੍ਚ, ਸਿਲੋਕਞ੍ਚ, ਨਿਕਾਮਯਮਾਨੋ, ਪਵਤ੍ਤਯਮਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਲਾਭਞ੍ਚ…ਪੇ॰… ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ**”ਤਿ।

ਥੂਣਨ੍ਤਿ ਪਸੂਨਂ ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਖਾਤਤ੍ਥਮ੍ਭਸਙ੍ਖਾਤਂ ਥੂਣਂ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਸੋਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਫਗ੍ਗੁਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੬. ਦੁਤਿਯੇ **ਸਮਧੋਸੀ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਧੋਸਿ। ਸਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਪਰਿਫਨ੍ਦਨਚਲਨਾਕਾਰੇਨ ਅਪਚਿਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵਤ੍ਤੁੰ ਕਿਰੇਤੰ ਬਾਲ੍ਹਗਿਲਾਨੇਨਪਿ ਵੁਡ੍ਢਤਰੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਿਤਾਕਾਰੇਨ ਅਪਚਿਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨ ਪਨ ‘‘ਮਾ ਚਲਿ ਮਾ ਚਲੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ, ਤੰ ਪਨ ਚਲਨੰ ਉਟ੍ਠਾਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨੰ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਉਟ੍ਠਾਨਾਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੀ**”ਤਿ। **ਸਨ੍ਤਿਮਾਨਿ ਆਸਨਾਨੀ**ਤਿ ਪਠਮਮੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਕਾਲਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ – ‘‘ਸਚੇ ਸਤ੍ਥਾ ਆਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਆਸਨੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਫਲਕਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਣ੍ਣਸਨ੍ਥਾਰਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮੇਵ। **ਖਮਨੀਯੰ ਯਾਪਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਚ੍ਚਿ ਦੁਕ੍ਖੰ ਖਮਿਤੁੰ, ਇਰਿਯਾਪਥੰ ਵਾ ਯਾਪੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਸੀਸਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਕੁਤੋਚਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁੰ ਅਲਭਮਾਨੇਹਿ ਵਾਤੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਾ ਬਲਵਤਿਯੋ ਸੀਸਵੇਦਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਫਗ੍ਗੁਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਛਲ਼ਭਿਜਾਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੭. ਤਤਿਯੇ **ਅਭਿਜਾਤਿਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਭਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤੰ, ਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਜੋਤਕੋਤਿ ਆਹ “**ਛ ਜਾਤਿਯੋ**”ਤਿ। **ਅਭਿਜਾਯਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਓਰਬ੍ਭੇ ਹਨਨ੍ਤੀਤਿ **ਓਰਬ੍ਭਿਕਾ**। ਏਵੰ **ਸੂਕਰਿਕਾਦਯੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਰੋਦੇ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਰੁਰਕਮ੍ਮਨ੍ਤਤਾਯ ਸਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੇ ਸਤ੍ਤੇ ਅਸ੍ਸੂਨਿ ਮੋਚੇਨ੍ਤੀਤਿ ਰੁਦ੍ਦਾ, ਤੇ ਏਵ **ਲੁਦ੍ਦਾ** ਰ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਲ-ਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਯੇ ਕੇਚਿ ਮਾਗਵਿਕਾ ਨੇਸਾਦਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਪਾਪਕਮ੍ਮਪ੍ਪਸੁਤਤਾਯ “**ਕਣ੍ਹਾਭਿਜਾਤੀ**”ਤਿ ਵਦਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਚ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਭਿਕ੍ਖੂ। ਤੇ ਕਿਰ ਸਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਕਣ੍ਟਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤੀਤਿ ‘‘ਕਣ੍ਟਕਵੁਤ੍ਤਿਕਾ’’ਤਿ ਵਦਤਿ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਪਣੀਤੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹੋ। ਞਾਯਲਦ੍ਧੇਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਆਜੀਵਕਸਮਯਸ੍ਸ ਵਿਲੋਮਗ੍ਗਾਹਿਤਾਯ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਕਣ੍ਟਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਵਦਤੀਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਕਣ੍ਟਕਵੁਤ੍ਤਿਕਾ** ਏਵੰਨਾਮਕਾ ਏਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਯੇ ਸਵਿਸੇਸੰ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗੰ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਕਣ੍ਟਕੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ‘‘ਕਣ੍ਟਕਵੁਤ੍ਤਿਕਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਇਮਮੇਵ ਚ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ “**ਕਣ੍ਟਕਵੁਤ੍ਤਿਕਾਤਿ ਸਮਣਾ ਨਾਮੇਤੇ**”ਤਿ।

ਲੋਹਿਤਾਭਿਜਾਤਿ ਨਾਮ ਨਿਗਣ੍ਠਾ ਏਕਸਾਟਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਕਿਰ ਠਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨਨਹਾਨਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਦਿਵਤਸਮਾਯੋਗੇਨ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਣ੍ਡਰਤਰਾ।

ਅਚੇਲਕਸਾਵਕਾਤਿ ਆਜੀਵਕਸਾਵਕੇ ਵਦਤਿ। ਤੇ ਕਿਰ ਆਜੀਵਕਲਦ੍ਧਿਯਾ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਨਿਗਣ੍ਠੇਹਿਪਿ ਪਣ੍ਡਰਤਰਾ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕੇ ਨਿਗਣ੍ਠੇਹਿਪਿ ਜੇਟ੍ਠਕਤਰੇ ਕਰੋਤਿ।

ਆਜੀਵਕਾ ਆਜੀਵਕਿਨਿਯੋ “**ਸੁਕ੍ਕਾਭਿਜਾਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਕਿਰ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਪਣ੍ਡਰਤਰਾ। ਨਨ੍ਦਾਦਯੋ ਹਿ ਤਥਾਰੂਪੰ ਆਜੀਵਕਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਉਕ੍ਕੰਸੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਗਣ੍ਠੇਹਿ ਆਜੀਵਕਸਾਵਕੇਹਿ ਚ ਪਣ੍ਡਰਤਰਾਤਿ “**ਪਰਮਸੁਕ੍ਕਾਭਿਜਾਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਬਿਲं ਓਲਗ੍ਗੇਯ੍ਯਾਤਿ ਮੰਸਭਾਗਂ ਨ੍ਹਾਰੁਨਾ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਗਨ੍ਥਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਕੇਸੇ ਵਾ ਓਲਮ੍ਬਨਵਸੇਨ ਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯੁਂ। ਇਮਿਨਾ ਸਤ੍ਥਧਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਤ੍ਥਵਾਹੋ ਕਿਰ ਮਹਾਕਨ੍ਤਾਰਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਗੋਣੇ ਮਤੇ ਮੰਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ''ਇਦਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਤਕਂ ਮੂਲਂ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਓਲਮ੍ਬਤਿ। ਗੋਣਮੰਸਂ ਨਾਮ ਖਾਦਨ੍ਤਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਖਾਦਨ੍ਤਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਖਾਦਨ੍ਤਾਪਿ ਮੂਲਂ ਦਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਪਿ। ਸਤ੍ਥਵਾਹੋ ਯੇਨ ਮੂਲੇਨ ਗੋਣੋ ਗਹਿਤੋ, ਤਂ ਮੂਲਂ ਸਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਧਾਰਣਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਮੂਲਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਯਂ ਸਤ੍ਥਧਮ੍ਮੋ।

ਕਣ੍ਹਾਭਿਜਾਤਿਯੋ ਸਮਾਨੋਤਿ ਕਣ੍ਹੇ ਨੀਚਕੁਲੇ ਜਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਕਣ੍ਹਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਤ੍ਤੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਕਣ੍ਹਸਭਾਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਿਜਾਯਤੀ"**ਤਿ, ਤਂ ਅਨ੍ਤੋਗਧਹੇਤੁਅਤ੍ਥਂ ਪਦਂ, ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ **ਕਣ੍ਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਜਾਯਤੀ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਕਂ ਦਸਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। **ਸੁਕ੍ਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਜਾਯਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਹਿ ''ਅਹਂ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਂ ਅਕਤਤ੍ਤਾ ਨੀਚਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਇਦਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਣ੍ਡਰਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ।

ਅਕਣ੍ਹਂ ਅਸੁਕ੍ਕਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਸਚੇ ਕਣ੍ਹਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਕਣ੍ਹਵਿਪਾਕਂ ਦਦੇਯ੍ਯ ਯਥਾ ਦਸਵਿਧਂ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਧਮ੍ਮਂ। ਸਚੇ ਸੁਕ੍ਕਂ, ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਂ ਦਦੇਯ੍ਯ ਯਥਾ ਦਾਨਸੀਲਾਦਿਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਦਾਨਤੋ ''ਅਕਣ੍ਹਂ ਅਸੁਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ''ਅਭਿਜਾਯਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ । ਤਞ੍ਹਿ ਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਾਮ ਯਥਾ ''ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਖਯਨ੍ਤੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਰਾਗਕ੍ਖਯੋ, ਦੋਸਕ੍ਖਯੋ, ਮੋਹਕ੍ਖਯੋ''ਤਿ। ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਵਾ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਪਨਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਤਂ ਏਸ ਅਭਿਜਾਯਤਿ ਪਸਵਤਿ। ਇਧਾਪਿ ਹਿ ਅਨ੍ਤੋਗਧਹੇਤੁ ਅਤ੍ਥਂ ''ਜਾਯਤੀ''ਤਿ ਪਦਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ''ਜਾਯਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਾਪੁਣਾਤੀਹਿ ਅਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ **"ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਕ੍ਕਾਭਿਜਾਤਿਯੋ ਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਕੇ ਉਚ੍ਚਕੁਲੇ ਜਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਛਲ਼ਭਿਜਾਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਆਸਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੮. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਸਂਵਰੇਨਾ**ਤਿ ਸਂਵਰੇਨ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਵਾ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਇਧ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸਂਵੁਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਸਾਸਨਪਰਿਦੀਪਨੋ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਤਥਾਭਾਵਪ੍ਪਟਿਸੇਧਨੋ ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਇਧਾਤਿ ਇਧਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ"**ਤਿ। **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ। **ਸਙ੍ਖਾ**-ਸਦ੍ਦੋ ਞਾਣਕੋਟ੍ਠਾਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਗਣਨਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ''ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਪਟਿਸੇਵਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੬੮) ਹਿ ਞਾਣੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੨, ੨੦੪) ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ। ''ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਙ੍ਖਾ ਸਮਞ੍ਞਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੧੩-੧੩੧੫) ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ। ''ਨ ਸੁਕਰਂ ਸਙ੍ਖਾਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੮) ਗਣਨਾਯ। ਇਧ ਪਨ ਞਾਣੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਪਟਿਸਞ੍ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। ਆਦੀਨਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਆਦੀਨਵਪਟਿਸਙ੍ਖਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਮ੍ਪਲਿਮਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਘਂਸਿਤਂ। **ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦਸਿਤਆਲੋਕਿਤਵਿਲੋਕਿਤਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰਭਾਗਸੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ ''ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੋ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿਕਸ੍ਸ ਵਾ ਕਿਲੇਸਵਤ੍ਥੁਭੂਤਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਹੋ। **ਆਦਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ **ਆਦਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇ** (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੮; ਮਹਾਵ॰ ੫੪) ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਥਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਨ ਏਵਮਿਦਂ, ਇਦਂ ਪਨ ਚਕ੍ਖੁਮੇਵ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨ੍ਤਿ **ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ**। ਤੇਨਾਹ **"ਚਕ੍ਖੁਮੇਵ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ"**ਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਆਵਾਟੇ ਨਿਯਤਟ੍ਠਿਤਿਕੋ ਕਚ੍ਛਪੋ ''ਆਵਾਟਕਚ੍ਛਪੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਤਂ ਠਾਨੇ ਸਂਵਰੋ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਂਵਰੋ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ"**ਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਂਵਰੋ ਵਾ ਅਸਂਵਰੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਨ ਹਿ ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਤਿ ਵਾ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਚ੍ਚਂ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਪਿਚ ਯਦਾ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਦਾ

ਭਵਙ੍ਗੇ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇ ਕਿਰਿਯਮਨੋਧਾਤੁ ਆਵਜ੍ਜਨਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧਯਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਤਤੋ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਦਸ੍ਸਨਕਿਚ੍ਚਂ, ਤਤੋ ਵਿਪਾਕਮਨੋਧਾਤੁ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਕਿਚ੍ਚਂ, ਤਤੋ ਵਿਪਾਕਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਸਨ੍ਤੀਰਣਕਿਚ੍ਚਂ, ਤਤੋ ਕਿਰਿਯਾਹੇਤੁਕਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧਯਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ , ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਜਵਨਂ ਜਵਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨੇਵ ਭਵਙ੍ਗਸਮਯੇ, ਨ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸਮਯੇ ਚ ਸਂਵਰੋ ਵਾ ਅਸਂਵਰੋ ਵਾ ਅਤ੍ਥਿ। ਜਵਨਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਸਚੇ ਦੁਸ੍ਸੀਲਜਂ ਵਾ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਚ੍ਚਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਵਾ ਅਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵਾ ਕੋਸਜ੍ਜਂ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਸਂਵਰੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸੀਲਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਸਂਵਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਂਵਰੋ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਜਵਨੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਹੇਸ...ਪੇ॰... ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ"**ਤਿ।

ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਥਾ ਨਗਰੇ ਚਤੂਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਅਸਂਵੁਤੇਸੁ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਨ੍ਤੋਘਰਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਗਬ੍ਭਾਦਯੋ ਸੁਸਂਵੁਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਅਨ੍ਤੋਨਗਰੇ ਸਬ੍ਬਂ ਭਣ੍ਡਂ ਅਰਕ੍ਖਿਤਂ ਅਗੋਪਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇਨ ਹਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਚੋਰਾ ਯਦਿਚ੍ਛਕਂ ਕਰੇਯਜੁਂ, ਏਵਮੇਵਂ ਜਵਨੇ ਦੁਸ੍ਸੀਲਜਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਂਵਰੇ ਸਤਿ ਦ੍ਵਾਰਮ੍ਪਿ ਅਗੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਭਵਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿਪਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਸਂਵੁਤੇਸੁ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਨ੍ਤੋਘਰਾਦਯੋ ਅਸਂਵੁਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਅਨ੍ਤੋਨਗਰੇ ਸਬ੍ਬਂ ਭਣ੍ਡਂ ਸੁਰਕ੍ਖਿਤਂ ਸੁਗੋਪਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਹਿ ਪਿਹਿਤੇਸੁ ਚੋਰਾਨਂ ਪਵੇਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਮੇਵਂ ਜਵਨੇ ਸੀਲਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਦ੍ਵਾਰਮ੍ਪਿ ਸੁਗੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਭਵਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਵਨਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ।

ਸਂਵਰੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਂਵੁਤੋਤਿ ਆਹ **"ਉਪੇਤੋ"**ਤਿ। **ਅਯਮੇਵੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਸੁਨ੍ਦਰਤਰੋ**ਤਿ ਉਪਰਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਥਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਯਨ੍ਤਿ ਆਦੇਸੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਕਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਨਿਪਾਤਪਦਂ ਵਾ ਏਤਂ ਪੁਥੁਵਚਨਤ੍ਥਂ। **ਵਿਘਾਤਕਰਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਵਿਘਾਤਕਰਾ , ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਦੁਕ੍ਖਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਾ ਵਾ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਿਲੇਸਹੇਤੁਕਾ ਦਾਹਾਨੁਬਨ੍ਧਾ ਵਿਪਾਕਾ ਏਵ **ਵਿਪਾਕਪਰਿਲ਼ਾਹਾ**। ਯਥਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਆਸਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਵਿਘਾਤਕਰਾ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਸ੍ਮਿਞ੍ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਮੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਂਵਰਣੂਪਾਯੋ, ਸਂਵਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਸਂਵਰੋ, ਯਤੋ ਸੋ ਸਂਵਰੋ, ਯਤ੍ਥ ਸਂਵਰੋ, ਯਥਾ ਸਂਵਰੋ, ਯਞ੍ਚ ਸਂਵਰਫਲਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਵਿਭਾਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਥਂ? ''ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ''ਤਿ ਹਿ **ਸਂਵਰਣੂਪਾਯੋ**। ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ **ਸਂਵਰਿਤਬ੍ਬਂ**। ਸਂਵਰਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਾ ਸਤਿ **ਸਂਵਰੋ**। ''ਅਸਂਵੁਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ **ਸਂਵਰਣਾਵਧਿ**। ਅਸਂਵਰਤੋ ਹਿ ਸਂਵਰਣਂ। ਸਂਵਰਿਤਬ੍ਬਗ੍ਗਹਣਸਿਦ੍ਧੋ ਇਧ **ਸਂਵਰਵਿਸਯੋ**। ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਞ੍ਹਿ ਸਂਵਰਣਂ ਞਾਣਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੇ ਸਂਵਰਯਤੀਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧੋਯਮਤ੍ਥੋ। ਆਸਵਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਾਭਾਵੋ **ਫਲਂ**। ਏਵਂ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਦ੍ਵਾਰੇ।

ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਚੀਵਰਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਸੀਤਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਮੇਵ ਯੋਨਿਸੋ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ। **ਈਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਂ। **ਭਵਪਤ੍ਥਨਾਯ ਅਸ੍ਸਾਦਯਤੋ**ਤਿ ਭਵਪਤ੍ਥਨਾਮੁਖੇਨ **ਭਾਵਿਤਂ** ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਵਾਸਨਾਦਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚੀਵਰਂ। **ਪਟਿਸੇਵਤੀ**ਤਿ ਨਿਵਾਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। **ਯਾਵਦੇਵਾ**ਤਿ ਪਯੋਜਨਪਰਿਮਾਣਨਿਯਮਨਂ। ਸੀਤਪ੍ਪਟਿਘਾਤਾਦਿਯੇਵ ਹਿ ਯੋਗਿਨੋ ਚੀਵਰਪ੍ਪਟਿਸੇਵਨਪ੍ਪਯੋਜਨਂ। **ਸੀਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੀਤਧਾਤੁਕ੍ਖੋਭਤੋ ਵਾ ਉਤੁਪਰਿਣਾਮਤੋ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੀਤਸ੍ਸ। **ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ**ਤਿ ਪਟਿਘਾਤਨਤ੍ਥਂ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਵਿਕਾਰਸ੍ਸ ਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ। **ਉਣ੍ਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਸਨ੍ਤਾਪਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਣ੍ਹਸ੍ਸ। **ਡਂਸਾਦਯੋ** ਪਾਕਟਾਯੇਵ। ਪੁਨ **ਯਾਵਦੇਵਾ**ਤਿ ਨਿਯਤਪ੍ਪਯੋਜਨਪਰਿਮਾਣਨਿਯਮਨਂ। ਨਿਯਤਞ੍ਹਿ ਪਯੋਜਨਂ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿਰਿਕੋਪੀਨਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਂ, ਇਤਰਂ ਕਦਾਚਿ। **ਹਿਰਿਕੋਪੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਾਧਟ੍ਠਾਨਂ। ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਅਙ੍ਗੇ ਵਿਵਟੇ ਹਿਰੀ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਹਿਰਿਯਾ ਕੋਪਨਤੋ ਹਿਰਿਕੋਪੀਨਂ, ਤਂਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਂ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਸੇਵਤਿ।

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਨ੍ਤਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਹਾਰੰ। ਸੋ ਹਿ ਪਿਣ੍ਡੋਲ੍ਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਨਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਲਦ੍ਧਭਿਕ੍ਖਾਪਿਣ੍ਡਾਨੰ ਪਾਤੋ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋਤਿ ਵਾ ‘‘ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਨੇਵ ਦਵਾਯਾ**ਤਿ ਨ ਕੀਲ਼ਨਾਯ। **ਨ ਮਦਾਯਾ**ਤਿ ਨ ਬਲਮਦਮਾਨਮਦਪੁਰਿਸਮਦਤ੍ਥੰ। **ਨ ਮਣ੍ਡਨਾਯਾ**ਤਿ ਨ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨੰ ਪੀਣਨਭਾਵਤ੍ਥੰ। **ਨ ਵਿਭੂਸਨਾਯਾ**ਤਿ ਨ ਤੇਸੰਯੇਵ ਸੋਭਤ੍ਥੰ, ਛਵਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਇਮਾਨਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਮੋਹਦੋਸਸਣ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਰਾਗੂਪਨਿਸ੍ਸਯਪ੍ਪਹਾਨਤ੍ਥਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਪੁਰਿਮੰ ਵਾ ਦ੍ਵਯੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੰਕਿਲੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥੰ, ਇਤਰੰ ਪਰਸ੍ਸਪਿ। ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗਸ੍ਸ ਪਹਾਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਕਾਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ। **ਠਿਤਿਯਾ ਯਾਪਨਾਯਾ**ਤਿ ਪਬਨ੍ਧਟ੍ਠਿਤਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥਞ੍ਚ, ਚਿਰਕਾਲਟ੍ਠਿਤਤ੍ਥੰ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਾਪਨਤ੍ਥੰ। **ਵਿਹਿੰਸੂਪਰਤਿਯਾ**ਤਿ ਜਿਘਚ੍ਛਾਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਉਪਰਮਤ੍ਥੰ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਨੁਗ੍ਗਹਾਯਾ**ਤਿ ਸਾਸਨਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਨੰ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥੰ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਯੇਨ। **ਪੁਰਾਣਞ੍ਚ ਵੇਦਨੰ ਪਟਿਹਙ੍ਖਾਮੀ**ਤਿ ਪੁਰਾਣੰ ਅਭੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਵੇਦਨੰ ਪਟਿਹਨਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਨਵਞ੍ਚ ਵੇਦਨੰ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਨਵੰ ਭੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਵੇਦਨੰ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਹਿ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥਮੇਵ ਆਹਾਰੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਅਭੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਵੇਦਨਾ ਨਾਮ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਜਿਘਚ੍ਛਾਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਵੇਦਨਾ। ਸਾ ਹਿ ਅਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਯ੍ਯੋ ਭਿਯ੍ਯੋਪਵਡ੍ਢਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਭੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਵੇਦਨਾਪਿ ਖੁਦਾਨਿਮਿਤ੍ਤਾਵ ਅਙ੍ਗਦਾਹਸੂਲਾਦਿਵੇਦਨਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ। ਸਾ ਹਿ ਭੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਵ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਵਿਹਿੰਸਾਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾ ਚੇਤਾਸੰ ਵਿਹਿੰਸਾਯ ਵਿਸੇਸੋ।

ਯਾਤ੍ਰਾ ਚ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯਾਪਨਾ ਚ ਮੇ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਇਰਿਯਾਪਥਾਨੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਯਾਪਨਾਯਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਯਾਪਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਇਧ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਇਰਿਯਾਪਥਾਨੰ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਸਙ੍ਖਾਤਾ ਯਾਪਨਾਤਿ ਅਯਮੇਤਾਸੰ ਵਿਸੇਸੋ। **ਅਨਵਜ੍ਜਤਾ ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਚਾ**ਤਿ ਅਯੁਤ੍ਤਪਰਿਯੇਸਨਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਅਨਵਜ੍ਜਤਾ, ਪਰਿਮਿਤਪਰਿਭੋਗੇਨ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ। ਅਸਪ੍ਪਾਯਾਪਰਿਮਿਤਭੋਜਨਪਚ੍ਚਯਾ ਅਰਤਿਤਨ੍ਦੀਵਿਜਮ੍ਭਿਤਾਵਿਞ੍ਞੂਗਰਹਾਦਿਦੋਸਾਭਾਵੇਨ ਵਾ ਅਨਵਜ੍ਜਤਾ। ਸਪ੍ਪਾਯਪਰਿਮਿਤਭੋਜਨਪਚ੍ਚਯਾ ਕਾਯਬਲਸਮ੍ਭਵੇਨ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ। ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਉਦਰਾਵਦੇਹਕਭੋਜਨਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਸੁਖਪਸ੍ਸਸੁਖਮਿਦ੍ਧਸੁਖਾਦੀਨੰ ਅਭਾਵਤੋ ਅਨਵਜ੍ਜਤਾ। ਚਤੁਪਞ੍ਚਾਲੋਪਮਤ੍ਤੂਨਭੋਜਨੇਨ ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥਯੋਗ੍ਯਤਾਪਾਦਨਤੋ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ –

‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਞ੍ਚ ਆਲੋਪੇ, ਅਭੁਤ੍ਵਾ ਉਦਕੰ ਪਿਵੇ।
ਅਲੰ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯ, ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ’’ਤਿ॥ (ਥੇਰਗਾ॰ ੯੮੩; ਮਿ॰ ਪ॰ ੬.੫.੧੦)।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਪਯੋਜਨਪਰਿਗ੍ਗਹੋ, ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਚ ਪਟਿਪਦਾ ਦੀਪਿਤਾ ਹੋਤਿ। **ਯਾਤ੍ਰਾ ਚ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਪਯੋਜਨਪਰਿਗ੍ਗਹਦੀਪਨਾ। ਯਾਤ੍ਰਾ ਹਿ ਨੰ ਆਹਾਰੂਪਯੋਗੰ ਪਯੋਜੇਤਿ। ਧਮ੍ਮਿਕਸੁਖਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗਹੇਤੁਕੋ **ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ** ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਪਟਿਪਦਾ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤੋ।

ਸੇਨਾਸਨਨ੍ਤਿ ਸੇਨਞ੍ਚ ਆਸਨਞ੍ਚ। ਯਤ੍ਥ ਵਿਹਾਰਾਦਿਕੇ ਸੇਤਿ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ ਆਸਤਿ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਤੰ ਸੇਨਾਸਨੰ। **ਉਤੁਪਰਿਸ੍ਸਯਵਿਨੋਦਨਪ੍ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾਰਾਮਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਉਤੁਯੇਵ ਪਰਿਸਹਨਟ੍ਠੇਨ ਪਰਿਸ੍ਸਯੋ ਸਰੀਰਾਬਾਧਚਿਤ੍ਤਵਿਕ੍ਖੇਪਕਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥੰ, ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥੰ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਨਤ੍ਥਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਉਤੁ ਚ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਿਪਾਕਟਪਰਿਸ੍ਸਯੋ ਚ ਰਾਗਦੋਸਾਦਿਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਸ੍ਸਯੋ ਚ ਉਤੁਪਰਿਸ੍ਸਯੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਏਕੀਭਾਵਫਾਸੁਕਤ੍ਥਞ੍ਚ। ਚੀਵਰਪ੍ਪਟਿਸੇਵਨੇ ਹਿਰੀਕੋਪੀਨਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੰ ਵਿਯ ਤੰ ਨਿਯਤਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਪੁਨ **‘‘ਯਾਵਦੇਵਾ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਨ੍ਤਿ ਰੋਗਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਨੀਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਭਿਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਵਤ੍ਥੁਤਾਯ ਭੇਸਜ੍ਜੰ, ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਭਾਰਭਾਵੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਚਾਤਿ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ, ਤੰ।

ਵੇਯਜਾਬਾਧਿਕਾਨਨ੍ਤਿ ਵੇਯਜਾਬਾਧਤੋ ਧਾਤੁਕ੍ਖੋਭਤੋ ਚ ਤੰਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੁਕੁਟ੍ਠਗਣ੍ਡਪੀਲ਼ਕਾਦਿਰੋਗਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ। **ਵੇਦਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਨੰ। **ਅਬਜਾਬਜੜ੍ਝਪਰਮਤਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਪਰਮਭਾਵਾਯ। ਯਾਵ ਤੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਸਬ੍ਬੰ ਪਹੀਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਪਟਿਸੇਵਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਵਣ੍ਣਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਨਵਵੇਦਨੁਪ੍ਪਾਦਤੋਪੀ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲੰ ਆਯਤਿੰ ਏਵ ਵਿਪਾਕਪਰਿਲ਼ਾਹਾ , ਅਥ ਖੋ ਅਤਿਭੋਜਨਪਚ੍ਚਯਾ ਅਲੰਸਾਟਕਾਦੀਨੰ ਵਿਯ ਨਵਵੇਦਨੁਪ੍ਪਾਦਤੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕਸ੍ਸ ਚਲਨੰ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋਤਿ ਆਹ **"ਚਲਤਿ ਕਮ੍ਪਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਜਹਤੀ"**ਤਿ। ''ਖਮੋ ਹੋਤਿ ਸੀਤਸ੍ਸ ਉਣ੍ਹਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਲੋਮਸਨਾਗਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਕਥੇਤਬ੍ਬੰ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਚੇਤਿਯਪਬ੍ਬਤੇ ਪਿਯਙ੍ਗੁਗੁਹਾਯ ਪਧਾਨਘਰੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਟ੍ਠਕੇ ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ ਲੋਕਨ੍ਤਰਿਕਨਿਰਯੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਅਵਿਜਹਨ੍ਤੋਵ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ। ਗਿਮ੍ਹਸਮਯੇ ਚ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਬਹਿਚਙ੍ਕਮੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਸੇਦਾਪਿਸ੍ਸ ਕਚ੍ਛੇਹਿ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨੰ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਆਹ – ''ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਸੀਦਥ, ਸੀਤਲੋ ਓਕਾਸੋ''ਤਿ। ਥੇਰੋ ''ਉਣ੍ਹਭਯੇਨੇਵਮ੍ਹਿ, ਆਵੁਸੋ, ਇਧ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਅਵੀਚਿਮਹਾਨਿਰਯੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਯੇਵ। **ਉਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਿਸਨ੍ਤਾਪੋਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਸੂਰਿਯਸਨ੍ਤਾਪਸ੍ਸ ਪਰਤੋ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਸੂਰਿਯਸਨ੍ਤਾਪਵਸੇਨ ਪਨੇਤੰ ਵਤ੍ਥੁ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਯੋ ਚ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਵਾਰੇ ਭਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪਾਨੀਯੰ ਵਾ ਅਲਭਮਾਨੋਪਿ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸੰਸਾਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੂਪਪਤ੍ਤਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਵੇਧਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਵਿਜਹਤਿਯੇਵ। ਡੰਸਮਕਸਵਾਤਾਤਪਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠੋ ਚੇਪਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੂਪਪਤ੍ਤਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਵੇਧਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਵਿਜਹਤਿਯੇਵ। ਸਰੀਸਪਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ ਚਾਪਿ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸੰਸਾਰੇ ਸੀਹਬਜਗ੍ਘਾਦਿਮੁਖੇਸੁ ਅਨੇਕਵਾਰੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਪੁਬ੍ਬਭਾਵੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਵੇਧਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਵਿਜਹਤਿਯੇਵ **ਪਧਾਨਿਯਤ੍ਥੇਰੋ** ਵਿਯ, ਅਯੰ **"ਖਮੋ ਜਿਘਚ੍ਛਾਯ...ਪੇ॰... ਸਰੀਸਪਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਥੇਰੰ ਕਿਰ ਖਣ੍ਡਚੇਲਵਿਹਾਰੇ ਕਣਿਕਾਰਪਧਾਨਿਯਘਰੇ ਅਰਿਯਵੰਸਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਨ੍ਤਞ੍ਞੇਵ ਘੋਰਵਿਸੋ ਸਪ੍ਪੋ ਡੰਸਿ। ਥੇਰੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਧਮ੍ਮੰਯੇਵ ਸੁਣਾਤਿ, ਵਿਸਵੇਗੋ ਥਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ। ਥੇਰੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮਾਲ਼ੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਲੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਪੀਤਿੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ, ਸਹ ਪੀਤੁਪ੍ਪਾਦਾ ਵਿਸੰ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿੰ ਪਾਵਿਸਿ। ਥੇਰੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ।

ਯੋ ਪਨ ਅਕ੍ਕੋਸਵਸੇਨ ਦੁਰੁਤ੍ਤੇ ਦੁਰੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਯੇਵ ਚ ਦੁਰਾਗਤੇ ਅਪਿ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਸਞ੍ਞਿਤੇ ਵਚਨਪਥੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਤਿਗੁਣੰਯੇਵ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਨ ਵੇਧਤਿ **ਦੀਘਭਾਣਕਅਭਯਤ੍ਥੇਰੋ** ਵਿਯ, ਅਯੰ **"ਖਮੋ ਦੁਰੁਤ੍ਤਾਨੰ ਦੁਰਾਗਤਾਨੰ ਵਚਨਪਥਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸਭਾਵਨਾਰਾਮਤਾਯ ਮਹਾਅਰਿਯਵੰਸਪ੍ਪਟਿਪਦੰ ਕਥੇਸਿ, ਸਬ੍ਬੋ ਮਹਾਗਾਮੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤੰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਮਹਾਥੇਰੋ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ''ਦੀਘਭਾਣਕੋ 'ਅਰਿਯਵੰਸੰ ਕਥੇਮੀ'ਤਿ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਕੋਲਾਹਲੰ ਕਰੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿ। ਉਭੋਪਿ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਹਾਰੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਗਾਵੁਤਮਤ੍ਤੰ ਏਕਪਥੇਨ ਅਗਮੰਸੁ। ਸਕਲਗਾਵੁਤਮ੍ਪਿ ਸੋ ਤੰ ਅਕ੍ਕੋਸਿਯੇਵ। ਤਤੋ ਯਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਵਿਹਾਰਾਨੰ ਮਗ੍ਗੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਦੀਘਭਾਣਕਤ੍ਥੇਰੋ ਤੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਏਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਅਸ੍ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਗਮਾਸਿ। ਥੇਰੋਪਿ ਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਮੇਨੰ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ''ਕਿੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਕਲਗਾਵੁਤੰ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤੰ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵੋਚੁਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ''ਖਨ੍ਤਿਯੇਵਾਵੁਸੋ, ਮਯ੍ਹੰ ਭਾਰੋ, ਨ ਅਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਏਕਪਦੁਦ੍ਧਾਰੇਪਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਿਯੋਗੰ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ।

ਵਚਨਮੇਵ ਤਦਤ੍ਥੰ ਞਾਪੇਤੁਕਾਮਾਨਞ੍ਚ ਪਥੋ ਉਪਾਯੋਤਿ ਆਹ **"ਵਚਨਮੇਵ ਵਚਨਪਥੋ"**ਤਿ। ਅਸੁਖਟ੍ਠੇਨ ਵਾ **ਤਿਬ੍ਬਾ**। ਯਞ੍ਹਿ ਨ ਸੁਖੰ, ਤੰ ਅਨਿਟ੍ਠੰ ਤਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਧਿਵਾਸਕਜਾਤਿਕੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵੇਦਨਾਨੰ ਅਧਿਵਾਸਕਸਭਾਵੋ ਹੋਤਿ। ਚਿਤ੍ਤਲਪਬ੍ਬਤੇ ਪਧਾਨਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਿਰ ਰਤ੍ਤਿੰ ਪਧਾਨੇਨ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਉਦਰਵਾਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋ ਤੰ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਆਵਤ੍ਤੁਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੁਤਿ। ਤਮੇਨੰ ਚਙ੍ਕਮਨਪਸ੍ਸੇ ਠਿਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਆਹ – ''ਆਵੁਸੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨਾਮ ਅਧਿਵਾਸਨਸੀਲੋ

ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਸੋ ''ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਚੂਲੋ ਸਜਿ। ਵਾਤੋ ਨਾਭਿਤੋ ਯਾਵ ਹਦਯਂ ਫਾਲੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਵੇਦਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨ ਅਨਾਗਾਮੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। **ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ''ਉਣ੍ਹੇਨ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸੀਤਂ ਪਤ੍ਥਯਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਣ੍ਹਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਾਮਾਸਵੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਨਤ੍ਥਿ ਸੁਗਤਿਭਵੇ ਸੀਤਂ ਵਾ ਉਣ੍ਹਂ** ਵਾਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਂ ਸੀਤਂ ਵਾ ਉਣ੍ਹਂ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਤ੍ਤੁਗ੍ਗਾਹੇ ਸਤਿ ਅਤ੍ਤੁਨਿਯਗ੍ਗਾਹੋਤਿ ਆਹ **"ਮਯ੍ਹਂ ਸੀਤਂ ਉਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਗਾਹੋ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੋ"**ਤਿ।

ਅਹਂ ਸਮਣੋਤਿ ''ਅਹਂ ਸਮਣੋ, ਕਿਂ ਮਮ ਜੀਵਿਤੇਨ ਵਾ ਮਰਣੇਨ ਵਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਪ੍ਪਯੋਜਨਾਦਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ। **ਪਟਿਕ੍ਕਮਤੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਨਂ ਸਮੀਪਗਮਨਤੋ ਅਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਠਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਠਾਨਂ, ਕਣ੍ਟਕਾਨਂ ਠਾਨਂ **ਕਣ੍ਟਕਟ੍ਠਾਨਂ,** ਯਤ੍ਥ ਕਣ੍ਟਕਾਨਿ ਸਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਓਕਾਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਮਨੁਸ੍ਸਦੁਟ੍ਠਾਨੀ**ਤਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸਸਞ੍ਚਾਰੇਨ ਦੂਸਿਤਾਨਿ, ਸਪਰਿਸ੍ਸਯਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਿਯਤਵਤ੍ਥੁਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਯਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭੂਤਂ। **ਵੇਸਿਯਾਦਿਭੇਦਤੋ**ਤਿ ਵੇਸਿਯਾਵਿਧਵਾਥੁਲ੍ਲਕੁਮਾਰਿਕਾਪਣ੍ਡਕਪਾਨਾਗਾਰਭਿਕ੍ਖੁਨਿਭੇਦਤੋ। **ਸਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਂ, ਅਵਿਸਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਕਾਸਿ** ਵਾਤਿ ਤਾਦਿਸਂ ਅਨਾਚਾਰਂ ਅਕਾਸਿ ਵਾ। **ਸੀਲਸਂਵਰਸਙ੍ਖਾਤੇਨਾ**ਤਿ ਕਥਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨਂ ਸੀਲਂ? ਅਨਾਸਨਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਹਿ ਅਨਾਚਾਰਪਰਿਵਜ੍ਜਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨਾਚਾਰਾਗੋਚਰਪਰਿਵਜ੍ਜਨਂ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲਤਾਯ ਸੀਲਸਂਵਰੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਭਗਵਤਾ ''ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੦੮) ਸੀਲਸਂਵਰਂ ਵਿਭਜਨੇ ਆਚਾਰਗੋਚਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ''ਅਤ੍ਥਿ ਅਨਾਚਾਰੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਗੋਚਰੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭ॰ ੫੧੩-੫੧੪) ਆਚਾਰਗੋਚਰਾ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ''ਚਣ੍ਡਂ ਹਤ੍ਥਿਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਹਤ੍ਥਿਆਦਿਪਰਿਵਜ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਾਨੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਚਾਰਸੀਲਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਇਤਿਪੀਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਕਾਰਣੇਨ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਸਮੁਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾਪਿ, ਲੋਭਾਦਿਸਹਗਤਤ੍ਤਾਪਿ, ਕੁਸਲਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋਪੀਤਿਆਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਕੁਸਲੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਸਾਵਜ੍ਜੋ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਅਕੁਸਲੋ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਂ। **ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਆਦੀਨਵਵਿਭਾਵਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਨਧਿਵਾਸਨਂ ਨਾਮ ਪੁਨ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਂ। ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂ ਵਿਨੋਦਨਂ ਬ੍ਯਨ੍ਤਿਕਰਣਂ ਅਨਭਾਵਗਮਨਨ੍ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ – ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਪਜਹਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਨਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਕਿਂ ਕਰੋਤੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਪਹਾਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਮੇਵ, ਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਵਿਨੋਦੇਤੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਪਾਪਵਿਤਕ੍ਕਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਾਵਤ੍ਥਾਗਹਣਂ ਵਾ ਕਤਂ ਸਿਯਾ ਅਨਵਸੇਸਗ੍ਗਹਣਂ ਵਾ। ਤੇਸੁ ਪਠਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ"**ਤਿ, ਸਮ੍ਪਤਿਜਾਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨਵਸੇਸਗ੍ਗਹਣਂ ਬ੍ਯਾਪਨਿਚ੍ਛਾਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਞਾਤਿਵਿਤਕ੍ਕੋਤਿ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਞਾਤਯੋ ਸੁਖਜੀਵਿਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮਵਸੇਨ ਞਾਤਕੇ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਤਕ੍ਕੋ। **ਜਨਪਦਵਿਤਕ੍ਕੋ**ਤਿ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਜਨਪਦੋ ਸੁਭਿਕ੍ਖੋ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਸ੍ਸੋ ਰਮਣੀਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮਵਸੇਨ ਜਨਪਦਂ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਤਕ੍ਕੋ। ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪ੍ਪਧਾਨਾਦੀਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇ ਨਿਜ੍ਜਿਣ੍ਣੇ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸੁਖੀ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਮਰਾਤਿ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਯ ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਅਮਰਤ੍ਥਾਯ ਵਿਤਕ੍ਕੋ। ਤਂ ਵਾ ਆਰਬ੍ਭ ਅਮਰਾਵਿਕ੍ਖੇਪਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋ ਅਮਰੋ ਚ ਸੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਚਾਤਿ **ਅਮਰਾਵਿਤਕ੍ਕੋ। ਪਰਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਰੇਸੁ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਦੀਸੁ ਸਹਨਨ੍ਦਿਤਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਨੁਦ੍ਦਯਤਾਪਤਿਰੂਪਕੋ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ। **ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਚੀਵਰਾਦਿਲਾਭੇਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾਰੇਨ ਚ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੇਨ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ। **ਅਨਵਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਅਹੋ ਵਤ ਮਂ ਪਰੇ ਨ ਅਵਜਾਨੇਯ੍ਯੁਂ, ਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯੁਂ, ਪਾਸਾਣਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਤਕ੍ਕੋ।

ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ ਕਾਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨਸਭਾਵਤੋ ਕਾਮਾਸਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਤਿਸਯਤ੍ਤਾ ਚ ਕਾਮਨਾਕਾਰੋਤਿ ਆਹ "**ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕਾਮਾਸ**ਵੋ"ਤਿ। **ਤਬ੍ਬਿਸੇਸੋ**ਤਿ ਕਾਮਾਸਵਵਿਸੇਸੋ ਭਵਸਭਾਵਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਕੇ ਵਿਨੋਦੇਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਨੀਹਰਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵਿਨੋਦਨਂ,** ਵੀਰਿਯਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਵੀਰਿਯਸਂਵਰਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵਿਨੋਦਨੇਨਾ**"ਤਿ।

''ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਵਿਜ੍ਜਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਿਜ੍ਜਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀਨਂ ਅਨਧਿਗਮੋ ਤਤੋ ਚ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਾਨਤਿਵਤ੍ਤਿ **ਅਭਾਵਨਾਯ ਆਦੀਨਵੋ**। ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਭਗਵਤੋ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਭਾਵਾਦਿਵਸੇਨ ਚ **ਭਾਵਨਾਯ ਆਨਿਸਂਸੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਆਸਵਪਹਾਨਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ ਤਾਯ ਏਵ ਦੁਕ੍ਕਰਕਿਰਿਯਾਯ ਤਂ ਅਭਿਤ੍ਥਵਨ੍ਤੋ। **ਸਂਵਰੇਨੇਵ ਪਹੀਨਾ**ਤਿ ਸਂਵਰੇਨ ਪਹੀਨਾ ਏਵ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਨ ਅਪ੍ਪਹੀਨੇਸੁਯੇਵ ਪਹੀਨਸਞ੍ਞੀ**"ਤਿ।

ਆਸਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਦਾਰੁਕਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੯. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਪੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਾਧਸਯਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਬਾਧਸਯਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਪੁਤ੍ਤਸੀਸੇਨ ਦਾਰਪਰਿਗ੍ਗਹਂ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰੇਸੁ ਉਪ੍ਪਿਲੋ ਵਿਯ। ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਰੋਗਾਦਿਹੇਤੁ ਸੋਕਾਭਿਭਵੇਨ ਚ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਾਮਭੋਗਿਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਰਾਗਾਭਿਭਵਨ੍ਤਿ। ਉਭਯੇਨਪਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਾਸਿਕਚਨ੍ਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਜ੍ਜਲਚਨ੍ਦਨਂ। ਤਂ ਕਿਰ ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਹੋਤਿ ਪਭਸ੍ਸਰਂ, ਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਨਂ ਸਣ੍ਹਤਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਸਣ੍ਹਚਨ੍ਦਨ**"ਨ੍ਤਿ , ਕਾਸਿਕਵਤ੍ਥਞ੍ਚ ਚਨ੍ਦਨਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣਸੋਭਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਸੁਗਨ੍ਧਭਾਵਤ੍ਥਞ੍ਚ ਮਾਲਂ, ਸੁਗਨ੍ਧਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਗਨ੍ਧਂ, ਛਵਿਰਾਗਕਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਸੁਭਤ੍ਥਞ੍ਚ ਵਿਲੇਪਨਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੇਨ। **ਜਾਤਰੂਪਰਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਞ੍ਚੇਵ ਅਵਸਿਟ੍ਠਧਨਞ੍ਚ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨ। ਸਬ੍ਬੇਨਪਿ ਕਾਮੇਸੁ ਅਭਿਗਿਦ੍ਧਭਾਵਮੇਵ ਪਕਾਸੇਤਿ।

ਦਾਰੁਕਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਹਤ੍ਥਿਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੦. ਛਟ੍ਠੇ ਹਤ੍ਥਿਂ ਸਾਰੇਤੀਤਿ ਹਤ੍ਥਿਸਾਰੀ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਹਤ੍ਥਿਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ**। ਸੋ ਕਿਰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਹਤ੍ਥਿਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੁਖੁਮੇਸੁ ਖਨ੍ਧਧਾਤੁਆਯਤਨਾਦੀਸੁ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇਸੁ ਕੁਸਲੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – "**ਥੇਰਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਕਥਂ ਓਪਾਤੇਤੀ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਕਥਂ ਓਪਾਤੇਤੀ**ਤਿ ਥੇਰੇਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਸ੍ਸ ਕਥਾਪਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰੇ ਅਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਥਂ ਪਵੇਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਂਸਗ੍ਗੇਹੀ**ਤਿ ਸਵਨਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਦਸ੍ਸਨਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਸਮੁਲ੍ਲਾਪਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਸਮ੍ਭੋਗਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਂਸਗ੍ਗੇਹਿ। **ਕਿਟ੍ਠਾਦਕੋ**ਤਿ ਕਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਸ੍ਸਞ੍ਹਿ ਕਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਾਰਣੂਪਚਾਰੇਨ। **ਸਿਪ੍ਪਿਯੋ** ਸੁਤ੍ਤਿਯੋ। **ਸਮ੍ਬੁਕਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਮਾਹ।

ਗਿਹਿਭਾਵੇ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਸੀਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੨੨) ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਿਰ ਸਾਸਨੇ ਦ੍ਵੇ ਸਹਾਯਕਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮਗ੍ਗਾ ਏਕਤੋਵ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਏਕੋ ਅਨਭਿਰਤੋ ਗਿਹਿਭਾਵੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਸੋ ਗਿਹਿਭਾਵੇ ਆਦੀਨਵਂ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਓਵਦਿ। ਸੋ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਭਿਰਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਏਕਦਿਵਸਂ ਤਾਦਿਸੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਮਯ੍ਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਏਵਰੂਪਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਇਮਾਹਂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਲੋਭੇਨ ਤਸ੍ਸ ਗਿਹਿਭਾਵੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਆਦੀਨਵਂ ਕਥੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਗਿਹਿਭਾਵਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਮੇਵ ਅਭਿਰਮਿ। ਏਵਮੇਸ ਤਦਾ ਸੀਲਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਗਿਹਿਭਾਵੇ ਆਨਿਸਂਸਕਥਾਯ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਇਦਾਨਿ ਛ ਵਾਰੇ ਵਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮਵਾਰੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ ਮਹਾਕੋਟ੍ਠਿਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਅਭਿਧਮ੍ਮਕਥਂ

ਕਥੇਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਰਨੁਰਾ ਕਥਂ ਓਪਾਤੇਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਮਹਾਕੋਟ੍ਠਿਕਤ੍ਥੇਰੋ ਅਪਸਾਦੇਸਿ। ਸੋ ਮਹਾਸਾਵਕਸ੍ਸ ਕਥਿਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਵਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿ ਜਾਤੋ। ਪੋਟ੍ਠਪਾਦਸ੍ਸ ਪਨਾਯਂ ਗਿਹਿਸਹਾਯਕੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਤੀਹਚ੍ਚਯੇਨ ਪੋਟ੍ਠਪਾਦਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਤੋ। ਅਥ ਨਂ ਸੋ ਦਿਸ੍ਵਾ – ''ਸਮ੍ਮ, ਕਿਂ ਤਯਾ ਕਤਂ, ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨਾ ਅਪਸਕ੍ਕਨ੍ਤੋਸਿ, ਏਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਦਾਨਿ ਤੇ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਸਤ੍ਤਮੇ ਵਾਰੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣੀ''**ਤਿ।

ਹਤ੍ਥਿਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਮਜ੍ਝੇਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੧. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਯ-ਕਾਰਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਵਾ ਏਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ। ਤੇਨਾਹ **''ਤਾਯ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ''**ਤਿ। **ਫਸ੍ਸਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਯਦ੍ਵਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ''ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਤਣ੍ਹਾ, ਤਣ੍ਹਾਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪਾਦਾਨਂ, ਉਪਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ ਭਵੋ , ਭਵਪਚ੍ਚਯਾ ਜਾਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਫਸ੍ਸਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਫਸ੍ਸਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਂ **ਅਨ੍ਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨ੍ਤਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਮਰਿਯਾਦਲਾਮਕਅਭਾਵਕੋਟ੍ਠਾਸਪਦਪੂਰਣਸਮੀਪਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਅਨ੍ਤਪੂਰੋ ਉਦਰਪੂਰੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੯੭) ਹਿ ਅਨ੍ਤੇ ਅਨ੍ਤਸਦ੍ਦੋ। ''ਚਰਨ੍ਤਿ ਲੋਕੇ ਪਰਿਵਾਰਛਨ੍ਨਾ ਅਨ੍ਤੋ ਅਸੁਦ੍ਧਾ, ਬਹਿ ਸੋਭਮਾਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੨) ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ। ''ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਜੀਰਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੮) ਸਾ ਹਰਿਤਨ੍ਤਂ ਵਾ ਪਨ੍ਥਨ੍ਤਂ ਵਾ ਸੇਲਨ੍ਤਂ ਵਾ ਉਦਕਨ੍ਤਂ ਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦੪) ਮਰਿਯਾਦਾਯਂ। ''ਅਨ੍ਤਮਿਦਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜੀਵਿਕਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੦; ਇਤਿਵੁ॰ ੯੧) ਲਾਮਕੇ। ''ਏਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੯੩; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੫੧) ਅਭਾਵੇ। ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਚਯਸਙ੍ਖਯੋ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋ ਕੋਟੀਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਤਯੋ ਅਨ੍ਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੦੫) ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ। ''ਇਙ੍ਘ ਤਾਵ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਵਾ ਗਾਥਾਯੋ ਵਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਪਰਿਯਾਪੁਣਸ੍ਸੁ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਓਕਾਸਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੪੨) ਚ ਆਦੀਸੁ ਪਦਪੂਰਣੇ। ''ਗਾਮਨ੍ਤਂ ਵਾ ਓਸਟੋ (ਪਾਰਾ॰ ੪੦੯-੪੧੦; ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੪੩) ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੧੦) ਸਮੀਪੇ। ਸ੍ਵਾਯਮਿਧ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਅਯਮੇਕੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ**ਤਿ।

ਸਨ੍ਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋ ਧਮ੍ਮਸਮੂਹੋਤਿ **ਸਕ੍ਕਾਯੋ,** ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। ਤੇਨਾਹ **''ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟ''**ਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਮਜ੍ਝੇਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਞਾਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੨. ਅਟ੍ਠਮੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਅਪਾਯਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯੇਨ ਵਾ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਅਪਾਯੇਸੁ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਆਪਾਯਿਕੋ ਨੇਰਯਿਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਵੀਚਿਮ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਆਯੁਕਪ੍ਪਸਞ੍ਞਿਤਂ ਅਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਕਪ੍ਪਟ੍ਠੋ**। ਨਿਰਯੂਪਪਤ੍ਤਿਪਰਿਹਰਣਵਸੇਨ ਤਿਕਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋਤਿ **ਅਤੇਕਿਚ੍ਛੋ। ਅਖਣ੍ਡਾਨੀ**ਤਿ ਏਕਦੇਸੇਨਪਿ ਅਖਣ੍ਡਿਤਾਨਿ। ਭਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਬੀਜਂ ਬੀਜਤ੍ਥਾਯ ਨ ਉਪਕਪ੍ਪਤਿ। **ਅਪੂਤੀਨੀ**ਤਿ ਉਦਕਤੇਮਨੇਨ ਅਪੂਤਿਕਾਨਿ। ਪੂਤਿਕਞ੍ਹਿ ਬੀਜਂ ਬੀਜਤ੍ਥਾਯ ਨ ਉਪਕਪ੍ਪਤਿ। **ਅਵਾਤਾਤਪਹਤਾਨੀ**ਤਿ ਵਾਤੇਨ ਚ ਆਤਪੇਨ ਚ ਨ ਹਤਾਨਿ ਨਿਰੋਜਤਂ ਨ ਪਾਪਿਤਾਨਿ। ਨਿਰੋਜਞ੍ਹਿ ਕਸਟਂ ਬੀਜਂ ਬੀਜਤ੍ਥਾਯ ਨ ਉਪਕਪ੍ਪਤਿ। ''ਸਾਰਾਦਾਨੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਆ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ **''ਸਾਰਦਾਨੀ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **''ਸਾਰਾਦਾਨੀ''**ਤਿ। ਤਣ੍ਡੁਲਸਾਰਸ੍ਸ ਆਦਾਨਤੋ **ਸਾਰਾਦਾਨਿ,** ਗਹਿਤਸਾਰਾਨਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸਾਰਾਨਿ। ਨਿਸ੍ਸਰਞ੍ਹਿ ਬੀਜਂ ਬੀਜਤ੍ਥਾਯ ਨ ਉਪਕਪ੍ਪਤਿ। **ਸੁਖਸਯਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਕੋਟ੍ਠੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਸੁਖਸਯਿਤਾਨਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਨ੍ਨਿਚਿਤਾਨਿ। **ਮਣ੍ਡਖੇਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਊਸਖਾਰਾਦਿਦੋਸੇਹਿ ਅਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਸਾਰਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ। **ਅਭਿਦੋ**ਤਿ

ਅਭਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥਨਿਪਾਤਪਦਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਅਭਿਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਭਿਦਾਤਿ ਵਾ **ਅਭਿਦੋ**। ‘‘ਅਭਿਦਂ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ। **ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗਵਚਨਂ, ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਵਾ। ਤਸ੍ਮਾ **ਅਭਿਦੋ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨ੍ਨੇ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਸਮਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਞ੍ਹਿ ਗਗਨਮਜ੍ਝਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਚਨ੍ਦੇ ਠਿਤੇ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਸਮਯੋ ਭਿਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਮਜ੍ਝੇ ਏਵ ਪਨ ਠਿਤੇ ਅਭਿਨ੍ਨੋ ਨਾਮ।

ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਦਯੋਤਿ ਏਤ੍ਥ (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੨੭ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਸਕ੍ਕਵਤ੍ਥੁ) ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕਿਰ ਸਾਕਿਯੋ ‘‘ਮਮ ਧੀਤਰਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ, ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵੇਰਿਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ ਚਾ’’ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਸਤ੍ਥਰਿ ਆਘਾਤਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ‘‘ਨ ਦਾਨਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਗਮਨਮਗ੍ਗਂ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਯਂ ਸੁਰਂ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਰਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੇ ਤਂ ਠਾਨਂ ਆਗਤੇ ‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਆਗਤੋ’’ਤਿ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਸੋ ਆਹ – ‘‘ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਦੇਥ, ਨਾਯਂ ਮਯਾ ਮਹਲ੍ਲਕਤਰੋ, ਨਾਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋਪਿ ਤਥੇਵ ਨਿਸੀਦਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਮਾਤੁਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਮਗ੍ਗਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋਵ ਨਿਵਤ੍ਤਿ। ਸੋਪਿ ਚਰਪੁਰਿਸਂ ਪੇਸੇਸਿ – ‘‘ਗਚ੍ਛ ਤਸ੍ਸ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਏਹੀ’’ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਸਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ – ‘‘ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਿਤਪਾਤੁਕਮ੍ਮੇ ਪਚ੍ਚਯੋ’’ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਆਹ – ‘‘ਪਸ੍ਸਸਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ। ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਨ੍ਤੇ। ਭਾਰਿਯਂ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਂ ਅਦੇਨ੍ਤੇਨ, ਇਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦੇ ਪਾਸਾਦਮੂਲੇ ਪਥਵਿਯਾ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿ।

ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋਪਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੪੭) ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਕਥੇਸਿ। ਸੋ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਲੋਕਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਨ੍ਦਨਵਨਚਿਤ੍ਤਲਤਾਵਨਫਾਰੁਸਕਵਨਮਿਸ੍ਸਕਵਨੇਸੁ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਮਾਨੇ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੇ ਚ ਦੇਵਧੀਤਰੋ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ – ‘‘ਏਤੇਸਂ ਏਵਰੂਪਾਯ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਠਿਤਾਨਂ ਕਿਰ ਮਧੁਰੋ ਨੁ ਖੋ ਸਦ੍ਦੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਸੋਤੁਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਧਾਤੁਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਭਗਵਾ ਪਨਸ੍ਸ – ‘‘ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਧਾਤੁਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਥੇਸਿ। ਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਯਂ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਭਗਵਤਿ ਆਘਾਤਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਅਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਪਠਮਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂ, ਸੋ ਮਯ੍ਹਂ ‘ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੂ’ਤਿ ਕਥੇਸਿ। ਅਹਂ ਪਨ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਪੁਰਿਸਕਾਰੇਨ ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਧਾਤੁਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂ, ਤਂ ਮੇ ਨ ਕਥੇਸਿ। ਅਦ੍ਧਾ ਏਵਂ ਹੋਤਿ ‘ਅਯਂ ਰਾਜਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਞਾਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਚੇਤੋਪਰਿਯਕਮ੍ਮਞਾਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਆਸਵਾਨਂ ਖਯੇ ਞਾਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਮਯਾ ਸਮਸਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’ਤਿ ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯਵਸੇਨ ਮਯ੍ਹਂ ਨ ਕਥੇਤੀ’’ਤਿ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋ ਆਘਾਤਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿਭਾਵਂ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ ਵਿਹਾਸਿ। ਦਸਬਲਂ ਪਨ ਅਸਤਾ ਤੁਚ੍ਛੇਨ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਪਾਯੂਪਗੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ‘‘ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਭਗ੍ਗਵ, ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਲਿਚ੍ਛਵਿਪੁਤ੍ਤੋ ਮਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਅਪਕ੍ਕਮੇਵ ਇਮਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਾ, ਯਥਾ ਤਂ ਆਪਾਯਿਕੋ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੬)। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਅਪਰੇਪਿ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਦਯੋ ਭਗਵਤਾ ਞਾਤਾਵਾ”**ਤਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕੋਕਾਲਿਕਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਸੁਸੀਮੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨.੭੦) ਏਵਂਨਾਮਕੋ ਵੇਦਙ੍ਗੇਸੁ ਕੁਸਲੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ। ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਹਿ ਪਰਿਹੀਨਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਾ ‘‘ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਨ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਆਰਬ੍ਭ ਲਾਭਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਜਾਤੋ, ਕਵਿਸੇਟ੍ਠੋ ਪਨੇਸ ਉਤ੍ਤਮਕਵਿਤਾਯ ਸਾਵਕਾਨਂ ਬਨ੍ਧਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ। ਤੇ ਤਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਉਪਨਿਸਿਨ੍ਨਕਥਮ੍ਪਿ ਅਨੁਮੋਦਨਮ੍ਪਿ ਸਰਭਞ੍ਞਮ੍ਪੀਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤੇਸਂ ਪਸਨ੍ਨਾਨਂ ਲਾਭਂ ਉਪਸਂਹਰਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਮਯਂ ਯਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮਾ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਤੋ ਥੋਕਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਮ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਯਂ ਤਤ੍ਥ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮਯਮ੍ਪਿ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਕਥੇਯ੍ਯਾਮ। ਤਤੋ ਏਤੇਹਿ ਲਾਭਿਤਰਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਮ। ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਸੁਸਿਮੋ ਪਟਿਬਲੋ’’ਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ ‘‘ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ ਸੁਸੀਮ, ਸਮਣੇ ਗੋਤਮੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰ, ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਂ

ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹੇ ਵਾਚੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਤਂ ਮਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਗਿਹੀਨਂ ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮ, ਏਵਂ ਮਯਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਕਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ ਗਰੁਕਤਾ ਮਾਨਿਤਾ ਪੂਜਿਤਾ ਲਾਭਿਨੋ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੭੦)।

ਅਥ ਸੁਸੀਮੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨਾਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ। ਥੇਰੋ ਚ ਤਂ ਆਦਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਅਯਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਯੇ 'ਅਹਂ ਪਾਟਿਏਕ੍ਕੋ ਸਤ੍ਥਾ'ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਮਾਨੋ ਚਰਤਿ, 'ਇਧੇਵ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁਂ ਇਚ੍ਛਾਮੀ'ਤਿ ਕਿਰ ਵਦਤਿ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਮਯਿ ਪਸਨ੍ਨੋ, ਉਦਾਹੁ ਮਯ੍ਹਂ ਵਾ ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਪਸਨ੍ਨੋ''ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਏਕਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਪਸਾਦਾਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਮਮ ਸਾਸਨੇ 'ਧਮ੍ਮਂ ਥੇਨੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਇਤਿਸ੍ਸ ਆਗਮਨਂ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ, ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਕੀਦਿਸਾ''ਤਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ 'ਧਮ੍ਮਂ ਥੇਨੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਪਨ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਤੇਨਹਾਨਨ੍ਦ, ਸੁਸੀਮਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਏਵਂ ਭਗਵਤਾ ਕੋ ਞਾਤੋ? ਸੁਸੀਮੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ"**ਤਿ।

ਸਨ੍ਤਤਿਮਹਾਮਤ੍ਤੋਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੪੧ ਸਨ੍ਤਤਿਮਹਾਮਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁ) ਸੋ ਕਿਰ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਕੁਪਿਤਂ ਵੂਪਸਮੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ। ਅਥਸ੍ਸ ਰਾਜਾ ਤੁਟ੍ਠੋ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸਾਨਿ ਰਜ੍ਜਂ ਦਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਨਚ੍ਚਗੀਤਕੁਸਲਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸਾਨਿ ਸੁਰਾਮਦਮਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੋ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧਵਰਗਤੋ ਨਹਾਨਤਿਤ੍ਥਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤਂ ਦ੍ਵਾਰਨ੍ਤਰੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧਵਰਗਤੋਵ ਸੀਸਂ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਸਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਿਤਪਾਤੁਕਰਣੇ ਹੇਤੂ''ਤਿ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਿਤਕਾਰਣਂ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਪਸ੍ਸਸਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਨ੍ਤਤਿਮਹਾਮਤ੍ਤਂ, ਅਜ੍ਜੇਵ ਸਬ੍ਬਾਭਰਣਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੋ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚਾਤੁਪ੍ਪਦਿਕਗਾਥਾਵਸਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਏਵਂ ਕੋ ਞਾਤੋ ਭਗਵਤਾਤਿ? ਸਨ੍ਤਤਿਮਹਾਮਤ੍ਤੋ"**ਤਿ।

ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਞਾਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੩. ਨਵਮੇ ਪਰਿਹਾਯਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਰਣਭਾਵਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪਰਿਯਾਯੋ**ਤਿ ਇਧ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਨਕਾਰਣ"**ਨ੍ਤਿ।

''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਹਤਾਨਂ ਵਤ੍ਥਾਨਂ ਦਿਗੁਣਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਪਟਲਟ੍ਠੋ ਗੁਣਟ੍ਠੋ। ''ਅਚ੍ਚੇਨ੍ਤਿ ਕਾਲਾ ਤਰਯਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯੋ, ਵਯੋਗੁਣਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਂ ਜਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੪) ਏਤ੍ਥ ਰਾਸਟ੍ਠੋ ਗੁਣਟ੍ਠੋ। ''ਸਤਗੁਣਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੭੯) ਏਤ੍ਥ ਆਨਿਸਂਸਟ੍ਠੋ। ''ਅਨ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤਗੁਣਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੭; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੧੦; ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੩.ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਕਾਰੋ), ਕਯਿਰਾ ਮਾਲਾਗੁਣੇ ਬਹੂ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੫੩) ਏਤ੍ਥ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੋ ਗੁਣਟ੍ਠੋ। ਇਧਾਪਿ ਏਸੋਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **"ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ ਗੁਣਾ"**ਤਿ। ਕਾਮਰਾਗਸ੍ਸ ਸਂਯੋਜਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁਪਿ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੋ ਰਾਸਟ੍ਠੋ ਵਾ ਗੁਣਟ੍ਠੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵਾ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਤਂਦ੍ਵਾਰਿਕਵਿਞ੍ਞਾਣੇਹਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਭੂਤਾ**ਤਿ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਜਾਤਿਕਾ, ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਭਾਵਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤਾ। **ਕਮਨੀਯਾ**ਤਿ ਕਾਮੇਤਬ੍ਬਾ। **ਮਨਵਡ੍ਢਨਕਾ**ਤਿ ਮਨੋਹਰਾ। ਏਤੇਨ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਤੋਪਿ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਭਾਵਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਸਭਾਵਾ। **ਕਾਮੂਪਸਞ੍ਹਿਤਾ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਉਪੇਚ੍ਚ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਰਾਗੋ**ਤਿ ਵਾ ਸੁਭਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਿਤਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਰਾਗੋ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਕਾਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ਤੇਸਮ੍ਪਿ

ਕਾਮਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿਤੋ, ਕਿਲੇਸਕਾਮਸ੍ਸਪਿ ਇਟ੍ਠਵੇਦਨਾ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਸਮ੍ਪਯੋਗਭੇਦੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਭੇਦੇਨ ਚ ਅਤ੍ਥਿ ਵਿਚਿਤ੍ਤਕਾਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸੇਤੁੰ "**ਚਿਤ੍ਰਵਿਚਿਤ੍ਰਾਰਮ੍ਮਣਾਨੀ**"ਤਿ ਆਹ, ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਨਿ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥੇਤ੍ਥ ਧੀਰਾ ਵਿਨਯਨ੍ਤਿ ਛਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਅਥ ਏਤੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਵਿਨਯਨ੍ਤਿ।

ਤਜ੍ਜਾਤਿਕਨ੍ਤਿ ਤਂਸਭਾਵਂ, ਅਤ੍ਤਤੋ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਕਾਮਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਾਗੋ ਪੁਞ੍ਞਭਾਗੋ, ਪੁਞ੍ਞਕੋਟ੍ਠਾਸੋ। ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਭਵੋਤਿ **ਪੁਞ੍ਞਭਾਗਿਯੋ। ਅਪੁਞ੍ਞਭਾਗਿਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਵਿਪਾਕੋਯੇਵ ਵੇ**ਪਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਵੋਹਾਰਵਿਪਾਕ**"ਨ੍ਤਿ।

ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਸਾਧਾਰਣਾ। **ਸਂਵਿਦਹਨਚੇਤਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਂਵਿਦਹਨਲਕ੍ਖਣਾ ਚੇਤਨਾ। **ਉਰਤ੍ਤਾਲ਼ਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਰਂ ਤਾਲ਼ੇਤ੍ਵਾ । **ਏਕਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਪਦਚਿਤਂ ਮਨ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਕਪਦਮਨ੍ਤਂ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿ।

ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪. ਦਸਮੇ **ਤਥਾਗਤਬਲਾਨੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸੇਵ ਬਲਾਨਿ। ਨਨੁ ਚੇਤਾਨਿ ਸਾਵਕਾਨਮ੍ਪਿ ਏਕਚ੍ਚਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ? ਕਾਮਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਯਾਦਿਸਾਨਿ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਞਾਣਾਦੀਨਿ, ਨ ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਤਦਞ੍ਞੇਸਂ ਕਦਾਚਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ। ਇਮਮੇਵ ਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਲੇਸਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵਤੋ ਆਸਯਾਨੁਸਯਞਾਣਾਦੀਸੁ ਏਵ ਅਸਾਧਾਰਣਸਮਞ੍ਞਾ ਨਿਰੂਲ਼੍ਹਾ। ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਬਲਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਗਤਾਨਿ, ਤਥਾ ਆਗਤਬਲਾਨੀਤਿ ਵਾ **ਤਥਾਗਤਬਲਾਨਿ**। ਉਸਭਸ੍ਸ ਇਦਂ **ਆਸਭਂ,** ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਂ। **ਪਮੁਖਨਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਨਾਦਂ । **ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਞ੍ਚੇਵ ਦੇਸਨਾਞਾਣਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਭਾਵਿਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਰਿਯਫਲਾਵਹਂ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਂ। ਕਰੁਣਾਯ ਪਭਾਵਿਤਂ ਸਾਵਕਾਨਂ ਅਰਿਯਫਲਾਵਹਂ ਦੇਸਨਾਞਾਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਤੋ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਾਮ। ਤੁਸਿਤਭਵਨਤੋ ਯਾਵ ਮਹਾਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਾਮ। ਦੀਪਙ੍ਕਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਾਮ। ਦੇਸਨਾਞਾਣਮ੍ਪਿ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਯਾਵ ਅਞ੍ਞਾਤਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਾ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਨਾਮ। ਤੇਸੁ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ, ਦੇਸਨਾਞਾਣਂ ਲੋਕਿਯਂ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਪਨੇਤਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਂ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਞੇਵ ਓਰਸਞਾਣਂ।

ਠਾਨਞ੍ਚ ਠਾਨਤੋ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਕਾਰਣਤੋ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਫਲਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਭਗਵਾ ''ਯੇ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਯੇਸਂ ਯੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਹੇਤੂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਤਂ ਤਂ ਠਾਨਂ, ਯੇ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਯੇਯਂ ਯੇਯਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨ ਹੇਤੂ ਨ ਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਤਂ ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਠਾਨਤੋ ਅਟ੍ਠਾਨਤੋ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਮਾਦਾਨਾਨਿ,** ਤਾਨਿ ਪਨ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਵਾ ਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ''ਸਮਾਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਪੁਬ੍ਬਤ੍ਥਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਮੁਤ੍ਤਗਤਸਦ੍ਦੋ ਗਤਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਯ। **ਗਤੀ**ਤਿ ਨਿਰਯਾਦਿਗਤਿਯੋ। **ਉਪਧੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ। **ਕਾਲੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਚ੍ਚਨਾਰਹਕਾਲੋ। **ਪਯੋਗੋ**ਤਿ ਵਿਪਾਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਕਿਰਿਯਾ।

ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਝਾਨਾਨਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਨੀਕਜ੍ਝਾਪਨਟ੍ਠੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਟ੍ਠੇਨ ਚ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨਂ। ਚਤੁਕ੍ਕਨਯੇਨ ਹੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਰੂਪੀ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਂ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੪੮; ੩.੩੧੨; ਧ॰ ਸ॰ ੨੪੮; ਪਟਿ॰ ਮ॰

੧.੨੦੯) ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਨੰ। **ਤਿਣ੍ਣੰ ਸਮਾਧੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਾਦੀਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਸਮਾਧੀਨੰ। **ਨਵਨ੍ਨੰ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਆਦੀਨੰ ਨਵਨ੍ਨੰ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਸਮਾਧੀਤਿਪਿ ਨਾਮੰ, ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਤਿਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾਸਬ੍ਭਾਵਤੋ, ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਦਭਾਵਤੋ ਨ ਸਮਾਧੀਤਿ ਨਾਮੰ। **ਹਾਨਭਾਗਿਯੰ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਗੁਣੇਹਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਹਿ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾਨੰ ਕਾਮਾਦਿਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨੰ। **ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯੰ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਗੁਣੇਹਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਹਿ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾਨੰ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਾਦਿਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨੰ। ਇਤਿ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾਨੰ ਕਾਮਾਦਿਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਾਦਿਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਾਨਿ ਹਾਨਭਾਗਿਯਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯਧਮ੍ਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ਤੇਹਿ ਪਨ ਝਾਨਾਨੰ ਤੰਸਭਾਵਤਾ ਧਮ੍ਮਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ। **ਵੋਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਗੁਣਤਾਸਙ੍ਖਾਤੰ ਵੋਦਾਨੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਹਿ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨੰ ਅਧਿਗਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ "**ਵੁਟ੍ਠਾਨ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯੇ ਪਨ ''ਨਿਰੋਧਤੋ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇ ''ਨਿਰੋਧਾ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੰ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ ਇਮਾਯ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** (ਪਟ੍ਠਾ॰ ੧.੧.੪੧੭) ਪਟਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬਾ।

ਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮਹਾਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਦੇਵਤਾਵਗ੍ਗੋ

੧-੩. ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੬੫-੬੭. ਸਤ੍ਤਮਸ੍ਸ ਪਠਮਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਿ। ਤਤਿਯੇ ਅਭਿਸਮਾਚਾਰੇ ਉਤ੍ਤਮਸਮਾਚਾਰੇ ਭਵਂ **ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਂ,** ਵਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਉਤ੍ਤਮਸਮਾਚਾਰਭੂਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸੇਖਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਖਿਯਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸੀਲਂ।

ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪-੫. ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਾਮਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੬੮-੬੯. ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਗਣੇਨ ਸਙ੍ਗਣਂ ਸਮੋਧਾਨਂ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਾ, ਸਾ ਆਰਮਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਆਰਾਮੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਾਮੋ। ਸਙ੍ਗਣਿਕਾ**ਤਿ ਵਾ ਸਕਪਰਿਸਸਮੋਧਾਨਂ। **ਗਣੋ**ਤਿ ਨਾਨਾਜਨਸਮੋਧਾਨਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ। ਪਞ੍ਚਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਾਮਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਸਮਾਧਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੦. ਛਟ੍ਠੇ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੀਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਲਦ੍ਧੇਨਾਤਿ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਅਲਦ੍ਧੇਨਾ"**ਤਿ। ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ **ਸਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਙ੍ਗਸਨ੍ਤਤਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਸਨ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਸਨ੍ਤਤਾਯ ਚ ਸਨ੍ਤੇਨ, ਅਤਪ੍ਪਨਿਯਟ੍ਠੇਨ **ਪਣੀਤੇਨ,** ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਭਾਵਂ ਵਾ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ **ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਲਦ੍ਧੇਨ,** ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਕਿਲੇਸੇਨ ਵਾ ਅਰਹਤਾ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ **ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਲਦ੍ਧੇਨ,** ਏਕੋਦਿਭਾਵੇਨ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ **ਏਕੋਦਿਭਾਵਾਧਿਗਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਸਮਾਧਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭-੧੦. ਸਕ੍ਖਿਭਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੭੧-੭੪. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਸੇਸੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੇ ਵਿਸੇਸੇ। ਸਕ੍ਖਿਭਾਵਾਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਾਰਿਤਾਯ ਭਬ੍ਬੋ ਸਕ੍ਖਿਭਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਸਕ੍ਖਿਭਬ੍ਬਤਾ। ਤਂ **ਸਕ੍ਖਿਭਬ੍ਬਤਂ। ਸਤਿ ਸਤਿਆਯਤਨੇ**ਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿਕਾਰਣੇ। ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ? ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ ਵਾ, ਅਵਸਾਨੇ ਪਨ ਛਟ੍ਠਾਭਿਞ੍ਞਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕਾਰਣਂ, ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਞ੍ਹਿ ਤਂ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਸਕ੍ਖਿਭਬ੍ਬਤਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਪਚ੍ਚਨੁਭਵਨਾਦਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਕਾਰਣਂ। ਅਥ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਪਚ੍ਚਨੁਭਵਨਾਦਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ ਕਾਰਣਂ। ਅਰਹਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ''ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਂ ਤਦਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਸੁ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇਸੁ ਪਿਹਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਛਟ੍ਠਾਭਿਞ੍ਞਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਾਰਣਂ। ਅਥ ਵਾ **ਸਤਿ ਆਯਤਨੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਕਾਰਣੇ ਸਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਹਾਨਭਾਗਿਯਾਦੀਸੁ ''ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਲਾਭਿਂ ਕਾਮਸਹਗਤਾ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ, ਹਾਨਭਾਗਿਯੋ ਸਮਾਧਿ। ਤਦਨੁਧਮ੍ਮਤਾ ਸਤਿ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਠਿਤਿਭਾਗਿਯੋ ਸਮਾਧਿ। ਅਵਿਤਕ੍ਕਸਹਗਤਾ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ, ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯੋ

ਸਮਾਧਿ। ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਸਹਗਤਾ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ ੧ਿਰਾਗੂਪਸਂਹਿਤਾ, ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯੋ ਸਮਾਧੀ’’ਤਿ (੧ਿਭ॰ ੧੯੯) ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ੧ਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍੧ਾ ਹਾਨਭਾਗਿਯਾਦਿਅਤ੍ਥੋ ੧ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਲਾਭਿ**ਨ੍ਤਿ ਯ੍੧ਾਯਂ ਅਪ੍ਪਗੁਣਸ੍ਸ ਪਠਮਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਲਾਭੀ, ਤਂ। **ਕਾਮਸਹਗਤਾ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ੧ੁਟ੍ਠਿਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣ੧ਸੇਨ ਕਾਮਸਹਗਤਾ ਹੁਤ੍੧ਾ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ ਤੁਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਮਾਨਤੀਤਸ੍ਸ ਕਾਮਾਨੁਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾਨਂ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾਨਂ ੧ਸੇਨ ਸੋ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿ ਹਾਯਤਿ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਹਾਨਭਾਗਿਯੋ** ੧ੁਤ੍ਤੋ। **ਤਦਨੁਧਮ੍ਮਤਾ**ਤਿ ਤਦਨੁਰੂਪਸਭਾ੧ੋ। **ਸਤਿ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਮਿਚ੍ਛਾਸਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ੧ੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਨੁਰੂਪਸਭਾ੧ਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਸਨ੍ਤਤੋ ਪਣੀਤਤੋ ਦਿਸ੍੧ਾ ਅਸ੍ਸਾਦਯਮਾਨਾ ਅਭਿਨਨ੍ਦਮਾਨਾ ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਕਨ੍ਤਿ੧ਸੇਨ ਸੋ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿ ਨੇ੧ ਹਾਯਤਿ ਨ ੧ਡ੍ਢਤਿ, ਠਿਤਿਕੋਟ੍ਠਾਸਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ੧ੁਤ੍ਤਂ "**ਠਿਤਿਭਾਗਿਯੋ ਸਮਾਧੀ**"ਤਿ। **ਅ੧ਿਤਕ੍ਕਸਹਗਤਾ**ਤਿ ਅ੧ਿਤਕ੍ਕਂ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਂ ਸਨ੍ਤਤੋ ਪਣੀਤਤੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣ੧ਸੇਨ ਅ੧ਿਤਕ੍ਕਸਹਗਤਾ। **ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਗੁਣਪਠਮਜ੍ਝਾਨਤੋ ੧ੁਟ੍ਠਿਤਂ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਾਧਿਗਮਤ੍ਥਾਯ ਚੋਦੇਨ੍ਤਿ ਤੁਦਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਾਨੁਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾਨਂ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾਨਂ ੧ਸੇਨ ਸੋ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿ ੧ਿਸੇਸਭੂਤਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਦਟ੍ਠਾਨਤਾਯ "**੧ਿਸੇਸਭਾਗਿਯੋ**"ਤਿ ੧ੁਤ੍ਤੋ।

ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਸਹਗਤਾਤਿ ਤਮੇ੧ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਲਾਭਿਂ ਝਾਨਤੋ ੧ੁਟ੍ਠਿਤਂ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ੧ਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇਨ ਸਹਗਤਾ। ੧ਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਞ੍ਹਿ ਝਾਨਙ੍ਗੇਸੁ ਪਭੇਦੇਨ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ**"ਤਿ ੧ੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਤ੍ਥਾਯ ਚੋਦੇਨ੍ਤਿ ਤੁਦਨ੍ਤਿ। **੧ਿਰਾਗੂਪਸਂਹਿਤਾ**ਤਿ ੧ਿਰਾਗਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਉਪਸਂਹਿਤਾ। ੧ਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਞ੍ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ੧ਿਰਾਗਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਪ੧ਤ੍ਤਿਤੋ ‘‘੧ਿਰਾਗੂਪਸਂਹਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ੧ੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾ ੧ਿਰਾਗੂਪਸਂਹਿਤਾ ਏ੧ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਤੇਸਂ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾਨਂ ੧ਸੇਨ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿ੧ੇਧਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨਤਾਯ "**ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯੋ**"ਤਿ ੧ੁਤ੍ਤੋ। ਹਾਨਂ ਭਜਨ੍ਤੀਤਿ **ਹਾਨਭਾਗਿਯਾ**, ਹਾਨਭਾਗੋ ੧ਾ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਹਾਨਭਾਗਿਯਾ**, ਪਰਿਹਾਨਕੋਟ੍ਠਾਸਿਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਠਿਤਿਭਾਗਿਯੋ** ੧ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਟ੍ਠਮਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇ੧।

ਸਕ੍ਖਿਭਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤਾਦਿ੧ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੇ੧ਤਾ੧ਗ੍ਗ੧ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਅਰਹਤ੍ਤਵਗ੍ਗੋ

੧-੩. ਦੁਕ੍ਖਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੭੫-੭੭. ਅਟ੍ਠਮਸ੍ਸ ਪਠਮਾਦੀਸੁ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤਤਿਯੇ **ਤਿਵਿਧਂ ਕੁਹਨਵਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਟਿਸੇਵਨਸਾਮਨ੍ਤਜਪ੍ਪਨਇਰਿਯਾਪਥਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਤਿਵਿਧਂ ਕੁਹਨਵਤ੍ਥੁਂ। **ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਮਹਾਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕੋ ਮਹਾਨਾਵਿਕੋ ਮਹਾਦਾਨਪਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਲਪਨਂ। **ਅਵਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਕਿਂ ਇਮਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਂ, ਬੀਜਭੋਜਨੇ ਨਾਮਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਹੀਲੇਤ੍ਵਾ ਲਪਨਂ।

ਦੁਕ੍ਖਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸੁਖਸੋਮਨਸ੍ਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੮. ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਤਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨਵਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ''ਸੁਖਸੋਮਨਸ੍ਸਬਹੁਲੋ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਾਯਿਕਸੁਖਞ੍ਚੇਵ ਚੇਤਸਿਕਸੋਮਨਸ੍ਸਞ੍ਚ ਬਹੁਲਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਖਸੋਮਨਸ੍ਸਬਹੁਲੋ**। ਯਵਤਿ ਤੇਨ ਫਲਂ ਮਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ **ਯੋਨਿ,** ਏਕਨ੍ਤਿਕਂ ਕਾਰਣਂ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਕਲਂ ਅਨਵਸੇਸਂ।

ਸੁਖਸੋਮਨਸ੍ਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਅਧਿਗਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੯. ਪਞ੍ਚਮੇ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਕੁਸਲਾ ਵਾ ਅਕੁਸਲਾ ਵਾਤਿ ਆਗਮਨਂ, ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਕੁਸਲੋਤਿ **ਆਗਮਨਕੁਸਲੋ**। ਏਵਂ ਧਮ੍ਮੇ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਕੁਸਲਾ ਵਾ ਅਕੁਸਲਾ ਵਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। ਅਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਵਾ ਅਕੁਸਲਾ ਵਾ ਏਤੇਨਾਤਿ ਅਪਗਮਨਂ। ਤੇਸਂ ਏਵ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਂ, ਤਤ੍ਥ ਕੁਸਲੋਤਿ **ਅਪਗਮਨਕੁਸਲੋ**। ਏਵਂ ਧਮ੍ਮੇ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਕੁਸਲਾ ਵਾ ਅਕੁਸਲਾ ਵਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਉਪਾਯਕੁਸਲੋ**ਤਿ ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਪਞ੍ਞਾਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਕਿਚ੍ਚੇ ਵਾ ਭਯੇ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਸ੍ਸ ਤਿਕਿਚ੍ਛਨਤ੍ਥਂ ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਜਾਨਨਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਧਿਗਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬-੭. ਮਹਨ੍ਤੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੮੦-੮੧. ਛਟ੍ਠੇ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਸਤ੍ਤਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਮਹਨ੍ਤੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮-੧੦. ਦੁਤਿਯਨਿਰਯਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੮੨-੮੪. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਕਾਯਪਾਗਬ੍ਭਿਯਾਦੀਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਚੀਪਾਗਬ੍ਭਿਯਂ ਮਨੋਪਾਗਬ੍ਭਿਯਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਨਵਮਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਦੁਤਿਯਨਿਰਯਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਰਹਤ੍ਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਸੀਤਿਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸੀਤਿਭਾਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੫. ਨਵਮਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਸੀਤਿਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮੰ ਵਾ। **ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਅਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਤਾਦੀਹਿ ਉਦ੍ਧਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਪਕ੍ਖਤੋ ਰਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਅਤਿਸਿਥਿਲਵੀਰਿਯਤਾਦੀਹਿ ਲੀਨੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਕੋਸਜ੍ਜਪਾਤਤੋ ਰਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤੀ**ਤਿ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੰ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਿਯੰ ਪਞ੍ਞਾਯ ਤੋਸੇਤਿ ਉਤ੍ਤੇਜੇਤਿ ਵਾ। ਯਦਾ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਪਯੋਗਮਨ੍ਦਤਾਯ ਉਪਸਮਸੁਖਾਨਧਿਗਮੇਨ ਵਾ ਨਿਰਸ੍ਸਾਦੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵਨਾਯ ਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ, ਤਦਾ ਜਾਤਿਆਦੀਨਿ ਸੰਵੇਗਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤਿ। **ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਯਦਾ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਲੀਨੰ ਅਨੁਦ੍ਧਤੰ ਅਨਿਰਸ੍ਸਾਦੰ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਭਾਵਨਾਵੀਥਿੰ ਓਤਿਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਪਗ੍ਗਹਨਿਗ੍ਗਹਸਮ੍ਪਹੰਸਨੇਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਬ੍ਯਾਪਾਰੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਸੁ ਅਸ੍ਸੇਸੁ ਸਾਰਥੀ ਵਿਯ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਤਿ, ਉਪੇਕ੍ਖਕੋਵ ਹੋਤਿ। **ਪਣੀਤਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕੋ**ਤਿ ਪਣੀਤੇ ਉਤ੍ਤਮੇ ਮਗ੍ਗਫਲੇ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰੋ।

ਸੀਤਿਭਾਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨-੧੧. ਆਵਰਣਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੮੬-੯੫. ਦੁਤਿਯੇ **ਅਚ੍ਛਨ੍ਦਿਕੋ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਕੁਸਲਚ੍ਛਨ੍ਦਰਹਿਤੋ। ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਚ੍ਛਨ੍ਦਿਕਟ੍ਠਾਨੰ ਪਵਿਟ੍ਠਾ। **ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਭਵਙ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਹੀਨੋ । ਭਵਙ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਪਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯਪਿ ਯਸ੍ਸ ਭਵਙ੍ਗੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੋਪਿ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਏਵ ਨਾਮ। **ਅਭਬ੍ਬੋ ਨਿਯਾਮੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁੰ ਅਭਬ੍ਬੋ। **ਨ ਕਮ੍ਮਾਵਰਣਤਾਯਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਭਬ੍ਬਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਚਤੁਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਿ।

ਆਵਰਣਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੀਤਿਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਆਨਿਸំਸវគ្គੋ

੧-੧੧. ਪਾਤੁਭਾਵਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੯੬-੧੦੬. ਦਸਮਸ੍ਸ ਪਠਮਾਦੀਸੁ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਅਟ੍ਠਮੇ ਮੇਤ੍ਤਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਮੇਤ੍ਤਾਵਤਾ**, ਮੇਤ੍ਤਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਤਾਯ। ਸਾ ਪਨ ਮੇਤ੍ਤਾਵਤਾ ਮੇਤ੍ਤਾਵਸੇਨ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਮੇਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤਾਯ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯਾ**"ਤਿ। **ਪਰਿਚਰਨ੍ਤਿ** ਵਿਪ੍ਪਕਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਤ੍ਤਾ। ਪਰਿਚਿਣ੍ਣਸਤ੍ਥੁਕੇਨ ਸਾਵਕੇਨ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਯਾਵ ਧਮ੍ਮੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾ, ਤਾਯ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤਤ੍ਤਾ। ਨਵਮਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਿ।

ਪਾਤੁਭਾਵਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਨਿਸំਸਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦੭-੧੧੬. ਏਕਾਦਸਮਵਗ੍ਗੋ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥੋਯੇਵ।

ਇਤਿ ਮਨੋਰਥਪੂਰਣਿਯਾ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਦੀਪਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯੇ

ਸਤ੍ਤਕਨਿਪਾਤ-ਟੀਕਾ

੧. ਪਠਮਪਣ੍ਣਾਸਕਂ

੧. ਧਨਵੱਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧-੧੦. ਸਤ੍ਤਕਨਿਪਾਤਸ੍ਸ ਪਠਮੋ ਵੱਗੋ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥੋ।

੨. ਅਨੁਸਯਵਗ੍ਗੋ

੪. ਪੁਗ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪. ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਚਤੁਕ੍ਕੇ ਉਭਤੋ ਉਭਯਥਾ, ਉਭਤੋ ਉਭੋਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ** ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸਨਯੇਨ। **ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹੀ**ਤਿ ਕਰਣੇ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕੇ ਚੇਤੰ ਬਹੁਵਚਨੰ। ਆਵੁਤ੍ਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਅਯੰ ਨਿਯਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ **“ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਏਤੇਨ ‘‘ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤੋ **ਤਿਪਿਟਕਚੂਲ਼ਨਾਗਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋ,** ‘‘ਨਾਮਕਾਯਤੋ ਰੂਪਕਾਯਤੋ ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤੋ **ਤਿਪਿਟਕਮਹਾਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋ,** ‘‘ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਏਕਵਾਰੰ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਏਕਵਾਰੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤੋ **ਤਿਪਿਟਕਚੂਲ਼ਾਭਯਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋ ਚਾ**ਤਿ ਇਮੇਸੰ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਥੇਰਵਾਦਾਨੰ ਏਕਜ੍ਝੰ ਸਙ੍ਗਹੋ ਕਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਠਮਵਾਦੇ ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਦੁਤਿਯਵਾਦੇ ਉਭਤੋ ਭਾਗਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਤਤਿਯਵਾਦੇ ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸੰ ਵਿਸੇਸੋਤਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦਨੇਹਿ ਵਾ ਕਾਯਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਹਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੋਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਮ੍ਪਿ ਅਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨੰ ਵਿਯ ਦੁਵਙ੍ਗਿਕੰ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੰ ਪਨ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ ਰੂਪਕਾਯਤੋ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਞ੍ਹਿ ਕਿਲੇਸਕਾਯਤੋਵ ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਰੂਪਕਾਯਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਰੂਪ... ਪੇ॰... ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਹੋਤੀ”**ਤਿ। **ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। **ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤਅਨਾਗਾਮਿਨੋ**ਤਿ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਗਤਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨ ਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਅਨਾਗਾਮੀ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ‘‘ਰੂਪੀ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿਆਦਿਕੇ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਅਨ੍ਤੇ ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਵਤ੍ਵਾ –

> ‘‘ਯਤੋ ਚ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮੇ ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ –

ਯਦਿਪਿ **ਮਹਾਨਿਦਾਨੇ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੩੦) ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਸੇਟ੍ਠਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਸਬ੍ਬਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਗਹਣਤ੍ਥੰ **“ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਹੋਤੀ”**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ **“ਪਾਲ਼ਿ ਪਨੇਤ੍ਥ...ਪੇ॰... ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਲਾਭਿਨੋ ਵਸੇਨ ਆਗਤਾ”**ਤਿ ਆਹ। ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੇ ਪਨ **ਕੀਟਾਗਿਰਿਸੁਤ੍ਤੇ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮੨) –

> ‘‘ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯੇ ਤੇ ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਆਰੁਪ੍ਪਾ, ਤੇ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ , ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ –

ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾ, ਸੇਟ੍ਠੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੂਪਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਹਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪੁਰਿਮਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੀਸੰ ਨਿਰੋਧੰ ਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮ। ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭੀ ਅਨਾਗਾਮੀ ਤੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਸੇਟ੍ਠੋ ਨਾਮ।

ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋਤਿਆਦਿ ਪੁਗ੍ਗਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਾਲ਼ਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਤਮੋ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਵਚਨੰ। **ਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਅਸਾਧਾਰਣਤੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਵਚਨੰ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਧਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ। **ਏਕਚ੍ਚੋ**ਤਿ ਏਕੋ। **ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਾਮਕਾਯਤੋ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤੰ, ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਹੇਤੁ। ਨ ਹਿ ਆਸਵੇ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਦਸ੍ਸਨਕਾਰਣਾ ਪਨ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦਸ੍ਸਨਾਯਤ੍ਤਪਰਿਕ੍ਖਯਤ੍ਤਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਦਸ੍ਸਨੰ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਕਿਰਿਯਾਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇਨ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸਾਤਿਸਯੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾਤਿ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਯੋ ਅਰਿਯੋ ਅਨਧਿਗਤਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਸਵੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਅਧਿਗਤੇਪਿ ਹਿ ਰੂਪਜ੍ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਨ ਸੋ ਸਾਤਿਸਯਸਮਾਧਿਨਿਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਨ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਵਾਯਮਤ੍ਥੋ। ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਪਨ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਹਿ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖੇਕਦੇਸੇਨ ਤੰਨਾਮਦਾਨਸਮਤ੍ਥੇਨ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਲਾਭੀਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਮੁਦਾਯੇ ਹਿ ਪਵਤ੍ਤੋ ਵੋਹਾਰੋ ਅਵਯਵੇਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਯਥਾ ਤੰ ''ਸਤ੍ਤਿਸਯੋ''ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਆਸਵਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਤ੍ਤਾ। **ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨੇ**ਵ ਨ ਏਕਦੇਸਭੂਤਰੂਪਜ੍ਝਾਨਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇਕਦੇਸਾਭਾਵੇਪਿ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। ਅਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਫੁਟ੍ਠਨ੍ਤੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋਤਿ ਫੁਟ੍ਠਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋ ਫੁਟ੍ਠਨ੍ਤੋ, ਫੁਟ੍ਠਾਨੰ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਨੰ ਅਨਨ੍ਤਰੋ ਕਾਲੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੰਯੋਗੇ ਚੇਤੰ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ। ਤੰ ਫੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਰਕਾਲਮੇਵ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ ਸਚ੍ਛਿਕਰਣੂਪਾਯੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਭਾਵਨਪੁੰਸਕੰ ਵਾ ਏਤੰ ''ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਯੋ ਹਿ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇਨ ਰੂਪਕਾਯਤੋ ਨਾਮਕਾਯੇਕਦੇਸਤੋ ਚ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਨ ਨਿਰੋਧਸਙ੍ਖਾਤੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਆਲੋਚਿਤੋ ਪਕਾਸਿਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਨ ਕਾਯੇਨ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ। ਨਿਰੋਧੰ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਆਸਵੇਸੁ ਖੇਪਿਤੇਸੁ ਤੇਨ ਸੋ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੰ ਨਿਰੋਧੰ ਯਥਾਆਲੋਚਿਤੰ ਨਾਮਕਾਯੇਨ ਸਚ੍ਛਿ ਕਰੋਤੀਤਿ **"ਕਾਯਸਕ੍ਖੀ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਤੁ ''ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਆਸਵਾਨੰ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਝਾਨਫਸ੍ਸੰ ਪਠਮੰ ਫੁਸਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਰੋਧੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀ"**ਤਿ। ਅਯੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨੰ ਏਕੇਕਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿਭਾਵੰ ਪਤ੍ਤਾਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ, ਨਿਰੋਧਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਚ ਵਸੇਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਭਿਧਮ੍ਮਟੀਕਾਯੰ** (ਪੁ॰ ਪ॰ ਮੂਲਟੀ॰ ੨੪) ''ਕਾਯਸਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ''ਤਿ। **ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਾ**ਤਿ **ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਾ** ਆਸਵਾ।

ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਞਾਣਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਏਤੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਤੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਦੁਕ੍ਖਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ। ਪਠਮਫਲਟ੍ਠਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਸੋਪਿ ਕਾਯਸਕ੍ਖੀ ਵਿਯ ਛਬ੍ਬਿਧੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਏਵੰ ਅਯਮ੍ਪਿ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਚਤੂਹਿ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਾਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਨ ਇਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। **ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹੰ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਣ੍ਹਾ ਦੁਕ੍ਖੰ ਜਨੇਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ, ਤਤੋ ਤੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਸਮੁਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੰ **"ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ"ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ**। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਸਮੁਦਯੋ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ **"ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ"ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ**। ਅਰਿਯੋ ਪਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਤੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨ ਤੰ **"ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ"ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ**। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨਾਨਾਕ੍ਖਣੇ ਸਚ੍ਚਵਵਤ੍ਥਾਨੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। ਇਦਾਨਿ ਤੰ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਾਤਿ ਤਥਾਗਤੇਨ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਵਿਦਿਤਾ ਪਾਕਟਾ ਕਤਾ। **ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ। **ਵੇਦਿਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੁਦਿਟ੍ਠਾ। **ਵੇਚਰਿਤਾ**ਤਿ ਸੁਚਰਿਤਾ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਚਰਾਪਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਏਵਰੂਪੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ।

ਸਦ੍ਧਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਸਦ੍ਦਹਨਵਸੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਏਤੇਨ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿੰ ਪਨ ਨੇਸੰ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇ ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ? ਆਗਮਨੀਯਨਾਨਤ੍ਤੇਨ। ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹਿ ਆਗਮਨਮ੍ਹਿ ਕਿਲੇਸੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਦੁਕ੍ਖੇਨ ਅਕਸਿਰੇਨ ਅਕਿਲਮਨ੍ਤੋਵ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੁੰ, ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਪਨ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੁੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਤਸ੍ਸ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਏਕੰਸਤੋ ਅਯੰ ਪਟਿਪਦਾ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯੰ ਆਵਹਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਾਸਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿ ਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾਪਹਾਨਵਸੇਨ ਭਾਵਨਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰੰ ਵਿਸੇਸੰ ਪਸ੍ਸਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯਾ"**ਤਿ। ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯੰ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ**ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਆਗਮਨੀਯਨਾਨਤ੍ਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੰ ਪਞ੍ਞਾਨਾਨਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ (ਪੁ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੮) ''ਨੇਸੰ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇ ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਅਤ੍ਥਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਆਗਮਨੀਯਨਾਨਤ੍ਤੇਨੇਵ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਯਾਥਾਵਤੋ ਧਾਰੇਤਿ ਅਵਧਾਰੇਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮੋ, ਪਞ੍ਞਾ। ਤੰ ਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਅਧਿਮਤ੍ਤਤਾਯ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ**। ਤੇਨਾਹ **"ਧਮ੍ਮੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪਧਾਨੰ। ''ਸਦ੍ਧੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਸਦ੍ਧਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤੀ''ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ **ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। ਪਞ੍ਞੰ ਵਾਹੇਤੀਤਿ **ਪਞ੍ਞਾਵਾਹੀ,** ਪਞ੍ਞੰ ਸਾਤਿਸਯੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤੀ"**ਤਿ। ਪਞ੍ਞਾ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਵਾਹੇਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਭਿਮੁਖੰ ਗਮੇਤੀਤਿ **ਪਞ੍ਞਾਵਾਹੀ। ਸਦ੍ਧਾਵਾਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿਕਥਾ**ਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਆਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਕਥਾ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੭੭੩, ੮੮੯) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਤੋ ਏਵ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸੰਵਣ੍ਣਨਾਯੰ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਮਹਾਟੀ॰ ੨.੭੭੩) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪੁਗ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਉਦਕੂਪਮਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਏਕਨ੍ਤਕਾਲ਼ਕੇਹੀ**ਤਿ ਨਤ੍ਥਿਕਵਾਦਅਹੇਤੁਕਵਾਦਅਕਿਰਿਯਵਾਦਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਧਮ੍ਮੇਹਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। **ਏਵੰ ਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਏਕਵਾਰੰ ਨਿਮੁਗ੍ਗੋ ਨਿਮੁਗ੍ਗੋਯੇਵ ਸੋ ਹੋਤਿ। ਏਤਸ੍ਸ ਹਿ ਪੁਨ ਭਵਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਮਕ੍ਖਲਿਗੋਸਾਲਾਦਯੋ ਵਿਯ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਰਕਗ੍ਗੀਨੰਯੇਵ ਆਹਾਰੋ। **ਸਾਧੁ ਸਦ੍ਧਾ ਕੁਸਲੇਸੂ**ਤਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਸਾਹੁ ਲਦ੍ਧਕਾਤਿ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਤਾਵਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਕੁਸਲੇਨ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਤਿ ਨਾਮ। **ਸਾਧੁ ਹਿਰੀ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਚਙ੍ਕਵਾਰੇ**ਤਿ ਰਜਕਾਨੰ ਖਾਰਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨੇ, ਸੁਰਾਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨੇ ਵਾ। **ਏਵੰ ਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ''ਏਵੰ ਸਾਧੁ ਸਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਇਮੇਸੰ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ ਏਕਵਾਰੰ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਪਰਿਹਾਨਿਯਾ ਪੁਨ ਨਿਮੁਜ੍ਜਤਿਯੇਵ ਦੇਵਦਤ੍ਤਾਦਯੋ ਵਿਯ। ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਹਿ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਞ੍ਚ ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾਪਿ ਪੁਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤਾਯ ਤੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਪਰਿਹੀਨੋ ਰੁਹਿਰੁਪ੍ਪਾਦਕਮ੍ਮੰ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਦੁਤਿਯਚਿਤ੍ਤਵਾਰੇਨ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਮਨਨ੍ਤਰਾ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਕੋਕਾਲਿਕੋ ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇ ਉਪਵਦਿਤ੍ਵਾ ਪਦੁਮਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ।

ਨੇਵ ਹਾਯਤਿ ਨੇ ਵਡ੍ਢਤੀਤਿ ਅਪ੍ਪਹੋਨਕਕਾਲੇਪਿ ਨ ਹਾਯਤਿ, ਪਹੋਨਕਕਾਲੇਪਿ ਨ ਵਡ੍ਢਤਿ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਪਨੇਤਂ ਅਗਾਰਿਕੇਨਪਿ ਅਨਗਾਰਿਕੇਨਪਿ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਅਗਾਰਿਕੋ ਅਪ੍ਪਹੋਨਕਕਾਲੇ ਪਕ੍ਖਿਕਭਤ੍ਤਂ ਵਸ੍ਸਿਕਂ ਵਾ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਾਪੇਸਿ, ਸੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪਹੋਨਕਕਾਲੇਪਿ ਪਕ੍ਖਿਕਭਤ੍ਤਾਦਿਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਅਨਗਾਰਿਕੋਪਿ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਹੋਨਕਕਾਲੇ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਧੁਤਙ੍ਗਂ ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਮੇਧਾਵੀ ਬਲਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਹੋਨਕਕਾਲੇ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਂ ਨ ਕਰੋਤਿ। **ਏਵਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਇਮਾਯ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਠਿਤਿਯਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਤਰਤੀ**ਤਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਿਲੇਸਤਨੁਤਾਯ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਦਿਸਾਭਿਮੁਖੋ ਤਰਤਿ ਨਾਮ।

ਪਟਿਗਾਧਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਪੁਗ੍ਗਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਇਮੇ ਪਨ ਸਤ੍ਤ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਉਦਕੋਪਮੇਨ ਦੀਪਿਤਾ। ਸਤ੍ਤ ਕਿਰ ਜਙ੍ਘਵਾਣਿਜਾ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਏਕਂ ਪੁਣ੍ਣਨਦਿਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ਤੇਸੁ ਪਠਮਂ ਓਤਿਣ੍ਣੋ ਉਦਕਭੀਰੁਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਓਤਿਣ੍ਣਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਣ੍ਠਾਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ, ਅਵਸ੍ਸਂਵ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਭਤ੍ਤਂ ਜਾਤੋ। ਦੁਤਿਯੋ ਓਤਿਣ੍ਣਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਕਿਂ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਨਿਮੁਗ੍ਗੋ ਉਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ, ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਭਤ੍ਤਂ ਜਾਤੋ। ਤਤਿਯੋ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਿਤੋ ਮਜ੍ਝੇ ਨਦਿਯਾ ਠਤ੍ਵਾ ਨੇਵ ਓਰਤੋ ਆਗਨ੍ਤੁਂ, ਨ ਪਾਰਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਖਿ। ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਠਿਤੋ ਉਤ੍ਤਰਣਤਿਤ੍ਥਂ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਪਞ੍ਚਮੋ ਉਤ੍ਤਰਣਤਿਤ੍ਥਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਤਰਤਿ। ਛਟ੍ਠੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਾਰਿਮਤੀਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਟਿਪ੍ਪਮਾਣੇ ਉਦਕੇ ਠਿਤੋ। ਸਤ੍ਤਮੋ ਪਾਰਿਮਤੀਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਵਰਵਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸੁਰਭਿਵਿਲੇਪਨਂ ਵਿਲਿਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਮਾਲਾਦੀਨਿ ਪਿਲਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਲਙ੍ਕਾਰਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੋ ਮਹਾਨਗਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦਮਾਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਮਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਜਙ੍ਘਵਾਣਿਜਾ ਵਿਯ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਨਦੀ ਵਿਯ ਵਟ੍ਟਂ, ਪਠਮਸ੍ਸ ਉਦਕਭੀਰੁਕਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਓਤਿਣ੍ਣਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਂ ਵਿਯ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟੇ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਂ, ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਕੇਨ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਾਸਂ ਹਾਨਿਯਾ ਨਿਮੁਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਮਜ੍ਝੇ ਨਦਿਯਾ ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਠਿਤਿਯਾ ਠਿਤਿਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਉਤ੍ਤਰਣਤਿਤ੍ਥਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ, ਪਤਰਨ੍ਤਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਕਿਲੇਸਕਾਮਾਵਟ੍ਟਤਾਯ ਪਤਰਨ੍ਤੋ ਸਕਦਾਗਾਮੀ, ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਕਟਿਮਤ੍ਤੇ ਉਦਕੇ ਠਿਤਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਅਨਾਵਟ੍ਟਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਅਨਾਗਾਮੀ, ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਪਾਰਿਮਤੀਰਂ ਉਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਥਲੇ ਠਿਤਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਓਘੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਥਲੇ ਠਿਤੋ ਖੀਣਾਸਵਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਥਲੇ ਠਿਤਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਉਤ੍ਤਮਭੋਜਨਭੁਞ੍ਜਨਂ ਵਿਯ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਨਾਮਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਉਦਕੂਪਮਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬-੯. ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸੀਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬-੧੯. ਛਟ੍ਠੇ **“ਇਧ ਸਮਸੀਸੀ ਕਥਿਤੋ”**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਸਮਸੀਸਿਤਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਸੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਹੋਤੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਰੋਗਵਸੇਨ ਸਮਸੀਸੀ **ਰੋਗਸਮਸੀਸੀ**। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਏਕਵੇਲਾਯਮੇਵ। ਯੋ ਚਕ੍ਖੁਰੋਗਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ''ਇਤੋ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਞ੍ਚ ਰੋਗਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਏਕਕਾਲਮੇਵ ਹੋਤਿ , ਅਯਂ **ਰੋਗਸਮਸੀਸੀ** ਨਾਮ। **ਇਰਿਯਾਪਥਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਰਿਯਾਪਥਨ੍ਤਰਸਮਾਯੋਗੋ। ਯੋ ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ''ਅਵਿਕੋਪੇਤ੍ਵਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਕੋਪਨਞ੍ਚ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ **ਇਰਿਯਾਪਥਸਮਸੀਸੀ** ਨਾਮ। **ਜੀਵਿਤਸਮਸੀਸੀ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਲਿਬੋਧਸੀਸਂ ਮਾਨੋ, ਪਰਾਮਾਸਸੀਸਂ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਵਿਕ੍ਖੇਪਸੀਸਂ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਂ, ਕਿਲੇਸਸੀਸਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਸੀਸਂ ਸਦ੍ਧਾ, ਪਗ੍ਗਹਸੀਸਂ ਵੀਰਿਯਂ, ਉਪਟ੍ਠਾਨਸੀਸਂ ਸਤਿ, ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਸੀਸਂ ਸਮਾਧਿ, ਦਸ੍ਸਨਸੀਸਂ ਪਞ੍ਞਾ, ਪਵਤ੍ਤਸੀਸਂ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਚੁਤਿਸੀਸਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਸਙ੍ਖਾਰਸੀਸਂ ਨਿਰੋਧੋ''ਤਿ **ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯਂ** (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੩੩) ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤਰਸਸੁ ਸੀਸੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਸੀਸਂ

ਕਿਲੇਸਸੀਸਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਸੀਸਾਨਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨਿ – ‘‘ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਆਸਵਪਰਿਯਾਦਾਨਞ੍ਚ ਹੋਤਿ ਜੀਵਿਤਪਰਿਯਾਦਾਨਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਤੇਸੁ ਕਿਲੇਸਸੀਸਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਪਰਿਯਾਦਿਯਤਿ, ਪਵਤ੍ਤਸੀਸਂ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯਾਦਿਯਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਰਿਯਾਦਾਯਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਰਿਯਾਦਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰਿਯਾਦਾਯਕਂ ਅਵਿਜ੍ਜਂ ਪਰਿਯਾਦਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ । ਅਞ੍ਞਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਰਿਯਾਦਾਯਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰਿਯਾਦਾਯਕਂ। ਯਸ੍ਸ ਚੇਤਂ ਸੀਸਦ੍ਵਯਂ ਸਮਂ ਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸੋ **ਜੀਵਿਤਸਮਸੀਸੀ** ਨਾਮ।

ਕਥਂ ਪਨਿਦਂ ਸਮਂ ਹੋਤੀਤਿ? ਵਾਰਸਮਤਾਯ। ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਵਾਰੇ ਮਗ੍ਗਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇ ਪਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਨਿ, ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇ ਪਞ੍ਚ, ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇ ਪਞ੍ਚ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇ ਚਤ੍ਤਾਰੀਤਿ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਮੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਭਵਙ੍ਗਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੋ ਇਮਾਯ ਵਾਰਸਮਤਾਯ ਇਦਂ ਉਭਯਸੀਸਪਰਿਯਾਦਾਨਮ੍ਪਿ ਸਮਂ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਾਯ ਵਾਰਸਮਤਾਯ। ਵਾਰਸਮਵੁਤ੍ਤਿਦਾਯਕੇਨ ਹਿ ਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਵਿਯ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਬ੍ਬਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਾਰਾ ਚ ਕਿਲੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਸ੍ਸੇਵ ਵਾਰਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ। ‘‘ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੮; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨, ੧੪) ਵਚਨਤੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਰਿਸਮਾਪਨੇਨ ਕਿਲੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਸਮ੍ਪਾਪਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਾਯ ਵਾਰਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਤਾਯ ਕਿਲੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਜੀਵਿਤਪਰਿਯਾਦਾਨਾਨਂ ਸਮਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ **“ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ…ਪੇ॰.. ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ।

ਆਯੁਨੋ ਵੇਮਜ੍ਝਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਵ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤਰਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ**। ਤੇਨਾਹ **“ਯੋ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇਸੂ”**ਤਿਆਦਿ । **ਵੇਮਜ੍ਝੇ**ਤਿ ਅਵਿਹਾਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਤ੍ਥ ਆਯੁਨੋ ਵੇਮਜ੍ਝੇ। ਆਯੁਵੇਮਜ੍ਝਂ ਉਪਹਚ੍ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀਤਿ **ਉਪਹਚ੍ਚਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ**। ਤੇਨਾਹ **“ਯੋ ਤਤ੍ਥੇ**ਵਾ”ਤਿਆਦਿ। ਅਸਙ੍ਖਾਰੇਨ ਅਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹੇਨ ਅਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਤਿਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਤਾਯ ਸੁਖੇਨੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀਤਿ **ਅਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ**। ਤੇਨਾਹ **“ਯੋ ਤੇਸਂਯੇ**ਵਾ”ਤਿਆਦਿ। **ਤੇਸਂਯੇ**ਵ **ਪੁਗ੍ਗਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਅਪ੍ਪਯੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਅਧਿਮਤ੍ਤਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਵਿਨਾ ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨ। ਸਸਙ੍ਖਾਰੇਨ ਸਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀਤਿ **ਸਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ**। ਉਦ੍ਧਂਵਾਹਿਭਾਵੇਨ ਉਦ੍ਧਮਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਸੋਤਂ ਵਟ੍ਟਸੋਤਞ੍ਚਾਤਿ, ਉਦ੍ਧਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਭਿਤਬ੍ਬਤੋ ਉਦ੍ਧਮਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸੋਤਨ੍ਤਿ **ਉਦ੍ਧਂਸੋਤੋ**। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਅਕਨਿਟ੍ਠਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀ**।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯੋ ਹਿ ਅਵਿਹਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦੇਵਲੋਕੇ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਅਕਨਿਟ੍ਠਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਅਯਂ **ਉਦ੍ਧਂਸੋਤੋ ਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀ ਨਾਮ**। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਵਿਹੇਸੁ ਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਂ ਵਸਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣਿਤ੍ਵਾ ਅਤਪ੍ਪਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਦ੍ਵੇ ਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦਸ੍ਸਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦਸ੍ਸਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਅਟ੍ਠ ਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣਿਤ੍ਵਾ ਅਕਨਿਟ੍ਠਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਅਵਿਹਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੁਤਿਯਂ ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਵਾ ਦੇਵਲੋਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਅਯਂ **ਉਦ੍ਧਂਸੋਤੋ ਨ ਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀ** ਨਾਮ। ਯੋ ਕਾਮਭਵਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਅਕਨਿਟ੍ਠੇਸੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਅਯਂ **ਨ ਉਦ੍ਧਂਸੋਤੋ ਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀ** ਨਾਮ। ਯੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚਤੂਸੁ ਦੇਵਲੋਕੇਸੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਅਯਂ **ਨ ਉਦ੍ਧਂਸੋਤੋ ਨ ਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀ**ਤਿ।

ਏਤੇ ਪਨ ਅਵਿਹੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਮਨਨ੍ਤਰਆਯੁਵੇਮਜ੍ਝਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨਵਸੇਨ ਤਯੋ ਅਨ੍ਤਰਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਨੋ, ਏਕੋ ਉਪਹਚ੍ਚਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ, ਏਕੋ ਉਦ੍ਧਂਸੋਤੋਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ, ਅਸਙ੍ਖਾਰਸਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਵਿਭਾਗੇਨ ਦਸ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਅਤਪ੍ਪਸੁਦਸ੍ਸਸੁਦਸ੍ਸੀਸੂਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦਸਕਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਂ। ਅਕਨਿਟ੍ਠੇ ਪਨ ਉਦ੍ਧਂਸੋਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਯੋ ਅਨ੍ਤਰਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਨੋ, ਏਕੋ ਉਪਹਚ੍ਚਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਅਸਙ੍ਖਾਰਸਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਵਿਭਾਗੇਨ ਅਟ੍ਠਾਤਿ ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਰੀਸਂ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ। ਸਤ੍ਤਮਾਦੀਸੁ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸੀਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਨਿਦ੍ਦਸਵਤ੍ਥੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦. ਦਸਮੇ **ਨਿਦ੍ਦਸਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ ਆਦਿਸਦ੍ਦਲੋਪੇਨਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ "**ਨਿਦ੍ਦਸਾਦਿਵਤ੍ਥੂਨੀ**"ਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਇਦਾਨਿ ਇਮਸ੍ਸ ਦਸਾਤਿ **ਨਿਦ੍ਦਸੋ। ਪਞ੍ਹੋ**ਤਿ ਞਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਨ ਦਸਵਸ੍ਸੋ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਮੇਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸੋ ਕਿਰਾ**"ਤਿ ਕਿਰਸਦ੍ਦਗ੍ਗਹਣਂ। **ਨਿਦ੍ਦਸੋ**ਤਿ ਚੇਤਂ ਵਚਨਮਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬੀਸਾਦਿਭਾਵਸ੍ਸ ਵਿਯ ਨਿਨ੍ਨਵਾਦਿਭਾਵਸ੍ਸ ਚ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗਾਮੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੋ। ਨ ਇਦਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨਂ ਤੇਸੁ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ, ਸਾਸਨੇਪਿ ਸੇਖਸ੍ਸਪਿ ਨ ਇਦਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ। ਯਸ੍ਸ ਪਨੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ ਯੇਨ ਚ ਕਾਰਣੇਨ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸੇਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਭਾਵੋ ਹਿਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਕਾਰਣਂ। ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਇਤਰਾਨਿ ਯਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਾਨਿ।

ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਦਾਨਂ **ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਦਾਨਂ**। ਤਂ ਪਨਸ੍ਸਾ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਿਕ੍ਖਾਤ੍ਤਯਪੂਰਣੇ**"ਤਿ। ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਰਕ੍ਖਣਂ **ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਦਾਨਂ**। ਤਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪੂਰਣੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਅਰਕ੍ਖਣੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਅਭਾਵਤੋ, ਰਕ੍ਖਣੇ ਚ ਪਰਿਪੂਰਣਤੋ। **ਬਲਵਚ੍ਛਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਦਲ਼੍ਹਚ੍ਛਨ੍ਦੋ। **ਆਯਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਾਨਾਗਤਦਿਵਸਾਦਿਕਾਲੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਨ ਅਨਾਗਤਭਵੋਤਿ ਆਹ "**ਅਨਾਗਤੇ ਪੁਨਦਿਵਸਾਦੀਸੁਪੀ**"ਤਿ। ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬਦ੍ਧਭਤ੍ਤਿਤਾ **ਅਵਿਗਤਪੇਮਤਾ**। ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ **ਧਮ੍ਮਨਿਸਾਮਨਾ**ਤਿ ਆਹ "**ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਤਣ੍ਹਾਵਿਨਯੇ**ਤਿ ਭਙ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਾਨੁਭਾਵਸਿਦ੍ਧੇ ਤਣ੍ਹਾਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇ। **ਏਕੀਭਾਵੇ**ਤਿ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਾਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਣਿਕਾਵਿਗਮਸਿਦ੍ਧੇ ਵਿਵੇਕਵਾਸੇ। **ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇ । ਤਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਪੂਰਣੇ**"ਤਿ। **ਸਤਿਯਞ੍ਚੇਵ ਨਿਪਕਭਾਵੇ ਚਾ**ਤਿ ਸਤੋਕਾਰਿਤਾਯ ਚੇਵ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰਿਤਾਯ ਚ। ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਬਲੇਨੇਵ ਹਿ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ ਇਜ੍ਝਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠਿਪਟਿਵੇਧੇ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨੇ। ਤੇਨਾਹ "**ਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨੇ**"ਤਿ।

ਨਿਦ੍ਦਸਵਤ੍ਥੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨੁਸਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਵਜ੍ਜਿਸਤ੍ਤਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਾਰਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧. ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮੇ ਦੇਵਾਯਤਨਭਾਵੇਨ ਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਲੋਕਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਚ **ਚੇਤਿਯਂ** ਅਹੋਸਿ। **ਯਾਵਕੀਵ**ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੩੪) ਏਕਮੇਵੇਤਂ ਪਦਂ ਅਨਿਯਮਤੋ ਪਰਿਮਾਣਵਾਚੀ। ਕਾਲੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **“ਯਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲ”**ਨ੍ਤਿ। **ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾ। ਤਂ ਪਨ ਨਿਚ੍ਚਸਨ੍ਨਿਪਾਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਦਿਵਸਸ੍ਸਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਬਹੁਲਾ**ਤਿ ਪਚੁਰਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾ। **ਵੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕੋਚਂ। “ਵੁ**ਦ੍ਧਿਯੇ**ਵਾ”ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਅਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਾ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਕੁਲਾ**ਤਿ ਖੁਭਿਤਾ ਨ ਪਸਨ੍ਨਾ। **ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਗ੍ਗਬਨ੍ਧਤੋ ਵਿਭਜ੍ਜ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਹੁਤ੍ਵਾ।

ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਭੇਰਿਯਾਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਰੋਚਨਭੇਰਿਯਾ। **ਅਦ੍ਧਭੁਤ੍ਤਾ** ਵਾਤਿ ਸਾਮਿਭੁਤ੍ਤਾ ਵਾ। **ਓਸੀਦਮਾਨੇ**ਤਿ ਹਾਯਮਾਨੇ।

ਸੁਙ੍ਕਨ੍ਤਿ ਭਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਪਬ੍ਬਤਖਣ੍ਡਨਾਦਿਤਿਤ੍ਥਗਾਮਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਭਾਗਂ। **ਬਲਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਸਸ੍ਸਾਦਿਤੋ ਛਭਾਗਂ ਸਤ੍ਤਭਾਗਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਕਰਂ। **ਦਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਵੀਸਤਿਕਹਾਪਣਾਦਿਕਂ ਅਪਰਾਧਾਨੁਰੂਪਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਧਨਦਣ੍ਡਂ। **ਵਜ੍ਜਿਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜਿਰਾਜਧਮ੍ਮਂ। ਇਦਾਨਿ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਪਨਾਦੀਸੁ ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇ ਚ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸਂਸੇ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਤੇਸ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਾਰਿਚਰਿਯਕ੍ਖਮਾ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਨਕ੍ਖਮਾ। **ਪੋਰਾਣਂ ਵਜ੍ਜਿਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਵਜ੍ਜਿਰਾਜਾਨੋ ‘‘ਅਯਂ ਚੋਰੋ’’ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ‘‘ਗਣ੍ਹਥ ਨਂ ਚੋਰ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਅਚੋਰੋ ਹੋਤਿ, ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਚੋਰੋ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵੋਹਾਰਿਕਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾ ਅਚੋਰੋ ਚੇ, ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ। ਚੋਰੋ ਚੇ, ਸੁਤ੍ਤਧਰਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾ ਅਚੋਰੋ ਚੇ, ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ। ਚੋਰੋ ਚੇ, ਅਟ੍ਠਕੁਲਿਕਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਤਥੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ, ਸੇਨਾਪਤਿ ਉਪਰਾਜਸ੍ਸ, ਉਪਰਾਜਾ ਰਞ੍ਞੋ। ਰਾਜਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਅਚੋਰੋ ਹੋਤਿ, ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਚੋਰੋ ਹੋਤਿ, ਪਵੇਣਿਪੋਤ੍ਥਕਂ ਵਾਚਾਪੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਯੇਨ ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਅਯਂ ਨਾਮਦਣ੍ਡੋ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਰਾਜਾ ਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਂ ਤੇਨ ਸਮਾਨੇਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਦਣ੍ਡਂ ਕਰੋਤਿ। ਇਤਿ ਏਤਂ ਪੋਰਾਣਂ ਵਜ੍ਜਿਧਮ੍ਮਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ। ਪਰਮ੍ਪਰਾਗਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਕੁਲੇਸੁ ਜਾਤਾ ਅਗਤਿਗਮਨਵਿਰਤਾ ਅਟ੍ਠਮਹਲ੍ਲਕਪੁਰਿਸਾ **ਅਟ੍ਠਕੁਲਿਕਾ**।

ਸਕ੍ਕਾਰਨ੍ਤਿ ਉਪਕਾਰਂ। **ਗਰੁਭਾਵਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਇਮੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਗਰੁਨੋ’’ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਗਰੁਭਾਵਂ ਪਟਿ ਪਟਿ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਮਾਨੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਨੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਨਨਂ ਤੇਸੁ ਨੇਸਂ ਅਤ੍ਤਮਨਤਾਪੁਬ੍ਬਕਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਮਨੇਨ ਪਿਯਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ”**ਤਿ। **ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ** ਪਣਿਪਾਤਂ। **ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਰੁਚਿਤ੍ਤਭਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿ। **ਸਨ੍ਧਾਨੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਘਟੇਤੁਂ।

ਪਸਯ੍ਹਕਾਰਸ੍ਸਾਤਿ ਬਲਕ੍ਕਾਰਸ੍ਸ। ਕਾਮਂ ਵੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪੂਜਨੀਯਤਾਯ ‘‘ਵੁਦ੍ਧਿਹਾਨਿਯੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ‘‘ਵੁਦ੍ਧਿਯੇਵ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ, ਨੋ ਪਰਿਹਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਨੁਕ੍ਕਮੇਨ “ਵੁ**ਦ੍ਧਿਹਾਨਿਯੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਪਚ੍ਚਿਤੁਂ ਅਲਦ੍ਧੋਕਾਸੇ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੇ ਵਾ ਅਨਵਸਰੋਵ ਦੇਵਸੋਪਸਗ੍ਗੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸੇ ਸਿਯਾ ਦੇਵਤੋਪਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਵਸਰੋਤਿ ਆਹ **“ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ…ਪੇ॰… ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੀ”**ਤਿ। ਏਤੇਨੇਵ **ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਬਲਕਾਯਸ੍ਸ ਦਿਗੁਣਤਿਗੁਣਤਾਦਸ੍ਸਨਂ ਪਟਿਭਯਭਾਵਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਦੇਵਤਾਨਂ **ਸਙ੍ਗਾਮਸੀਸੇ ਸਹਾਯਤਾ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਂ। **ਆਵਰਣਤੋ**ਤਿ ਨਿਸੇਧਨਤੋ। ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾਤਿ ਇਧ **"ਧਮ੍ਮਿਕਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਮਿਗਸੂਕਰਾਦਿਘਾਤਾਯ ਸੁਨਖਾਦੀਨਂ ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਵਨਚਰਣਂ ਵਾਜੋ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਵਾ ਵਾਜੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਾਜਿਕਾ,** ਮਿਗਵਧਚਾਰਿਨੋ।

ਸਾਰਨ੍ਦਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਵਸ੍ਸਕਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਅਭਿਯਾਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਭਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਭਿਭਵਨਤ੍ਥੋ ''ਅਨਭਿਵਿਦਿਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ **"ਅਭਿਭਵਨਤ੍ਥਾਯ ਯਾਤੁਕਾਮੋ"**ਤਿ। **ਵਜ੍ਜਿਰਾਜਾਨੇ**ਤਿ ''ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾ ਇਮੇ''ਤਿ ਆਦਿਤੋ ਪਵਤ੍ਤਂ ਵਚਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵਜ੍ਜੀਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਰਾਜਾਨੋ, ਵਜ੍ਜਿਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਰਾਜਾਨੋ ਵਜ੍ਜਿਰਾਜਾਨੋ। ਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਨ ਵਜ੍ਜਿਸਮਞ੍ਞਾ ਤਨ੍ਨਿਵਾਸਿਰਾਜਕੁਮਾਰਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਰਾਜਿਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਰਾਜਭਾਵਾਨੁਗਤੇਨ ਪਭਾਵੇਨ। ਸੋ ਪਨ ਪਭਾਵੋ ਨੇਸਂ ਗਣਰਾਜਾਨਂ ਮਿਥੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟੋ। ਚਿਰਟ੍ਠਾਯੀ ਚ ਅਹੋਸੀਤਿ **"ਸਮਗ੍ਗਭਾਵਂ ਕਥੇਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨੁ ਅਨੁ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਭਾਵੇਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤੀਤਿ ਅਨੁਭਾਵੋ, ਅਨੁਭਾਵੋ ਏਵ **ਆਨੁਭਾਵੋ**, ਪਤਾਪੋ। ਸੋ ਪਨ ਨੇਸਂ ਪਤਾਪੋ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਿਵਾਹਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਤ੍ਥ ਚ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਭਾਵੇਨ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟੋ ਜਾਤੋਤਿ **"ਏਤੇਨ...ਪੇ॰... ਕਥੇਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਾਲ਼ਚ੍ਛਿਗ੍ਗਲ਼ੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਞ੍ਚਿਕਾਛਿਦ੍ਦੇਨ। **ਅਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਰਂ। **ਅਤਿਪਾਤਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿ। **ਪੋਙ੍ਖਾਨੁਪੋਙ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਪੋਙ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨੁਪੋਙ੍ਖਂ, ਪੁਰਿਮਸਰਸ੍ਸ ਪੋਙ੍ਖਪਦਾਨੁਗਤਪੋਙ੍ਖਂ ਇਤਰਂ ਸਰਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਵਿਰਾਧਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਰਜ੍ਝਿਤਂ। **ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਉਮ੍ਮੂਲਨਵਸੇਨ ਕੁਲਸਨ੍ਤਤਿਂ ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਅਯਨਂ ਵਡ੍ਢਨਂ ਅਯੋ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਨ **ਅਨਯੋ**ਤਿ ਆਹ **"ਅਵਡ੍ਢਿ"**ਨ੍ਤਿ। ਞਾਤੀਨਂ ਬ੍ਯਸਨਂ ਵਿਨਾਸੋ **ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨਂ**।

ਗਙ੍ਗਾਯਾਤਿ ਗਙ੍ਗਾਸਮੀਪੇ। **ਪਟ੍ਟਨਗਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਟਪਟ੍ਟਨਗਾਮਂ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟ੍ਟਨੇ। **ਬਲਵਾਘਾਤਜਾਤੋ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਬਲਵਕੋਧੋ। **ਮੇ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ। **ਗਤੇਨਾ**ਤਿ ਗਮਨੇਨ। **ਸੀਤਂ ਵਾ ਉਣ੍ਹਂ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ** ਤਾਯ ਵੇਲਾਯ। **ਅਭਿਮੁਖਂ ਯੁਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਅਭਿਮੁਖਂ ਉਜੁਕਮੇਵ ਸਙ੍ਗਾਮਕਰਣੇਨ। **ਉਪਲਾਪਨਂ** ਸਾਮਂ ਦਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਲ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭੇਦੋਪਿ ਇਧ ਉਪਾਯੋ ਏਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਮਿਥੁਭੇਦਾ"**ਤਿ। ਯੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨੁਪਾਯਤਾ ਪਗੇਵ ਪਕਾਸਿਤਾ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਉਪਲਾਪਨਾਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਮਿਥੁਭੇਦਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਵਚਨਂ। **ਕਥਾਯ ਨਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਯਾਵਕੀਵਞ੍ਚ ...ਪੇ॰... ਪਰਿਹਾਨੀ''ਤਿ ਇਮਾਯ ਭਗਵਤੋ ਕਥਾਯ ਉਪਾਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ। **ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯਾ**ਤਿ ਵਜ੍ਜਿਰਾਜੇਸੁ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਨ।

ਰਾਜਾਪਿ ਤਮੇਵ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ...ਪੇ॰... ਪਾਪੇਸੀਤਿ ਰਾਜਾ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਤਂ ''ਕਿਂ, ਆਚਰਿਯ, ਭਗਵਾ ਅਵਚਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸੋ ''ਯਥਾ ਭੋ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਜ੍ਜੀ ਕੇਨਚਿ ਗਹੇਤੁਂ, ਅਪਿਚ ਉਪਲਾਪਨਾਯ ਵਾ ਮਿਥੁਭੇਦੇਨ ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਨਂ ਰਾਜਾ ''ਉਪਲਾਪਨਾਯ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਯੋ ਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਭੇਦੇਨੇਵ ਤੇ ਗਹੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਿਂ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇਨ ਹਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਜ੍ਜੀ ਆਰਬ੍ਭ ਪਰਿਸਤਿ ਕਥਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਥ, ਤਤੋ ਅਹਂ ''ਕਿਂ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਹਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੇਨ ਕਸਿਵਣਿਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਜੀਵਨ੍ਤੁ ਏਤੇ ਰਾਜਾਨੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਤਤੋ ਤੁਮ੍ਹੇ ''ਕਿਂ ਨੁ, ਭੋ, ਏਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਜ੍ਜੀ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਂ ਕਥਂ ਪਟਿਬਾਹਤੀ''ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਾਥ। ਦਿਵਸਭਾਗੇ ਚਾਹਂ ਤੇਸਂ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਪੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਮਮ ਦੋਸਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਨਤਾਲ਼ਨਾਦੀਨਿ ਅਕਤ੍ਵਾਵ ਕੇਵਲਂ ਖੁਰਮੁਣ੍ਡਂ ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਗਰਾ ਨੀਹਰਾਪੇਥ, ਅਥਾਹਂ ''ਮਯਾ ਤੇ ਨਗਰੇ ਪਾਕਾਰੋ ਪਰਿਖਾ ਚ ਕਾਰਿਤਾ, ਅਹਂ ਥਿਰਦੁਬ੍ਬਲਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਾਨਗਮ੍ਭੀਰਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਜਾਨਾਮਿ, ਨ ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਦਾਨਿ ਤਂ ਉਜੁਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਾਮਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ''ਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਾਥਾਤਿ। ਰਾਜਾ ਸਬ੍ਬਂ ਅਕਾਸਿ।

ਲਿਚ੍ਛਵੀ ਤਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਸਠੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਗਙ੍ਗਂ ਉਤ੍ਤਾਰੇਤੁਂ ਅਦਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤਤ੍ਰ ਏਕਚ੍ਚੇਹਿ ''ਅਮ੍ਹੇ ਆਰਬ੍ਭ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਕਿਰ ਸੋ ਏਵਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਤੇਨ ਹਿ ਭਣੇ ਏਤੂ''ਤਿ ਵਦਿਂਸੁ। ਸੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਲਿਚ੍ਛਵੀ ਦਿਸ੍ਵਾ

‘‘ਕਿਮਾਗਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਲਿਚ੍ਛਵਿਨੋ ‘‘ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨ ਨਾਮ ਏਵਂ ਗਰੁਂ ਦਣ੍ਡਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਿਂ ਤੇ ਤਤ੍ਰ ਠਾਨਨ੍ਤਰ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਮਹਾਮਚ੍ਚੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ। ਤਦੇਵ ਤੇ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਹੋਤੂਤਿ। ਸੋ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਰੋਤਿ। ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਪ੍ਪਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਗੁਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਏਕਂ ਲਿਚ੍ਛਵਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਦਾਰਕਾ ਕਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਆਮ, ਕਸਨ੍ਤਿ। ਦ੍ਵੇ ਗੋਣੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾਤਿ। ਆਮ, ਦ੍ਵੇ ਗੋਣੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾਤਿ। ਏਤ੍ਤਕਂ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤੋ। ਤਤੋ ਤਮਞ੍ਞੋ ‘‘ਕਿਂ ਆਚਰਿਯੋ ਆਹਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ‘‘ਨ ਮੇਸੋ ਯਥਾਭੂਤਂ ਕਥੇਤੀ’’ਤਿ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਜ੍ਜਿ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਏਕਦਿਵਸਂ ਏਕਂ ਲਿਚ੍ਛਵਿਂ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਕੇਨ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ ਭੁਤ੍ਤੋਸੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤੋ। ਤਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ਤਥੇਵ ਭਿਜ੍ਜਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਦਿਵਸਂ ਏਕਂ ਲਿਚ੍ਛਵਿਂ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਤਿਦੁਗ੍ਗਤੋਸਿ ਕਿਰਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਕੋ ਏਵਮਾਹਾਤਿ । ਅਸੁਕੋ ਨਾਮ ਲਿਚ੍ਛਵੀਤਿ। ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਤ੍ਵਂ ਕਿਰ ਭੀਰੁਜਾਤਿਕੋ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਕੋ ਏਵਮਾਹਾਤਿ? ਅਸੁਕੋ ਨਾਮ ਲਿਚ੍ਛਵੀਤਿ। ਏਵਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਕਥਿਤਮੇਵ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਤੀਹਿ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇਹਿ ਤੇ ਰਾਜਾਨੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਦ੍ਵੇ ਏਕਮਗ੍ਗੇਨ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਭੇਰਿਂ ਚਰਾਪੇਸਿ। ਲਿਚ੍ਛਵਿਨੋ ‘‘ਇਸ੍ਸਰਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤੁ, ਸੂਰਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਂਸੁ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ‘‘ਅਯਂ ਦਾਨਿ ਕਾਲੋ, ਸੀਘਂ ਆਗਚ੍ਛਤੂ’’ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਸਾਸਨਂ ਪੇਸੇਤਿ। ਰਾਜਾ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਬਲਭੇਰਿਂ ਚਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਵੇਸਾਲਿਕਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਰਞ੍ਞੋ ਗਙ੍ਗਂ ਉਤ੍ਤਰਿਤੁਂ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਭੇਰਿਂ ਚਰਾਪੇਸੁਂ। ਤੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ ਸੂਰਰਾਜਾਨੋ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਂਸੁ। ‘‘ਨਗਰਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਪਿਦਹਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਭੇਰਿਂ ਚਰਾਪੇਸੁਂ। ਏਕੋਪਿ ਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿ। ਯਥਾਵਿਵਟੇਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਰਾਜਾਪਿ ਤਮੇਵ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਪਾਪੇਸੀ’’ਤਿ।

ਵਸ੍ਸਕਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਪਠਮਸਤ੍ਤਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩. ਤਤਿਯੇ ਅਪਰਿਹਾਨਾਯ ਹਿਤਾਤਿ **ਅਪਰਿਹਾਨਿਯਾ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੩੬), ਨ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ ਵਾ **ਅਪਰਿਹਾਨਿਯਾ**। ਏਵਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਇਧਾਪਿ ਚਾ’’**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਤੋ**ਤਿਆਦਿ ਦਿਸਾਸੁ ਆਗਤਸਾਸਨੇ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਕਥਨਂ। **ਵਿਹਾਰਸੀਮਾ ਆਕੁਲਾ** ਯਸ੍ਮਾ , ਤਸ੍ਮਾ **ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾ ਠਿਤਾ। ਓਲੀਯਮਾਨਕੋ**ਤਿ ਪਾਲਿਤੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਵਿਨਸ੍ਸਮਾਨਕੋ। **ਉਕ੍ਖਿਪਾਪੇਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਗੁਣਭਾਵਕਰਣੇਨ ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾਵਸੇਨ ਚ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ।

ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਯ (ਪਾਰਾ॰ ੫੬੫) ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਾ। **ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾ ਵਿਯ** (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੪੬) ਦਸਵਤ੍ਥੁਦੀਪਨੇਨ। **ਤਥਾ ਅਕਰੋਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਨਵਂ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵਾ ਅਮਦ੍ਦਨ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਤੋ ਸਾਸਨਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤਾ ਖੁਦ੍ਦਕਮ੍ਪਿ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਸਮੂਹਨਨ੍ਤਾ। **ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਵਿਯ ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਆਵੁਸੋ, ਸਙ੍ਘੋ, ਸਨ੍ਤਾਮ੍ਹਾਕਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਗਿਹਿਗਤਾਨਿ। ਗਿਹਿਨੋਪਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ‘ਇਦਂ ਵੋ ਸਮਣਾਨਂ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਕਾਨਂ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਇਦਂ ਵੋ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ’ਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਹਿ ਮਯਂ ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਾਮ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ ‘ਧੂਮਕਾਲਿਕਂ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਯਾਵਿਮੇਸਂ ਸਤ੍ਥਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ, ਤਾਵਿਮੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਿਂਸੁ। ਯਤੋ ਇਮੇਸਂ ਸਤ੍ਥਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਨ ਦਾਨਿਮੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ’ਤਿ। ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਯ੍ਯ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਇਮਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੪੨) ਤਨ੍ਤਿਂ ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਵਿਯ ਚ।

ਥਿਰਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾਤਿ ਸਾਸਨੇ ਥਿਰਭਾਵਂ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਤਭਾਵਂ ਉਪਗਤਾ। **ਥੇਰਕਾਰਕੇਹੀ**ਤਿ ਥੇਰਭਾਵਸਾਧਕੇਹਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਅਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਹਿ। **ਬਹੂ ਰਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੂ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਮੇਵ ਸਾਸਨੇ **ਪਰਿਣਾਯਕਤਾ**ਤਿ ਆਹ "**ਤੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। **ਓਵਾਦਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ** ਅਭਾਜਨਭਾਵਤੋ। **ਪਵੇਣਿਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਭਤਂ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੀਪਨਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ। **ਸਾਰਭੂਤਂ ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਸਮ੍ਪਾਪਨੇਨ ਸਾਸਨੇ ਸਾਰਭੂਤਂ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਕੋਸਲ੍ਲਅਨੁਤ੍ਤਰਸੀਤਿਭਾਵ- (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੮੫) ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਧਮ੍ਮਤਨ੍ਤਿਂ। **ਆਦਿਕਂ ਓਵਾਦ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਏਵਂ ਤੇ ਆਲੋਕੇਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਵਿਲੋਕੇਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਪਸਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਓਵਾਦਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਪੁਨਬ੍ਭਵਦਾਨਂ **ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ** ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ। **ਇਤਰੇ**ਤਿ ਯੇ ਨ ਪਚ੍ਚਯਵਸਿਕਾ ਨ ਆਮਿਸਚਕ੍ਖੁਕਾ, ਤੇ **ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ** ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਸਂ।

ਆਰਞ੍ਞਕੇਸੂਤਿ ਅਰਞ੍ਞਭਾਗੇਸੁ ਅਰਞ੍ਞਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਸੁ। ਨਨੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਤਣ੍ਹਾ ਸਾਵਜ੍ਜਾ ਏਵਾਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਤੇਨ ''ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਸੁ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇਸੁ ਪਿਹਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪਯਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਪਿਹਾਦਯੋ ਪਿਯ ਆਰਞ੍ਞਕਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਸਾਲਯਤਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਪਕ੍ਖਿਕਾ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਤ੍ਤਨਾਵਾਤਿ ਸਯਮੇਵ। ਤੇਨ ਪਰੇਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਿਤਾਨਂ ਸਰਸੇਨੇਵ ਅਨਾਗਤਾਨਂ ਪੇਸਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਗਮਨਂ, ਆਗਤਾਨਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਇਮਿਨਾਵ ਨੀਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਅਗ੍ਗਹਿਤਧਮ੍ਮਗ੍ਗਹਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਣਂ। **ਗਹਿਤਸਜ੍ਝਾਯਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਉਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਤ੍ਥਚਿਨ੍ਤਨਂ। ਚਿਨ੍ਤਰਤ੍ਥੋ ਹਿ ਅਯਂ ਸਜ੍ਝਾਯਸਦ੍ਦੋ। **ਏਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ ਆਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨਾਦਿਨਾ।

ਪਠਮਸਤ੍ਤਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪-੬. ਦੁਤਿਯਸਤ੍ਤਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪-੨੬. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਕਰੋਨ੍ਤੋਯੇਵਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋਯੇਵ। ਅਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾਭਾਵੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਤਪ੍ਪਰਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਅਵਧਾਰਣਵਚਨਂ। **ਪਰਿਯਨ੍ਤਕਾਰੀ**ਤਿ ਸਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਾ। ''ਪਰਿਯਨ੍ਤਵਤਿਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੯, ੧੯੪) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਪ੍ਪਭਸ੍ਸੋਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਮਿਤਕਥੋਯੇਵ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਕਥਨਤੋ। ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨਂ **ਅਰਿਯੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ। ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿਯੇਵਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਕ੍ਕਮਨੇ ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸੀ ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿਯੇਵ, ਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਵਤ੍ਤਨਾਦਿਨਾ ਨ ਨਂ ਵਿਨੋਦੇਤਿ। **ਏਵਂ ਸਂਸਟ੍ਠੋਵਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਾਯ ਸਂਸਟ੍ਠੋ ਏਵ ਵਿਹਰਤਿ। **ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਸਯਂ ਨਿਸ੍ਸੀਲਾ ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਿਚ੍ਛਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਪਾਪਾ ਲਾਮਕਾ ਇਚ੍ਛਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾ। ਪਾਪਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਮਿਤ੍ਤਿਕਰਣਤੋ **ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਾ**। ਤੇਹਿ ਸਦਾ ਸਹਪਵਤ੍ਤਨੇਨ **ਪਾਪਸਹਾਯਾ**। ਤਤ੍ਥ ਨਿਨ੍ਨਤਾਦਿਨਾ ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਪਾਪਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕਾ**। ਪਞ੍ਚਮਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਿਯੇਵ।

ਦੁਤਿਯਸਤ੍ਤਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭-੧੧. ਸਞ੍ਞਾਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭-੩੧. ਸਤ੍ਤਮੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾਤਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ**। ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਹਗਤਸਞ੍ਞਾਯ ਭਾਵਿਤਾਯ ਭਾਵਿਤਾ ਏਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿ ਸਹਗਤਸਞ੍ਞਾ**"ਤਿ। ਇਮਾ ਸਤ੍ਤ

ਲੋਕਿਯਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ''ਅਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ''ਏਤੰ ਸਨ੍ਤੰ ਏਤੰ ਪਣੀਤੰ ਯਦਿਦੰ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ''ਤਿ ਆਗਤਵਸੇਨ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ''ਤਿ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਧ ਵਿਰਾਗਸਵ੍ਵਾ, ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਸਵ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾਪਿ ਸਿਯੁੰ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਵ੍ਵੇਯਜਮੇਵ। ਅਟ੍ਠਮਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਸਵ੍ਵਾਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵਜ੍ਜਿਸਤ੍ਤਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਦੇਵਤਾਵਗ੍ਗੋ

੫. ਪਠਮਮਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬. ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਮੇ **ਅਤ੍ਤਨੋ** ਗੁਯ੍ਹਂ ਤਸ੍ਸ **ਆਵਿਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਯ੍ਹਂ ਨਿਗ੍ਗੂਹਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਕਥਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਗੁਯ੍ਹਂ **ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਨਾਚਿਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਕਥਿਤਗੁਯ੍ਹਂ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਨਾਵਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਛਾਦੇਤਿ।

ਪਠਮਮਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬-੧੧. ਦੁਤਿਯਮਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭-੪੨. ਛਟ੍ਠੇ **ਪਿਯੋ ਚ ਹੋਤਿ ਮਨਾਪੋ ਚਾ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ ਹਿ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਹੋਤਿ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚਾਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਦ੍ਦਹਤਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਫਲਞ੍ਚ, ਤੇਨ ਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਹੇਤੁਭੂਤਂ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਹਿਤਸੁਖਂ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ । ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਗਰੁ ਭਾਵਨੀਯੋ ਚੋਦਕੋ ਪਾਪਗਰਹੀ ਵਤ੍ਤਾ ਵਚਨਕ੍ਖਮੋ। ਸੁਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਚ੍ਚਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਂ ਗਮ੍ਭੀਰਾਨਂ ਕਥਾਨਂ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਚਾਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਹੋਤਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਅਸਂਸਟ੍ਠੋ। ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ। ਸਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤੀ ਹੋਤਿ। ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤੋ। ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵਿਪਰੀਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਸਤਿਯਾ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਗਤਿਯੋ ਸਮਨ੍ਨੇਸਮਾਨੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹਿਤਾਹਿਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਧਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵੀਰਿਯੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਅਹਿਤੇ ਨਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ ਹਿਤੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਪਿਯੋ...ਪੇ॰... ਨਿਯੋਜੇਤੀ**"ਤਿ। ਸਤ੍ਤਮਾਦੀਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਿ।

ਦੁਤਿਯਮਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੇਵਤਾਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਮਹਾਯਞ੍ਞਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪. ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ ਪਠਮੇ ਯਸ੍ਮਾ **ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੨੭) ਤਸ੍ਮਾ **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਵਿਸੇਸੋ ਹੋਤਿਯੇਵ** ਸਤਿਪਿ ਬਾਹਿਰਸ੍ਸ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਅਭੇਦੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਕਾਯੇ ਏਤੇਸੰ, ਨਾਨਤ੍ਤੋ ਵਾ ਕਾਯੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਤਕਾਯਾ**। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ। ਨਾਨਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾ ਏਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਿਨੋ**। ਸੁਖਸਮੁਸ੍ਸਯਤੋ ਵਿਨਿਪਾਤੋ ਏਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਵਿਨਿਪਾਤਿਕਾ** ਸਤਿਪਿ ਦੇਵਭਾਵੇ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਅਪਾਯੇਸੁ ਵਾ ਗਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਨਿਪਾਤੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਵਿਨਿਪਾਤਿਕਾ**। ਤੇਨਾਹ **"ਚਤੁਅਪਾਯਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। **ਪਿਯਙ੍ਕਰਮਾਤਾਦੀਨੰ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਪਿਯਙ੍ਕਰਮਾਤਾ ਕਿਰ ਯਕ੍ਖਿਨੀ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੰ ਸਜ੍ਝਾਯਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ –

''ਮਾ ਸਦ੍ਦਮਕਰੀ ਪਿਯਙ੍ਕਰ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਪਦਾਨਿ ਭਾਸਤਿ।
ਅਪਿ ਧਮ੍ਮਪਦੰ ਵਿਜਾਨਿਯ, ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਮ ਹਿਤਾਯ ਨੋ ਸਿਯਾ॥

''ਪਾਣੇਸੁ ਚ ਸੰਯਮਾਮਸੇ, ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾ ਨ ਭਣਾਮਸੇ।
ਸਿਕ੍ਖੇਮ ਸੁਸੀਲ੍ਯਮਤ੍ਤਨੋ, ਅਪਿ ਮੁਚ੍ਚੇਮ ਪਿਸਾਚਯੋਨਿਯਾ''ਤਿ॥ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੦) –

ਏਵੰ ਪੁਤ੍ਤਕੰ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਦਿਵਸੰ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੰ ਪਤ੍ਤਾ। ਉਤ੍ਤਰਮਾਤਾ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਜਾਤਾ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯੇ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮੂਹੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਕਾਯੇ ਵਾ ਭਵਾਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕਾ**। ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪਰਿਸਾਯ ਭਵਾਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਾ** ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਚਾਰਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਰੋਹਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਰੋਹਿਤਾ**। ਆਯੁਵਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਮਹਨ੍ਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋਤਿ **ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ**। ਸਤਿਪਿ ਤੇਸੰ ਤਿਵਿਧਾਨਮ੍ਪਿ ਪਠਮੇਨ ਝਾਨੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਭਾਵੇ ਝਾਨਸ੍ਸ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਿਭੇਦੇਨ ਅਯੰ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਾ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਰਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਹੀਨੇਨ। ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਹੀਨਤਾ ਛਨ੍ਦਾਦੀਨੰ ਹੀਨਤਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਪਟਿਲਦ੍ਧਮਤ੍ਤੰ ਵਾ ਹੀਨੰ। **ਕਪ੍ਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਕਪ੍ਪਸ੍ਸ । ਹੀਨਪਣੀਤਾਨੰ ਮਜ੍ਝੇ ਭਵਤ੍ਤਾ **ਮਜ੍ਝਿਮੰ**। ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝਿਮਤਾ ਛਨ੍ਦਾਦੀਨੰ ਮਜ੍ਝਿਮਤਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਨਾਤਿਸੁਭਾਵਿਤੰ ਵਾ **ਮਜ੍ਝਿਮੰ। ਉਪਡ੍ਢਕਪ੍ਪੋ**ਤਿ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਉਪਡ੍ਢਕਪ੍ਪੋ। **ਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਤਰੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜੇਹਿ ਪਮਾਣਤੋ ਵਿਪੁਲਤਰੋ ਸਭਾਵਤੋ ਉਲ਼ਾਰਤਰੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਸਭਾਵੇਨਪਿ ਹਿ ਉਲ਼ਾਰਤਮੋਵ। ਤੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਪਰਿਤ੍ਤਾਭਾਦੀਨੰ ਪਰਿਤ੍ਤਸੁਭਾਦੀਨਞ੍ਚ ਕਾਯੇ ਸਤਿਪਿ ਸਭਾਵਵੇਮਤ੍ਤੇ ਏਕਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਵਵਤ੍ਥਪੀਯਤੀਤਿ ''ਏਕਤ੍ਤਕਾਯਾ''ਤ੍ਵੇਵ ਤੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਪਣੀਤੇਨਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੇਨ। ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਤਾ ਛਨ੍ਦਾਦੀਨੰ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਤਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੁਭਾਵਿਤੰ ਵਾ, ਸਮ੍ਮਦੇਵ, ਵਸਿਭਾਵੰ ਪਾਪਿਤੰ **ਪਣੀਤੰ** ''ਪਧਾਨਭਾਵੰ ਨੀਤ''ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਇਧਾਪਿ ਕਪ੍ਪੋ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਕਪ੍ਪਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਮਹਾਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ। **ਤੇ**ਤਿ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤਿਵਿਧਾਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ। **ਸਞ੍ਞਾਯ ਏਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਿਹੇਤੁਕਭਾਵੇਨ ਏਕਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਸਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਕੋਚਿ ਭੇਦੋ ਅਤ੍ਥਿ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਾਨਤ੍ਤਕਾਯਾ ਏਕਤ੍ਤਸਞ੍ਞਿਨੋ ਗਹਿਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਦਣ੍ਡਉਕ੍ਕਾਯਾਤਿ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਾਯ। **ਸਰਤਿ** ਧਾਵਤਿ, **ਵਿਸ੍ਸਰਤਿ** ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਾ ਵਿਯ ਧਾਵਤਿ। **ਦ੍ਵੇ ਕਪ੍ਪਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਮਹਾਕਪ੍ਪਾ। ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸੁਤ੍ਤੇ। **ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ** ਆਭਸ੍ਸਰਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ **ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ** ਪਰਿਤ੍ਤਾਭਅਪ੍ਪਮਾਣਾਭਾਪਿ ਗਹਿਤਾ।

ਸੁਨ੍ਹਰਾ ਪਭਾ ਸੁਭਾ, ਤਾਯ ਕਿਣ੍ਣਾ ਸੁਭਾਕਿਣ੍ਣਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ। ਭਾ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤਿਮ-ਣ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਹ-ਕਾਰਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ **"ਸੁਭਕਿਣ੍ਹਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਨਿਚ੍ਚਲਾਯ ਏਕਗ੍ਘਨਾਯ ਪਭਾਯ ਸੁਭੋਤਿ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਨ੍ਤਿ ''ਸੁਭੇਨ ਓਕਿਣ੍ਣਾ ਵਿਕਿਣ੍ਣਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਨ੍ਤਿਮ-ਣ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਹ-ਕਾਰਕਰਣਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਮੇਵ। **ਨ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਭਾ ਗਚ੍ਛਤਿ** ਏਕਗ੍ਘਨਤ੍ਤਾ। **ਚਤੁਤ੍ਥਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਮੇਵ ਭਜਨ੍ਤਿ** ਕਾਯਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਾਯ ਚ ਏਕਰੂਪਤ੍ਤਾ। ਵਿਪੁਲਸਨ੍ਤਸੁਖਾਯੁਵਣ੍ਣਾਦਿਫਲਤ੍ਤਾ ਵੇਹਪ੍ਫਲਾ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯਂ।

ਵਿਵਟ੍ਟਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਾ ਅਪੁਨਰਾਵਤ੍ਤਨਤੋ। **"ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਾ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਅਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਤ੍ਤਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋਲ਼ਸਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਚ੍ਚਯੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ **ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞੇ ਲੋਕੇ** ਸੁਞ੍ਞਂ ਤਂ ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾ ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਾ। **ਖਨ੍ਧਾਵਾਰਟ੍ਠਾਨਸਦਿਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ** ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਭੂਮਿਯੋ। **ਇਮਿਨਾ ਸੁਤ੍ਤੇਨ** ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸਭਾਵਦੀਪਨੇਨੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਭਾਵੋਪਿ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾਪਿ** ਸਤ੍ਤਸੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤੀਸੁ **ਚਤੁਤ੍ਥਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਂ,** ਨਵਸੁ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸੇਸੁ **ਚਤੁਤ੍ਥਸਤ੍ਤਾਵਾਸਞ੍ਚ ਭਜਨ੍ਤਿ**।

ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਾਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਵਸੇਸਸੁਖੁਮਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਤੋ **ਨੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ,** ਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਹੋਤੀਤਿ **ਨਾਵਿਞ੍ਞਾਣਂ,** ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਿਪ੍ਫੁਟਵਿਞ੍ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਵਨ੍ਤੀਸੁ **ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤੀਸੁ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ**।

ਸਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸਮਾਧਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫. ਦੁਤਿਯੇ **ਸਮਾਧਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਯੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ। ''ਰਥੋ ਸੀਲਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ, ਝਾਨਕ੍ਖੋ ਚਕ੍ਕਵੀਰਿਯੋ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੪) ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਅਲਙ੍ਕਾਰੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਨਾਮ। ''ਸਤ੍ਤਹਿ ਨਗਰਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਹਿ ਸੁਪਰਿਕ੍ਖਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੬੭) ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਵਾਰੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਨਾਮ। ''ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯ...ਪੇ॰... ਜੀਵਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੧-੧੯੨) ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਭਾਰੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਨਾਮ। ਸੋ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **"ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਾਰਾ"**ਤਿ। ਪਰਿਵਾਰਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਪਰਿਵਾਰੋ ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਾਦਯੋ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਸਹਜਾਤਾਦਿਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਪਰਿਕਰਣਤੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਤੋ। **ਪਰਿਕ੍ਖਤਾ**ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤਾ। **ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਰਿਯੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਤ੍ਤਹਿ ਰਤਨੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਵਿਯ ਸਤ੍ਤਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ ਅਰਿਯੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਉਪੇਚ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸੀਯਤੀਤਿ ਉਪਨਿਸਾ, ਸਹ ਉਪਨਿਸਾਯਾਤਿ **ਸਉਪਨਿਸੋ,** ਸਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਸਪਰਿਵਾਰੋਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਹਕਾਰਿਕਾਰਣਭੂਤੋ ਹਿ ਧਮ੍ਮਸਮੂਹੋ ਇਧ ''ਉਪਨਿਸੋ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਸਮਾਧਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਪਠਮਅਗ੍ਗਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬. ਤਤਿਯੇ **ਅਨੁਡਹਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਮਂ ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਗ੍ਗਿਆਦਯੋ ਤਯੋ ਅਗ੍ਗੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਾ ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਤੇਹਿ ਇਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਤਾਵ, ਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਤਾਦਿਸਾ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਾ। ਯੇ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਾ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਆਹੁਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਹੁਨਨਂ ਪੂਜਨਂ ''ਆਹੁਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ **ਆਹੁਨਂ ਅਰਹਨ੍ਤੀ** ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਾਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੧੦੬)। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਚ ਤੇ ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਬਹੂਪਕਾਰਤਾਯ ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਾਤਿ, ਤੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਨੇਸਂ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਾ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਤੇਸੁ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਅਹਿਤਦੁਕ੍ਖਾਵਹਾਤਿ ਆਹ **"ਤੇਸੁ...ਪੇ॰... ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੀ"**ਤਿ।

ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੦੫) **ਮਿਤ੍ਤਵਿਨ੍ਦਕ**ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਮਿਤ੍ਤਵਿਨ੍ਦਕੋ ਹਿ ਮਾਤਰਾ, ''ਤਾਤ, ਅਜ੍ਜ ਉਪੋਸਥਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੇ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੰ ਸੁਣੋਹਿ, ਸਹਸ੍ਸਂ ਤੇ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਧਨਲੋਭੇਨ ਉਪੋਸਥਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਅਕੁਤੋਭਯ''ਨ੍ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਸਨਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਨਿਦ੍ਦਾਯਿਤ੍ਵਾ ਘਰਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਮਾਤਾ ਪਾਤੋਵ ਯਾਗੁਂ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਉਪਨਾਮੇਸਿ। ਸੋ ਸਹਸ੍ਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਪਿਵਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ ''ਧਨਂ ਸਂਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਨਾਵਾਯ ਸਮੁਦ੍ਦਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਮਾਤਾ, ''ਤਾਤ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲੇ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਕੋਟਿਧਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਲਂ ਗਮਨੇਨਾ''ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਤਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਵਚਨਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ ਏਵ। ਸਾ ਪੁਰਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਮਯ੍ਹਂ ਪੁਰਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਪਾਦੇਨ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਤਂ ਅਨ੍ਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ।

ਮਾਤਾ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ''ਮਾਦਿਸਾਯ ਮਾਤਰਿ ਏਵਰੂਪਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਤਸ੍ਸ ਤੇ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸੁਖਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵਂਸਞ੍ਞੀ ਨਾਮ ਤ੍ਵਂ ਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸ ਨਾਵਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਗਚ੍ਛਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਨਾਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਅਦ੍ਧਾ ਏਤ੍ਥ ਪਾਪਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਲਾਕਂ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਸਲਾਕਾ ਦੀਯਮਾਨਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਉਲੁਮ੍ਪਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਂਸੁ। ਸੋ ਏਕਂ ਦੀਪਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਮਾਨਪੇਤੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਤਾਹਿ ''ਪੁਰਤੋ ਪੁਰਤੋ ਮਾ ਅਗਮਾਸੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋਪਿ ਤਦ੍ਦਿਗੁਣਂ ਤਦ੍ਦਿਗੁਣਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਖੁਰਚਕ੍ਕਧਰਂ ਏਕਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਤਂ ਚਕ੍ਕਂ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਂ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ਤਂ ਆਹ, ''ਅਮ੍ਭੋ, ਇਦਂ ਤਯਾ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਿਤਂ ਪਦੁਮਂ ਮਯ੍ਹਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ। ਨ ਇਦਂ, ਸਾਮਿ, ਪਦੁਮਂ, ਖੁਰਚਕ੍ਕਂ ਏਤਨ੍ਤਿ। ਸੋ ''ਵਞ੍ਚੇਸਿ ਮਂ ਤ੍ਵਂ, ਕਿਂ ਮਯਾ ਪਦੁਮਂ ਨ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਤ੍ਵਂ ਲੋਹਿਤਚਨ੍ਦਨਂ ਵਿਲਿਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਂ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਂ ਮਯ੍ਹਂ ਨ ਦਾਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਅਯਮ੍ਪਿ ਮਯਾ ਕਤਸਦਿਸਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਫਲਂ ਅਨੁਭਵਿਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ। ਅਥ ਨਂ ''ਗਣ੍ਹ, ਰੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਚਕ੍ਕਂ ਖਿਪਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ –

''ਚਤੁਬ੍ਭਿ ਅਟ੍ਠਜ੍ਝਗਮਾ, ਅਟ੍ਠਾਹਿ ਪਿਚ ਸੋਲ਼ਸ।
ਸੋਲ਼ਸਾਹਿ ਚ ਬਾਤ੍ਤਿਂਸ, ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਂ ਚਕ੍ਕਮਾਸਦੋ।
ਇਚ੍ਛਾਹਤਸ੍ਸ ਪੋਸਸ੍ਸ, ਚਕ੍ਕਂ ਭਮਤਿ ਮਤ੍ਥਕੇ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧.੧੦੪; ੧.੫.੧੦੩)।

ਸੋਤਿ ਗੇਹਸਾਮਿਕੋ ਭਤ੍ਤਾ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਅਨੁਡਹਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਤਾਯ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵਤ੍ਥੁ – ਕਸ੍ਸਪਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾ ਅਤਿਚਾਰਂ ਚਰਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਕਰੋਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ''ਸਚਾਹਂ ਏਵਰੂਪਂ ਕਰੋਮਿ, ਅਯਂ ਮੇ ਸੁਨਖੋ ਵਿਲੁਪ੍ਪਮਾਨੋ ਖਾਦਤੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਾਲਕਤਾ ਕਣ੍ਣਮੁਣ੍ਡਕਦਹੇ ਵੇਮਾਨਿਕਪੇਤੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਦਿਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਤਦਾ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਾ ਮਿਗਵਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਕਣ੍ਣਮੁਣ੍ਡਕਦਹਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਤਿ। ਸਾ ਤਂ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨੁਭਵਤਿ। ਸੋ ਞਤ੍ਵਾ ''ਕਤ੍ਥ ਨੁ ਖੋ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਿਤੋ ਕਣ੍ਣਮੁਣ੍ਡਕਦਹਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ''ਪਟਪਟ''ਨ੍ਤਿ ਖਾਦਮਾਨਂ ਏਕਂ ਸੁਨਖਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸਿਨਾ ਦ੍ਵਿਧਾ ਛਿਨ੍ਦਿ, ਦ੍ਵੇ ਅਹੇਸੁਂ। ਪੁਨ ਛਿਨ੍ਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਪੁਨ ਛਿਨ੍ਨੇ ਅਟ੍ਠ, ਪੁਨ ਛਿਨ੍ਨੇ ਸੋਲ਼ਸ ਅਹੇਸੁਂ। ਸਾ ''ਕਿਂ ਕਰੋਸਿ, ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ''ਕਿਂ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ''ਏਵਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਖੇਲਪਿਣ੍ਡਂ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਟ੍ਠੁਭਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇਨ ਘਂਸਾਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਸੁਨਖਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿਂਸੁ। ਮੁਟ੍ਠਿਯੋਗੋ ਕਿਰਾਯਂ ਤਸ੍ਸ ਸੁਨਖਨ੍ਤਰਧਾਨਸ੍ਸ, ਯਦਿਦਂ ਖੇਲਪਿਣ੍ਡਂ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਟ੍ਠੁਭਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇਨ ਘਂਸਨਂ, ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਤਸ੍ਸਾ ਕਮ੍ਮਂ ਖੀਣਂ। ਰਾਜਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਸਾ ''ਮਯ੍ਹਂ, ਸਾਮਿ, ਕਮ੍ਮਂ ਖੀਣਂ, ਮਾ ਅਗਮਾਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ਰਾਜਾ ਅਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਗਤੋ।

ਦਕ੍ਖਿਣਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ ਦੀਯਮਾਨਾ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਹਿਤਸੁਖਾਨੀਤਿ, ਤਂ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ,** ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ।

ਪਠਮਅਗ੍ਗਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪-੫. ਦੁਤਿਯਅਗ੍ਗਿਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭-੪੮. ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਯਞ੍ਞਵਾਟਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਯਞ੍ਞਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਨਿ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਨਿ ਚ ਯਞ੍ਞੂਪਕਰਣਾਨਿ ਸਜ੍ਜਿਤਾਨੀਤਿ ਆਹ ਪਾਲ਼ਿਯਂ "**ਮਹਾਯਞ੍ਞੋ ਉਪਕ੍ਖਟੋ**"ਤਿ। ਤਂ ਉਪਕਰਣਂ ਤੇਸਂ ਤਥਾਸਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਉਪਕ੍ਖਟੋਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ**"ਤਿ। **ਵਚ੍ਛਤਰਸਤਾਨੀ**ਤਿ ਯੁਵਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਨਾਤਿਬਲਵਵਚ੍ਛਸਤਾਨਿ। ਤੇ ਪਨ ਵਚ੍ਛਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਦਮ੍ਮਾ, ਬਲੀਬਦ੍ਦਾ ਵਾ। **ਉਰਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਤਰੁਣਮੇਣ੍ਡਕਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਉਪਨੀਤਾਨੀ**ਤਿ ਠਪਨਟ੍ਠਾਯ ਉਪਨੀਤਾਨਿ। **ਵਿਹਿਂਸਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਹਿਂਸਨਟ੍ਠੇਨ। **ਉਪਵਾਯਤੂ**ਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਰੀਰਦਰਥਂ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਨ੍ਤੋ ਸਣ੍ਹਸੀਤਲਾ ਵਾਤੋ ਵਾਯਤੁ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ। ਪਞ੍ਚਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਦੁਤਿਯਅਗ੍ਗਿਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਦੁਤਿਯਸਞ੍ਞਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯. ਛਟ੍ਠੇ **ਨ੍ਹਾਰੁਵਿਲੇਖਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਮ੍ਮਂ ਲਿਖਨ੍ਤਾਨਂ ਚਮ੍ਮਂ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡਿਤਕਸਟਂ। ''ਏਸੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਹਂਕਰਣਂ **ਅਹਙ੍ਕਾਰੋ**। ''ਏਤਂ ਮਮਾ''ਤਿ ਮਮਂਕਰਣਂ **ਮਮਙ੍ਕਾਰੋ**। ਤੇਨਾਹ "**ਅਹਙ੍ਕਾਰਦਿਟ੍ਠਿਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਧਾ**ਤਿ ਸੇਯ੍ਯਸਦਿਸਹੀਨਵਸੇਨ ਤਯੋ ਮਾਨਾ। ''ਏਕਵਿਧੇਨ ਰੂਪਸਙ੍ਗਹੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ੫੮੪) ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ''ਵਿਧਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਕਥਂਵਿਧਂ ਸੀਲਵਨ੍ਤਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਕਥਂਵਿਧਂ ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤਂ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੫) ਪਕਾਰੋ। ''ਤਿਸ੍ਸੋ ਇਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਧਾ। ਕਤਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ? ਸੇਯ੍ਯੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਵਿਧਾ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੯੨੦) ਏਤ੍ਥ ਮਾਨੋ ''ਵਿਧਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਧਾਪਿ ਮਾਨੋਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਮਾਨੋ ਹਿ ਵਿਦਹਨਤੋ ਹੀਨਾਦਿਵਸੇਨ **ਤਿਵਿਧਾ**। ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਦਹਨਤੋ ਉਪਦਹਨਤੋ "**ਵਿਧਾ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸਞ੍ਞਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭-੮. ਮੇਥੁਨਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦-੫੧. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ। **ਏਕਚ੍ਚੋ**ਤਿ ਏਕੋ। **ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਮਤ੍ਤੇਨ ਸਮਣੋ ਵਾ, ਜਾਤਿਮਤ੍ਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ। **ਦ੍ਵਯਂਦ੍ਵਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਮੇਥੁਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਹੇਵ ਖੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਉਚ੍ਛਾਦਨਂ** ਉਬ੍ਬਟ੍ਟਨਂ। **ਸਮ੍ਬਾਹਨਂ** ਪਰਿਮਦ੍ਦਨਂ। **ਸਾਦਿਯਤੀ**ਤਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ। **ਤਦਸ੍ਸਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਉਚ੍ਛਾਦਨਾਦਿਂ ਅਭਿਰਮਤਿ। **ਨਿਕਾਮੇਤੀ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਤਿ। **ਵਿਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਿਂ। **ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਸਾਦਿਯਨਾਦਿਂ ਖਣ੍ਡਾਦਿਭਾਵਵਸੇਨ ਏਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ, **ਖੋ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਦੇਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਪਟਿਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਸਤਿਪਿ ਦ੍ਵਯਂਦ੍ਵਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਉਚ੍ਛਾਦਨਨ੍ਹਾਪਨਸਮ੍ਬਾਹਨਸਾਦਿਯਨਾਦਿ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਏਕਂਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਖਣ੍ਡਾਦਿਭਾਵਾਪਾਦਨਤੋ ਖਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਛਿਦ੍ਦਮ੍ਪਿ ਸਬਲਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਾਸਮ੍ਪੀਤਿ। ਏਵਂ ਪਨ ਖਣ੍ਡਾਦਿਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਤਿ, ਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ, ਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਮੇਥੁਨਸਂਯੋਗੇਨ, ਨ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ। ਤਤੋ ਚਸ੍ਸ ਨ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਪਰਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਸਞ੍ਜਗ੍ਘਤੀਤਿ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਮਹਾਹਸਿਤਂ ਹਸਤਿ। **ਸਂਕੀਲ਼ਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਵਸੇਨ ਕੀਲ਼ਤਿ। **ਸਂਕੇਲਾਯਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਮਾਤੁਗਾਮਂ ਕੇਲਾਯਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ। **ਚਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਕ੍ਖੁਨਾ। **ਚਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਂ। **ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੀ**ਤਿ ਉਪੇਚ੍ਚ ਨਿਜ੍ਝਾਯਤਿ ਓਲੋਕੇਤਿ। **ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਟ੍ਟਸ੍ਸ ਪਰਤੋ। ਤਥਾ **ਤਿਰੋਪਾਕਾਰਂ,** ''ਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯਾ ਭਿਤ੍ਤਿ **ਕੁਟ੍ਟਂ,** ਇਟ੍ਠਕਾਮਯਾ **ਪਾਕਾਰੋ**"ਤਿ

ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਾ ਕਾਚਿ ਵਾ ਭਿਤ੍ਤਿ ਪੋਰਿਸਕਾ ਦਿਯਡ੍ਢਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਾ **ਕੁਟ੍ਟਂ,** ਤਤੋ ਅਧਿਕੋ **ਪਾਕਾਰੋ। ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਪਟਿਞ੍ਞਸ੍ਸ। **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਵਤਸਮਾਦਾਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ। **ਕਾਮਗੁਣੇਹੀ**ਤਿ ਕਾਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ। **ਸਮਪ੍ਪਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਪ੍ਪਿਤਂ ਸਹਿਤਂ। **ਸਮਙ੍ਗਿਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। **ਪਰਿਚਾਰਯਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਂ, ਉਪਟ੍ਠਹਿਯਮਾਨਂ ਵਾ। **ਪਣਿਧਾਯਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ। **ਸੀਲੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਮਨਿਯਮਾਦਿਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨ **ਸੀਲਂ,** ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ **ਵਤਂ।** ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਵਾ **ਸੀਲਂ,** ਦੁਕ੍ਕਰਚਰਿਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ **ਵਤਂ।** ਤਂਤਂਅਕਿਚ੍ਚਸਮ੍ਮਤਤੋ ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ **ਸੀਲਂ,** ਤਂਤਂਸਮਾਦਾਨਵਤੋ ਵੇਸਭੋਜਨਕਿਚ੍ਚਕਰਣਾਦਿਵਿਸੇਸਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ **ਵਤਂ।** ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਰਚਰਿਯਾ **ਤਪੋ।** ਮੇਥੁਨਾ ਵਿਰਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਵਣ੍ਣਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਟ੍ਠਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਮੇਥੁਨਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਦਾਨਮਹਪ੍ਫਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੨. ਨਵਮੇ **"ਸਾਹੁ ਦਾਨ"ਨ੍ਤਿ ਦਾਨਂ ਦੇਤੀ**ਤਿ ''ਦਾਨਂ ਨਾਮ ਸਾਧੁ ਸੁਨ੍ਦਰ''ਨ੍ਤਿ ਦਾਨਂ ਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦਾਨਞ੍ਹਿ ਦਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਮੋਜ੍ਜਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਾਦਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਲੋਭਦੋਸਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛੇਰਾਦਯੋ ਵਿਦੂਰੀਭਵਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਦਾਨਂ ਅਨੁਕੂਲਧਮ੍ਮਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨੇਨ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮਵਿਦੂਰੀਕਰਣੇਨ ਚ ਭਾਵਨਾਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਸੋਭਨਾਯ ਚ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਯ ਚ ਹੋਤੀਤਿ **"ਅਲਙ੍ਕਾਰਭੂਤਞ੍ਚੇਵ ਪਰਿਵਾਰਭੂਤਞ੍ਚ ਦੇਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਞਾਨਾਨਾਗਾਮੀ ਨਾਮ ਹੋਤਿ** ਞਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਪਨ੍ਨਾਨਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। **ਇਮਂ ਪੇਚ੍ਚ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਸਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਪਰਲੋਕਫਲਾਸਾਯ ਸਾਤਿਸਯਾਯ ਚ ਪੁਬ੍ਬਾਚਾਰਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਅਨੁਭਵਤ੍ਤਾ ਤਨ੍ਦੁਤ੍ਤਰਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਪਠਮਂ ਤਨ੍ਦੁਤ੍ਤਰਿਯਦਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਦਾਨਂ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਪਸਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਗਰੁਂ ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **"ਦੁਤਿਯਂ ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਦਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਬ੍ਬਕੇਹਿ ਪਿਤੁਪਿਤਾਮਹੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਂ ਕਤਪੁਬ੍ਬਂ ਜਹਾਪੇਤੁਂ ਨਾਮ ਨਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਭਾਗਵਸੇਨ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਤੋ **"ਤਤਿਯਂ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਦਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਹਂ ਪਚਾਮਿ, ਨ ਇਮੇ ਪਚਨ੍ਤਿ, ਨਾਰਹਾਮਿ ਪਚਨ੍ਤੋ ਅਪਚਨ੍ਤਾਨਂ ਦਾਨਂ ਅਦਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੋ ਨਿਰਵਸੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀਤਿ ਆਹ **"ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਨਿਰਵਸੇਸਦਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। ''ਯਥਾ ਤੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬਕਾਨਂ ਇਸੀਨਂ ਤਾਨਿ ਮਹਾਯਞ੍ਞਕਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ, ਏਵਂ ਮੇ ਅਯਂ ਦਾਨਪਰਿਭੋਗੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂਸਞ੍ਞਿਨੋ ਦਾਨਂ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਅਰਹੇਸੁ ਦਾਤਬ੍ਬਤੋ **"ਪਞ੍ਚਮਂ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਦਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਮਂ ਮੇ ਦਾਨਂ ਦਦਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸੀਦਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਬਾਹੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸੁਪਚਾਰਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਛਟ੍ਠਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸੁਪਵਿਚਾਰਦਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦਾਨਮਹਪ੍ਫਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਨਨ੍ਦਮਾਤਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩. ਦਸਮੇ **"ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸੋ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ…ਪੇ॰… ਨਿਕ੍ਖਮੀ"**ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਭਾਣਕਾਨਂ ਮਤੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਜ੍ਝਿਮਭਾਣਕਾ ਪਨ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਭਗਵਾ ਉਪਕਟ੍ਠਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਜੇਤਵਨਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਚਾਰਿਕਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਅਕਾਲੇ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੋਸਲਰਾਜਾਦਯੋ ਵਾਰੇਤੁਂ ਆਰਭਿਂਸੁ। ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਹਿ ਚਰਣਂ ਬੁਦ੍ਧਾਚਿਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ। ਪੁਣ੍ਣਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ **"ਮਮ ਨਿਵਤ੍ਤਨਪਚ੍ਚਯਾ ਤ੍ਵਂ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸੀ"**ਤਿ ਆਹ। **ਪੁਣ੍ਣਾਪਿ…ਪੇ॰… ਪਬ੍ਬਜੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੇਟ੍ਠਿ ''ਪੁਣ੍ਣਾਯ ਭਗਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੋ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਭੁਜਿਸ੍ਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧੀਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਸਤ੍ਥਾ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਓਭਾਸਗਾਥਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ –

''ਪੁਣ੍ਣੇ ਪੂਰਸ੍ਸੁ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ, ਚਨ੍ਦੋ ਪਨ੍ਨਰਸੋ ਯਥਾ।
ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ॥ (ਥੇਰੀਗਾ॰ ੩)।

ਸਾ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਸਾਵਿਕਾ ਅਹੋਸਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਨਨ੍ਦਮਾਤਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮਹਾਯਞ੍ਞਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮਪਣ੍ਣਾਸਕਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੬. ਅਬ੍ਯਾਕਤਵਗ੍ਗੋ

੧-੨. ਅਬ੍ਯਾਕਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੫੪-੫੫. ਛਟ੍ਠਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ। ਦੁਤਿਯੇ **ਅਤੀਤੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਂ ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ''ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਭਵਸ੍ਮਿਂ ਮੋਹੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਆਯੂਹਨਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾ, ਉਪਗਮਨਂ ਉਪਾਦਾਨਂ, ਚੇਤਨਾ ਭਵੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਗਤਂ ਸਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟਮਾਹ। **ਏਤਰਹਿ ਮੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਨ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਾਮਰੂਪਸਲ਼ਾਯਤਨਫਸ੍ਸਵੇਦਨਾਸਹਿਤਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਮਾਹ। **ਯਂ ਅਤ੍ਥਿ**ਕਨ੍ਤਿ ਯਂ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਕਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਭੂਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਪਚ੍ਚਯਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ''ਭੂਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਤਂ ਪਜਹਾਮੀ**ਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਤਤੋ ਏਵ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਾਪਾਦਨਵਸੇਨ ਪਜਹਾਮਿ ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਮਿ। **ਹਰਿਤਨ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੩੦੩) ਹਰਿਤਮੇਵ। ਅਨੁ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਦਵਡ੍ਢਨਂ ਕਤਂ ਯਥਾ ''ਵਨਨ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ, ਅਲ੍ਲਤਿਣਾਦੀਨਿ ਆਗਮ੍ਮ ਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਥਨ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਮਗ੍ਗਂ। **ਸੇਲਨ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਂ। **ਉਦਕਨ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਂ। **ਰਮਣੀਯਂ** ਵਾ **ਭੂਮਿਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣਗੁਮ੍ਬਾਦਿਰਹਿਤਂ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਭੂਮਿਭਾਗਂ। **ਅਨਾਹਾਰਾ**ਤਿ ਅਪਚ੍ਚਯਾ ਨਿਰੁਪਾਦਾਨਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਅਬ੍ਯਾਕਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਿਸ੍ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੬. ਤਤਿਯੇ **ਵਿਵਿਤ੍ਤਾਨਿ** ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਪਨ ਪਰਿਯਨ੍ਤਾਨਿ ਅਤਿਦੂਰਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਅਨ੍ਤਿਮਪਰਿਯਨ੍ਤਿਮਾਨੀ**"ਤਿ। ਅਨ੍ਤੇ ਭਵਾਨਿ ਅਨ੍ਤਿਮਾਨਿ, ਅਨ੍ਤਿਮਾਨਿਯੇਵ ਪਰਿਯਨ੍ਤਿਮਾਨਿ। ਉਭਯੇਨਪਿ ਅਤਿਦੂਰਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰੇ ਠਪਯਮਾਨੇ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਸਮਾਕਾਰੇਨ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਮਤਂ ਪਟਿਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਸਮਾਧਿ, ਸਤਿਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਾਵਿਰਹੇ ਨਿਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿਵਿਰਹਤੋ ''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ "**ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮਾਧਿ**"ਨ੍ਤਿ।

ਤਿਸ੍ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪-੭. ਸੀਹਸੇਨਾਪਤਿਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੫੭-੬੦. ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਅਰਿਯੋ **ਕਦਰਿਯੋ**। ਥਦ੍ਧਮਚ੍ਛਰਿਯਸਦਿਸਂ ਹਿ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਸਬ੍ਬਨਿਹੀਨਂ ਨਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਕੁਸਲਾਨਂ ਆਦਿਭੂਤਸ੍ਸ ਨਿਸੇਧਨਤੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਮਾਦੀਨਿ ਚ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਸੀਹਸੇਨਾਪਤਿਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਪਚਲਾਯਮਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੧. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਆਲੋਕਸਞ੍ਞਂ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ**ਤਿ ਦਿਵਾ ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਸੂਰਿਯਪਜ੍ਜੋਤਚਨ੍ਦਮਣਿਆਦੀਨਂ ਆਲੋਕਂ ''ਆਲੋਕੋ''ਤਿ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਸੂਰਿਯਚਨ੍ਦਾਲੋਕਾਦਿਂ ਦਿਵਾ ਰਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਉਪਲਦ੍ਧਂ ਯਥਾਲਦ੍ਧਵਸੇਨੇਵ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਪੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਯਥਾ ਤੇ ਸੁਭਾਵਿਤਾਲੋਕਕਸਿਣਸ੍ਸ ਵਿਯ ਕਸਿਣਾਲੋਕੋ ਯਦਿਚ੍ਛਕਂ ਯਾਵਦਿਚ੍ਛਕਞ੍ਚ ਸੋ ਆਲੋਕੋ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਉਪਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਦਿਵਾਸਞ੍ਞਂ ਠਪੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਦਿਵਾ ਵਿਯ ਵਿਗਤਥਿਨਮਿਦ੍ਧੋਵ ਭਵੇਯ੍ਯਾਸੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਥਾ ਦਿਵਾ ਤਥਾ ਰਤ੍ਤਿ**"ਨ੍ਤਿ। **ਇਤਿ ਵਿਵਟੇਨ ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਪਿਹਿਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਪਿਧਾਨੇਨ ਅਪਿਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਅਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਨੋਨਦ੍ਧੇਨ ਅਸਞ੍ਛਾਦਿਤੇਨ। **ਸਹੋਭਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਞਾਣੋਭਾਸਂ। ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵਿਨੋਦਨਆਲੋਕੋਪਿ ਵਾ ਹੋਤੁ

ਕਸਿਣਾਲੋਕੋਪਿ ਵਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਾਲੋਕੋਪਿ ਵਾ, ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਲੋਕੋ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬੋਯੰ ਆਲੋਕੋ ਞਾਣਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋਵਾਤਿ। ਯੇਸੰ ਅਕਰਣੇ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਹਾਜਾਨਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਨਿ **ਅਵਸ੍ਸੰ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ**। ਯਾਨਿ ਅਕਾਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਸਤਿ ਸਮਵਾਯੇ ਕਾਤਬ੍ਬਤੋ ਤਾਨਿ **ਕਰਣੀਯਾਨੀ**ਤਿ ਆਹ "**ਇਤਰਾਨਿ ਕਰਣੀਯਾਨੀ**"ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰਣੰ ਅਰਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਕਰਣੀਯਾਨਿ**। ਇਤਰਾਨਿ **ਕਿਚ੍ਚਾਨੀ**ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਵਿਗ੍ਗਾਹਿਕਕਥਾਤਿ ''ਨ ਤ੍ਵੰ ਇਮੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਆਜਾਨਾਸਿ, ਅਹੰ ਇਮੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਆਜਾਨਾਮਿ, ਕਿੰ ਤ੍ਵੰ ਇਮੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਆਜਾਨਿਸ੍ਸਸਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਤ੍ਵਮਸਿ, ਅਹਮਸ੍ਮਿ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਸਹਿਤੰ ਮੇ, ਅਸਹਿਤੰ ਤੇ, ਪੁਰੇਵਚਨੀਯੰ ਪਚ੍ਛਾ ਅਵਚ, ਪਚ੍ਛਾਵਚਨੀਯੰ ਪੁਰੇ ਅਵਚ, ਅਧਿਚਿਣ੍ਣੰ ਤੇ ਵਿਪਰਾਵਤ੍ਤੰ, ਆਰੋਪਿਤੋ ਤੇ ਵਾਦੋ, ਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਤ੍ਵਮਸਿ। ਚਰ ਵਾਦਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਾਯ, ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਹਿ ਵਾ ਸਚੇ ਪਹੋਸੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੧) ਏਵਂਪਵਤ੍ਤਾ ਕਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਹਿਤੰ ਮੇ**ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੮) ਮਯ੍ਹੰ ਵਚਨੰ ਸਹਿਤੰ ਸਿਲਿਟ੍ਠੰ, ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤੰ ਕਾਰਣਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਾਵਿਰੁਦ੍ਧੰ। **ਅਸਹਿਤੰ ਤੇ**ਤਿ ਤੁਯ੍ਹੰ ਵਚਨੰ ਅਸਹਿਤੰ ਅਸਿਲਿਟ੍ਠੰ। **ਅਧਿਚਿਣ੍ਣੰ ਤੇ ਵਿਪਰਾਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੰ ਤੁਯ੍ਹੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤਾਚਿਣ੍ਣਵਸੇਨ ਸੁਪ੍ਪਗੁਣੰ, ਤੰ ਮਯ੍ਹੰ ਏਕਵਚਨੇਨੇਵ ਵਿਪਰਾਵਤ੍ਤੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਜਾਨਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਰੋਪਿਤੋ ਤੇ ਵਾਦੋ**ਤਿ ਮਯਾ ਤਵ ਵਾਦੇ ਦੋਸੋ ਆਰੋਪਿਤੋ। **ਚਰ ਵਾਦਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਾਯਾ**ਤਿ ਦੋਸਮੋਚਨਤ੍ਥੰ ਚਰ ਵਿਚਰ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਹਿ ਵਾ ਸਚੇ ਪਹੋਸੀ**ਤਿ ਅਥ ਸਯੰ ਪਹੋਸਿ, ਇਦਾਨਿ ਏਵ ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਣ੍ਹਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਖੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯੋ,** ਤਸ੍ਮਿੰ। **ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯੇ**ਤਿ ਚ ਇਦੰ ਵਿਸਯੇ ਭੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਤੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੰਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਪਟਿਪਦਾ ਨਾਮ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯੋ। ਸਾ ਸਾਸਨਚਾਰਿਗੋਚਰਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਤੋਤਿ ਆਹ "**ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪ੍ਪਟਿਪਦੰ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਦੇਸੇਥਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤੀ**"ਤਿ। ਅਕੁਪ੍ਪਧਮ੍ਮਤਾਯ ਖਯਵਯਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਨ੍ਤੰ ਅਤੀਤਾਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਾ, ਸੋ ਏਵ ਅਪਰਿਹਾਯਨਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਾ ਨਿਟ੍ਠਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠਾ**। ਤੇਨਾਹ "**ਏਕਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠੋ ਸਤਤਨਿਟ੍ਠੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। ਨ ਹਿ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੰ ਕੁਪ੍ਪਨੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਖੇਮੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮੀ**। ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵੁਸਿਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਪਰਿਹਾਯਨਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਤਿ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ**। ਤੇਨਾਹ "**ਨਿਚ੍ਚਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। **ਪਰਿਯੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਪਰਿਯੋਸਾਨਞ੍ਚ।

ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾਤਿ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। ਸਕ੍ਕਾਯਸਬ੍ਬਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਧ "**ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਿਸਯਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਯਤਨਧਾਤੁਯੋਪਿ ਤਗ੍ਗਤਿਕਾ ਏਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ "**ਨਾਲੰ ਅਭਿਨਿਵੇਸਾਯਾ**"ਤਿ। **ਨ ਯੁਤ੍ਤਾ ਅਭਿਨਿਵੇਸਾਯ** ''ਏਤੰ ਮਮ, ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਸਾਨਾਯ। ''ਅਲਮੇਵ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਅਲੰ ਵਿਰਜ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੭੨; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੪, ੧੨੮, ੧੩੪, ੧੪੩) ਵਿਯ **ਅਲੰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਥੋਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਨ ਯੁਤ੍ਤਾ**"**ਤਿ। ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਯਦਿਪਿ ''ਤਤਿਯਾ ਚਤੁਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਇਦੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦ੍ਵਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਞ੍ਞਾ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸਪਚ੍ਚਯਨਾਮਰੂਪਦਸ੍ਸਨਭਾਵਤੋ ਸਤਿ ਚ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹੇ ਸਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯੰ ਸੁਪਾਕਟਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਅਭਿਜਾਨਾਤੀ**"ਤਿ। **ਤਥੇਵ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਭਾਵੇਨ ਨਾਲੰ ਅਭਿਨਿਵੇਸਾਯਾਤਿ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਉਪਸੰਹਰਤਿ, ਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਞ੍ਞਾਨੰ ਸਮ੍ਭਾਰਧਮ੍ਮਾਨੰ। ਪੁਰਿਮਾਯ ਹਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਆਪਨ੍ਨੰ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਸਲਕ੍ਖਣਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਪਰਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸਾ। ਦੁਤਿਯਾਯ ਸਰੂਪਤੋ ਤਸ੍ਸਾ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਾਰੋਪਨਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਸਨਭਾਵਤੋ। ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਤਾਯ ਅਭਿਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਤਾਯ ਚ **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ**। ਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਓਲਾਰਿਕਭਾਵਤੋ **ਅਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ**। ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਚ ਵੇਦਨਾਯ ਆਸਨ੍ਨਭਾਵਤੋ, ਵਿਸੇਸਤੋ ਸੁਖਸਾਰਾਗਿਤਾਯ, ਭਵਸ੍ਸਾਦਗਧਿਤਮਾਨਸਤਾਯ ਚ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਖਯਵਿਰਾਗੋਤਿ ਖਯਸਙ੍ਖਾਤੋ ਵਿਰਾਗੋ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਪਲੁਜ੍ਜਨਾ। ਯਂ ਆਗਮ੍ਮ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਵਿਰਜ੍ਜਨਾ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਵਿਰਾਗੋ। ਨਿਰੋਧਾਨੁਪਸ੍ਸਿਮ੍ਹਿਪੀ**ਤਿ ਨਿਰੋਧਾਨੁਪਸ੍ਸਿਪਦੇਪਿ। **ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਅਤਿਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਏਕਦੇਸੇਨ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ **"ਨਿਰੋਧੋਪਿ ਹਿ…ਪੇ॰… ਦੁਵਿਧੋਯੇਵਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਂ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨਾਤਿ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਤਿ, ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਚ ਪਜਹਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਾ ਹਿ…ਪੇ॰… ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਤੀ**"ਤਿ। **ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ**ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨਵਸੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਤੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਮਗ੍ਗਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਭਾਵੋ ਸਿਦ੍ਧੋਵ ਹੋਤਿ। ਪਰਿਚ੍ਚਜਨੇਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨੇਨ ਚਾਤਿ **ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਵਾ ਕਾਰਣੇਹਿ। ਸੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੋ। ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਸਂਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੀਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਮਗ੍ਗੋ ਚ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸੇ ਖਨ੍ਧੇ ਚ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਤਦੁਭਯਸਮਙ੍ਗੀ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮਙ੍ਗੀ ਮਗ੍ਗਸਮਙ੍ਗੀ ਚ। ''ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਪਜਹਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੫੨) ਹਿ ਯਥਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਏਵਂ ਆਯਤਿਂ ਤੇਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਪਨ ਮਗ੍ਗੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾਯ ਏਕਨ੍ਤਕਾਰਣਭੂਤਾਯ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਮਗ੍ਗੇ ਪਨ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਞਾਯਾਗਤਮੇਵ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋਵ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਦੁਭਯਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ''ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ ਉਪਾਦਿਯਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਵਸੇਨ ਉਪਾਦਿਯਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਆਹ **"ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਨ ਉਪਾਦਿਯਤੀ**"ਤਿ। ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਵਾ ਅਸਤਿ ਉਪਾਦਿਯਨੇ ਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਉਪਾਦਿਯਨਂ ਅਨਵਕਾਸਮੇਵਾਤਿ **"ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ"**ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨ ਪਰਾਮਸਤੀ**ਤਿ ਨਾਦਿਯਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸਵਸੇਨ ਵਾ ''ਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ **ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ। ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਕਥੇਸੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਪਪਞ੍ਚਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਕਥੇਸਿ।

ਪਚਲਾਯਮਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਮੇਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੨. ਨਵਮੇ **ਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਞ੍ਞਾਨ**ਨ੍ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੨) ਏਤ੍ਥ **ਮਾ**ਤਿ ਪਟਿਸੇਧੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਪੁਞ੍ਞ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਕੁਸਲਾਨਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮਾਦਾਨਹੇਤੁ ਏਵਮਿਦਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਵਡ੍ਢਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੦) ਪੁਞ੍ਞਫਲੇ ਆਗਤੋ। ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਗਤੋਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚੇ ਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੫੧) ਕਾਮਰੂਪਾਵਚਰਸੁਚਰਿਤੇਸੁ। ''ਪੁਞ੍ਞੂਪਗਂ ਹੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੫੧) ਸੁਗਤਿਵਿਸੇਸਭੂਤੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੇ। ''ਤੀਣਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਨਿ ਦਾਨਮਯਂ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ, ਸੀਲਮਯਂ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ, ਭਾਵਨਾਮਯਂ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਇਤਿਵੁ॰ ੬੦; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੦੫; ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੩੬) ਕੁਸਲਚੇਤਨਾਯਂ। ਇਧ ਪਨ ਤੇਭੂਮਕਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਭਾਯਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਵਿਧਂ ਭਯਂ ਞਾਣਭਯਂ, ਸਾਰਜ੍ਜਭਯਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਯੇਪਿ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਵਾ ਦੀਘਾਯੁਕਾ ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤੋ ਸੁਖਬਹੁਲਾ ਉਚ੍ਚੇਸੁ ਵਿਮਾਨੇਸੁ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ, ਤੇਪਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਭਯਂ ਸਂਵੇਗਂ ਸਨ੍ਤਾਸਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੩) ਆਗਤਂ **ਞਾਣਭਯਂ**। ''ਅਹੁਦੇਵ ਭਯਂ, ਅਹੁ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ, ਅਹੁ ਲੋਮਹਂਸੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੧੮) ਆਗਤਂ **ਸਾਰਜ੍ਜਭਯਂ**। ਇਧਾਪਿ ਸਾਰਜ੍ਜਭਯਮੇਵ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਕਾਯਵਚੀਸਂਯਮੋ ਵਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਪੂਰਣਂ ਏਕਾਸਨਂ ਏਕਸੇਯ੍ਯਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਦਮੋ ਧੁਤਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਹੋ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗਵਸੇਨ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਯਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ, ਤੇਹਿ ਮਾ ਭਾਯਿਤ੍ਥ, ਮਾ ਭਯਂ ਸਨ੍ਤਾਸਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਥ। ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਸ੍ਸ ਉਪਰੋਧਭਯੇਨ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਦਾਯਕੇਹਿ ਪੁਞ੍ਞੇਹਿ ਮਾ ਭਾਯਿਤ੍ਥਾਤਿ। ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕੇ ਇਦਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ।

ਇਦਾਨਿ ਤਤੋ ਅਭਾਯਿਤਬ੍ਬਭਾਵੇ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸੁਖਸ੍ਸੇਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਖ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਸੁਖੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਮੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਸੁਖਾ ਵਿਰਾਗਤਾ ਲੋਕੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੯੪) ਸੁਖਮੂਲੇ ਆਗਤੋ। ''ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ, ਮਹਾਲਿ, ਰੂਪੰ ਸੁਖੰ ਸੁਖਾਨੁਪਤਿਤੰ ਸੁਖਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤੰ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੬੦) ਸੁਖਾਰਮ੍ਮਣੇ। ''ਯਾਵਞ੍ਚਿਦੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨ ਸੁਕਰੰ ਅਕ੍ਖਾਨੇਨ ਪਾਪੁਣਿਤੁੰ ਯਾਵ ਸੁਖਾ ਸਗ੍ਗਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੫) ਸੁਖਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਾਨੇ। ''ਸੁਖੋ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਉਚ੍ਚਯੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੧੮) ਸੁਖਹੇਤੁਮ੍ਹਿ। ''ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾ ਏਤੇ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੮੨) ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜੇ। ''ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਰਮੰ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੫; ਧ॰ ਪ॰ ੨੦੩, ੨੦੪) ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ। ''ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੨; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੧; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੨) ਸੁਖਵੇਦਨਾਯੰ। ''ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖੰ ਸਨ੍ਤੰ, ਸੁਖਮਿਚ੍ਚੇਵ ਭਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੫੩; ਇਤਿਵੁ॰ ੫੩) ਉਪੇਕ੍ਖਾਵੇਦਨਾਯੰ। ''ਦ੍ਵੇਪਿ ਮਯਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੮੯) ਇਟ੍ਠਸੁਖੇਸੁ। ''ਸੁਖੋ ਵਿਪਾਕੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪੇਟਕੋ॰ ੨੩) ਇਟ੍ਠਵਿਪਾਕੇ। ਇਧਾਪਿ ਇਟ੍ਠਵਿਪਾਕੇ ਏਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਇਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤੋ ਚੇਵ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਚ ਇਟ੍ਠਸ੍ਸ। ਕਮਨੀਯਤੋ ਮਨਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਕਮਨਤੋ ਪਵਿਸਨਤੋ **ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ**। ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਤੋ ਸਨ੍ਤੁਪ੍ਪਨਤੋ ਚ **ਪਿਯਸ੍ਸ**। ਮਨਨੀਯਤੋ ਮਨਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨਤੋ ਚ **ਮਨਾਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਯਦਿਦੰ ਪੁਞ੍ਞਾਨੀ**ਤਿ **ਪੁਞ੍ਞਾਨੀ**ਤਿ ਯਦਿਦੰ ਵਚਨੰ, ਏਤੰ ਸੁਖਸ੍ਸ ਇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਸ੍ਸ ਅਧਿਵਚਨੰ ਨਾਮੰ। **ਸੁਖਸ੍ਸੇਤੰ ਯਦਿਦੰ ਪੁਞ੍ਞਾਨੀ**ਤਿ ਫਲੇਨ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਅਭੇਦੋਪਚਾਰੰ ਵਦਤਿ। ਤੇਨ ਕਤੂਪਚਿਤਾਨੰ ਪੁਞ੍ਞਾਨੰ ਅਵਸ੍ਸੰਭਾਵਿਫਲੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇਨ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਯੰ ਨਿਯੋਜੇਤਿ, ਆਦਰਞ੍ਚ ਨੇਸੰ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸੁਨੇਤ੍ਤਕਾਲੇ ਕਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਨੁਭੂਤੰ ਭਵਨ੍ਤਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਉਲ਼ਾਰਤਰੰ ਪੁਞ੍ਞਵਿਪਾਕੰ ਉਦਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਪਾਕਟਤਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **"ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ ਖੋ ਪਨਾਹ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਜਾਨਾਮੀ**ਤਿ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਬੁਜ੍ਝਾਮਿ। **ਦੀਘਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਰਕਾਲੰ। **ਪੁਞ੍ਞਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਨਾਦੀਨੰ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨੰ। **ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਸੰਵਚ੍ਛਰਾਨਿ। **ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾ, ਸਿਨਿਯ੍ਹਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਿਤ੍ਤੇ ਭਵਾ, ਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਏਸਾ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿਪਿ ਮੇਤ੍ਤਾ। ਲਕ੍ਖਣਾਦਿਤੋ ਪਨ ਹਿਤਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਾ, ਹਿਤੂਪਸੰਹਾਰਰਸਾ, ਆਘਾਤਵਿਨਯਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਮਨਾਪਭਾਵਦਸ੍ਸਨਪਦਟ੍ਠਾਨਾ। ਬ੍ਯਾਪਾਦੂਪਸਮੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਸਿਨੇਹਸਮ੍ਭਵੋ ਵਿਪਤ੍ਤਿ। **ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਚਿਤ੍ਤਸੀਸੇਨ ਸਮਾਧਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਸਮਾਧਿੰ ਮੇਤਾਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਚੇਵ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਚ।

ਸਤ੍ਤ ਸੰਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇਤਿ ਸਤ੍ਤ ਮਹਾਕਪ੍ਪੇ। ਸੰਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਹਿ ਸੰਵਟ੍ਟਟ੍ਠਾਯਿਵਿਵਟ੍ਟਟ੍ਠਾਯਿਨੋਪਿ ਗਹਿਤਾ। **ਇਮੰ ਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਲੋਕੰ। **ਸੰਵਟ੍ਟਮਾਨੇ ਸੁਦ**ਨ੍ਤਿ ਸੰਵਟ੍ਟਮਾਨੇ, ਸੁਦਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ, ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਵਰਸੰਵਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸੁਦ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਕਪ੍ਪੇ**ਤਿ ਕਾਲੇ। ਕਪ੍ਪਸੀਸੇਨ ਹਿ ਕਾਲੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਕਾਲੇ ਖੀਯਮਾਨੇ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਖੀਯਤੇਵ। ਯਥਾਹ – ''ਕਾਲੋ ਘਸਤਿ ਭੂਤਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਸਹਤ੍ਤਨਾ''ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੨.੧੯੦)। **"ਆਭਸ੍ਸਰੂਪਗੋ ਹੋਮੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੇਜੋਸੰਵਟ੍ਟਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਵੁਟ੍ਠਾਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਆਭਸ੍ਸਰੂਪਗੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਆਭਸ੍ਸਰਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੰ ਉਪਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਆਭਸ੍ਸਰੂਪਗੋ ਹੋਮਿ। **ਵਿਵਟ੍ਟਮਾਨੇ**ਤਿ ਸਣ੍ਠਹਮਾਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਞ੍ਞੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਮਾਨੰ ਉਪਪਜ੍ਜਾਮੀ**ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਸੁਞ੍ਞੰ ਯੰ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਮਾਨੰ ਆਦਿਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਤੰ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਉਪਪਜ੍ਜਾਮਿ ਉਪੇਮਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰਸਤ੍ਤੇਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਤਥਾ ਤਥਾ ਬ੍ਰੂਹਿਤਗੁਣਤਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਰੋਹਿਤੇਹਿ ਮਹਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ **ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ,** ਤਤੋ ਏਵ ਤੇ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਭਿਭੂ**। ਤੇਹਿ ਨ ਕੇਨਚਿਪਿ ਗੁਣੇਨ ਅਭਿਭੂਤੋਤਿ **ਅਨਭਿਭੂਤੋ। ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਏਕੰਸਵਚਨੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਦਸੋ,** ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਦਸ੍ਸਨਸਮਤ੍ਥੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਞਾਣੇਨ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੰ ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੰ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਭਾਵਨਾਬਲੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਮਮ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਮੀਤਿ **ਵਸਵਤ੍ਤੀ** ਹੋਮੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਤਦਾ ਕਿਰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭੀਪਿ ਸਮਾਨੋ ਤਥਾ ਸਤ੍ਤਹਿਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਰਮਿਪੂਰਣਞ੍ਚ

ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਾਸੁ ਏਵ ਦ੍ਵੀਸੁ ਝਾਨਭੂਮੀਸੁ ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਮੇਤ੍ਤਾਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਵਸੇਨ ਅਪਰਾਪਰੰ ਸੰਸਰਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ…ਪੇ॰… ਵਸਵਤ੍ਤੀ"**ਤਿ।

ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਰੂਪਾਵਚਰਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਮਹਨ੍ਤਤੰ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਾਮਾਵਚਰਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸਪਿ ਵਿਪਾਕੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਛਤ੍ਤਿੰਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਕ੍ਕੋ ਅਹੋਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਛਤ੍ਤਿੰਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਛਤ੍ਤਿੰਸਵਾਰੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਨੁਪਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਤਾਵਤਿੰਸਦੇਵਰਾਜਾ ਅਹੋਸਿੰ। **ਰਾਜਾ ਅਹੋਸਿ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਚਤੂਹਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਹਿ ਚ ਲੋਕੰ ਰਞ੍ਜੇਤੀਤਿ **ਰਾਜਾ**। ਚਕ੍ਕਰਤਨੰ ਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਚਤੂਹਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਚਕ੍ਕੇਹਿ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤੇਹਿ ਚ ਪਰੰ ਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਪਰਹਿਤਾਯ ਚ ਇਰਿਯਾਪਥਚਕ੍ਕਾਨੰ ਵਤ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ**। ''ਰਾਜਾ''ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਾਮਞ੍ਞੰ, ''ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਿਸੇਸੰ। ਧਮ੍ਮੇਨ ਚਰਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਿਕੋ,** ਞਾਯੇਨ ਸਮੇਨ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਧਮ੍ਮੇਨੇਵ ਰਜ੍ਜੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਜਾਤੋਤਿ **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ,** ਦਸਵਿਧੇ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ ਅਗਰਹਿਤੇ ਚ ਰਾਜਧਮ੍ਮੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਧਮ੍ਮਿਕੋ**। ਤੇਨ ਚ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਕਲੰ ਲੋਕੰ ਰਞ੍ਜੇਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ**। ਪਰਹਿਤਧਮ੍ਮਕਰਣੇਨ ਵਾ **ਧਮ੍ਮਿਕੋ,** ਅਤ੍ਤਹਿਤਧਮ੍ਮਕਰਣੇਨ **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ**। ਯਸ੍ਮਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਧਮ੍ਮੇਨ ਞਾਯੇਨ ਰਜ੍ਜੰ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਅਧਮ੍ਮੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਧਮ੍ਮੇਨ ਲਦ੍ਧਰਜ੍ਜਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ"**ਤਿ।

ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਸਮੁਦ੍ਦਪਰਿਯੋਸਾਨਤਾਯ ਚਾਤੁਰਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦੀਪੇ ਮਹਾਪਥਵੀਤਿ ਆਹ **"ਪੁਰਤ੍ਥਿਮ…ਪੇ॰… ਇਸ੍ਸਰੋ"**ਤਿ। **ਵਿਜਿਤਾਵੀ**ਤਿ ਵਿਜੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਿਜਿਤਵਾ, ਕਾਮਕੋਧਾਦਿਕਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਪਟਿਰਾਜਭੂਤਸ੍ਸ ਬਾਹਿਰਸ੍ਸ ਚ ਅਰਿਗਣਸ੍ਸ ਵਿਜਯੀ ਵਿਜਿਨਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਾਮੰ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਕੇਨਚਿ ਯੁਦ੍ਧੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਯੁਦ੍ਧੇਨ ਪਨ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਿਜਯਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਿਯਾ **"ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਜਨਪਦੋ ਵਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਅਚ੍ਛਰਿਯਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਸ੍ਮਿੰ ਰਾਜਿਨਿ ਥਾਵਰਿਯੰ ਕੇਨਚਿ ਅਸੰਹਾਰਿਯੰ ਦਲ੍ਹਭਤ੍ਤਿਭਾਵੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਜਨਪਦੇ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਿਕਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਥਾਵਰਿਯੰ ਥਿਰਭਾਵੰ ਪਤ੍ਤੋਤਿ **ਜਨਪਦਤ੍ਥਾਵਰਿਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**। ਚਣ੍ਡਸ੍ਸ ਹਿ ਰਞ੍ਞੋ ਬਲਿਦਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਲੋਕੰ ਪੀਲ਼ਯਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਮਜ੍ਝਿਮਜਨਪਦੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਸਮੁਦ੍ਦਤੀਰਕਨ੍ਤਰਾਦੀਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਵਾਸੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ। ਅਤਿਮੁਦੁਕਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਚੋਰੇਹਿ ਸਾਹਸਿਕਧਨਵਿਲੋਪਪੀਲ਼ਿਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਪਹਾਯ ਜਨਪਦਮਜ੍ਝੇ ਵਾਸੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਏਵਰੂਪੇ ਰਾਜਿਨਿ ਜਨਪਦੋ ਥਿਰਭਾਵੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ।

ਸਤ੍ਤਰਤਨਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਚਕ੍ਕਰਤਨਾਦੀਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਰਤਨੇਹਿ ਸਮੁਪੇਤੋ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਰਾਜਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਚਕ੍ਕਰਤਨੇਨ ਅਜਿਤੰ ਜਿਨਾਤਿ, ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਰਤਨੇਹਿ ਵਿਜਿਤੇ ਸੁਖੇਨੇਵ ਅਨੁਵਿਚਰਤਿ, ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨੇਨ ਵਿਜਿਤਮਨੁਰਕ੍ਖਤਿ, ਅਵਸੇਸੇਹਿ ਉਪਭੋਗਸੁਖਮਨੁਭਵਤਿ। ਪਠਮੇਨ ਚਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਾਹਸਤ੍ਤਿਯੋਗੋ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਮਨ੍ਤਸਤ੍ਤਿਯੋਗੋ, ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਗਹਪਤਿਰਤਨੇਹਿ ਪਭੁਸਤ੍ਤਿਯੋਗੋ ਸੁਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ। ਇਤ੍ਥਿਮਣਿਰਤਨੇਹਿ ਉਪਭੋਗਸੁਖਮਨੁਭਵਤਿ, ਸੇਸੇਹਿ ਇਸ੍ਸਰਿਯਸੁਖੰ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਚਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਅਦੋਸਕੁਸਲਮੂਲਜਨਿਤਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਮਜ੍ਝਿਮਾਨਿ ਅਲੋਭਕੁਸਲਮੂਲਜਨਿਤਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਪਚ੍ਛਿਮਮੇਕੰ ਅਮੋਹਕੁਸਲਮੂਲਜਨਿਤਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨਾਤਿ।

ਸੂਰਾਤਿ ਸਤ੍ਤਿਵਨ੍ਤੋ, ਨਿਬ੍ਭਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਅਭੀਰੁਨੋ"ਤਿ**। **ਅਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣੰ। ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ''ਵੀਰਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯੁੰ, ਤੰ ਵੀਰਙ੍ਗੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਵੀਰਿਯਸ੍ਸੇਤੰ ਨਾਮ"**ਨ੍ਤਿ। ਯਾਵ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤਾ ਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਨਤੋ **"ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤੰ ਸੀਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸਮੁਦ੍ਦਪਰਿਯਨ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਦਣ੍ਡੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਧਨਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਸਰੀਰਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਚ ਅਕਰਣੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਸਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਸੇਨਾਯ ਯੁਜ੍ਝਨਸ੍ਸਾਤਿ ਤਦੁਭਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਨ ਦਣ੍ਡੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਯੇ ਕਤਾਪਰਾਧੇ ਸਤ੍ਤੇ ਸਤਮ੍ਪਿ ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਧਨਦਣ੍ਡੇਨ ਰਜ੍ਜੰ ਕਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਛੇਜ੍ਜਭੇਜ੍ਜੰ ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਤ੍ਥਦਣ੍ਡੇਨ। ਅਹੰ ਪਨ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਦਣ੍ਡੰ ਪਹਾਯ ਅਦਣ੍ਡੇਨ ਅਜ੍ਝਾਵਸਿੰ। ਯੇ ਏਕਤੋਧਾਰਾਦਿਨਾ ਸਤ੍ਥੇਨ ਪਰੰ ਵਿਹੇਠੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਤ੍ਥੇਨ ਰਜ੍ਜੰ ਕਾਰੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਅਹੰ ਪਨ ਸਤ੍ਥੇਨ ਖੁਦ੍ਦਕਮਕ੍ਖਿਕਾਯ ਪਿਵਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਲੋਹਿਤੰ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਨੇਵ ''ਏਹਿ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਏਵੰ

ਪਟਿਰਾਜੂਹਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਾਗਮਨੋ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਪਥਵਿ ਅਭਿਜਿਨਿਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝਾਵਸਿਂ, ਅਭਿਵਿਜਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਸਿਨ੍ਤਿ।

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਾਨਂ ਵਿਪਾਕਮਹਨ੍ਤਤਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਨੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਪਸ੍ਸ, ਪੁਞ੍ਞਾਨਂ ਵਿਪਾਕ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਸੁਖੇਸਿਨੋ**ਤਿ ਆਲਪਨਵਚਨਮੇਤਂ, ਤੇਨ ਸੁਖਪਰਿਯੇਸਕੇ ਸਤ੍ਤੇ ਆਮਨ੍ਤੇਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ''ਪਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ "**ਪਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਵਚਨਬ੍ਯਤ੍ਤਯੋ ਕਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਰੇ ਸਤ੍ਥਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਧਨਹਰਣਾਦਿਨਾ ਵਾ ਸਾਹਸਕਾਰਿਤਾਯ ਸਾਹਸਿਕਾ, ਤੇਸਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਸਾਹਸਿਕਕਮ੍ਮਂ**। ਪਥਵਿਯਾ ਇਸ੍ਸਰੋ **ਪਥਬ੍ਯੋ**ਤਿ ਆਹ "**ਪੁਥਵਿਸਾਮਿਕੋ**"ਤਿ।

ਮੇਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਭਰਿਯਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੩. ਦਸਮੇ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦਾ ਉਦ੍ਧਂ ਉਗ੍ਗਤਤ੍ਤਾ ਉਚ੍ਚਂ ਪਤ੍ਥਟਤ੍ਤਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਅਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਂ ਵਿਨਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ ਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵਚੀਘੋਸੋਪਿ ਹਿ ਬਹੂਹਿ ਏਕਜ੍ਝਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਸਦ੍ਦਤੋ ਚ ਦੁਰਵਬੋਧੋ ਕੇਵਲਂ ਮਹਾਨਿਗ੍ਘੋਸੋ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਪਥਮਾਗਚ੍ਛਤਿ। **ਮਚ੍ਛਵਿਲੋਪੇ**ਤਿ ਮਚ੍ਛੇ ਵਿਲੁਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਗਹਣੇ, ਮਚ੍ਛਾਨਂ ਵਾ ਵਿਲੁਮ੍ਪਨੇ। ਕੇਵਟ੍ਟਾਨਞ੍ਹਿ ਮਚ੍ਛਪਚ੍ਛਿਟ੍ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮਹਾਜਨੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ''ਇਧ ਅਞ੍ਞਂ ਏਕਂ ਮਚ੍ਛਂ ਦੇਹਿ, ਏਕਂ ਮਚ੍ਛਫਾਲਂ ਦੇਹਿ, ਏਤਸ੍ਸ ਤੇ ਮਹਾ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਮਯ੍ਹਂ ਖੁਦ੍ਦਕੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਕੇਵਟ੍ਟਾਨਂ ਮਚ੍ਛਪਚ੍ਛਿਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇ**"ਤਿ। ਮਚ੍ਛਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਜਾਲੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਕੇਵਟ੍ਟਾ ਚੇਵ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ''ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਨ ਪਵਿਟ੍ਠੋ , ਗਹਿਤੋ ਨ ਗਹਿਤੋ''ਤਿ ਮਹਾਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਜਾਲੇ ਵਾ…ਪੇ॰… ਮਹਾਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। **ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਦਪਰਿਕਮ੍ਮਾਦਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ। **ਖਰਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾਚਾਯ ਚ ਕਕ੍ਖਲ਼ਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਭਰਿਯਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਕੋਧਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪. ਏਕਾਦਸਮੇ **ਸਪਤ੍ਤਕਰਣਾ**ਤਿ ਵਾ ਸਪਤ੍ਤੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। **ਕੋਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਸੀਲਂ। **ਕੋਧਨੇਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨੇ ਅਯਂ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਕੋਧਪਰੇਤੋ**ਤਿ ਕੋਧੇਨ ਅਨੁਗਤੋ, ਪਰਾਭਿਭੂਤੋ ਵਾ। **ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋਵ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਵਣ੍ਣਵਾਪਿ ਅਲਙ੍ਕਤਪ੍ਪਟਿਯਤ੍ਤੋਪਿ ਮੁਖਵਿਕਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਰੂਪੋ ਏਵ ਹੋਤਿ। ਏਤਰਹਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚਾਤਿ ਕੋਧਾਭਿਭੂਤਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਮਿਦਂ ਫਲਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤੁਂ ''ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋਵਾ''ਤਿ ਅਵਧਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ "**ਕੋਧਾਭਿਭੂਤੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਯਸਭਾਵਨ੍ਤਿ ਅਕਿਤ੍ਤਿਮਭਾਵਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਅਨਤ੍ਥਂ ਜਨੇਤੀਤਿ **ਅਨਤ੍ਥਜਨਨੋ। ਅਨ੍ਤਰਤੋ**ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤੋ, ਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾ। **ਤਂ ਜਨੋ ਨਾਵਬੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਕੋਧਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਨ੍ਤਰਤੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੇਯੇਵ ਜਾਤਂ ਅਨਤ੍ਥਜਨਨਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਕੋਪਨਾਦਿਭਯਂ ਭਯਹੇਤੁਂ ਅਯਂ ਬਾਲਮਹਾਜਨੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ। ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਹਿ ਏਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਕੋਧੋ ਸਹਤੇ ਨਰਂ, ਅਨ੍ਧਤਮਂ ਤਦਾ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਕਾਰਣਵਚਨਂ, ਯਸ੍ਮਾ ਕੋਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਨਰਂ ਸਹਤੇ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਧਤਮਂ ਤਦਾ ਹੋਤਿ, ਯਦਾ ਕੁਦ੍ਧੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਯਂ-ਤਂ-ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਏਕਨ੍ਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧਭਾਵਤੋ। ਅਥ ਵਾ **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਰਾਮਸਨਂ। **ਸਹਤੇ**ਤਿ ਯਦੇਤਂ ਕੋਧਸ੍ਸ ਸਹਨਂ ਅਭਿਭਵਨਂ, ਏਤਂ ਅਨ੍ਧਤਮਂ ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਯਂ ਨਰਂ ਕੋਧੋ ਸਹਤੇ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਧਤਮਂ ਤਦਾ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਚ ਕੁਦ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਕੁਦ੍ਧੋ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਭੂਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵੁਦ੍ਧਿ, ਤਸ੍ਸ ਹਨਨਂ ਘਾਤੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਭੂਨਹਚ੍ਚਾਨਿ**। ਤੇਨਾਹ "**ਹਤਵੁਦ੍ਧੀਨੀ**"ਤਿ। **ਦਮ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ ਪਞ੍ਞਾਵੀਰਿਯੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਕਤਰੇਨ ਦਮੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਨੇਕਤ੍ਥੋ ਹਿ **ਦਮ**-ਸਦ੍ਦੋ। ''ਸਚ੍ਚੇਨ ਦਨ੍ਤੋ ਦਮਸਾ ਉਪੇਤੋ, ਵੇਦਨ੍ਤਗੂ ਵੁਸਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੋ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੫; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੬੭) ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ ਦਮੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ''ਮਨਚ੍ਛਟ੍ਠਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਦਮੇਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ''ਯਦਿ ਸਚ੍ਚਾ ਦਮਾ ਚਾਗਾ, ਖਨ੍ਤ੍ਯਾ ਭਿਯ੍ਯੋਧ ਵਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੬; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੯੧) ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾ ਦਮੋ ''ਸਂਕਿਲੇਸਂ ਦਮੇਤਿ ਪਜਹਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ''ਦਾਨੇਨ ਦਮੇਨ ਸਂਯਮੇਨ ਸਚ੍ਚਵਜ੍ਜੇਨ ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਮੋ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੬੫) ਏਤ੍ਥ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਦਮੋ ''ਉਪਵਸਨਵਸੇਨ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਦਮੇਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ''ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਪੁਣ੍ਣ, ਇਮਿਨਾ ਦਮੂਪਸਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸੁਨਾਪਰਨ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਜਨਪਦਨ੍ਤਰੇ ਵਿਹਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੯੬; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੮੮) ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਵਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਦਮੋ ''ਕੋਧੂਪਨਾਹਮਕ੍ਖਾਦਿਕੇ ਦਮੇਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ''ਨ ਮਾਨਕਾਮਸ੍ਸ ਦਮੋ ਇਧਤ੍ਥਿ, ਨ ਮੋਨਮਤ੍ਥਿ ਅਸਮਾਹਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੯) ਏਤ੍ਥ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਦਿਕੋ ਸਮਾਧਿਪਕ੍ਖਿਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਦਮੋ ''ਦਮ੍ਮਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਤੇਨਾ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਇਧਾਪਿ ''ਤਂ ਦਮੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦੇ, ਪਞ੍ਞਾਵੀਰਿਯੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ **ਦਮ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਞ੍ਞਾਵੀਰਿਯਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਕੋਧਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਬ੍ਯਾਕਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਮਹਾਵਗ੍ਗੋ

੧-੨. ਹਿਰਿਓਤ੍ਤਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੬੫-੬੬. ਸਤ੍ਤਮਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਦੁਤਿਯੇ **ਤਯੋ ਸਂਵਟ੍ਟਾ**ਤਿ ਆਪੋਸਂਵਟ੍ਟੋ, ਤੇਜੋਸਂਵਟ੍ਟੋ, ਵਾਯੋਸਂਵਟ੍ਟੋਤਿ ਤਯੋ ਸਂਵਟ੍ਟਾ। **ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਂਵਟ੍ਟਸੀਮਾ**ਤਿ ਆਭਸ੍ਸਰਾ, ਸੁਭਕਿਣ੍ਹਾ, ਵੇਹਪ੍ਫਲਾਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਂਵਟ੍ਟਸੀਮਾ। ਯਦਾ ਹਿ ਕਪ੍ਪੋ ਤੇਜੇਨ ਸਂਵਟ੍ਟਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਾ ਆਭਸ੍ਸਰਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਡਯ੍ਹਤਿ। ਯਦਾ ਆਪੇਨ ਸਂਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਦਾ ਸੁਭਕਿਣ੍ਹਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਦਕੇਨ ਵਿਲੀਯਤਿ। ਯਦਾ ਵਾਯੁਨਾ ਸਂਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਦਾ ਵੇਹਪ੍ਫਲਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਾਯੁਨਾ ਵਿਦ੍ਧਂਸਤਿ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਸਦਾਪਿ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। **ਬੁਦ੍ਧਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਨਾਮ** ਤਿਵਿਧਂ ਹੋਤਿ ਜਾਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਆਣਾਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਿਸਯਕ੍ਖੇਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਜਾਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਯਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਾਦੀਸੁ ਕਮ੍ਪਤਿ। **ਆਣਾਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ** ਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ, ਯਤ੍ਥ ਰਤਨਸੁਤ੍ਤਂ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੬.੧ ਆਦਯੋ; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੨੪ ਆਦਯੋ) ਖਨ੍ਧਪਰਿਤ੍ਤਂ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੬੭; ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੫੧) ਧਜਗ੍ਗਪਰਿਤ੍ਤਂ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੯)। ਆਟਾਨਾਟਿਯਪਰਿਤ੍ਤਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੭੫ ਆਦਯੋ), ਮੋਰਪਰਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੨.੧੭-੧੮) ਇਮੇਸਂ ਪਰਿਤ੍ਤਾਨਂ ਆਨੁਭਾਵੋ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਵਿਸਯਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ** ਅਨਨ੍ਤਮਪਰਿਮਾਣਂ, ਯਂ ''ਯਾਵਤਾ ਵਾ ਪਨ ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਮੇਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਬੁਦ੍ਧਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ ਏਕਂ ਆਣਾਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਜਾਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਿਨਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਞ੍ਚ ਏਕਤੋਵ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ, ਸਣ੍ਠਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋਵ ਸਣ੍ਠਹਤਿ।

ਤੀਣਿ ਸਂਵਟ੍ਟਮੂਲਾਨੀਤਿ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਤੀਣਿ ਸਂਵਟ੍ਟਕਾਰਣਾਨਿ। ਰਾਗਾਦੀਸੁ ਹਿ ਅਕੁਸਲਮੂਲੇਸੁ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨੇਸੁ ਲੋਕੋ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਰਾਗੇ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤਰੇ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ, ਦੋਸੇ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤਰੇ ਉਦਕੇਨ, ਮੋਹੇ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤਰੇ ਵਾਤੇਨ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਦੋਸੇ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤਰੇ ਅਗ੍ਗਿਨਾ, ਰਾਗੇ ਉਦਕੇਨਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਤੀਣਿ ਕੋਲਾਹਲਾਨੀਤਿ ਕਪ੍ਪਕੋਲਾਹਲਂ, ਬੁਦ੍ਧਕੋਲਾਹਲਂ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਕੋਲਾਹਲਨ੍ਤਿ ਤੀਣਿ ਕੋਲਾਹਲਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਥਕੇ ਕਪ੍ਪੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੇਵਤਾਹਿ ਉਗ੍ਘੋਸਿਤਸਦ੍ਦੋ **ਕਪ੍ਪਕੋਲਾਹਲਂ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ''ਇਤੋ ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਥਕੇ ਲੋਕੋ ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਮੇਤ੍ਤਂ, ਮਾਰਿਸਾ, ਭਾਵੇਥ ਕਰੁਣਂ ਮੁਦਿਤਂ ਉਪੇਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਪਥੇ ਦੇਵਤਾ ਘੋਸਨ੍ਤਿਯੋ ਚਰਨ੍ਤਿ। ''ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਥਕੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ **ਬੁਦ੍ਧਕੋਲਾਹਲਂ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ''ਇਤੋ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਥਕੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੇ ਸਙ੍ਘਰਤਨੇਨ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਦੇਵਤਾ ਉਗ੍ਘੋਸਨ੍ਤਿ। ''ਵਸ੍ਸਸਤਮਤ੍ਥਕੇ ਪਨ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਕੋਲਾਹਲਂ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ''ਇਤੋ ਵਸ੍ਸਸਤਮਤ੍ਥਕੇ ਸਤ੍ਤਰਤਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦੀਪਿਸ੍ਸਰੋ ਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਵੇਹਾਸਙ੍ਗਮੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਰਾਜਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਦੇਵਤਾ ਉਗ੍ਘੋਸਨ੍ਤਿ।

ਅਚਿਰਟ੍ਠੇਨ ਨ ਧੁਵਾਤਿ ਉਦਕਬੁਬ੍ਬੁਲਾਦਯੋ ਵਿਯ ਨ ਚਿਰਟ੍ਠਾਯਿਤਾਯ ਧੁਵਭਾਵਰਹਿਤਾ। **ਅਸ੍ਸਾਸਰਹਿਤਾ**ਤਿ ਸੁਪਿਨਕੇ ਪੀਤਪਾਨੀਯਂ ਵਿਯ ਅਨੁਲਿਤ੍ਤਚਨ੍ਦਨਂ ਵਿਯ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਵਿਰਹਿਤਾ।

ਉਪਕਪ੍ਪਨਮੇਘੋਤਿ ਕਪ੍ਪਵਿਨਾਸਕਮੇਘਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਮਯੇ ਕਪ੍ਪੋ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਨਸ੍ਸਤਿ, ਆਦਿਤੋਵ ਕਪ੍ਪਵਿਨਾਸਕਮਹਾਮੇਘੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਏਕਮਹਾਵਸ੍ਸਂ ਵਸ੍ਸਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੁਟ੍ਠਹਟ੍ਠਾ ਸਬ੍ਬਬੀਜਾਨਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਪਨ੍ਤਿ। ਸਸ੍ਸੇਸੁ ਪਨ ਗੋਖਾਯਿਤਕਮਤ੍ਤੇਸੁ ਜਾਤੇਸੁ ਗਦ੍ਰਭਰਵਂ ਰਵਨ੍ਤੋ ਏਕਬਿਨ੍ਦੁਮ੍ਪਿ ਨ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਾ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੇਵ ਵਸ੍ਸਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਦਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਬੀਜਂ..ਪੇ॰... ਏਕਬਿਨ੍ਦੁਮ੍ਪਿ ਦੇਵੋ ਨ ਵਸ੍ਸਤੀ"**ਤਿ। ''ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਕਪ੍ਪਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੇਵਤਾਹਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਤਾ ਚ ਸਂਵੇਗਜਾਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮੇਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਅਵੀਚਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤੁਚ੍ਛੋ ਹੋਤੀਤਿ।

ਪਞ੍ਚ ਬੀਜਜਾਤਾਨੀਤਿ ਮੂਲਬੀਜਂ ਖਨ੍ਧਬੀਜਂ ਫਲੁਬੀਜਂ ਅਗ੍ਗਬੀਜਂ ਬੀਜਬੀਜਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਬੀਜਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮੂਲਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਾ, ਵਚਤ੍ਤਂ, ਹਲਿਦ੍ਦਂ, ਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। **ਖਨ੍ਧਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਨਿਗ੍ਰੋਧੋਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। **ਫਲੁਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਛੁ, ਵੇਲੁ, ਨਲੋਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। **ਅਗ੍ਗਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਜੁਕਂ, ਫਣਿਜ੍ਜਕਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। **ਬੀਜਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਵੀਹਿਆਦਿ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਞ੍ਚੇਵ ਮੁਗ੍ਗਮਾਸਾਦਿਅਪਰਣ੍ਣਞ੍ਚ। ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਸਮਵਾਯੇ ਵਿਸਦਿਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਭਾਵਤੋ ਰੁਹਨਸਮਤ੍ਥੇ ਸਾਰਫਲੇ ਨਿਰੁਲ੍ਹੋ ਬੀਜ-ਸਦ੍ਦੋ ਤਦਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਮੂਲਾਦੀਸੁਪਿ ਕੇਸੁਚਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਮੂਲਾਦਿਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਏਕੇਨ ਬੀਜ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਬੀਜਬੀਜ''ਨ੍ਤਿ ''ਰੂਪਰੂਪਂ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੪੪੯) ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੨੭) ਯਥਾ। ਯਥਾ ਫਲਪਾਕਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਓਸਧਿਰੁਕ੍ਖਾ ਵੇਲੁਕਦਲਿਆਦਯੋ।

ਯਂ ਕਦਾਚੀਤਿਆਦੀਸੁ **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਕਦਾਚੀ**ਤਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਕਾਲੇ। **ਕਰਹਚੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਦੀਘਸ੍ਸ ਅਦ੍ਧੁਨੋ**ਤਿ ਦੀਘਸ੍ਸ ਕਾਲਸ੍ਸ। **ਅਚ੍ਚਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਨ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਹਿਰਿਓਤ੍ਤਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਨਗਰੋਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੭. ਤਤਿਯੇ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਭਵਂ **ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਂ**। ''ਰਥੋ ਸੀਲਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ, ਝਾਨਕ੍ਖੋ ਚਕ੍ਕਵੀਰਿਯੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੪) ਵਿਯ ਅਲਙ੍ਕਾਰਵਚਨੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ **"ਨਗਰਾਲਙ੍ਕਾਰੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਵਾਰਵਚਨੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ ''ਸਤ੍ਤ ਸਮਾਧਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੩੦) ਵਿਯ। ਨੇਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਥਮ੍ਭਾਦੀਹਿ ਅਨੁਪਤਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੋਤਿ ਆਹ **"ਗਮ੍ਭੀਰਆਵਾਟਾ"**ਤਿ, ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਭੂਮਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਨ੍ਨਿਸੀਦਾਪਿਤਾ**ਤਿ ਭੂਮਿਂ ਨਿਖਨਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਠਪਿਤਾ।

ਅਨੁਪਰਿਯਾਯੇਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯੋ, ਸੋਯੇਵ ਪਥੋਤਿ **ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਪਥੋ,** ਪਰਿਤੋ ਪਾਕਾਰਸ੍ਸ ਅਨੁਯਾਯਮਗ੍ਗੋ।

ਹਤ੍ਥਿਂ ਆਰੋਹਨ੍ਤਿ ਆਰੋਹਾਪਯਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ **ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਾ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੬੩)। ਯੇਨ ਹਿ ਪਯੋਗੇਨ ਪੁਰਿਸੋ ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਆਰੋਹਨਯੋਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਤਂ ਪਯੋਗਂ ਵਿਧਾਯਨ੍ਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪੇਤੇਸਂ ਗਹਣਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਬ੍ਬੇਪੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਹਤ੍ਥਾਚਰਿਯਾ** ਨਾਮ ਯੇ ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਕਾਨਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਕਾ। **ਹਤ੍ਥਿਵੇਜ੍ਜਾ** ਨਾਮ ਹਤ੍ਥਿਭਿਸਕ੍ਕਾ। **ਹਤ੍ਥਿਬਨ੍ਧਾ** ਨਾਮ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਪਾਦਰਕ੍ਖਕਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਯਵਪਦਾਯਕਾਦਿਕੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾਰੋਹਾ ਰਥਿਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਰਥੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ **ਰਥਿਕਾ। ਰਥਰਕ੍ਖਾ** ਨਾਮ ਰਥਸ੍ਸ ਆਣਿਰਕ੍ਖਕਾ। ਧਨੁਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ **ਧਨੁਗ੍ਗਹਾ,** ਇਸ੍ਸਾਸਾ ਧਨੁਸਿਪ੍ਪਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਕਾ ਚ। ਤੇਨਾਹ **"ਧਨੁਆਚਰਿਯਾ ਇਸ੍ਸਾਸਾ"**ਤਿ। ਚੇਲੇਨ ਚੇਲਪਟਾਕਾਯ ਯੁਦ੍ਧੇ ਅਕਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਚੇਲਕਾ**ਤਿ ਆਹ – **"ਯੇ ਯੁਦ੍ਧੇ ਜਯਦ੍ਧਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਯਥਾ ਤਥਾ ਠਿਤੇ ਸੇਨਿਕੇ ਬ੍ਯੂਹਕਰਣਵਸੇਨ ਤਤੋ ਤਤੋ ਚਲਯਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਲੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਚਲਕਾ**। ਸਕੁਣਗ੍ਘਿਆਦਯੋ ਵਿਯ ਮਂਸਪਿਣ੍ਡਂ ਪਰਸੇਨਾਸਮੂਹਂ ਸਾਹਸਿਕਮਹਾਯੋਧਤਾਯ ਛੇਤ੍ਵਾ ਛੇਤ੍ਵਾ ਦਯਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਿਣ੍ਡਦਾਯਕਾ**। ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ ਪਿਣ੍ਡੇ ਦਯਨ੍ਤਿ ਜਨਸਮ੍ਮਦ੍ਦੇ ਉਪ੍ਪਤਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਿਣ੍ਡਦਾਯਕਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਉਗ੍ਗਤੁਗ੍ਗਤਾ**ਤਿ ਥਾਮਜਵਪਰਕ੍ਕਮਾਦਿਵਸੇਨ ਅਤਿਵਿਯ ਉਗ੍ਗਤਾ, ਉਦਗ੍ਗਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੀਰਸੂਰਭਾਵੇਨ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨਾ ਪਰਸੇਨਂ ਅਨੁਪਵਿਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਥਾਮਜਵਬਲਪਰਕ੍ਕਮਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਮਹਾਨਾਗਾ ਵਿਯ ਮਹਾਨਾਗਾ। ਏਕਸੂਰਾ**ਤਿ ਏਕਾਕਿਸੂਰਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੂਰਭਾਵੇਨੇਵ ਏਕਾਕਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯੁਜ੍ਝਨਕਾ। **ਸਜਾਲਿਕਾ**ਤਿ ਸਵਮ੍ਮਿਕਾ। **ਸਰਪਰਿਤ੍ਤਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਚਮ੍ਮਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਖੇਟਕਂ, ਚਮ੍ਮਮਯਂ ਵਾ ਫਲਕਂ। **ਘਰਦਾਸਯੋਧਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਾਸਯੋਧਾ।

ਸਮ੍ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਲਕ੍ਖਣਾਤਿ ਸਦ੍ਧੇਯਜਵਤ੍ਥੁਨੋ ਏਵਮੇਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਲਕ੍ਖਣਾ। **ਸਮ੍ਪਸਾਦਨਲਕ੍ਖਣਾ**ਤਿ ਪਸੀਦਿਤਬ੍ਬੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਸੀਦਨਲਕ੍ਖਣਾ। **ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਂ। ਪਸਾਦਨੀਯੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਸੀਦਨਂ **ਪਸਾਦਸਦ੍ਧਾ। ਅਯਂ ਅਨੁਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਨਵਨ੍ਨਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨੁਲੋਮਧਮ੍ਮੋ। **ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਬਹੁਲੋ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨਾਬਹੁਲੋ। **ਸਦ੍ਧਾ**

ਬਨ੍ਧਤਿ ਪਾਥੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾ ਨਾਮਾਯਂ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਰਣਵਸੇਨ ਮਹਾਪਥਂ ਸਂਵਜਤੋ ਮਹਾਕਨ੍ਤਾਰਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੋ ਮਹਾਵਿਦੁਗ੍ਗਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੋ ਪਾਥੇਯ੍ਯਪੁਟਂ ਬਨ੍ਧਤਿ, ਸਮ੍ਬਲਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਦ੍ਧਞ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ ਦੇਤਿ, ਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਤੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਦ੍ਧਾ ਬਨ੍ਧਤਿ ਪਾਥੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। **ਸਿਰੀ**ਤਿ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ। ਇਸ੍ਸਰਿਯੇ ਹਿ ਅਭਿਮੁਖੀਭੂਤੇ ਥਲਤੋਪਿ ਜਲਤੋਪਿ ਭੋਗਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸਿਰੀ ਭੋਗਾਨਮਾਸਯੋ"**ਤਿ। **ਸਦ੍ਧਾ ਦੁਤਿਯਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦੇਵਲੋਕੇ, ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਚੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾ ਦੁਤਿਯਾ ਹੋਤਿ, ਸਹਾਯਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਤਿ। **ਭਤ੍ਤਪੁਟਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦੁਤਿਯਿਕਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਅਨੇਕਸਰਸਤਾ**ਤਿ ਅਨੇਕਸਭਾਵਤਾ, ਅਨੇਕਕਿਚ੍ਚਤਾ ਵਾ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਨਗਰੋਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਧਮ੍ਮਞ੍ਞੂਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੮. ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਾਦਿਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਞ੍ਞੂ**। ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਾਦਿਨਾ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਤਦਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਪਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਬੋਧਕਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲਤਾਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਅਤ੍ਥਞ੍ਞੂ**। ''ਏਤ੍ਤਕੋਮ੍ਹਿ ਸੀਲੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਪਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਯਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਮਾਣਜਾਨਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਅਤ੍ਤਞ੍ਞੂ**। ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗਪਰਿਯੇਸਨਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਸੁ ਮਤ੍ਤਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ**। ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਪਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਏਵ ਪਰਿਭੋਗਾਦਿਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ ਪਬੋਧਿਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਵ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ''ਅਯਂ ਕਾਲੋ ਉਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ, ਅਯਂ ਕਾਲੋ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯ, ਅਯਂ ਕਾਲੋ ਯੋਗਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਕਾਲਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਕਾਲਞ੍ਞੂ**। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਉਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਕਾਲੋ, ਦਸ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯ, ਇਦਂ ਅਤਿਸਮ੍ਬਾਧਂ, ਅਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਤਾਵਤਾ ਕਾਲੇਨ ਤੀਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਉਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਕਾਲੋ, ਵੀਸਤਿ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਯੋਗੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸਾਦਿਕਂ ਅਟ੍ਠਵਿਧਂ ਪਰਿਸਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਪਰਿਸਞ੍ਞੂ**। ਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਸਾਦਿਕਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ, ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸਾਦਿਕਂ ਮਨੁਸ੍ਸਪਰਿਸਂਯੇਵ ਪੁਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਵਿਧਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਪਨਸ੍ਸ ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸਾਦਿਚਤੁਬ੍ਬਿਧਪਰਿਸਗ੍ਗਹਣਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ''ਇਮਂ ਮੇ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ, ਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾਸੇਵਿਤਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਪੁਗ੍ਗਲਪਰੋਪਰਞ੍ਞੂ**। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਪਰੋਪਰਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਹੀਨਤਂ ਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ। ਨਿਦ੍ਦੇਸੇਪਿਸ੍ਸ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾਸੇਵਿਤਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੇ ਵਿਭਾਵਨਮੇਵ ਸਮਣਕਥਾਕਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਧਮ੍ਮਞ੍ਞੂਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫-੬. ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੬੯-੭੦. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਪਤਿਤਪਲਾਸੋ**ਤਿ ਪਤਿਤਪਤ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਂ ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸਤਂ, ਦੁਤਿਯਂ ਪਨ੍ਨਪਲਾਸਤਞ੍ਚ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਂ ਜਾਲਕਜਾਤਤਾ, ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਖਾਰਕਜਾਤਤਾ ਚ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ **ਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੯੪) ਇਮਮੇਵ ਪਾਲ਼ਿਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਪਠਮਂ ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸਤਂ, ਦੁਤਿਯਂ ਪਨ੍ਨਪਲਾਸਤਞ੍ਚ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਂ ਖਾਰਕਜਾਤਤਾ, ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਜਾਲਕਜਾਤਤਾ ਚ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੇ ਪੁਪ੍ਫਮਾਨੇ ਏਕਂ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸਭਾਵਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ –

> ਯਸ੍ਮਿਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਯੇ ਦੇਵਾਨਂ ਤਾਵਤਿਂਸਾਨਂ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੋ ਕੋਵਿਲ਼ਾਰੋ, ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਮਨਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਵਾ ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਹੋਨ੍ਤਿ 'ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸੋ ਦਾਨਿ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੋ, ਕੋਵਿਲ਼ਾਰੋ, ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਪਨ੍ਨਪਲਾਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਦੇਵਾਨਂ ਤਾਵਤਿਂਸਾਨਂ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੋ, ਕੋਵਿਲ਼ਾਰੋ, ਪਨ੍ਨਪਲਾਸੋ ਹੋਤਿ,

ਜਾਲਕਜਾਤੋ ਹੋਤਿ, ਖਾਰਕਜਾਤੋ ਹੋਤਿ, ਕੁਟੁਮਲਕਜਾਤੋ ਹੋਤਿ, ਕੋਰਕਜਾਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਮਨਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਵਾ ਤਾਵਤਿੰਸਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਹੋਨ੍ਤਿ 'ਕੋਰਕਜਾਤੋ ਦਾਨਿ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੋ ਕੋਵਿਲਾਰੋ, ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ।

ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੨੯੪) ਏਤ੍ਥ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ – **ਪਨ੍ਨਪਲਾਸੋ**ਤਿ ਪਤਿਤਪਤ੍ਤੋ। **ਖਾਰਕਜਾਤੋ**ਤਿ ਜਾਤਖੁਦ੍ਦਕਮਕੁਲੋ। ਯੇ ਹਿ ਨੀਲਪਤ੍ਤਕਾ ਅਤਿਵਿਯ ਖੁਦ੍ਦਕਾ ਮਕੁਲਾ, ਤੇ ''ਖਾਰਕਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਜਾਲਕਜਾਤੋ**ਤਿ ਤੇਹਿਯੇਵ ਖੁਦ੍ਦਕਮਕੁਲੇਹਿ ਜਾਤਜਾਲਕੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਜਾਲੋ ਵਿਯ ਜਾਤੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਜਾਲਕਜਾਤੋਤਿ ਏਕਜਾਲੋ ਵਿਯ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੋ ਕਿਰ ਖਾਰਕਗ੍ਗਹਣਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਪਲ੍ਲਵਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਚਸ੍ਸ ਪਲ੍ਲਵਾ ਪਭਸ੍ਸਰਪਵਾਲਵਣ੍ਣਸਮੁਜ੍ਜਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਸੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਜ੍ਜਲਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਕੁਟੁਮਲਜਾਤੋ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਮਹਾਮਕੁਲੋ। **ਕੋਰਕਜਾਤੋ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਸੂਚਿਭੇਦੋ ਸਮ੍ਪਤਿਵਿਕਸਮਾਨਾਵਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਫੁਲ੍ਲਿਤਵਿਕਸਿਤੋਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਨੁਕ੍ਕਮੋ ਦੀਘਭਾਣਕਾਨੰ ਵਲਞ੍ਜਨਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਨ ਏਤ੍ਥ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਰੋਧੋ ਆਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬੋ।

ਕਨ੍ਨਕਵਾਤੋਤਿ ਦੇਵਾਨੰ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨੰ ਛਿਨ੍ਨਕਵਾਤੋ। **ਕਨ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਦਤਿ। **ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਕਵਾਤੋ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਾਨੰ ਛਿਨ੍ਨਾਨੰ ਪੁਪ੍ਫਾਨੰ ਸਮ੍ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਕਵਾਤੋ। **ਚਿਨਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧਭਤ੍ਤਿਸਨ੍ਨਿਵੇਸਵਸੇਨ ਨਿਚਿਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਅਞ੍ਞਤਰਦੇਵਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਅਪਞ੍ਞਾਤਦੇਵਤਾਨੰ। **ਰੇਣੁਵਟ੍ਟੀ**ਤਿ ਰੇਣੁਸਙ੍ਘਾਤੋ। **ਕਣ੍ਣਿਕੰ ਆਹਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਸੁਧਮ੍ਮਾਯ ਕੂਟੰ ਆਹਨ੍ਤ੍ਵਾ।

ਅਨੁਫਰਣਾਨੁਭਾਵੋਤਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਅਨੁਫਰਣਸਙ੍ਖਾਤੋ ਆਨੁਭਾਵੋ। **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਧ ਪਨ ਉਭਯਤੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸੀਲਤੋ ਉਪਰਿ ਅਰਹਤ੍ਤਤੋ ਚ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ। **ਤੇਨੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਏਤੰ ''ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਛਟ੍ਠੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਭਾਵਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੧. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਸਾਧਿਕਾ** ''ਭਾਵਨੰ ਅਨਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਸਮ੍ਭਾਵਨਤ੍ਥੇ**ਤਿ ''ਅਪਿ ਨਾਮ ਏਵੰ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਨਤ੍ਥੇ ਸਮ੍ਭਾਵਨਤ੍ਥੋ। **ਏਵਞ੍ਹਿ ਲੋਕੇ ਸਿਲਿਟ੍ਠਵਚਨੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਕਮੇਵ ਸਙ੍ਖੰ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅਪਰਾਯ ਸਙ੍ਖਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਚਨੰ ਲੋਕੇ ਸਿਲਿਟ੍ਠਵਚਨੰ ਹੋਤਿ ਯਥਾ ''ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਾ ਉਦਕਫੁਸਿਤਾਨੀ''ਤਿ। **ਸਮ੍ਮਾ ਅਧਿਸਯਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਾਦਾਦੀਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨੇਸੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਪਘਾਤੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਬਹਿਵਾਤਾਦਿਪਰਿਸ੍ਸਯਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥੰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਪਰਿ ਸਯਿਤਾਨਿ। ਉਪਰਿਅਤ੍ਥੋ ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿ-ਸਦ੍ਦੋ। **ਉਤੁੰ ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਅਲ੍ਲਸਿਨੇਹਪਰਿਯਾਦਾਨਤ੍ਥੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੁਸ੍ਮਾਵਸੇਨ ਉਤੁੰ ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਉਸ੍ਮੀਕਤਾਨੀ**"ਤਿ। **ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਭਾਵਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕੁਕ੍ਕੁਟਵਾਸਨਾਯ ਵਾਸਿਤਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਕੁਕ੍ਕੁਟਗਨ੍ਧੰ ਗਾਹਾਪਿਤਾਨੀ**"ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਸੇਦਨੰ ਕੁਕ੍ਕੁਟਗਨ੍ਧਪਰਿਭਾਵਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਾਅਧਿਸਯਨਸਮ੍ਮਾਪਰਿਸੇਦਨਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਆਨੁਭਾਵਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਸਮ੍ਮਾਅਧਿਸਯਨੇਨੇਵ ਹਿ ਇਤਰਦ੍ਵਯੰ ਇਜ੍ਝਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਅਧਿਸਯਨਤੋ ਵਿਸੁੰ ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਸੇਦਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਭਾਵਨਸ੍ਸ ਚ ਕਾਰਣੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਤੇਨ ਪਨ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਇਤਰੇਸੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਇਜ੍ਝਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤਿਵਿਧਕਿਰਿਯਾਕਰਣੇਨਾਤਿ ਸਮ੍ਮਾਅਧਿਸਯਨਾਦਿਤਿਵਿਧਕਿਰਿਯਾਕਰਣੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਏਵੰ ਅਹੋ ਵਤ ਮੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨ ਇਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਪਨ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤਤ੍ਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਭਬ੍ਬਾਵ ਤੇ ਅਭਿਨਿਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਕਸ੍ਮਾ ਭਬ੍ਬਾਤਿ ਆਹ "**ਤੇ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਸਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਅਣ੍ਡਾਨਿ। **ਪਰਿਣਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਪਾਕਂ ਬਹਿਨਿਕ੍ਖਮਨਯੋਗਜਤਂ। ਯਥਾ ਕਪਾਲਸ੍ਸ ਤਨੁਤਾ ਆਲੋਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵ੍ਵਾਯਮਾਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ, ਤਥਾ ਕਪਾਲਸ੍ਸ ਤਨੁਤਾਯ ਨਖਸਿਖਾਮੁਖਤੁਣ੍ਡਕਾਨਂ ਖਰਤਾਯ ਚ ਅਲ੍ਲਸਿਨੇਹਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਕਾਰਣਵਚਨਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਆਲੋਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵ੍ਵਾਯਮਾਨਤੋ ਸਯਞ੍ਚ ਪਰਿਪਾਕਗਤਤ੍ਤਾ।

ਓਪਮ੍ਮਸਮ੍ਪਟਿਪਾਦਨਨ੍ਤਿ ਓਪਮ੍ਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਉਪਮੇਯਜੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਟਿਪਾਦਨਂ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਓਪਮ੍ਮਸਮ੍ਪਟਿਪਾਦਨਂ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਕਾਰੇਨ। **ਅਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਉਪਮੇਯਜਤ੍ਥੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ। ਸਮ੍ਪਾਦਨੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਞਾਣਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਞਾਣਸ੍ਸ ਹਿ ਸਭਾਵਤੋ ਸਤਿਨੇਪਕ੍ਕਤੋ ਚ ਤਿਕ੍ਖਭਾਵੋ, ਸਮਾਧਿਵਸੇਨ ਖਰਭਾਵੋ, ਸਦ੍ਧਾਵਸੇਨ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਭਾਵੋ। **ਪਰਿਣਾਮਕਾਲੋ**ਤਿ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਾਲੋ। **ਵਡ੍ਢਿਕਾਲੋ**ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਾਲੋ। ਅਨੁਲੋਮਟ੍ਠਾਨਿਯਾ ਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਗਹਿਤਗਬ੍ਭਾ ਨਾਮ ਤਦਾ ਮਗ੍ਗਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਤਜ੍ਜਾਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨੁਯੋਗਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਂ। ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਅਵਿਜ੍ਜਣ੍ਡਕੋਸਂ ਪਹਰਤਿ, ਦੇਸਨਾਪਿ ਵਿਨੇਯਜਸਨ੍ਤਾਨਗਤਂ ਅਵਿਜ੍ਜਣ੍ਡਕੋਸਂ ਪਹਰਤਿ, ਯਥਾਠਾਨੇ ਠਾਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ।

ਓਲਮ੍ਬਕਸਙ੍ਖਾਤਨ੍ਤਿ ਓਲਮ੍ਬਕਸੁਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਂ। ''ਪਲ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਚਾਰੇਤ੍ਵਾ** ਦਾਰੁਨੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦੋਸਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਗਣ੍ਡਂ ਹਰਤੀਤਿ ਪਲਗਣ੍ਡੋ**ਤਿ ਏਤੇਨ ''ਪਲੇਨ ਗਣ੍ਡਹਾਰੋ ਪਲਗਣ੍ਡੋਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਪਦੇ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਗਹਣਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ । ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਖਿਪੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਨੀਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵ ਸਙ੍ਖੇਪੋ **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖੇਪੋ**। ਤੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਸਵਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯੋ ਇਧ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿਸਂਸੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਹੇਮਨ੍ਤਿਕੇਨ ਕਾਰਣਭੂਤੇਨ, ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਵਾ ਏਤਂ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਹੇਮਨ੍ਤਿਕੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਫਲਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਪੂਤਿਕਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। **ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸਾਸਨਂ** ਅਗਾਧਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵਤੋ। **ਨਾਵਾ ਵਿਯ ਯੋਗਾਵਚਰੋ** ਮਹੋਘੁਤ੍ਤਰਤੋ। **ਪਰਿਯਾਯਨਂ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਤੋ ਅਪਰਾਪਰਂ ਯਾਯਨਂ ਵਿਯ। **ਖਜ੍ਜਮਾਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਖਾਦਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਉਦਕੇਨ ਖੇਪਿਯਮਾਨਬਨ੍ਧਨਾਨਂ। **ਤਨੁਭਾਵੋ**ਤਿ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵੋ। **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੇਹੀ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਸਮੁਟ੍ਠਿਤੇਹਿ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੇਹਿ। **ਓਕ੍ਖਾਯਮਾਨੇ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਵੀਥਿਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਓਕ੍ਖਾਯਮਾਨੇ, ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵਾ **ਓਕ੍ਖਾਯਮਾਨੇ**। ਸਙ੍ਖਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾਯ **ਪਕ੍ਖਾਯਮਾਨੇ। ਦੁਬ੍ਬਲਤਾ ਦੀਪਿਤਾ** ''ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨੇਵ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਪੂਤਿਕਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

ਭਾਵਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮-੯. ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋਪਮਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੭੨-੭੩. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਪਸ੍ਸਥ ਨੋ**ਤਿ ਅਪਿ ਪਸ੍ਸਥ। **ਮਹਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪੁਲਂ। **ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਸਮੂਹਂ। **ਆਦਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਿਤ੍ਤਂ। **ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਜ੍ਜਲਿਤਂ ਅਚ੍ਚਿਵਿਪ੍ਫੁਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤਂ। **ਸਜੋਤਿਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਉਟ੍ਠਿਤਾਹਿ ਜਾਲਾਹਿ ਏਕਪ੍ਪਭਾਸਮੁਦਯਭੂਤਂ। **ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥਾ**ਤਿ ਤਂ ਇਦਾਨਿ ਮਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਥਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥਾਤਿ ਅਨੁਮਤਿਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਯਦੇਤ੍ਥ ਸਤ੍ਥਾ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਲਿਙ੍ਗਨਂ ਕਞ੍ਞਾਲਿਙ੍ਗਨਞ੍ਚ ਆਨੇਸਿ, ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ "**ਆਰੋਚਯਾਮੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸਾਤਿ ਨਿਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਸੀਲਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸ। **ਪਾਪਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਲਾਮਕਸਭਾਵਸ੍ਸ। **ਅਸੁਚਿਸਙ੍ਕਸ੍ਸਰਸਮਾਚਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯ ਅਸੁਚਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕਾਯ ਸਰਿਤਬ੍ਬਸਮਾਚਾਰਸ੍ਸ। ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਅਸੁਕੇਨ ਕਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਆਸਙ੍ਕਾ ਹੋਤਿ। ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ

ਮਨੁਯਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਚ੍ਚਿ ਨੁ ਖੋ ਇਮੇ ਮਯਾ ਕਤਕਮ੍ਮਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋਯੇਵ ਸਙ੍ਕਾਯ ਸਰਿਤਬ੍ਬਸਮਾਚਾਰੋ। **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਲਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਸ੍ਸਮਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨ ਸਮਣਸ੍ਸ। ਸਲਾਕਗ੍ਗਹਣਾਦੀਸੁ ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਸਮਣੋ''ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਞ੍ਞਾਯ **ਸਮਣਪਟਿਞ੍ਞਸ੍ਸ**। ਅਸੇਟ੍ਠਚਾਰਿਤਾਯ **ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਸ੍ਸ**। ਉਪੋਸਥਾਦੀਸੁ ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ''ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਞ੍ਞਾਯ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਪਟਿਞ੍ਞਸ੍ਸ**। ਪੂਤਿਨਾ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਅਨ੍ਤੋਪੂਤਿਕਸ੍ਸ**। ਛਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਾਨੁਸ੍ਸਵਨੇਨ ਤਿਨ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਅਵਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ**। ਸਞ੍ਜਾਤਰਾਗਾਦਿਕਚਵਰਤ੍ਤਾ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇਹਿ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚ **ਕਸਮ੍ਬੁਜਾਤਸ੍ਸ**।

ਵਾਲਰਜ੍ਜੁਯਾਤਿ ਵਾਲੇਹਿ ਕਤਰਜ੍ਜੁਯਾ। ਸਾ ਹਿ ਖਰਤਰਾ ਹੋਤਿ। **ਘਂਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਮਥਨਵਸੇਨ ਘਂਸੇਯ੍ਯ। **ਤੇਲਧੋਤਾਯਾ**ਤਿ ਤੇਲੇਨ ਨਿਸਿਤਾਯ। **ਪਚ੍ਚੋਰਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਤਿਉਰਸ੍ਮਿਂ, ਅਭਿਮੁਖੇ ਉਰਮਜ੍ਝੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਯੋਸਙ੍ਕੁਨਾ**ਤਿ ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ। **ਫੇਣੁਦ੍ਦੇਹਕ**ਨ੍ਤਿ ਫੇਣਂ ਉਦ੍ਦੇਹੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਹੇਤ੍ਵਾ, ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਫੇਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਪਾਲਿਵਣ੍ਣਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਨਵਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋਪਮਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਅਰਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੪. ਦਸਮੇ **ਪਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਤਰਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਪ੍ਪਂ ਥੋਕ"**ਨ੍ਤਿ। ਪਬਨ੍ਧਾਨੁਪਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਇਧ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਰਸੋ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਰਸਪਰਿਤ੍ਤਤਾਯਪੀ"**ਤਿ। ਤਦਧੀਨਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯਪਿ ਹਿ ''ਯੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਿਰਂ ਜੀਵਤਿ, ਸੋ ਵਸ੍ਸਸਤਂ ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਭਿਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਰਿਤ੍ਤਂ **ਖਣਪਰਿਤ੍ਤਤਾਯਪਿ**। ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਹਿ ਅਤਿਪਰਿਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਣੋ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੋਯੇਵ। ਯਥਾ ਨਾਮ ਰਥਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਮ੍ਪਿ ਏਕੇਨੇਵ ਨੇਮਿਪ੍ਪਦੇਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਮ੍ਪਿ ਏਕੇਨੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਜੀਵਿਤਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਚਿਤ੍ਤੇ ਨਿਰੁਦ੍ਧਮਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤੋ ਨਿਰੁਦ੍ਧੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਅਤੀਤੇ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਜੀਵਿਤ੍ਥ ਨ ਜੀਵਤਿ ਨ ਜੀਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਨਾਗਤੇ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਨ ਜੀਵਿਤ੍ਥ ਨ ਜੀਵਤਿ ਜੀਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਨ ਜੀਵਿਤ੍ਥ ਜੀਵਤਿ ਨ ਜੀਵਿਸ੍ਸਤਿ।

''ਜੀਵਿਤਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਚ, ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾ ਚ ਕੇਵਲਾ।
ਏਕਚਿਤ੍ਤਸਮਾਯੁਤ੍ਤਾ, ਲਹੁਸੋ ਵਤ੍ਤਤੇ ਖਣੋ॥

''ਯੇ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ ਮਰਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਸ੍ਸ ਵਾ ਇਧ।
ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਦਿਸਾ ਖਨ੍ਧਾ, ਗਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾ॥

''ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਨ ਜਾਤੋ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਜੀਵਤਿ।
ਚਿਤ੍ਤਭਙ੍ਗਾ ਮਤੋ ਲੋਕੋ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਿਯਾ''ਤਿ॥ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੦)।

ਲਹੁਸਨ੍ਤਿ ਲਹੁਕਂ। ਤੇਨਾਹ ''ਲਹੁਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ ਲਹੁਸ''ਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਲਹੁਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਯਂ ਪਨੇਤਂ ਅਪ੍ਪਕਸ੍ਸ ਵੇਵਚਨਂ। ਯਞ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਕਂ, ਤਂ ਪਰਿਤ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਲਹੁਕਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਆਯੁਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਰਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮਨ੍ਤਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਏਤਂ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਮਨ੍ਤਾਯ ਬੋਦ੍ਧਬ੍ਬਂ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। **ਮਨ੍ਤਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਮਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ ਮਨ੍ਤਾਯ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਪਰਿਤ੍ਤਭਾਵੋ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾਦਿਭਾਵੋ। ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਚ ਪਨ ਸਬ੍ਬਪਲਿਬੋਧੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕੁਸਲਂ, ਚਰਿਤਬ੍ਬਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਇਧ੍ਥਿ

ਜਾਤਸ੍ਸ ਅਮਰਣੰ, ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਭਿਯਜੋ ਵਸ੍ਸਸਤਤੋ ਉਪਰਿ ਅਪ੍ਪਂ ਅਞ੍ਞਂ ਵਸ੍ਸਸਤਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਵੀਸਂ ਵਾ ਤਿਂਸਂ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਂ ਵਾ ਪਣ੍ਣਾਸਂ ਵਾ ਸਟ੍ਠਿ ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਜੀਵਤਿ, ਏਵੰਦੀਘਾਯੁਕੋ ਪਨ ਅਤਿਦੁਲ੍ਲਭੋ। ''ਅਸੁਕੋ ਹਿ ਏਵੰ ਚਿਰਂ ਜੀਵਤੀ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਸਾਖਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਵੀਸਸਤਂ ਜੀਵਤਿ, ਤਥਾ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਬਾਵਰਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ, ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋਤਿ । ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ਵਸ੍ਸਸਤਞ੍ਞੇਵ ਪਣ੍ਣਾਸਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਾਨਿ। ਬਾਕੁਲਤ੍ਥੇਰੋ ਵਸ੍ਸਸਤਞ੍ਞੇਵ ਸਟ੍ਠਿ ਚ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਦੀਘਾਯੁਕੋ, ਸੋਪਿ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਿ ਨ ਜੀਵਿ।

ਅਰਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮਹਾਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਵਿਨਯਵਗ੍ਗੋ

੧-੮. ਪਠਮਵਿਨਯਧਰਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੭੫-੮੨. ਅਟ੍ਠਮਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਦੁਤਿਯਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਤਤਿਯੇ **ਵਿਨਯਲਕ੍ਖਣੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ** ਲਜ੍ਜਿਭਾਵੇਨ ਵਿਨਯਲਕ੍ਖਣੇ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਲਜ੍ਜੀ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੫) ਹਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋਪਿ ਸਮਾਨੋ ਲਾਭਗਰੁਕਤਾਯ ਤਨ੍ਤਿਂ ਵਿਸਂਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਉਬ੍ਬਿਨਯਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਮਹਨ੍ਤਂ ਉਪਦ੍ਦਵਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਙ੍ਘਭੇਦਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਰਾਜਿਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਲਜ੍ਜੀ ਪਨ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕੋ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋ ਜੀਵਿਤਹੇਤੁਪਿ ਤਨ੍ਤਿਂ ਅਵਿਸਂਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਮੇਵ ਵਿਨਯਮੇਵ ਚ ਦੀਪੇਤਿ, ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ। ਏਵਂ ਯੋ ਲਜ੍ਜੀ, ਸੋ ਵਿਨਯਂ ਅਜਹਨ੍ਤੋ ਅਵੋਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋਵ ਲਜ੍ਜਿਭਾਵੇਨ ਵਿਨਯਲਕ੍ਖਣੇ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ।

ਅਸਂਹੀਰੋਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਂਹੀਰੋ** ਨਾਮ ਯੋ ਪਾਲਿਯਂ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਾ ਉਪਰਿਤੋ ਵਾ ਪਦਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਯਮਾਨੋ ਵਿਤ੍ਥੁਨਤਿ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਤਿ, ਸਣ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਯਂ ਯਂ ਪਰੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ, ਸਕਵਾਦਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਰਵਾਦਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਪਾਲਿਯਂ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਾ ਹੇਟ੍ਠੁਪਰਿਯਵਸੇਨ ਵਾ ਪਦਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਯਮਾਨੋ ਨ ਵਿਤ੍ਥੁਨਤਿ ਨ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਤਿ, ਏਕੇਕਲੋਮਂ ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ''ਏਵਂ ਮਯਂ ਵਦਾਮ, ਏਵਂ ਨੋ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ। ਯਮ੍ਹਿ ਪਾਲਿ ਚ ਪਾਲਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚ ਸੁਵਣ੍ਣਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸੀਹਵਸਾ ਵਿਯ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਅਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਅਸਂਹੀਰੋ**। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਏਵਰੂਪੋ ਯਂ ਯਂ ਪਰੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਨਾਨੁਜਾਨਾਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਸੁਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਂ ਅਵਿਪਰੀਤਮਤ੍ਥਂ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤੁ"**ਨ੍ਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ।

ਪਠਮਵਿਨਯਧਰਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੩. ਨਵਮੇ **ਵਿਵੇਕਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਦੂਰੀਭੂਤੋ"**ਤਿ। **ਸਤਿਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇ ਠਿਤੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਸਤਿਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। **ਪੇਸਿਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਾਯੇ ਚ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਅਨਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨੋ ਤਪ੍ਪੋਣੋ ਤਪ੍ਪਬ੍ਭਾਰੋ।

ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਅਧਿਕਰਣਸਮਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੪. ਦਸਮੇ ਅਧਿਕਰੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਧਿਕਰਣਾਨਿ**। ਕੇ ਅਧਿਕਰੀਯਨ੍ਤਿ? ਸਮਥਾ। ਕਥਂ ਅਧਿਕਰੀਯਨ੍ਤਿ? ਸਮਨਵਸੇਨ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਤੇਸਂ ਸਮਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਧਿਕਰਣਾਨਿ ਸਮੇਨ੍ਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਟ੍ਠਿਤਾਨਂ ਉਟ੍ਠਿਤਾਨਂ। **ਸਮਥਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨਤ੍ਥਂ। **ਦੀਘਨਿਕਾਯੇ ਸਙ੍ਗੀਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਮ੍ਪਿ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੩੧) **ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋਯੇ**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਯਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਨਯੋ – ਅਧਿਕਰਣੇਸੁ ਤਾਵ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵਾ ਅਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਵਤ੍ਥੂਹਿ ਵਿਵਦਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਯੋ ਵਿਵਾਦੋ, ਇਦਂ **ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ** ਨਾਮ। ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਆਚਾਰਦਿਟ੍ਠਿਆਜੀਵਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਅਨੁਵਦਨ੍ਤਾਨਂ ਯੋ ਅਨੁਵਾਦੋ ਉਪਵਦਨਾ ਚੇਵ ਚੋਦਨਾ ਚ, ਇਦਂ **ਅਨੁਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ** ਨਾਮ। ਮਾਤਿਕਾਯਂ ਆਗਤਾ ਪਞ੍ਚ, ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਦ੍ਵੇਤਿ ਸਤ੍ਤਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ, ਇਦਂ **ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ** ਨਾਮ। ਯਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਪਲੋਕਨਾਦੀਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਕਰਣਂ, ਇਦਂ **ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਂ** ਨਾਮ।

ਤਤ੍ਥ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣੰ ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾਯ ਚ। ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮਮਾਨੰ ਯਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਵਾ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਵੂਪਸਮੇਤੁੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਵਾ, ਯਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿਤੰ, ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਾ, ਸਙ੍ਘੇ ਵੂਪਸਮੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇ ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਸਮ੍ਮਤਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੰ ਸਮ੍ਮਤਿ। ਏਵੰ ਸਮ੍ਮਮਾਨੇ ਚ ਪਨੇਤਸ੍ਮਿੰ ਯਾ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤੋ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਮੁਖਤੋ ਵਿਨਯਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾ, ਅਯੰ **ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ** ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸਾਮਗ੍ਗਿਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖਿਭਾਵੋ **ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**। ਸਮੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਭੂਤਤਾ **ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**। ਯਥਾ ਤੰ ਸਮੇਤਬ੍ਬੰ, ਤਥੇਵਸ੍ਸ ਸਮਨੰ **ਵਿਨਯਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**। ਯੋ ਚ ਵਿਵਦਤਿ, ਯੇਨ ਚ ਵਿਵਦਤਿ, ਤੇਸੰ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਅਤ੍ਥਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਨੰ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵੋ **ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**। ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਵੂਪਸਮੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਪਰਿਹਾਯਤਿ। ਏਵੰ ਤਾਵ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨੇਵਮ੍ਪਿ ਨ ਸਮ੍ਮਤਿ, ਅਥ ਨੰ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਸਮ੍ਮਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ‘‘ਨ ਮਯੰ ਸਕ੍ਕੋਮ ਵੂਪਸਮੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਾਪਕੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤਿ, ਤੇਨ ਗੁਲ੍ਹਕਵਿਵਟਕਸਕਣ੍ਣਜਪ੍ਪਕੇਸੁ ਤੀਸੁ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਕੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਵਸੇਨ ਸਲਾਕੰ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨੰ ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾਯ ਯਥਾ ਤੇ ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਵੂਪਸਨ੍ਤੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾਯ ਚ ਵੂਪਸਨ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ ਏਵ। ਯੰ ਪਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਰਣੰ, ਅਯੰ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ ਨਾਮ। ਏਵੰ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣੰ ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤਿ।

ਅਨੁਵਾਦਾਧਿਕਰਣੰ ਚਤੂਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਸਤਿਵਿਨਯੇਨ ਚ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੇਨ ਚ ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਾਯ ਚ। ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮਮਾਨੰ ਯੋ ਚ ਅਨੁਵਦਤਿ, ਯਞ੍ਚ ਅਨੁਵਦਤਿ, ਤੇਸੰ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਕਾਚਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਉਭੋ ਖਮਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਸਚੇ ਅਤ੍ਥਿ ਅਯੰ ਨਾਮੇਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਵੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੰ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਲਕ੍ਖਣੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਯਦਾ ਪਨ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਮੂਲਿਕਾਯ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਦ੍ਧੰਸਿਤਸ੍ਸ ਸਤਿਵਿਨਯੰ ਯਾਚਮਾਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੋ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸਤਿਵਿਨਯੰ ਦੇਤਿ, ਤਦਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਸਤਿਵਿਨਯੇਨ ਚ ਵੂਪਸਨ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਨ ਸਤਿਵਿਨਯੇ ਪੁਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਨੁਵਾਦੋ ਨ ਰੁਹਤਿ। ਯਦਾ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਮ੍ਮਾਦਵਸੇਨ ਕਤੇ ਅਸ੍ਸਾਮਣਕੇ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੇ ‘‘ਸਰਤਾਯਸ੍ਮਾ ਏਵਰੂਪਿੰ ਆਪਤ੍ਤਿ’’ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ‘‘ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੇਨ ਮੇ, ਆਵੁਸੋ, ਏਤੰ ਕਤੰ, ਨਾਹੰ ਤੰ ਸਰਾਮੀ’’ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋਵ ਪੁਨ ਅਚੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੰ ਯਾਚਤਿ, ਸਙ੍ਘੋ ਚਸ੍ਸ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੰ ਦੇਤਿ। ਤਦਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੇਨ ਚ ਵੂਪਸਨ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਨ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੇ ਪੁਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਕਸ੍ਸਚਿ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨੁਵਾਦੋ ਨ ਰੁਹਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਵਾ ਪਾਰਾਜਿਕਸਾਮਨ੍ਤੇਨ ਵਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਤੋ ਪਾਪੁਸ੍ਸਨ੍ਨਤਾਯ ਪਾਪਿਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ‘‘ਸਚਾਯੰ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਓਸਾਰਣੰ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਚੇ ਛਿਨ੍ਨਮੂਲੋ, ਅਯਮੇਵਸ੍ਸ ਨਾਸਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਸਙ੍ਘੋ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕੰ ਕਰੋਤਿ, ਤਦਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਾਯ ਚ ਵੂਪਸਨ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਵੰ ਅਨੁਵਾਦਾਧਿਕਰਣੰ ਚਤੂਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤਿ।

ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੰ ਤੀਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣੇਨ ਚ ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੇਨ ਚ। ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨੇਵ ਵੂਪਸਮੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਏਕਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਙ੍ਘਗਣਮਜ੍ਝੇਸੁ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਲਹੁਕੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਤਦਾ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੰ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣੇਨ ਚ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇ ਤਾਵ ਯੋ ਚ ਦੇਸੇਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਚ ਦੇਸੇਤਿ, ਤੇਸੰ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤੋ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਚ ਗਣਸ੍ਸ ਚ ਦੇਸਨਾਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤੋ ਪਰਿਹਾਯਤਿ। ਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ‘‘ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੰ ਆਪੱਤਿੰ ਆਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਪਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਆਮ, ਪਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਾਯ ‘‘ਆਯਤਿੰ ਸੰਵਰੇਯਜਾਸੀ’’ਤਿ ਕਰਣੰ, ਤੰ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣੰ ਨਾਮ। ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇ ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਯਾਚਨਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾ, ਪਰਿਵਾਸਾਦੀਨੰ ਦਾਨੰ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣੰ ਨਾਮ।

ਦ੍ਵੇਪਕ੍ਖਜਾਤਾ ਪਨ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹੁੰ ਅਸ੍ਸਾਮਣਕੰ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੰ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਲਜ੍ਜਿਧਮ੍ਮੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ‘‘ਸਚੇ ਮਯੰ ਇਮਾਹਿ ਆਪੱਤੀਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਕਾਰੇਸ੍ਸਾਮ, ਸਿਯਾਪਿ ਤੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਕਕ੍ਖਲ਼ਤ੍ਤਾਯ ਵਾਲ਼ਤ੍ਤਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯਜਾ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਆਪੱਤਿਯਾ ਕਾਰਾਪਨੇ ਦੋਸੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਦਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਆਪੱਤਾਧਿਕਰਣੰ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੇਨ ਚ ਸਮ੍ਮਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਹਿ ਯੱਤਕਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸੂਪਗਤਾ ‘‘ਨ ਮੇਤੰ ਖਮਤੀ’’ਤਿ ਏਵੰ ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਕਮ੍ਮੰ ਪੁਨ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਨ ਉਕ੍ਕੋਟੇਨ੍ਤਿ, ਨਿਦ੍ਦਮ੍ਪਿ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਥੁਲ੍ਲਵਜ੍ਜਞ੍ਚ ਗਿਹਿਪਟਿਸੰਯੁੱਤਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਾਪੱਤਿਯੋ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਆਪੱਤਾਧਿਕਰਣੰ ਤੀਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤਿ।

ਕਿੱਚਾਧਿਕਰਣੰ ਏਕੇਨ ਸਮਥੇਨ ਸਮ੍ਮਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨੇਵ। ਇਤਿ ਇਮਾਨਿ ਚੱਤਾਰਿ ਅਧਿਕਰਣਾਨਿ ਯਥਾਨੁਰੂਪੰ ਇਮੇਹਿ ਸੱਤਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤੰ – **“ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਅਧਿਕਰਣਾਨੰ ਸਮਥਾਯ ਵੂਪਸਮਾਯ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ... ਪੇ॰... ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੋ**”ਤਿ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬੱਤ੍ਥ ਉੱਤਾਨਮੇਵ।

ਅਧਿਕਰਣਸਮਥਸੁੱਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵਿਨਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਇਤਿ ਮਨੋਰਥਪੂਰਣਿਯਾ ਅਙ੍ਗੁੱਤਰਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੱਤਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਅਨੁੱਤਾਨਤ੍ਥਦੀਪਨਾ ਸਮੱਤਾ।